

DIMITRIE GUSTI

Cronologia vieții și operei
2014

Seria: Mari Personalități ale Culturii Române

Biobibliografie Adnotată

647 referințe

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București

DIMITRIE GUSTI

1880-1955

București 2014

Lucrare elaborată în cadrul Serviciului Cercetare. Metodologie

Redactor principal: Dr. Dinu ȚENOVICI

Redactori: Elena BULGARU, Amelia COSTOIU, Daniela DUMITRESCU ,
Șerban ȘUBĂ

Editare grafică: Alina FRANTIUC

Colaboratori externi: Prof.univ.dr. Zóltan ROSTÁS, Conf.univ. dr. Marin DIACONU

.
. .
.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Dimitrie Gusti : cronologia vieții și operei / Dinu Țenovici, Elena Bulgaru,

Amelia Costoiu, - București : Editura Bibliotecii Centrale Universitare
"Carol I" din București, 2014
Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-88947-9-2

I. Țenovici, Dinu

II. Bulgaru, Elena

III. Costoiu, Amelia

316(498) Gusti,D.

929 Gusti,D.

Coperta 1: Dimitrie Gusti

Coperta 4: Citate.....

ISBN 978-973-88947-9-2

CUPRINS

Argument.....	9
Dimitrie Gusti – profesorul fondator de școală sociologică.....	13
CRONOLOGIA VIETII.....	40
CRONOLOGIA OPEREI.....	218
I. SOCIOLOGIE GENERALĂ.....	218
1. Volume	218
2. În volume.....	222
2.1 Studii și articole	222
2.2 Prefețe	223
2.3 Discursuri.....	223
2.4 Programe. Proiecte. Rapoarte.....	223
2.5 Editare de carte.....	223
3. În periodice.....	224
3.1 Studii și articole.....	224
3.2 Comunicări la congrese.....	225
3.3 Programe. Proiecte. Rapoarte	226
3.4 Documente.....	226
3.5 Comemorări. Evocări. Omagii.....	226
3.6 Emisiuni radio.....	226
II. SOCIOLOGIE MONOGRAFICĂ.....	226
1. Volume.....	226
2. În volume.....	227
2.1 Studii și articole.....	227
2.2 Comunicări la conferințe.....	228
2.3 Prefețe.....	228
2.4 Discursuri.....	229
3. În periodice.....	229
3.1 Studii și articole.....	229
3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte	230
3.3 Filme.....	230
4. Editare de carte, coordonare.....	230
III. SOCIOLOGIE POLITICĂ.....	230
1. Volume.....	230
2. În volume.....	231
2.1 Studii și articole.....	231
2.2 Prefețe.....	232
3. În periodice.....	232
3.1 Studii și articole.....	232
3.2 Prefețe.....	234
3.3 Documente.....	234
3.4 Editare de carte.....	234

IV.	SOCIOLOGIA PĂCII ȘI A RĂZBOIULUI.....	234
	1. Volume.....	234
	2. În periodice.....	235
	2.1 Studii și articole.....	235
V.	SOCIOLOGIA CULTURII.....	235
	1. Volume.....	235
	2. În volume.....	235
	2.1 Studii și articole.....	235
	3. În periodice.....	236
	3.1 Studii și articole.....	236
	4. Emisiuni radio.....	236
VI.	FILOSOFIE.....	237
	1. Volume.....	237
	2. În volume.....	237
	2.1 Prefețe.....	237
	3. În periodice.....	237
	3.1 Articole.....	237
	3.2 Comemorări. Evocări. Omagii.....	237
	3.3 Recenzii.....	238
	4. Editare de carte.....	239
	5. Alte.....	239
VII.	CULTURA.....	239
	1. Volume.....	239
	2. În volume.....	239
	2.1 Proiecte. Programe. Rapoarte.....	239
	2.2 Prefețe.....	240
	3. În periodice.....	240
	3.1 Studii și articole.....	240
	3.2 Discursuri.....	241
	3.3 Proiecte. Programe. Rapoarte.....	242
	3.4 Emisiuni radio.....	242
	3.5 Interviuri.....	243
	3.6 Evocări.....	243
VIII.	ÎNVĂȚĂMÂNT.....	243
	1. Volume.....	243
	2. În volume.....	244
	2.1 Studii și articole.....	244
	3. În periodice.....	244
	3.1 Studii și articole.....	244
	3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte.....	246
	3.3 Discursuri.....	246
	3.4 Interviuri. Declarații de presă.....	247
	3.5 Necrologuri.....	247
IX.	CURSURI UNIVERSITARE ȘI MANUALE ȘCOLARE.....	248
	1. Volume.....	248

X.	ACADEMIA ROMÂNĂ.....	249
	1. Volume.....	249
	2. În volume.....	249
	2.1 Discursuri.....	249
	3. În periodice.....	250
	3.1 Discursuri.....	250
	3.2 Comemorări. Evocări. Omagii.....	252
	3.3 Necrologuri.....	254
	3.4 Propuneri în cadrul Academiei Române.....	255
	3.5 Acte. Documente.....	255
XI.	INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN ȘI CONFERINȚELE SALE.....	256
	1. Volume.....	256
	2. În volume.....	256
	2.1 Prefețe.....	256
	3. În periodice.....	256
	3.1 Articole.....	256
	3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte.....	256
	3.3 Discursuri.....	257
	4. Acte. Documente.....	257
XII.	FUNDAȚIILE CULTURALE REGALE ȘI SERVICIUL SOCIAL	
	1. Volume.....	258
	2. În volume.....	258
	2.1 Studii și articole.....	258
	2.2 Prefețe.....	259
	3. În periodice.....	259
	3.1 Studii și articole.....	259
	3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte.....	262
	3.3 Interviuuri.....	262
	3.4 Discursuri.....	262
	3.5 Emisiuni radio.....	264
	3.6 Necrologuri.....	264
XIII.	MUZEUL SATULUI.....	264
	1. În volume.....	264
	1.1 Studii și articole.....	264
	2. În periodice.....	264
	2.1 Discursuri.....	264
	2.2 Studii și articole.....	265
	2.3 Emisiuni radio.....	265
XIV.	ISTORIE.....	265
	1. În periodice.....	265
	1.1 Discursuri.....	265
	1.2 Comemorări. Evocări. Omagii.....	265
XV.	ENCICLOPEDII.....	266
	1. Volume.....	266
	2. În volume.....	266

2.1 Prefețe.....	266
3. În periodice.....	266
3.1 Emisiuni radio.....	266
XVI. VARIA.....	267
1. Volume.....	267
2. În volume.....	267
2.1 Studii și articole.....	267
2.2 Prefețe.....	268
3. În periodice.....	268
3.1 Studii și articole.....	268
3.2 Discursuri.....	268
3.3 Comemorări. Evocări. Omagii.....	269
3.4 Interviuri.....	270
Indice de nume.....	271

Argument

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” inaugurează, prin această lucrare, seria *Mari Personalități ale Culturii Române*.

Nu este întâmplător faptul că prima opțiune a avut în vedere pe cel mai cunoscut sociolog român, Dimitrie Gusti. Acesta a fost implicat direct în destinul și activitatea bibliotecii noastre, pe atunci denumită Fundația Universitară Carol I, fiind președintele Fundațiilor Culturale Regale, care reuneau toate fundațiile din țară sprijinite de Familia Regală. Bineînțeles, biblioteca era membră a acestui grup de elită.

Personalitate complexă, cu o capacitate de muncă deosebită, apreciată de toți cei care l-au cunoscut, Dimitrie Gusti are merite incontestabile în toate domeniile pe care le-a abordat.

Amintind de statutul special pe care l-a creat sociologiei și de dezvoltarea acesteia, de amploarea cercetărilor monografice, de inițiativele de reformare a învățământului în perioada când era ministru, de rolul său în modernizarea Academiei Române, de prestigiul adus României prin organizarea exemplară a expozițiilor internaționale de la Paris și New York, nu redăm decât o mică parte din activitatea prodigioasă a acestei personalități fascinante. S-a aflat pe culmile gloriei și în centrul atenției publice decenii întregi, dar a sfârșit în mizerie și ignorat, marginalizat total de regimul comunist, care nu i-a putut ierta faptul că o parte din activitatea sa a fost alături de Regele Carol al II-lea. Evacuat din casă, a scăpat de închisoare doar datorită intervenției lui C.I. Parhon, șeful statului în acea perioadă.

Conceperea, organizarea și realizarea unei asemenea lucrări biobibliografice a trebuit să țină seama, în primul rând, de cantitatea enormă de material ce urma să fie cercetat, de toate informațiile existente care trebuiau găsite, adunate și sistematizate.

Lucrarea de față, conține cronologia vieții și a operei.

O altă lucrare, preconizată să apară în anul 2015, va fi o bibliografie adnotată a corespondenței lui Gusti, precum și scrisorilor schimbate de diferite personalități ale vremii care fac referiri la acesta. De asemenea, vor fi introduse acte și documente semnate de el.

Următoarea lucrare, probabil în două părți, în funcție de materialul existent atunci, va conține referirile la Gusti, culese din lucrările editate precum și din presă, începând din anul 1901 până în vremurile noastre.

Întocmirea biobibliografiei unei asemenea personalități complexe ca aceea a lui Dimitrie Gusti a reprezentat o activitate perseverentă, asiduă, migăloasă și laborioasă. Specialistul care se va apleca asupra ei va avea posibilitatea să urmărească în mod sistematic și foarte amănunțit viața și opera de la început până în zilele noastre. a unui țile om și savant de excepție,

Suntem perfect conștienți de faptul că, în ceea ce privește opera lăsată de Dimitrie Gusti, nu putem fi exhaustivi. Gusti publica articole și dădea interviuri în foarte multe publicații, de mare sau mai mică audiență, unele cu apariție efemeră, de un singur număr sau maximum două. Depistarea acestora a reprezentat o parte importantă a muncii depuse de colectivul implicat și de colaboratorii noștri.

În organizarea cronologiei vieții și a operei am avut în vedere volumul de informații obținut precum și natura lucrărilor inserate. Acestea au fost aranjate

sistematic, pentru a permite cercetătorului interesat să poată urmări cu ușurință toate momentele importante, de la naștere la trecerea în posteritate și până în zilele noastre.

Cronologia vieții

În această parte a lucrării ne-am propus să evidențiem personalitatea și activitatea lui Dimitrie Gusti, o prezență activă și foarte remarcată în viața culturală, științifică, politică și universitară, în țară și în străinătate

Prin intermediul cronologiei, care reprezintă o succesiune de momente din viața și activitatea lui Dimitrie Gusti, ni se relevă anii de formare, studiile și instituțiile unde și-a desăvârșit educația, personalitățile cu care a interacționat, direcțiile principale ale operei și angajarea sa în toate aspectele vieții sociale și publice ale vremii. Regele Carol al II-lea, cu care a avut o relație specială datorită implicării masive a Suveranului în activitatea Fundațiilor Culturale Regale, Nicolae Iorga, Al. Vaida Voevod, Virgil Madgearu, Patriarhul Miron Cristea, Henri H. Stahl și mulți, mulți alții și-au intersectat destinele cu prodigioasa carieră a lui Gusti.

Pentru reconstituirea unor etape din viața lui Dimitrie Gusti, am făcut apel la presa vremii, la lucrări cu caracter omagial, la mărturiile celor care l-au cunoscut și la confesiunile lui Gusti, din care am reușit să reconstituim viața sa așa cum a fost, pusă în slujba poporului său, a idealurilor înalte pe care le-a slujit cu credință, inclusiv în cele mai negre momente ale existenței, când a fost hăituit și tratat ca un paria de regimul instalat de comuniști în 1945. Pentru perioada în care a fost ministru și senator, bogat reflectată în presa vremii, am avut posibilitatea să facem o reconstituire aproape zilnică a activității sale.

După 1945, Dimitrie Gusti este urmărit și persecutat constant de noile autorități care încep, treptat, să îl treacă într-un con de umbră. Informațiile despre el devin tot mai sporadice, iar după privarea de orice funcție, extrem de puține și fragmentare.

La câțiva ani după moartea sa, survenită în anonimat deplin la 30 octombrie 1955, începe, sporadic, acțiunea de reconsiderare (parțială) a operei sale, prin apariția unor materiale în publicațiile vremii. Pe acestea le-am consemnat în cronologie, ca făcând parte din acțiunea, încă timidă până în 1990, de repunere în normalitate a omului și sociologului Dimitrie Gusti.

De asemenea, după ce a fost repus în drepturi post mortem de către Academia Română, în 1990, am consemnat lucrările care s-a scris despre el, ca o reparație pentru anii întunecați când a fost ignorat total. Totuși, pentru că numărul cărților, articolelor și studiilor în care se vorbește de Gusti este mare, am notat în Cronologia vieții doar pe acelea în care numele lui sau al Școlii de la București apar explicit în titlu. Restul, vor fi consemnate în partea de lucrare dedicată referirilor la Gusti.

Cronologia operei

Scrierile lui Dimitrie Gusti, variate și acoperind diverse domenii de interes, au fost aranjate în capitole care corespund multiplelor sale preocupări de ordin științific. Având în vedere faptul că, destul de frecvent, se manifestă o anumită interferență a domeniilor, o delimitare foarte strictă nu a fost întotdeauna posibilă. De aici, posibilitatea existenței unei anumite doze de subiectivism, inerentă în cazul de față.

De asemenea, suntem conștienți de faptul că nu am putut cuprinde în volumul de față, din motive obiective, toate scrierile lui Gusti. Având în vedere însă că

activitatea de cercetare continuă, pe măsură ce vom depista și alte lucrări, acestea vor fi menționate în volumele următoare, în capitole distincte.

Capitolul *Sociologie generală* cuprinde scrierile cele mai importante ale lui Dimitrie Gusti, ele oferind adevărata măsură a talentului și prestigiului său științific. Dată fiind varietatea operei sale, am început cu lucrările separate, publicate ca volume, apoi cu cele apărute în volume. La fiecare lucrare a fost redat cuprinsul, într-o manieră analitică, pentru a ușura depistarea eventualelor interferențe cu alte domenii. Lucrările publicate, separat sau în volume, sunt remarcabile prin originalitatea și actualitatea punctelor de vedere exprimate, multe din ele valabile și în zilele noastre.

Capitolul *Sociologie monografică*, cuprinde lucrările în care Gusti a fost un precursor, inițiind și dezvoltând cercetarea monografică organizată în mod științific în țara noastră.

Capitolul *Sociologie politică* grupează toate preocupările lui D. Gusti în acest domeniu în care s-a manifestat ca o personalitate cu opinii puternice și sănătoase, luate în considerare. Polemicile pe care le-a avut cu alți actori de seamă din acele timpuri *nu au fost niciodată declanșate de el*, rezumându-se doar să pună lucrurile la punct, atunci când nu le ignora pur și simplu.

Capitolul *Sociologia păcii și a războiului* cuprinde acele lucrări dintr-un domeniu de care Gusti s-a simțit atras în preajma participării României la primul război mondial.

Capitolul *Sociologia culturii* este format din lucrări care abordează domeniul vast al culturii din punct de vedere sociologic.

Capitolul *Filosofie* însumează preocupările autorului, în special ca urmare a influenței studiilor efectuate în universități din Germania, educația riguroasă dobândită acolo influențându-i decisiv întreaga existență.

Capitolul *Cultură* însumează scrierile lui Gusti în care și-a exprimat diferite opinii pe marginea problemelor culturale.

Capitolul *Învățământ* a adunat scrierile lui Gusti pe o perioadă lungă de timp, activitatea la catedră fiind determinantă în întreaga sa carieră.

Capitolul *Cursuri universitare* înmănunchează, pe lângă cursurile de sociologie și etică publicate, manualele pentru liceu.

Capitolul *Academia Română* reprezintă o etapă distinctă în existența lui Gusti, acesta ocupând diferite funcții, inclusiv de președinte al prestigioasei instituții.

Capitolul *Institutul Social Român și conferințele sale* adună scrierile lui Gusti privind activitatea și dezvoltarea institutului, precum și conferințele publice pe care le-a susținut ani de zile în cadrul ciclurilor de dezbateri pe diferite teme organizate de către ICR.

Capitolul *Fundațiile Culturale Regale și Serviciul Social* reprezintă o parte consistentă a operei lui Gusti, direct implicat în formarea, conducerea și activitatea acestora. Rolul incontestabil al acestor instituții pe scena culturală și politică din țara noastră rămâne încă să fie evaluat la adevărata sa valoare.

Capitolul *Muzeul Satului* conține lucrările referitoare la ctitoria de suflet a lui Gusti, pentru înființarea căruia a militat neobosit..

Capitolul *Varia* conține toate celelalte scrieri care nu au fost cuprinse în capitolele menționate.

Numerotarea titlurilor care apar în lucrare s-a făcut în continuare pentru a facilita posibilele referiri și conexiuni și, de asemenea, pentru întocmirea indicelui de nume care se află la finalul lucrării.

Datele biografice ale surselor studiate sunt, uneori, destul de discrete în datarea anumitor momente importante din viața și activitatea sa, mai ales, în perioada când a fost marginalizat. Din această cauză, am optat pentru acele date conforme cu reconstituirea unor secvențe cronologice coerente.

Apariția acestei lucrări a fost posibilă și datorită suportului permanent pe care l-am primit.

Aducem mulțumiri Doamnei Director General Adjunct Voichița Dragomir care, pe tot parcursul elaborării acestei lucrări, ne-a sprijinit și a fost în permanență aproape de noi, inclusiv pentru tipărirea cărții.

Mulțumim colegilor din BCU „Carol I”, în special de la depozite și săli de lectură, filiale, alte servicii care ne-au acordat un ajutor prețios, generos și dezinteresat.

O mențiune specială se cuvine adusă domnului profesor Zóltan Rostás, care a avut un rol important în realizarea acestei lucrări și a acceptat, cu multă bunăvoință, să scrie introducerea substanțială a acestui prim volum.

Domnul Marin Diaconu ne-a oferit multe informații valoroase, extrase din presa vremii, inclusiv din aceea care avea o circulație locală, restrânsă și la care ne-ar fi fost dificil să avem acces.

Apreciem în mod special sprijinul studenților, masteranzilor și doctoranzilor pe care dl. profesor Zoltán Rostás a știut să-i motiveze și să-i implice la colectarea informațiilor necesare, parcurgând mii de pagini din publicațiile vremii în căutarea scrierilor lui Gusti sau a referirilor la acesta.

În final, dar nu în ultimul rând, doresc să evidențiez, în mod special, efortul acelor colegi de la Serviciul Cercetare. Metodologie angrenați cu pasiune în acest proiect care, printr-o mobilizare de excepție, au făcut posibilă apariția acestei lucrări deosebit de complexe într-un termen relativ scurt, lucrând deseori și peste program pentru a face față și tuturor solicitărilor profesionale adresate serviciului.

În redactarea lucrării s-a respectat descrierea bibliografică stabilită prin Standardul Român *ISO-690- Referințe bibliografice. Conținut, formă, structură*.

Au fost folosite abrevierile general acceptate de tipul:

Acad. (academician), apud (după-o altă sursă decât originalul), ARLUS (Asociația Română pentru legături de prietenie cu Uniunea Sovietică), art. (articol), CC (Comitetul Central), CIS (Congresul Internațional de Sociologie), D.G. (Dimitrie Gusti), edit. (editură), ed. (ediție), elab. (elaborat/ă), et al. (și alții), f (fila), facs.(facsimil), gen. (general), il. (ilustrații), introd. (introducere, introductiv), ISR (Institutul Social Român), îngr. (îngrijită), mem. (memorii), nr. (număr), p.(pagina), PMR (Partidul Muncitoresc Român), pref. (prefață), reprod. (reproducere), PNT (Partidul Național Țărănesc), RSR (Republica Socialistă România), s.a. (sine anno), s.l. (sine loco), s.n. (sine nomine), tipogr. (tipografie), trad.(traducere), vol. (volum).

Dr. Dinu Țenovici

Dimitrie Gusti – profesorul fondator de școală sociologică

Misiunea de a scrie un studiu introductiv la o biobibliografie a profesorului Dimitrie Gusti este pe cât de onorantă, pe atât de dificilă. Mai ales pentru că autorul este implicat în întocmirea acestei lucrări alături de colectivul de la Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” și este conștient de necesitatea imperioasă a elaborării acestui instrument de cercetare, dar pe de altă parte cunoaște și limitele inerente ale acestei culegeri de informații. A elabora o biobibliografie a profesorului Gusti după reguli academice depășește cu mult domeniul istoriei sociologiei în care profesorul s-a consacrat. La capătul acestei întreprinderi, cercetătorii – beneficiari săi direcți – se vor convinge de dinamismul de excepție al acestei vieți, de ramificațiile multiple ale unei activități debordante, de complexitatea construcției întregii sale opere. Prin urmare, acest studiu introductiv nu poate să se refere la întregul fenomen gustian, ci numai la opera și parcursul vieții și posterității profesorului – ceea ce este cuprins în acest volum. Va fi nevoie de un studiu despre *rețeaua socială* a profesorului, pe măsura conturării dimensiunii corespondenței sale. Și, fără îndoială, copleșitoarea cantitate de referințe la opera și activitatea sa – aflată și aceasta în curs de colectare – impun un alt studiu privind *imaginea* sa ce se degajă din publicațiile și arhivele autohtone și străine.

Ar fi fost infinit mai simplă realizarea unei biobibliografii și a unui studiu introductiv pentru un sociolog de catedră, chiar eminent, decât pentru un fondator de școală sociologică, mai cu seamă dacă personalitatea în cauză este din sud-estul european. Dificultatea este sporită și de faptul că, după primul război mondial, promovarea și cultivarea ideii de „școală” a intrat în declin. Și, totuși, în România interbelică sociologia s-a impus, s-a instituționalizat printr-o școală de tip atelier, fondată de profesorul Dimitrie Gusti, după toate regulile recunoscute ale școlii.¹

În cele ce urmează încerc o prezentare succintă a operei și carierei acestei personalități importante a culturii române, care a reușit să capteze atenția cercurilor științifice europene și americane în domeniul științelor sociale, fără să intru nici în detalierea rețelei sale sociale, nici în analiza imaginii activității sale teoretice, de organizare a vieții științifice și culturale.

Dimitrie Gusti a fost cel care a pus bazele învățământului sociologic modern în România, a inițiat o comunicare coerentă a specialiștilor români și străini în domeniul științelor sociale în cadrul Institutului Social Român. Paralel, pe baza unui sistem sociologic original, a organizat cercetarea monografică a satelor românești, a introdus tinerii în practica cercetărilor de teren, punând astfel bazele unei autentice școli sociologice. După o scurtă experiență ministerială într-un guvern țărănist dedicată reformei învățământului și ridicării culturale a satelor, ca director al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, a inițiat mișcarea echipelor studențești pentru modernizarea multilaterală a localităților din România. În dublă calitate de director al Fundației și președinte al Institutului Social Român, a fondat Muzeul Satului, a condus elaborarea Enciclopediei României, a inițiat Legea Serviciului Social, a organizat cel de-al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie de la București. Voi trata, de asemenea, succint, procesul de eliminare în anii '40 a sociologiei și a profesorului

¹Tiryakian, Edward A., *The Significance of Schools in the Development of Sociology*. În: Contemporary Issues in Theory and Research, ed. W. E. Snizek, et al., Greenwood, Westport, Conn., 1979.

Gusti din toate sferele vieții intelectuale, apoi reabilitarea anevoioasă și parțială din anii '60. Voi urmări până în anii '80 unduțiile în tratarea subiectului Gusti.

Sursele unei cariere universitare

Dimitrie Gusti s-a născut la 13 februarie 1880. După studiile liceale efectuate în Iași, în 1898 a început și studiile universitare la prima universitate românească, tot la Iași. După un an de studii de filosofie își continuă pregătirea universitară în Germania. Primele cursuri audiate au fost cel de filosofie al lui Friedrich Paulsen și cel de sociologie al lui Georg Simmel, la Universitatea din Berlin. După un an de acumulare intensivă atât a limbii germane, cât și a disciplinelor din programa universitară, se mută la Universitatea din Leipzig și participă la lecțiile și experiențele de laborator ale lui Wilhelm Wundt, devenit apoi conducătorul său de doctorat. Alături de cursurile acestuia, Gusti îi mai audiază pe Karl Bücher, profesor de știința statului, precum și pe Paul Barth, Karl Lamprecht și pe Friedrich Ratzel, nume de rezonanță ale științelor sociale europene. Pe lângă pregătirea tezei de doctorat, prezintă referate de istorie socială a României, publică articole pe teme sociale și sociologice, din care se vede foarte clar interesul, ba mai mult, preocuparea tânărului Gusti pentru problema țărănească din România.

În egală măsură, Gusti se interesează și de mișcarea sociologică a vremii, scriind în reviste germane și românești despre cărțile sociologilor de marcă. În 1904 a obținut titlul de doctor cu teza intitulată *Egoismus und Altruismus*, cu subtitlul *Zur soziologischen Motivation des praktischen Wollens*, și în același an publică importantul studiu *Die Donaufrage*, o lucrare de drept internațional legată de navigația pe Dunăre. În ciuda acestor rezultate, Gusti își continuă studiile de aprofundare la Berlin, unde lucrează cu Franz von Liszt pentru adâncirea cunoștințelor de sociologie criminalistică, drept și economie. În acești ani se documentează intens și ține o comunicare cu titlul *Die Grundbegriffe des Pressrechts. Eine Studie zur Eiführung in die Pressrechtlichen Probleme*. Comunicarea a apărut în formă de volum în 1908. Nu se știe de ce această temă nu este dezvoltată într-o nouă lucrare de doctorat, conform intenției lui Gusti, dar cert este că problematica presei, a influenței exercitate de aceasta, a propagandei îl va preocupa, mai ales pentru a obține recunoașterea publică a sociologiei căreia i s-a dedicat.

După o tentativă nereușită de a ocupa prin concurs o catedră universitară la Iași, în 1908 (a fost respins pe motiv că era considerat prea tânăr pentru postul cerut), Gusti petrece un semestru la Paris, cu scopul de a cunoaște mai profund și direct de la sursă sociologia lui Durkheim. Apoi revine la Berlin, unde profesorul Gustav von Schmoller îi propune un post de docent în Germania. Gusti optează însă pentru o nouă încercare de numire la Universitatea din Iași, probabil și sub influența lui I. L. Caragiale. Astfel, la 1 aprilie 1910 este numit profesor agregat definitiv la Catedra de Istorie a Filosofiei Grecești, Etică și Sociologie de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași.²

Urmărind activitatea lui Dimitrie Gusti după instalarea la Universitatea din Iași, ne surprinde o schimbare a comportamentului său academic. Dacă în timpul studiilor prelungite nu cunoaștem vreun interes pentru organizare, fie măcar la nivelul vieții

² Gusti, *Opere*, V, Fragmente autobiografice, texte stabilite, comentarii, note, documente de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. București: Editura Academiei RSR, 1971.

studentești, absorbit fiind de studiu, uneori până la epuizare, începând din primăvara lui 1910 surprinde comunitatea academică ieșeană prin planuri de organizare și chiar demersuri concrete. Pe modelul seminarilor din Germania, introduce această formă de activitate academică la catedra sa. Constatând haosul din Biblioteca Universitară, propune un plan de reformă a acesteia pe baza tehnicilor moderne aplicate în universitățile occidentale. Mai mult decât atât, despre fiecare proiect de organizare scrie și în reviste științifice germane, cu scopul evident de a informa și chiar de a promova experiențele ieșene de modernizare în mediul academic german.³ O dovadă a modului serios de a trata seminarul este volumul de studii cuprinzând lucrările studenților săi. Avântul de organizator nu s-a mărginit la cadrele universității ieșene. Simțind nevoia unui for academic al științelor sociale, în martie 1913 propune înființarea unei reviste de înalt nivel științific – *Arhiva pentru științe sociale, sociologie, politică și etică* – menită să realizeze rețeaua de comunicare a oamenilor din domeniul științelor sociale din țară și din străinătate. Dincolo de satisfacerea nevoii de comunicare profesională, Gusti era extrem de preocupat – după cum se poate observa în fragmentul de mai jos din *Apel către colaboratorii revistei* – de problemele sociale profunde și de faptul că acestea sunt tratate fără expertiză prealabilă:

*„...preocuparea de căpetenie a „Arhivei” va fi studierea și aprecierea amănunțită și documentară a realității sociale românești, așa cum ea se prezintă astăzi sub diferitele ei fețe, cum sunt bunăoară problema agrară, în toată complexitatea ei, la românii din Regat, ca și la românii din afară de Regat – problemă care la românii din Regat își are și un ciudat organ de publicitate, cu apariție rară, dar regulată, și, pe cât de rară, pe atât de vehementă: răcoalele țărănești; modificarea Codului Civil; modificarea Codului Penal; profunda deosebire dintre sat și oraș; chestiunea evreiască; viața socială și culturală a românilor; unitatea culturală a vieții neamului nostru; dreptul la vot; chestiunea Dunării; chestiunea balcanică ș.a.m.d., probleme care în general până acum, afară de rare excepții, au fost complet neglijate ori deformate de ignoranți și diletanți și adesea interesați.”*⁴

După cum arată și titlul revistei, dincolo de redresarea universității, Gusti a vrut să reformeze și societatea românească, evident, cu aportul științelor sociale. Deși a demarat mobilizarea colaboratorilor „Arhivei”, datorită complicării vieții politice în urma izbucnirii primului război mondial, revista nu a apărut. Evenimentul a provocat însă elaborarea importantului studiu intitulat *Sociologia războiului*. Cei doi ani de neutralitate a României, între 1914-1916, nu au fost de natură să stimuleze eforturile lui Gusti de organizare a vieții științifice. Cu atât mai puțin după intrarea României în război, în vara lui 1916, când Gusti a fost mobilizat la cenzura presei. Nu este rostul acestui studiu de a detalia contextul istoric al acestei etape a vieții sociologului ieșean, dar menționăm că, după declanșarea ostilităților cu armatele Puterilor Centrale partea de sud a României a fost ocupată de trupele germane, Bucureștiul evacuat, Curtea regală și instituțiile statului s-au refugiat la Iași. În ciuda condițiilor de război, a lipsurilor de tot felul într-un oraș supraaglomerat, datorită unui număr însemnat de intelectuali refugiați din teritoriile ocupate, viața intelectuală era intensă. Casa lui Gusti

³ Gusti, *Opere*, III, Texte stabilite, comentarii, note, documente de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. București:Editura Academiei RSR, 1970, p. 29-56.

⁴Gusti, D. Op.cit., p.59-60.

devenise și adăpost, și atelier pentru cei care construiau o mișcare intelectuală de modernizare a României postbelice.⁵

Această perioadă dificilă a întărit convingerea lui Gusti că este nevoie mai întâi de o asociație a specialiștilor dornici să elaboreze treptat un set de strategii științifice de reformare din temelii a României, prin excelență rurale și, ulterior, de o revistă de tipul celei plănuite înainte de război.

În ultimul an de război, când în urma păcii dintre germani și soviete, România a ajuns într-o situație disperată, la 18 martie 1918, la propunerea lui Gusti, chiar în casa lui din Iași, se formează Asociația pentru Studiul și Reforma Socială. Pornind de la constatarea că situația catastrofală a României nu se datorează doar condițiilor externe, situației militare din război, ci și proastei gestiuni a statului de mai multe decenii încoace, Statutul noi asociației conține și o vehementă critică socială:

*„Asociația corespunde, desigur, unei mari necesități a timpului. Căci toată lumea va fi de acord a recunoaște că aproximația capricioasă și improvizatia haotică a politicii de până acum trebuie să înceteze pentru totdeauna – nu-i mai este de ajuns credința în conducător în loc de știință, dogma în loc de observații, și disciplină oarbă în loc de metodă critică -, care au dus la atât de variate, dese și pripite experiențe sociale pe socoteala societății românești. Viața publică românească trebuie organizată din nou pe alte temelii. Întâmplarea norocoasă ori nenorocoasă, simpla oportunitate ori simpla chibzuială și afirmare a nepregătiților și adesea a interesaiților, trebuie definitiv înlăturate prin introducerea unei pozitive cunoștințe a lucrurilor, prin o siguranță cât mai mare în întrebuințarea mijloacelor disponibile pentru atingerea celor mai nimerite scopuri, în sfârșit prin sistematizarea diviziunii muncii, în așa chip ca fiecare să facă ceea ce pricepe. Din asemenea preocupări s-a născut ideea întemeierii Asociației.”*⁶

După cum se știe, destinul României s-a schimbat radical în cursul anului 1918. Dintr-o țară învinsă, cu un tratat de pace împovăraător, ca cel semnat la București, la 7 mai 1918, datorită succesului Antantei pe câmpul de bătălie apusean, a ieșit învingătoare. În ciuda euforiei generale, generate de mărirea teritoriului României prin alipirea Transilvaniei, Bucovinei și Banatului din Imperiul austro-ungar și a Basarabiei din Rusia țaristă, Gusti și asociații săi au continuat organizarea forului științific extra-universitar. După întoarcerea autorităților la București, se mută și Asociația în Capitală. La 1 aprilie 1919 apare primul număr al revistei Asociației, „Arhiva pentru Știința și Reforma Socială”⁷. În condițiile centralizării autorității și conducerii de stat pentru construirea unei țări întregite cu Basarabia, Bucovina de Nord și Transilvania, Gusti la rândul lui decide să se mute la București, chiar dacă la Iași a fost reales decan. Și fiindcă Gusti și membrii Asociației vor să sporească ponderea organizației, la 13 februarie 1921 Asociația se transformă în Institutul Social Român. Cu această ocazie se consolidează și structura pe secții a Institutului, activitatea de acum încolo urmând a se face în secțiile agrară, industrială și comercială, financiară, juridică, politică și administrativă, de demografie, de politică și igienă socială și culturală. Între timp, pe lângă activitatea de organizare și publicațiile aferente, Gusti ține cursul de sociologie și elaborează studii care fundamentează sistemul lui de monografie sociologică. *Știința*

⁵ Bucuța, Emanuil, Institutul Social Român. În: Arhivă pentru știința și reforma socială, Omagiu Profesorului D. Gusti, XXV de ani de învățământ universitar II, Anul XIV, 1936.

⁶ Gusti, D., op.cit. p. 61.

⁷ În anii '30 această revistă de înalt nivel devine și organ al Institutului Internațional al Sociologiei.

socială, sociologie, politică și etică în interdependența lor unitară: prolegomene la un sistem (1909-1910), *Despre natura vieții sociale* (1910), *Realitatea, știință și reformă socială* (1919) sunt studii care au dat cadrul teoretic al sistemului sociologic gustian.⁸

Conform sistemului deschis al lui Gusti, sistem compus din legi, noțiuni, concepte legate între ele, *cadrele* reprezintă mediul obiectiv al vieții sociale: 1. cosmologic (natura înconjurătoare); 2. biologic (viața însăși); 3. istoric (factorul timp); 4. psihologic (forme de conștiință). După Gusti cadrele nu sunt inactive, ci exercită o presiune care prin *voință socială* – o lege esențială a sistemului gustian – realizează patru *manifestări* sociale: 1. economice; 2. spirituale; 3. etico-juridice; 4. politico-administrative. Raporturile dintre diferitele cadre, dintre diferitele manifestări, precum și dintre toate acestea sunt reglementate de legea paralelismului. Conform acestei legi gustiene, cercetătorul realității sociale nu are voie să pretindă că viața socială ar fi determinată de un singur cadru, deci cadrele acționează *concomitent*. Teoria cadrelor se aplică la Gusti pe unități sociale cu grad mare de integrare (comunități, instituții, grupuri), în care acționează manifestările sociale într-o relativă stabilitate. Ca urmare a existenței multitudinii de cadre și manifestări, Gusti introduce principiul *interdisciplinarității* în cercetarea monografică.

Profesorul Gusti nu a elaborat un tratat de sociologie în care să-și prezinte sistemul. Dar, din studiile sale se degajă clar caracterul de sistem. Așa cum a observat Traian Herseni, un profund cunoscător al gândirii teoretice a maestrului său, „*Profesorul D. Gusti nu este autorul unui sistem disparat de sociologie, etică și politică, ci a unui singur sistem despre întreaga realitate socială, sistem unitar, în care cele trei științe corespund unor perspective necesare pentru lămurirea completă a obiectului comun.*”⁹

Nu este de mirare că la 10 octombrie 1918 Gusti este ales membru corespondent, iar în 1919 membru activ al Academiei Române.

Circuitul - seminar, sat și sferă publică

De-a lungul anilor '20 Institutul Social Român își va mări treptat numărul secțiilor, unele vor edita și buletine separate, dar cea mai de seamă activitate, sau, în orice caz, cea mai vizibilă, rămâne organizarea ciclurilor de conferințe publice. Conferințele pe diverse teme de actualitate se țineau în frumoasa sală de conferințe a Fundației Universitare Carol I din centrul Bucureștilor. În decembrie 1921 începe seria de conferințe privind noua Constituție a României, apoi în fiecare an apar alte cicluri de dezbateri, pe teme precum doctrinele partidelor politice, politica externă, politica culturii și Organizația Internațională a Muncii, unele conferințe fiind adunate în volume.

Organizând activitatea Institutului, Gusti își lărgiște treptat rețeaua socială în Capitala României și se impune ca o personalitate tot atât de importantă precum sunt cele pe care le invită să conferențeze¹⁰. Dar mult mai important s-a dovedit faptul că discuțiile din cadrul ședințelor au generat noi instituții: cele de la secția de demografie

⁸ În lucrarea sa *Capcanele politice ale sociologiei interbelice*, Antonio Momoc aduce clarificări în privința surselor de inspirație ale lui Gusti privind sistemul său de sociologie, etică și politică.

⁹ Traian Herseni, *D. Gusti - un sistem de sociologie, etică și politică*. În: Arhiva pentru știința și reforma socială, Anul XI, nr.3-4, 1930, p.210.

¹⁰ Despre dimensiunea politică a activității lui Gusti, vezi studiul lui Antonio Momoc „Știința și politica în sistemul gustian. În: „Sfera Politicii”, vol.XXI, nr.3 (173), 2013, p.101-107.

au fundamentat Recensământul din 1930, cele de la asistență socială au stimulat înființarea Școlii de asistență socială, cele de la secția de statistică, Școala de statistică, iar sub influența celor de la secția economică a luat ființă Institutul de Conjunctură. Deja în anii '30 se răspândește părerea că prin influența exercitată de membrii Institutului Social Român a avut loc o adevărată „contaminare” a aparatului de stat. În diversele departamente ale conducerii statale se înființează secții de cercetare-documentare, încercând o instituționalizare treptată a consultanței, expertizei științifice premergătoare deciziei administrative.

„Se poate spune deci – conchidea Mircea Vulcănescu, unul din cei mai talentați elevi și colaboratori ai profesorului – că începând din anul 1930 Institutul Social intră într-o nouă fază, aceea de proliferare. Prin aceasta însă, și misiunea lui se schimbă. Căci în loc de a mai fi un stimulent generator al unor ramuri de activitate științifică socială, care de acum se dezvoltă autonom, Institutul Social este chemat să devină un centru de coordonare al tuturor acestor instituții de cercetare socială.”¹¹

În această perioadă Gusti nu se ocupă doar de conducerea Institutului și promovarea reformelor-cadru la ordinea zilei.

Ca profesor preocupat de condițiile de viață și de studiu ale studenților sprijină inițiativele lor legitime și legale.¹² Iar când nemulțumirile ies din cadrul legalității, Gusti, sociologul, dorește să înțeleagă resorturile intime ale grevelor studențești din 1923. Este caracteristic pentru relațiile speciale dintre Gusti și studenții din Seminarul său că, la sugestia profesorului lor, în loc să participe la grevă, aceștia preferă să se întrunească și să înceapă să studieze acest fenomen. Rezultatul a fost pregătirea unei anchete cuprinzătoare privind studenții Universității din București. Ajuns decan, în 1929, Gusti va pune în funcțiune, pentru prima oară, un Oficiu universitar pentru îndrumarea și informarea studenților. Paralel, a sprijinit și înființarea unei cooperative de întraajutorare studențească. Preocuparea sa pentru învățământul superior va fi permanentă, dar puține dintre planurile de reformă i-au fost acceptate.¹³

Dacă președinția Institutul Social Român facilita intrarea lui Gusti în elita politică și academică a Capitalei României, înființarea la facultate a unui Seminar de sociologie al Catedrei de Sociologie, Etică și Politică însemna continuarea rolului de animator al cercetării printre studenții de la Universitatea din București. De importanța acestui procedeu ne putem da seama atunci când constatăm că majoritatea profesorilor Universității bucureștene nu-și pierdeau timpul cu îndrumarea studenților spre a-i educa pentru cercetare. Grație acestei strategii neobișnuite în viața universitară românească, Seminarul devine treptat un loc de întâlnire a studenților și doctoranzilor și de la alte facultăți, fiind frecventat și de juriști, și de mediciniști, și de geografi, și de filosofi. Sala Seminarului a devenit locul de naștere al școlii monografiei sociologice, denumită mai târziu Școala sociologică de la București. Acest proces de creare organizațională s-a accentuat după 1924, când au început pregătirile pentru prima ieșire pe teren. Până la urmă, seria campaniilor monografice de la țară a fost deschisă cu cea din primăvara anului 1925, la Goicea Mare, în Oltenia, o provincie din sudul României. Profesorul Gusti și un grup de zece studenți au luat contact cu satul, unii pentru prima

¹¹ Vulcănescu, Mircea, *Dimitrie Gusti, profesorul*. În: Arhivă pentru știința și reforma socială, Omagiu Profesorului D. Gusti, XXV de ani de învățământ universitar II, Anul XIV, 1936, p.1266.

¹² Vezi relatarea din cotidianul țărănist Aurora, Anul III, nr. 495, 20 iun.1923, p.2.

¹³ Despre legătura dintre mișcările studențești și formarea școlii sociologice gustiene Ionuț Butoi a publicat studii originale în revista Secolul 21, nr.1-6, 2012, consacrată Școlii sociologice de la București

oară, în puține zile și cu o pregătire încă precară. Prima campanie monografică nu a adus rezultate sociologice considerabile, ci mai mult învățăminte de luat în seamă, dar a alimentat din belșug Seminarul cu idei pentru pregătirea următoarelor ieșiri pe teren.

Poate aici e locul unde trebuie menționat faptul că demararea campaniilor nu ar fi fost posibilă fără o particularitate de bun augur a profesorului, o manieră fără seamăn în însuflețirea tinerilor. Iată cum descrie acest caracter Henri H. Stahl:

„*Tocmai aceasta era marea lui calitate ca profesor, că a știut să-i convingă pe studenții lui că sunt colaboratorii lui, și să-i convingă pe fiecare din ei în parte că are o sarcină, o misiune personală, de care răspunde. Mare pedagog a fost Gusti! E singurul profesor – în cariera mea am văzut foarte mulți profesori – e singurul care a avut această calitate. Că n-a reușit cu toți, se poate. E normal. Dar ceea ce urmărea el era să te convingă că ești răspunzător de o anumită sarcină științifică*”¹⁴.

A urmat apoi, în 1926, campania monografică de la Rușețu, sat așezat aproape de Dunăre, în sud-estul țării. Investigația a durat două săptămâni, cu participarea a 17 membri. Pentru prima oară se încearcă organizarea unor echipe specializate: statistică, bugete de familie – așa cum o concepea Le Play – și folclor. Se încearcă, de asemenea, observarea unor cadre și manifestări sociale preconizate de sistemul lui Gusti. Tot în această campanie s-a încetățenit obiceiul ca seara, după cină, în sala de mese, să se întâlnească toți membrii echipei pentru a raporta despre constatările făcute și problemele întâmpinate, să dezbată și să analizeze împreună, sub conducerea lui Gusti, problemele tehnice și teoretice ale investigației în curs. De altfel, ședințele de seară au intrat în cultura organizațională a monografiei, cu numele de „sala luminoasă”. Tot pentru prima dată se organizează o serată culturală a echipei pentru locuitorii satului și se face o donație de cărți pentru biblioteca rurală.

În 1927 are loc campania monografică de la Nerej, din munții Vrancei, aflat la curbura Carpaților. Ca și la Rușețu, se folosesc chestionare elaborate pe baza învățămintelor de la Goicea Mare. Dar campania din 1927 diferă mult de precedenta, pentru că durează o lună și numără 41 de participanți. Aici apar pentru prima oară studenți și licențiate, care îmbrățișează cercetarea sociologică și rămân o prezență activă pe tot parcursul funcționării școlii gustiene – fenomen fără pereche în sociologia europeană interbelică¹⁵. Tot pentru prima dată intră în echipă grupul medicilor ca cercetători de antropologie fizică, însă care observă și bolile sociale și – în lipsa medicului din sat – acordă asistență medicală simplă.

Beneficiind deja de experiența a două campanii anterioare, această cercetare a lăsat urme consistente în revistele științifice românești și în științele sociale în general, mai cu seamă prin publicarea, în 1940, a monografiei în trei volume *Nerej, un village d'une région archaïque*, coordonată de Henri H. Stahl¹⁶.

În vara anului 1928, la Fundu Moldovei, sat bucovinean în nord-estul României, s-a desfășurat o campanie cu metodologie îmbunătățită. Cu un număr și mai mare de participanți (62 de persoane), această campanie este reținută în memoria sociologiei românești și prin dezvoltări teoretice importante. De data aceasta, cercetătorii sunt grupați în tot atâtea echipe speciale câte preconiza Gusti în teoria sa

¹⁴ Rostás, op. cit., 2000, p. 53.

¹⁵ Despre această dimensiune vezi articolele Theoderei Eliza Văcărescu în *Les Etudes Sociales*, nr.153-154, 2011, și *Transilvania*, 11-12 din 2012, Sfera politicii, vol.XXI, nr3(175), mai-iun. 2013.

¹⁶ Despre aplicarea sociologiei monografice în opera lui Henri H. Stahl, vezi studiul lui Mihai Gaiță, în revista *Les Études Sociales*, p.143-180.

monografică. Au participat nu numai tinerii colaboratori ai Profesorului, ci și specialiști formați, cu renume în viața științifică românească, ca profesorul Francisc Rainer în fruntea unui mic grup de asistenți și studenți de la medicină.¹⁷ Procesul de închegare a ajuns în punctul în care se simțea nevoia formalizării identității organizației prin crearea Asociației monografiștilor. În același timp a avut loc și o structurare informală a participanților reveniți an de an în campanii, în microgrupuri, unele căpătând mai târziu, în anii '30, și coloratură politică¹⁸. Campaniile monografice de vară au început – și datorită presei – să trezească interesul elitei intelectuale și politice, dincolo de Catedra de sociologie, etică și politică a profesorului Gusti.

Vârful cercetărilor monografice a fost însă considerat, deja în epoca respectivă, cea de la Drăguș, în 1929, prima cercetare din Transilvania, cu o metodologie pusă la punct, cu cel mai mare număr de monografiști participanți (89) și poate cu cele mai multe lucrări publicate de-a lungul anilor. Pentru prima oară este realizat și un film „sociologic” cu titlul *Drăguș. Viața unui sat românesc*. Totuși, prin numărul foarte mare de participanți la campanie (care, în sine, este contraindicat în cercetarea rurală), a provocat primele discuții în contradictoriu între „locotenenții” lui Gusti, devotați cercetării, și Profesorul, care dorea să implice cât mai mulți tineri în cunoașterea problematicei satelor. Această tensiune între vocația de cunoaștere științifică și cea de educare de cercetători sociali va persista și în anii '30, când i se va adăuga o alta, între cunoașterea științifică și mișcarea militantă pentru modernizarea satului, iar Gusti, de la jumătatea anilor '30, va înclina mai mult spre intervenția socială¹⁹.

În 1930 campania monografică a fost organizată la Runcu, o așezare în județul Gorj, în sud-estul României vechi. De data aceasta au fost convocate mai puține persoane (67) și s-a aplicat metodologia fără vreo modificare. Numai Gusti a surprins lumea prin sfaturi de rentabilizare a culturilor agricole și mai ales prin aducerea și punerea în funcțiune a primului aparat de radiorecepție. În noua sa calitate de președinte al Societății de Radiodifuziune era curios să vadă reacția satului la un aparat nemaivăzut în funcțiune. O cu totul altă particularitate a acestei campanii a fost vizita a 19 studenți germani din Leipzig, indicând un grad semnificativ de cunoaștere a activității școlii gustiene în medii universitare germane.²⁰

A fost ultima cercetare la care Gusti a participat de la început până la sfârșit. După această investigație, în urma instaurării la guvernare a Partidului Național Țărănesc, Gusti a fost inundat cu responsabilități de înalt funcționar al statului: președinte al Uniunii Naționale a Cooperației, concomitent, președinte al Casei Autonome a Monopolurilor Statului și președinte al Societății de Radiodifuziune, astfel încât la următoarele campanii a făcut doar scurte vizite.

Ultima campanie din seria începută în 1925, cea din 1931, de la Cornova (în Basarabia, actuala Republică Moldova), de construcție teoretică și metodologică a școlii monografice a avut o participare și mai redusă, de 55 de monografiști. S-a aplicat și aici schema de cercetare monografică de la Drăguș, dar în condiții regionale foarte

¹⁷ Despre aportul medicilor în campaniile monografice Florentina Țone a publicat studii originale în *Transilvania*, nr.11-12/2012, p.64-83.

¹⁸ Rostás, Zoltán, *Sala luminoasă. Primii monografiști ai școlii gustiene*. București: Editura Paideia, 2003, p.109-197.

¹⁹ Rostás, Zoltán, *Monografia ca utopie, Interviuri cu Henri H. Stahl*. București: Editura Paideia, 2000

²⁰ Stahl, H.H., *Amintiri și gânduri din vechea școală a „monografiilor sociologice”*. București: Editura Minerva, 1981, p.152-160.

diferite. Influența legislației țariste de peste un secol a marcat profund și structura socială, și aspectul satului.²¹ În mod paradoxal, aici se putea studia cel mai bine influența orașului asupra comportamentului țăranilor. Studiul din 1932 al lui Anton Golopenția despre *Procesul de orășenizare la Cornova* a fost prima analiză de acest gen din România. Deplasarea la Cornova a fost importantă și pentru H.H. Stahl, care, paralel cu metoda expusă de Marc Bloch în *Les caractères originaux de l'histoire rurale française*, a formulat tehnica sa de „arheologie socială”. Studiul intitulat *Vatra satului Cornova* a fost o ilustrare a acestei metode noi. Această metodă prevedea ca din configurația unui sat – în cazul nostru vatra satului Cornova în momentul cercetării – să se deslușească trecutul acestuia.²²

Este de observat că, prin alegerea satelor, au fost abordate practic toate marile regiuni istorice ale României interbelice – Muntenia, Oltenia, Moldova, Bucovina, Basarabia și Transilvania.

Meandrele angajării în politică

În 1932, sub presiunea colaboratorilor mai apropiați, Gusti a înțeles că în locul unei noi campanii de strângere de material monografic într-un alt sat este mai urgentă o „campanie de redactare” a materialelor adunate anterior. Pentru această campanie de redactare a fost ales Făgărașul, orașel din sudul Transilvaniei, apropiat de Drăguș, care, prin situația sa geografică, oferea și posibilitatea unor cercetări de completare. La această campanie, Gusti, devenit între timp ministrul țăranist al Instrucțiunii, artelor și cultelor, nu putea lua parte decât prin corespondență. Concentrarea pe finalizarea unor studii care să prelucreze temele din campanii a fost de bun augur, fiindcă numărul 1-4 din revista *Arhivă pentru știința și reforma socială* din 1932, cu cele 987 pagini ale sale, a reușit să dea pentru prima dată o imagine concretă a metodei monografice integrale promovate de Gusti. Studiile monografiștilor au acoperit cele patru „cadre” și cele patru „manifestări”, precum și „unitățile”, „procesele”, „relațiile” din societățile locale studiate. Apariția acestui volum al „*Arhivei*” a legitimat monografismul în cultura română, dar nu a ferit, totuși, școala de tensiuni interne.

Absența fondatorului din viața cotidiană a muncii monografice a fost doar unul dintre motivele crizei monografiei despre care se vorbește în istoria sociologiei. Mult mai mult cântărea faptul că tinerii monografiști „au crescut”, și-au terminat studiile și, pe fondul crizei din 1929-1933, unii căutau orientări salvatoare, dacă monografia nu putea să le ofere șansa unei cariere științifice. Alții, dimpotrivă, se străduiau – în primul rând Golopenția, Neamțu și Vulcănescu – să scoată o revistă a monografiștilor tineri, pentru a salva coeziunea grupului. (Abia în 1936 reușesc, cu sprijinul lui Gusti, să scoată revista lunară *Sociologie Românească*.), Căutările tinerilor monografiști semănau întrucâtva cu căutările tinerei generații de literați și filosofi. Din joncțiunea acestora s-a născut ultima asociație culturală din anii '30 care promova programatic dialogul pe teme culturale și politice și nu intoleranta impunere a unei perspective în detrimentul alteia. Asociația culturală *Criterion* din București a organizat dezbateri publice în care temele au fost dezbătute calm, din toate pozițiile ideologice și estetice

²¹ Articolele, documentele și comentariile ulterioare au fost publicate pentru prima dată în 2011 cu titlul Dimitrie Gusti și colaboratorii, CORNOVA 1931. Chișinău: Editura Quant, Editori Marin Diaconu, Zoltán Rostás, Vasile Șoimaru.

²² Stahl, op. cit. 160-165.

marcante. Destrămarea acestui grup de „frontieră” a avut loc din cauza penetrării fascismului regional. În acest sens este deosebit de semnificativă mărturia lui Henri H. Stahl:

„De altfel, eu cred, sunt convins că asta a fost ideea, sugestia pe care a avut-o Ionescu²³ când a scris Rinocerii. Cum se transformă, încetul cu încetul, un Constantin Noica²⁴... Ce avea el cu Legiunea, păcatele mele?! Un om al lui Dumnezeu, vorba aceea, este blând până la inocență. Ce avea Mircea Eliade²⁵ cu treaba asta? Absolut nimica! Ce-avea chiar șeful ‚Criterionului’, Comarnescu²⁶? Ce-avea el cu Legiunea? Nimic. Îi puteai întreba: domnule, de ce te-ai dus la Legiune? Ei, interesant, domnule, mergem și ne plimbăm seara, facem marșuri seara, tragem cu pușca... Asta era ceea ce-l putea interesa pe un Comarnescu?! Era – cum să spun eu – o demență socială, o epidemie, fără îndoială. Rând pe rând picau unul după altul..., până când, evident, s-a desființat toată această asociație, care era foarte interesantă.”²⁷

În plină criză economică, după o tentativă nereușită a unui guvern tehnocrat al lui Nicolae Iorga de a stăpâni situația, în vara anului 1932 se formează un cabinet din partea Partidului Național Țărănesc, în care Gusti este solicitat să conducă Ministerul instrucțiunii, cultelor și artelor. Chiar dacă nu a fost militant al PNTȚ, evident, existau similitudini între strategia lui Gusti de cunoaștere și modernizare a satului și doctrina țărănistă. Însă Profesorul în sfera academică și în cadrul ISR încerca și reușea să abordeze o atitudine suprapartinică, demonstrată prin organizarea conferințelor de la Institutul Social Român de-a lungul anilor '20. În mandatul său de ministru „binecuvântat” cu crize guvernamentale, remanieri și schimbări de prim-ministru, Gusti trebuia să facă față în primul rând crizei economice, dar satisfăcând într-o anumită măsură revendicările cadrelor didactice. Prin ridicarea exigențelor la bacalaureat și limitarea locurilor la universitate a încercat să frâneze învățământul superior care alimenta rândurile șomerilor intelectuali.²⁸ Pe de altă parte, dorea să pună în practică reforma învățământului elementar, să realizeze un program integrat al culturii poporului. Dintre toate intențiile sale nu a realizat decât legiferarea Uniunii Fundațiilor Regale, care a fost una din încercările de a pune în mișcare opera de ridicare a nivelului cultural al poporului. Dacă Parlamentul a împiedicat legiferarea unor proiecte legislative, nu putea să-l împiedice pe organizatorul de cercetări sociologice să realizeze cea mai vastă investigație a tuturor formelor de învățământ și

²³ **Ionesco, Eugen** (1909-1993), scriitor francez de origine română, considerat în dramaturgie maestru al comicului verbal, al grotescului semnalizând absurdul, alienarea, tragicul existențial. Membru în Academia Franceză.

²⁴ **Noica, Constantin** (1909-1987), filosof și eseist, în anii '30 afiliat mișcării legionare. Autorul unui tratat de ontologie și a unor lucrări de logică, s-a ocupat de teme din domeniul gnoseologiei, al teoriei culturii și istoriei filosofiei. Academician post mortem

²⁵ **Eliade, Mircea** (1907-1986), istoric al religiilor, filosof și scriitor român, în anii '30 afiliat Mișcării Legionare, apoi stabilit în Franța (1945-1956), din 1956 profesor la Universitatea din Chicago, academician post mortem.

²⁶ **Comarnescu, Petru** (1905-1970), eseist și critic literar și de artă, cu studii în Statele Unite, unde și-a dat doctoratul în filosofie la University of Southern California din Los Angeles. Inițiator al grupării „Criterion”.

²⁷ Rostás, Zoltán, *Monografia ca utopie. Interviu cu profesorul Henri H. Stahl*, București: Editura Paideia, 2000, pag. 28. În cazul lui Petru Comarnescu, evident, informarea este inexactă.

²⁸ Mai detaliat despre această problemă vezi Dragoș Sdrobiș: *Învățământul superior în România interbelică : de la supraaglomerarea universităților la șomajul intelectual*, în „Sfera Politicii”, numărul dedicat Școlii Sociologice de la București, Vol. XXI, nr. 3 (175) mai-iun. 2013.

de cultură din România. Rezultatul a fost publicarea în 1934 a unui volum de 1562 pagini cu titlul *Un an de activitate la Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor, 1932-1933*

O inginerie socială sui generis

Abia la terminarea mandatului său de ministru, în toamna anului 1933, Gusti, păstrând legăturile cu elita intelectuală țărănistă, a demarat o etapă nouă a activității sale, cea de organizator al unei strategii de ridicare multilaterală a satelor românești, continuând în practică ce a proiectat la minister. Prin acceptarea funcției de director general al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, Gusti a deplasat accentul de la cercetarea monografică completă spre intervenția socială, concretizată în trimiterea la țară a unor echipe mici (față de cele monografice), pregătite în primul rând să organizeze activitatea culturală a satului. Prin aceasta se înțelegeau activități foarte diverse, de la asistență la învățarea noilor metode agronomice și de creștere a vitelor, de la îngrijirea copiilor la organizarea cooperativelor comerciale și de întraajutorare. Pentru organizarea muncii echipelor, Gusti a apelat la foștii monografiști: Henri H. Stahl, Anton Golopenția, Octavian Neamțu, care au acceptat provocarea „ingineriei sociale”. Aceia dintre vechii monografiști care au refuzat aveau motivații diferite. Unii dintre ei aveau deja ocupații bine sau mai slab plătite în organisme de stat, alții – sub influența mișcării legionare – au negat importanța intervenției sociale promovate de fundațiile regale.

În ciuda acestei animozități legate de participarea la munca culturală, Școala monografiei sociologice nu s-a divizat. Un mic grup de foști monografiști din jurul revistei „Rânduiala”²⁹, pe care ei o fondaseră, a contestat monografismul gustian, dar afilierea lor rapidă la mișcarea fascistă românească, Mișcarea legionară (cunoscută și sub denumirea Garda de Fier), a estompat vocea lor în cercurile științifice. Mai mult, Gusti a reluat cu și mai mare forță dezvoltarea monografismului sociologic și i-a invitat pe cei doi asistenți ai săi să sintetizeze experiența lor teoretică și metodologică. Astfel s-a născut, în 1934, volumul *Teoria monografiei sociologice* al lui Traian Herseni, cu un studiu introductiv important al lui Gusti „Sociologia monografică, știința realității sociale” și volumul lui Henri H. Stahl intitulat *Tehnica monografiei sociologice*. În anul următor, Gusti scoate un volum intitulat sugestiv *Sociologia militans*, care sistematizează tot ce a scris până atunci și care prezintă sistemul său de sociologie, politică și etică. Tot atunci reia organizarea campaniilor monografice rurale și, în anii 1935 și 1936, conduce investigarea satului Șanț din județul Năsăud, în estul Transilvaniei.

De fapt, nici ideea modernizării satului nu era de dată recentă. Se știe că Gusti a realizat un proiect exhaustiv pentru Casa Culturii Poporului, o instituție nou creată în 1922 care avea sarcina răspândirii cunoștințelor utile la țară. Mai mult decât atât, chiar și în cercetările monografice care vizau cunoașterea realității sociale, colaboratorii lui Gusti executau și intervenție socială; e adevărat, mai mult pe linie medicală și de medicină socială, cu sfaturi de gospodărie și asistență pentru asanarea cooperativelor. În sistemul gustian momentul intervenției sociale a fost prezent de la bun început.

²⁹„Rânduiala”, revistă apărută în 1935 la București sub direcția lui Dumitru C. Amzăr, având între redactori nume dintre cele mai cunoscute din cadrele Legiunii: Ernest Bernea, Radu Gyr, Pr. Ion Dumitrescu-Borșa, Iulian Vesper ș.a.

Gusti considera deja în anii '20 că această muncă culturală trebuie îmbrățișată de studenți în mod sistematic, sub supravegherea profesorilor. Ceea ce a fost un vis nerealist la vremea respectivă, a devenit brusc un obiectiv de organizare pentru Gusti.

Implicarea masivă a studenților a avut însă și un alt motiv decât modernizarea satului. În condițiile crizei economice mondiale din 1929-1933, a crizei democrației parlamentare, Mișcarea Legionară a luat avânt, bazându-se în primul rând pe tineretul universitar. Ea folosea cu succes taberele de muncă drept mijloc de educare colectivă paramilitară și de propagandă. Închiderea abuzivă a taberelor, represaliile polițienești practicate de guvernele din 1931-1933 au avut un efect contrar. Iată de ce l-a desemnat regele Carol al II-lea pe Gusti în fruntea Fundației: el era cel care prezenta garanția organizării tineretului universitar (pe baza celor șapte ani de campanii monografice) într-o altă manieră. Era cel capabil să îmbine strategia de ridicare a satului cu îndrumarea tineretului pentru această țintă.

Totuși, în funcția de Director general, Gusti nu s-a limitat doar la mutarea accentului de pe cercetare pe intervenția socială. El avea și sarcina de a promova realizările Fundației, ale echipelor, ca astfel, implicit, să combată taberele de muncă legionare. Una dintre metodele promovate a fost organizarea expozițiilor cu realizările echipelor studențești.

Ca un vârful acțiunilor legate de sat, de promovarea culturii rurale este realizarea Muzeului Satului din București (care de peste 70 de ani constituie un punct de atracție și pentru turiștii străini aflați în trecere prin Capitală), dar care trebuia să fie partea ilustrativă a unui institut de proiectări rurale. Cum Gusti se dovedise de mai multă vreme un adevărat specialist al promovării și al propagandei prin remarcabile acțiuni de popularizare a monografismului sociologic, a campaniilor de cercetare din anii '20, dar și ca responsabil al unor expoziții de mai mică anvergură, acum, ca demnitar apropiat regelui Carol al II-lea, a fost numit comisar general al Pavilionului României la Expoziția Mondială de la Paris, din 1937. A fost un tur de forță de organizare pentru a prezenta o țară atractivă, dinamică, cu un suveran – atunci – atașat valorilor democrațiilor europene, și cu dragoste pentru cultură. Nu a fost de mirare că în timpul acestei expoziții Gusti a fost contactat de reprezentantul firmei care deja organiza Expoziția mondială de la New York 1939, pentru detalii legate de participare a României la ceea ce s-a numit Word Trade. Expoziția de la Paris a oferit un prilej lui Gusti și pentru a propaga Școala sociologică a monografiilor rurale, precum și intervenția socială realizată prin Fundație. Un rezultat palpabil și deosebit de important al acestui demers original a fost obținerea la Congresul Internațional de Sociologie, ținut în aceeași perioadă la Paris, ca Bucureștiul să fie desemnat pentru găzduirea congresului din 1939. Totodată Dimitrie Gusti a fost însărcinat să fie președinte al acestei importante reuniuni. Această alegere nu s-a datorat numai talentului diplomatic indiscutabil al lui Gusti, ci, mai cu seamă, răspândirii convingerii privind validitatea științifică, metodologică a monografiei. Nu este de loc exagerată afirmația lui Polin: „*De la București la Chicago, monografiile au devenit instrumentul favorit al oricărui studiu sociologic*”³⁰. Din Statele Unite până în Europa răsăriteană se cultiva monografismul de foarte multe ori de sorginte leplaysiană.

³⁰ Raymond Polin, *Les convergences des sciences sociales et l'esprit international*. Paris: Hartmann, 1938, p. 246, citat de Bernard Kalaora și Antoine Savoye. În: *La mutation du mouvement leplaysien, "Revue française de sociologie"*, XXVI, 1985, p. 257-276.

„O mișcare similară – constată Bernard Kalaora și Antoine Savoye³¹ -, dar mult mai sistematică și de o mare amploare se dezvoltă în România, sub conducerea lui Dimitrie Gusti (1880-1957³²). Și aici, cercetarea monografică este legată de o acțiune politică și socială. Este vorba, prin cunoașterea țării, a diversității sale economice, sociale și culturale, politice, de facilitarea armoniei politice și consolidarea unității naționale. Școala sociologică românească oferă metodei monografice forma sa cea mai desăvârșită, aprofundând și extinzând domeniului său de aplicare prin multidisciplinaritate și o dorință constantă de exhaustivitate. Gusti consideră sociologia leplaysiană drept un precursor, dar critică punctele sale slabe, inclusiv catalogul lui Tourville, și ține să se delimiteze de acesta.”

Acest congres a însemnat pentru Gusti și școala monografică o șansă extraordinară, dar, între timp, condițiile interne și internaționale schimbate au influențat într-un mod neașteptat activitatea Profesorului și a colaboratorilor săi³³.

Sporirea neconținută a numărului de echipe a constituit pentru Gusti un scop permanent, iar anul 1938 a adus un neașteptat salt în aceasta privință. Acest salt – în mod paradoxal – se datora, printre altele, și complicării vieții politice din țară. În alegerile parlamentare din decembrie 1937, guvernul Partidului Național Liberal, organizator al alegerilor, nu a câștigat suficiente voturi pentru a-și asigura continuitatea. Nici Partidul Național Țărănesc, principalul partid de opoziție, nu a câștigat mandate suficiente pentru a reveni la putere. Surpriza a constituit-o plasarea partidului legionar „Totul pentru Țară” pe locul al treilea, alarmând clasa politică și în primul rând pe Rege. În acest context, Carol al II-lea, printr-o mișcare abruptă, a invitat micul Partid Național-Creștin de factură pronazistă condusă de Octavian Goga și A.C.Cuza, să formeze guvernul, cu toate că obținuse doar 5% din voturile electoratului. Cărmuirea mult criticată a acestui guvern a fost curmată după 44 zile de Carol al II-lea, care, în loc de noi alegeri, a suspendat nu numai activitatea partidelor, dar și Constituția din 1923, și a introdus o dictatură personală.

În acest context de reorganizare majoră a vieții de stat, anihilarea Mișcării Legionare ca principal oponent al lui Carol al II-lea impunea și intensificarea demersurilor pentru a capta simpatia a două categorii mari ale populației – puternic influențate de această mișcare – tineretul și țăranimea. Această necesitate însemna în primul rând legiferarea muncii culturale a echipelor studențești regale, organizate de Fundația condusă de Dimitrie Gusti într-o formulă extinsă la maximum și, bineînțeles, alocarea din bugetul statului a sumelor necesare susținerii acestui demers. Legea Serviciului Social, această emanație a școlii gustiene³⁴, trebuia să vizeze „federalizarea” potențialului de cercetare al țării, impunerea obligativității pentru absolvenții universităților și școlilor superioare de a efectua muncă culturală la țară, dar și în orașe. Totodată, reglementa instituționalizarea căminelor culturale ca centre noi de organizare a satului și a școlilor și cursurilor de pregătire a personalului care urma să îmbrățișeze modernizarea satului. Prezentată ca inovație carlistă, această lege în toate

³¹ Bernard Kalaora și Antoine Savoye, *La mutation du mouvement leplaysien*. În: *Revue française de sociologie*, XXVI, 1985, p. 257-276.

³² Dimitrie Gusti a murit în anul 1955 (la 30 octombrie).

³³ Ibidem, p.41-53.

³⁴ După indicațiile lui Gusti, colaboratorii cei mai apropiați, Stahl și Neamțu au elaborat prima variantă a textului Legii Serviciului Social. Vezi Henri H. Stahl, *Amintiri și gânduri din vechea școală a monografilor sociologice*. București: Minerva, 1981, p.391-402.

articulațiile ei purta pecetea sistemului gustian și a experienței acumulate în cele două decenii care au decurs de la fondarea, în 1918, a Asociației pentru Știința și Reforma Socială.

Dacă modernizarea muncii culturale efectuate în și prin Fundația Culturală Regală „Principele Carol” a fost o idee veche a lui Gusti, nici implicarea integrală a studențimii pentru ridicarea satului – după cum am mai menționat – nu era o idee de dată recentă. Într-o anchetă din anul 1927 Dimitrie Gusti făcea următoarea declarație:

*„Studenții concepuți ca 'funcționari sociali', cărora Națiunea le-a încredințat cele mai importante interese ale ei, vor trebui să dea concursul lor cald și luminat prin organizațiile lor județene, de pe lângă fiecare universitate... Aceste cercuri vor trebui să fie obligate, prin Legea învățământului superior, a depune Senatelor universitare rapoarte amănunțite despre activitatea lor. Profesorii universitari vor trebui să dea studenților toate îndrumările în vederea desfășurării activității culturale la sate”.*³⁵

Între voluntariatul membrilor Institutului Social Român, înscris în statutul Asociației pentru Studiul și Reforma Socială încă din 1918, și propunerea de a-i obliga pe studenți să presteze o muncă culturală la țară, ca „funcționari sociali” există, totuși, o contradicție. Nu și în concepția etică și politică a lui Gusti, unde acestea erau concepte complementare. Când era vorba de a-și aduce contribuția la opera de ridicare culturală a satului, voluntariatul constituia datorie și obligativitate.

Aplicarea legii s-a bazat pe construirea unui sistem instituțional cu o ierarhie și disciplină cvasimilitare, dar cu conținut pedagogic multidirecționat. Centrul local al activității culturale a fost vechea instituție reformulată a satului, Căminul Cultural, care reunea într-un consiliu toată elita locală. Cea de-a doua instituție importantă în cadrul acestui sistem a fost Școala țărănească, o invenție daneză, popularizată intens chiar de către Gusti încă din anii '20. Activitatea acestor instituții locale, cu direcții foarte precis stabilite, urma să ajute echipele de tineri începând din vara anului 1939.

Pentru că imensa masă de tineri care urma să participe la munca din mediul rural ducea lipsă de cadre competente, legea prevedea înființarea unor școli și cursuri de pregătire a comandanților de echipe, a directorilor de cămine culturale și de școli țărănești. În acest fel legea asigura, în principiu, declanșarea muncii Serviciului Social³⁶.

Conform Legii Serviciului Social, un tânăr sau o tânără care terminase o școală superioară sau o facultate urma să fie obligat prin lege să presteze o muncă de educație la țară de trei-șase luni, o muncă culturală fără de care nu i se putea elibera diploma de licență. Într-un articol, Dimitrie Gusti afirmă că această muncă nu este necesară numai pentru săteni, ci, în primul rând, îi este de folos chiar tineretului:

"Organizarea nouă a Echipelor dă prilej tinerimii cărturare, care va avea mai târziu, la maturitate, răspunderea bunului mers al țării noastre, să treacă prin focul regenerativ al muncii pentru sate. În sat, acești tineri cărturari, din toate specialitățile, sociologi, medici umani și veterinari, teologi, agronomi, ingineri silvici, maestre de gospodărie, au câmp larg și măreț deschis ca să-și arate patriotismul lor activ și constructiv de acțiune concretă, practică și binefăcătoare, ei au prilejul rar să-și poată arăta puterea de muncă și energia creatoare de suflet nou și de stări

³⁵ Gusti, Dimitrie, *Un an de activitate la Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor*, 1934, p. 522.

³⁶ Gusti, Dimitrie, *Principiile și scopurile Serviciului Social*, Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1939, p. 35-43.

românești. Organizarea Echipelor de muncă culturală la sate, alcătuite din studenți și tehnicieni, devine astfel o nouă metodă, metoda practică și adevărată, pentru noua organizare a vieții românești”³⁷

După promulgarea, de către Carol al II-lea, a Legii Serviciului Social, Gusti a început organizarea aparatului care să conducă munca de coordonare a mii de absolvenți. Odată cu mărirea anvergurii muncii Fundației, a sporit și propaganda internă și externă a organizației. „*Curierul echipelor studențești*” și-a schimbat titlul în „*Curierul Serviciului Social*” și au fost scoase buletine de îndrumare pentru activitatea de Serviciu Social. Noul „*Curier*” și-a mărit formatul, a îmbunătățit calitatea hârtiei, dar a devenit predominant propagandistic și a încetat să mai fie un for de analiză și de îndrumare profesională. Aparatul de propagandă a regimului, în primul rând cotidianul „*România*”, pe lângă știrile legate de activitatea președintelui Serviciului Social, de Dimitrie Gusti, consacra aproape săptămânal o pagină întreagă diferitelor laturi ale problematicii organizației. De asemenea, Radiodifuziunea Română prin rubrici specializate, cinematografele, prin jurnale de actualități, transmiteau știri și reportaje despre viața internă a organizației.

Legea Serviciul Social nu ar fi produs surpriză – și chiar stupoare – dacă nu ar fi introdus obligativitatea pentru absolvenții din învățământul superior. Gusti considera însă că datoria oricărui intelectual este să cunoască la fața locului satul și să ajute în mod organizat la modernizarea lui. Gusti, care, începând din 1925, trăise câte o lună din fiecare an alături de tinerii monografiști în câte un sat, stârnind mirarea colegilor profesori de la Universitate, se considera îndreptățit să apeleze la „datoria socială de a se apleca asupra vieții satelor” a studenților. Celor care totuși erau nemulțumiți, le replica:

„În România Legea Militară nu prevede pentru intelectuali decât un an de serviciu față de ceilalți care rămân doi ani sub drapel. Astfel nu e deloc nedrept să se ceară intelectualilor trei luni de Serviciu Social, în cursul cărora ei vor lucra pentru binele țării lor.”³⁸

Această strategie patronată de Gusti de a canaliza potențialul de solidaritate națională a tineretului universitar spre muncă culturală și spre Carol al II-lea, folosind disciplina, ritualul și gesticulația cvasi-legionare nu a fost de bun augur. Unii erau stânjeniți de viața de tabără paramilitară, alții, cu simpatii legionare sau chiar legionari, se simțeau încurajați de atmosfera taberei să-și continue activitatea secretă de subminare a regimului carlist.

La vârful Serviciului Social însă se depuneau eforturi pentru a propaga importanța acestui demers atât în țară, cât și în străinătate. Dimitrie Gusti fiind și comisarul general al Pavilionului Românesc de la Expoziția Mondială de la New York care se deschidea în 1939, a desfășurat o întreagă campanie în SUA pentru Serviciul Social. În consecință, în urma unei audieri la președintele Roosevelt, Gusti putea să-și declare satisfacția că președintele american a apreciat Legea Serviciului Social. Nu doar în străinătate, ci și în țară s-au făcut demersuri pentru a propaga Legea Serviciului Social. În procesul de pregătire a celui de al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie, care urma să aibă loc la București la sfârșitul lunii august 1939, în programul de vizite al participanților a fost inclusă și vizitarea locurilor de intervenție

³⁷ Gusti, Dimitrie, *Sociologia Militans*, 1946, p. 250.

³⁸ Gusti, op.cit., 1939, p. 20.

socială ale Serviciului Social, dar în primul rând vizitarea satului Dioști, unde, în locul unui sat mistuit de un incendiu, se construise „satul model”, una dintre dezideratele strategiei lui Gusti. După cum se știe, din cauza izbucnirii celui de-al doilea război mondial, Congresul nu a mai avut loc, dar fusese pregătit până la ultimele amănunte, inclusiv tipărirea în prealabil a majorității comunicărilor participanților, rezervarea camerelor de hotel etc.

Nici Serviciul Social nu a avut o soartă mai bună decât Congresul de sociologie, fiind suspendat de rege în octombrie 1939, pentru a canaliza sumele alocate spre înzestrarea armatei mobilizate între timp. În aceeași măsură însă și infiltrarea legionară a școlilor și taberelor Serviciului Social a cântărit în luarea acestei decizii. Suspendarea Legii Serviciului Social nu a însemnat retragerea sau nici măcar contestarea ei în fond.³⁹

Dar acest act regal de suspendare nu a însemnat distrugerea nici a monografiilor sociologice, nici a Școlii, precum îndeobște se afirmă în comentarii ulterioare. Învățământul sociologic a continuat, revistele „*Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*” și „*Sociologie Românească*”, cu intermitențe, dar au continuat să apară, numeroase volume ale monografiștilor au văzut lumina tiparului.

Este adevărat că după suspendarea Serviciului Social Gusti a renunțat la funcția de director general al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, dar a continuat să gestioneze din București activitatea Pavilionului românesc de la New York și a continuat și pregătirea celei de-a doua încercări de a ține congresul de sociologie, amânat în august 1939. Încăpățânarea Profesorului ca la Paștele anului 1940 să aibă loc marea întâlnire internațională a sociologilor în Capitala României nu ar merita să fie menționată, dacă în această perioadă de pregătire nu ar fi fost editate lucrări de referință ale școlii gustiene, în primul rând monumentală operă în trei volume, în limba franceză, *Nerej, un village d'une région archaïque*, coordonată de Henri H. Stahl. După cum se știe, congresul nu s-a ținut nici în primăvara lui 1940, dar sub presiunea evenimentelor externe și a extremei drepte românești, regele Carol trebuia să facă din ce în ce mai multe concesii și Germaniei, și Legiunii și, prin urmare, și Dimitrie Gusti a devenit din ce în ce mai marginalizat. Iar după abdicarea regelui Carol al II-lea și instaurarea regimului legionar, Școala sociologică de la București a intrat în umbră, iar Gusti a fost nevoit să se ascundă. Era o perioadă în care demnitarii fostului regim carlist au fost persecutați, unii chiar uciși.

După terminarea celor patru luni de regim legionar, Gusti și-a continuat activitatea la Universitate, dar școala monografiilor sociologice s-a restrâns la discuții de catedră. Cum o bună parte dintre sociologii implicați în Serviciul Social au fost transferați la Institutul Central de Statistică, singurele cercetări – de fapt de natură statistică și demografică – au fost efectuate în cadrul acestuia. Rămâne memorabilă, mai ales datorită curajului, investigația Oficiului de studii condus de Anton Golopenția la Institutului Central de Statistică, investigație care în spatele frontului a identificat localități românești sau mixte – românești și ucrainene – despre care autoritățile și știința românească aveau doar o idee vagă. În condițiile războiului s-au mai desfășurat cercetări de mai mică anvergură într-un cartier sărac al Capitalei, patronate de Școala Superioară de Asistență Socială.

³⁹ Carol al II-lea Rege al României, *Însemnări zilnice*, volumul II. București: Editura Scripta, 1997.

În ciuda insucceselor din 1939 și din 1940, prestigiul academic al lui Gusti a rămas neștirbit: elabora studii și desfășura o activitate susținută și în Academia Română. În urma alegerilor din 1944 din cadrul Academiei a devenit președinte al înaltului for de consacrare științifică și culturală. Cu această funcție trece Gusti în era postbelică, fapt care schimbă, la început insesizabil și treptat, dar radical, destinul Profesorului, al Școlii și al sociologiei.

Strategii de supraviețuire postbelică

După 23 august 1944, trecerea României în tabăra Alianților, dar în condiții de ocupație militară sovietică, Gusti încearcă să înțeleagă și să se integreze în noua situație, adică încearcă să evite tensiunile și conflictele cu noile autorități, pentru a continua atât activitatea Academiei Române cât și munca de cercetare sociologică. Conduce o delegație a Academiei Române la festivitățile din Moscova ale Academiei URSS, primește vizita unor academicieni sovietici, dă declarații de presă favorabile conlucrării cu oameni de știință sovietici. În 1946 face o călătorie în SUA, vizitează ONU și face planuri pentru realizarea unui Institut Social al Națiunilor.⁴⁰ De acolo, în ciuda avertizărilor unor prieteni, ca sociologul Pitirim Sorokin și compozitorul George Enescu, Gusti se întoarce în România, în pofida atmosferei din ce în ce mai dușmănoasă față de Academia Română. Fără să țină seama de atacurile de presă împotriva Academiei, lucrează la un proiect (mai demult conceput) de constituire a Consiliului Național al Cercetării Științifice sub egida Academiei Române. În condițiile accentuării influenței sovietice în viața politică și intelectuală, a schimbării formei de stat din monarhie în republică, Gusti caută să mențină relații cordiale cu noua conducere comunistă a țării, dar fără să facă prea mari concesii.⁴¹ Nu este de mirare că la reforma Academiei Române din 1948 pierde calitatea de membru al noii Academii a Republicii Populare Române. În aceeași vară, cu prilejul reformei învățământului, este eliminat din Universitate, iar sociologia este scoasă din planul de învățământ.

În vara anului 1948 începe golgota sociologiei românești. Gusti este scos și din casa în care a locuit, i se retrage și pensia, și ajunge să trăiască din mila foștilor monografiști. Mircea Vulcănescu, Anton Golopenția, Victor Rădulescu-Pogoneanu, Octavian Neamțu, Traian Herseni, Ernest Bernea, George Retegan, Lena Constante, Harry Brauner sunt trimiși la închisoare, primii trei mor în detenție. H.H. Stahl este, de asemenea, scos din învățământul superior și un timp lucrează ca tehnician la un institut de proiectare. Monografiști mai puțin notorii și mai tineri au fost nevoiți să se reprofileze, lucrând în cercetarea de folclor, statistică, cercetarea economică, muzeologie sau în învățământul gimnazial sau liceal. Prin urmare, Școala gustiană a fost pur și simplu anihilată, sociologia în ansamblul ei fiind declarată o „pseudo-știință burgheză”. Nici după moartea lui Stalin, în 1953, nu s-a schimbat raportarea

⁴⁰ Gusti, Dimitrie, *Un an de activitate în afară de țară. Crearea Institutului social al națiunilor*. In: „Analele Academiei Române”, Memoriile secției de istorie, Seria III, XXIX, mem. 18.

⁴¹ La patru luni de la schimbarea formei de stat, prin alungarea regelui Mihai, în ultima comunicare importantă la Academia Română Gusti declara că adeziunea lumii sociologice s-a explicat „...prin concepția critică și realistă pe care a practicat-o sociologia românească, cu deosebită râvnă câteva decenii și care a atras atenția și recunoașterea reprezentanților sociologiei contemporane. Am avut ocazia în cinci comunicări făcute la Academia Română să arăt în ce constă această concepție. Nu am a schimba ceva din expunerile făcute.” Opere, vol. III, p. 95.

autorităților la școala gustiană. Disperat, într-o ultima scrisoare – adresată în septembrie 1954 chiar fostului său student, Miron Constantinescu, important lider al partidului, publicată de Ovidiu Bădina după 1989 – Gusti reamintește faptele sale de după 23 august 1944, care oglindeau o profundă înțelegere a situației nou create. Până la urmă, această ultimă scrisoare este un strigăt deznădăjduit al unui profesor în vârstă, marginalizat și bolnav, permanent urmărit și amenințat:

„...vă rog stăruitor, din toată inima, în calitatea d-voastră oficială de vicepreședinte al Consiliului de Miniștrii și de membru al C.C. al P.M.R., interveniți energic să fiu lăsat în pace să-mi duc suferințele nestingerit – arătați, vă rog, că mă cunoașteți de când ați luat licența, apoi ați pregătit doctoratul și ați activat în sate, prin comunicări și studii în plin regim dictatorial, la Universitate și pe teren.

Vă rog să luați în considerare vârsta mea înaintată, bolile mele mai ales inima și nervii, cu toate formele, și spuneti-le tuturor pe care-i interesează umila mea persoană, spuneți-le, vă rog, Adevărul.

Să fiu șters odată pentru totdeauna de pe lista celor căutați cu vine; ajung opt ani de erori continue și de viața mea zbuciumată și chinuită. Vă mulțumesc!” D. Gusti (Gusti, 1993, 103).

Abia în 1955-1956 începe un dezgheț timid, sociologii întemnițați sunt, rând pe rând, eliberați și apar primele semne de reabilitare a cercetărilor de teren, fără folosirea însă a termenului de „sociologie”. Dar Gusti nu a mai apucat acest prim debut de dezgheț, a murit la 30 octombrie 1955 fără să i se recunoască oficial măcar meritele științifice. Va mai dura până când Gusti și sociologia vor fi reabilitați, dar merită să amintim o perioadă interesantă, aceea dintre anii 1957-1959, când, la Institutul de Cercetări Economice al Academiei, a apărut o încercare de a folosi metoda monografică gustiană în studiul economiei rurale, fără să se utilizeze termenul de sociologie. După doi ani de cercetări, o decizie dogmatică a regimului a stopat cercetările realității economice de la țară. Secția specializată în monografiile economice a fost desființată, protagoniștii ei sancționați. Au urmat încă trei ani de tăcere impusă, dar la capătul căroră, încă timid și ambivalent, se încearcă repunerea în drepturi a sociologiei, dar nu și a numelui lui Gusti.

Primul demers – încă discret – pentru reabilitarea lui Dimitrie Gusti a fost efectuat de Elena Gusti, soția Profesorului, la propunerea și cu ajutorul lui Paul H. Stahl⁴². Pesemne în cercurile academice se prefigura o prudentă schimbare de atitudine față personalității culturale excomunicate cu un deceniu în urmă. Astfel, cu prilejul pregătirilor pentru sărbătorirea aniversării de 25 de ani de la fondarea Muzeului Satului din București, Elena Gusti, la 17 martie 1961, a adresat o scrisoare Comitetului Central al PMR, personal secretarului CC Leonte Răutu, cerând ca în acest moment aniversar să se consemneze că această instituție a fost creată de soțul ei:

„Se împlinesc în luna mai 1961, douăzeci și cinci de ani de când profesorul Dimitrie Gusti a creat Muzeul Satului, rod al concepției sale despre rolul activ al științei în viața socială.

Printr-o serie de case, cuprinzând gospodăriile întregi, construite din piese autentice sau minuțios reconstruite, montate în aer liber, se înfățișau condițiile de viață materială și

⁴² Paul H. Stahl, sociolog, etnolog român, fiul lui H.H.Stahl, printre ultimii studenți ai școlii gustiene, care în perioada respectivă lucra în cercetare etnologică academică.

culturală ale țăranilor, nu numai sub aspectul lor artistic, ci și sub acela al muncii de toate zilele.

În anii puterii populare, Muzeul Satului a fost substanțial îmbogățit, atât ca număr de case și ca inventar de obiecte. Dotat cu un personal de tehnicieni, Muzeul Satului constituie azi una din podoabele Capitalei.

Se împlinesc 25 de ani de la înființarea acestui Muzeu și ar fi poate momentul să se analizeze dacă n-ar fi potrivit ca Muzeul Satului, să poarte numele creatorului său, ca un semn de recunoaștere a buneii credințe și devotamentului cu care o viață întreagă a lucrat pe tărâmul științei, fapt care a fost avut în vedere și atunci când Partidul Muncitoresc Român și Guvernul scumpei noastre Patrii – Republica Populară Română, i-au acordat pensia de merit.”⁴³

Scrisoarea semnată de Elena Gusti poartă pecetea epocii de trecere de la dogmatismul stalinist al anilor '50 la așa-zisul stil „liberal” al anilor '60. Pornește de la recunoașterea contribuției partidului și guvernului la dezvoltarea Muzeului Satului fondat de Dimitrie Gusti. Își exprimă apoi gratitudinea pentru acordarea pensiei de merit Profesorului (survenită prea târziu, în 1955, anul morții sale), ca bază pentru solicitarea acordării numelui lui Dimitrie Gusti instituției create de el. Tonul scrisorii trădează o schimbare importantă, de vreme ce în urmă cu mai puțin de doi ani „*Lupta de clasă*” anula brutal inițiativa Institutului de cercetări economice de realizare a unor monografii economice, tocmai din cauza influenței gustiste considerată neavenită în metodologia investigației. Și, iată, în 1961, adepții lui Gusti considerau că pot să înainteze – fără a risca represii politice sau administrative – propuneri comitetului central al partidului.

Scrisoarea din care am citat nu a avut un efect palpabil nici în cercurile de partid, nici la autoritățile culturale ale Capitalei, de vreme ce la sărbătorirea muzeului numele lui Gusti nu a fost nici măcar pomenit.

Din documentele vremii se poate decela că reabilitarea sociologiei, pe de o parte, și aceea a lui Gusti pe de altă parte, au fost, până la urmă, două procese distincte. Se poate observa că reabilitarea sociologiei a fost cerută de nevoia de deschidere spre Occident, iar repunerea în drepturi a lui Gusti depindea de ritmul de deschidere spre o bază de legitimizare mai amplă a partidului comuniștilor români. Din cele observate în sursele referitoare la începutul anilor '60, este vorba mai degrabă de intenția organelor de partid de a se conforma imperativelor internaționale – stimulate intens de liderul sovietic reformist Nichita Hrușciiov – decât de regândirea viziunii dogmatice despre interbelicul românesc și în special despre Gusti. Așa se explică faptul că Institutul de filosofie, pe de o parte, a permis începerea cercetărilor sociologice ale colectivului condus de Mihail Cernea dar, pe de altă parte, colectivul de istorie a filosofiei românești de la aceeași instituție, în impunătorul volum *Istoria gândirii sociale și filosofice în România*, apărut tot în anul 1964, apostrofa gânditorii interbelici, printre care și pe Gusti, pentru caracterul idealist al tezelor lor.

Pentru cititorul de azi pare straniu că repornirea motoarelor sociologiei din România nu a fost sincronizată cu repunerea în drepturi a lui Dimitrie Gusti și a Școlii sale. Dacă la sectorul de materialism istoric au început cercetările sociologice de teren fără să fie nevoie de camuflaj, ca în cazul monografiilor economice, atunci la sectorul de istorie a filosofiei românești clișeele anilor '50 erau încă în bună parte în floare.

⁴³ Gusti, D. OPERE, Despre cultură. Buzău:, 1996, p. 472.

Astfel, în volumul mai sus amintit, Gusti era încă sever criticat pentru poziția sa teoretică. Iată cum era prezentată aici de către Ovidiu Bădina⁴⁴ concepția fondatorului sociologiei românești, Dimitrie Gusti:

*„Cercetarea monografică, preconizată de el ca metodă de cercetare sociologică, era soluția ce o propunea pentru a se evita impasul în care intrase sociologia burgheză în prima etapă a crizei generale a sistemului mondial al capitalismului.”*⁴⁵

După ce respinge punct cu punct tezele sistemului gustian, caracterizându-l drept idealist metafizic, eclectic, voluntarist, autorul afirmă că „...Gusti a militat pentru armonia socială' între exploatat și exploatator”. Prin urmare, cercetările sale nu urmăreau altceva decât „... să pună la dispoziția politicienilor burghezi un material care să le servească la înfăptuirea unor eventuale reforme”. Concluzia lui Bădina a fost fără replică:

*„Modul de abordare propus de Gusti pentru cercetarea relațiilor sociale era însă neștiințific, întrucât ocolea problemele fundamentale ale sociologiei: existența claselor sociale și a luptei de clasă ca motor al dezvoltării.”*⁴⁶

Această atitudine ostilă era în deplin consens cu atitudinea presei culturale și de specialitate față de sociologia apuseană. Însă tot atunci se manifesta și un timid efort de revalorificare a ceea ce era denumit „moștenire culturală progresistă”. Astfel, în acest subcapitol consacrat lui Gusti – în contradicție flagrantă cu afirmațiile anterioare – Bădina evocă și anumite merite ale Profesorului, și este formulată și invitația de valorificare critică a celui care după 1945 ar fi dorit să integreze sociologia în noul context social-politic al unei democrații limitate.

„Cercetarea monografică întreprinsă sub conducerea lui Gusti are însă meritul că, pe de o parte, a contribuit la furnizarea unor date care, în mod obiectiv, au ajutat la demascarea orânduirii burghezo-moșierești, iar pe de altă parte, mobilizând în cercetare mulți intelectuali – studenți, cercetători, diferiți specialiști – le-a dat posibilitatea să cunoască realitatea socială cercetată, să-și pună probleme și, în anumite limite, să scrie despre aceasta. Reviste conduse de Gusti – „Arhiva pentru știința și reforma socială” și „Sociologie românească” – precum și alte lucrări publicate în cadrul „Institutului Social Român”, merită atenție pentru materialul lor documentar. D. Gusti are și meritul de a fi fost inițiatorul și organizatorul Muzeului Satului' din București, valoros document etnografic și social-istoric.

*Activitatea de organizator al cercetării sociologice al lui Gusti ca și lucrările elaborate personal sau sub conducerea sa în cadrul acestei cercetări, cer o studiere și o valorificare critică mai amănunțită.”*⁴⁷

După ce autorul subcapitolului îl iartă pe Gusti pentru faptul că, într-un studiu din 1920, „... a prezentat denaturat esența realităților sovietice și învățăturile lui Lenin”, îl și laudă pentru poziția sa de după 1945, când, ca președinte al Academiei Române, a avut cuvinte de laudă pentru modelul sovietic de rezolvare a problemei naționale și „împreună cu o serie de oameni de știință, el propune Consiliului de Miniștri proiectul înființării Consiliului național de cercetări științifice, cu scopul de a

⁴⁴ Ovidiu Bădina (1932-1999) istoric al sociologiei românești, editor, alături de Octavian Neamțu, al operei lui D.Gusti, fondator al Institutului pentru Problemele Tineretului.

⁴⁵ Gulian, C.I. (coord.) *Istoria gândirii sociale și filosofice în România*. București:Editura Academiei RPR,1964, p. 421.

⁴⁶ Op.cit. p..422.

⁴⁷ Op.cit. p..422.

aplica știința în toate domeniile și a o pune în slujba problemelor de refacere și dezvoltare a țării.”⁴⁸

Este caracteristic epocii, că cel care va avea un merit deosebit în punerea în circulație a operei gustiene va fi tocmai Ovidiu Bădina.

Dacă nu poate fi pus la îndoială că cercetarea sociologică n-a demarat în 1965 și că nici demersurile de reabilitare a lui Gusti nu au început în anul amintit, atunci se poate pune întrebarea: ce mai rămâne din mitul reabilitării legate de acest an? Deși se consideră că reabilitarea lui Gusti și a disciplinei sale de către partidul „renăscut” în 1965 au fost strâns legate, în realitate – cum am arătat – eforturile au fost paralele. Am detaliat acest proces, dar trebuie menționat că se poate vorbi încă din 1962 despre contextul prielnic reabilitării fondatorului de școală sociologică. Debutase perioada recuperării tradițiilor culturale respinse ca reacționare în anii cincizeci. Astfel a început republicarea operei lui Lucian Blaga, a lui Nicolae Iorga, a lui Vasile Pârvan, ca la sfârșitul anilor ‘60 să fie publicați Constantin Noica și Mircea Eliade.

Această evoluție a învățământului și cercetării sociologiei revigorată după 1965 a făcut ca reabilitarea lui Gusti să se despartă și mai mult de practica cercetărilor sociologice. Prima monografie despre activitatea lui Dimitrie Gusti, realizată de Ovidiu Bădina a apărut în anul reabilitării oficiale, în 1965. Volumul poartă încă pecetea criticii dogmatice marxist-leniniste, dar autorul s-a străduit să releve și calități în activitatea lui Dimitrie Gusti. Cu această carte Ovidiu Bădina devine cercetător oficial al lui Gusti, nu este însă implicat în organizarea învățământului sociologic. Acest relativ tânăr cercetător s-a asociat cu fostul colaborator al profesorului, Octavian Neamțu, împreună cu care au realizat un volum despre viața lui Dimitrie Gusti, în colecția „Oameni de seamă” a Editurii pentru Tineret din București. Această carte reduce dimensiunea critică la adresa sociologiei gustiene, dar face eforturi pentru a prezenta pregnant un Gusti cu atitudine clar democrat-patriotică, cu simpatii pentru forțele de stânga și față de Uniunea Sovietică.

În urma acestor două volume și a celor două culegeri de texte publicate în colecția coordonată de Pompiliu Caraioan (unul dintre ultimii studenți ai Profesorului) au apărut o serie de studii ale colaboratorilor marcanți ai lui Gusti despre laturi importante ale trecutului activității Școlii. Astfel, Traian Herseni a scris despre teoria sociologică a lui Gusti, despre monografiile regionale, despre proiectul de atlas sociologic gustian, H.H. Stahl despre învățămintele „metodice și tehnice” ale monografiei, despre proiectul gustian al facultății de științe sociale și, firește, despre monografia completă Nerej, iar Octavian Neamțu despre publicistica sociologică, organizarea cercetării științifice și a echipelor Fundației și ale Serviciului social. După acest reviriment însă, reabilitarea lui Gusti s-a restrâns la publicarea seriei de ediție critice intitulată *Opere*, începută în anul 1968 și terminată în 1977 cu volumul VI. Toate aceste volume au apărut datorită colaborării a doi oameni foarte diferiți, dar la fel de dedicați (din motive diferite) ideii de trezire a interesului pentru Dimitrie Gusti: Ovidiu Bădina, un tânăr istoric al sociologiei cu studii la Moscova și puternice legături în sferele puterii și Octavian Neamțu, care, din cauza trecutului său, nu se bucura de încrederea regimului.

Prin urmare, modul de reabilitare a lui Gusti și a sociologiei trăda – pe lângă caracterul său improvizat – și o vădită neclaritate în privința drumul de parcurs pentru

⁴⁸ Op.cit. pag. 423.

realizarea instituționalizării. Conducătorii sociologiei anilor '60 își propuneau în primul rând pentru grăbirea instituționalizării acestei științe înființarea de ateliere în cadrul învățământului superior în locul clarificărilor de conținut. Planul de învățământ nu a fost construit pentru dezvoltarea de competențe de sociolog. Despre acestea nu se știa de fapt ce trebuie să cuprindă, în ce constă în condițiile „realității socialiste”. Nu s-au făcut demersuri palpabile pentru a include meseria de sociolog în nomenclatorul meseriilor. Într-un cuvânt, nu s-a formulat ceea ce azi se numește misiunea secțiilor de sociologie și a instituțiilor aferente. Putem afirma că din experiența Școlii gustiene, adică din împliniri și eșecuri, s-au transmis studenților doar atâtea cunoștințe cât a reușit să insuflă profesorul Stahl în cei doi-trei ani de activitate la Universitate.

O marginalizare discretă

Subtitlul de mai sus i s-ar putea părea straniu unei bune părți a cunoscătorilor sociologiei din România. În conștiința comună a breslei s-a întipărit ideea că școala sociologică fondată de profesorul Dimitrie Gusti a fost marginalizată odată cu instaurarea regimului comunist din 1948. După reabilitarea în anii '60 a sociologiei, însoțită și de reabilitarea profesorului Gusti, practic nu s-a mai vorbit de vreo limitare a interesului pentru școala sociologică interbelică. Și totuși, aproape imperceptibil la mijlocul anilor '70, dar cât se poate de vizibil un deceniu mai târziu, școala gustiană a intrat într-un con de umbră, fără să fi fost excomunicată public, ca în anii '40. Așadar, în continuare vom analiza rădăcinile relativ ascunse ale acestei a doua marginalizări, apariției semnelor vagi ale acesteia, respectiv împlinirii sale *de facto* în a doua jumătate a anilor '80.

După o perioadă de aproape șapte ani, considerată drept o liberalizare a regimului comunist din România, în vara anului 1971 s-a produs o schimbare semnificativă în orientarea ideologică a partidului unic. Aparent era vorba de o întoarcere la atmosfera anilor '50, conținutul regimului lui Nicolae Ceaușescu nu se baza însă pe teoria ascuțirii luptei de clasă, ci pe o modernizare forțată a țării, în lumina unui național-comunism din ce în ce mai accentuat.

Momentul „tezelor” din 1971 nu a fost perceput de sociologi drept o amenințare nemijlocită, cu toate că trebuia să înțeleagă: dezvoltarea acestei științe va fi controlată de partid. Abia în anul 1974, la decesul subit al liderului de necontestat al sociologiei, Miron Constantinescu, când s-a desființat și Laboratorul de Sociologie al Universității, a devenit evident că regimul Ceaușescu are din ce în ce mai puțină nevoie de sociologi. Alături de scăderea numărului de volume tipărite⁴⁹ și controlul din ce în ce mai sever al cercetării, reorganizarea învățământului sociologic a fost semnul cel mai evident de marginalizare a sociologiei.

Degeaba organizase în 1970 Miron Constantinescu *Academia de Științe Sociale și Politice*, care concentra și coordona toată cercetarea de științe sociale, zadarnic pornise în 1972 revista „Viitorul social”, însemnătatea, prestigiul sociologiei au început să scadă după dispariția în 1974 a mentorului ei. Această diminuare a ponderii sociologiei nu s-a simțit imediat, nu a fost vizibilă. Regimul nu-și putea permite luxul anulării brutale a acestei științe, cum o făcuse în 1948. A vrut s-o reducă la cât îi era

⁴⁹ Vezi datele din Costea, et. all. *Sociologia românească contemporană*, București: Editura Științifică, 1983, pag.85-120.

necesară pentru realizarea scopurilor sale propagandistice. La această concluzie a ajuns și profesorul H. H. Stahl:

„Așa că, după câțiva ani de zile, organele de stat și-au pus întrebarea, în mod firesc: la ce folosesc acești sociologi? Și s-a ajuns la constatarea că la nimic. Să desființăm atunci sociologia. E greu, pentru că sociologia are congrese mondiale, și trebuie să te prezinți și tu acolo. Miron se prezenta foarte bine, că avea un prestigiu personal, dar după moartea lui nu s-a mai dus nimeni, am căzut completamente. Dar s-a păstrat această formă din necesități de politică externă. Atât..”⁵⁰

După trei ani de la dispariția lui Miron Constantinescu, chiar conducerea de partid a intervenit pentru a mări și mai mult controlul politic asupra învățământului sociologic:

„Plenara din iunie 1977 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a hotărât ca pregătirea cadrelor cu profil filosofic și sociologic pentru activitatea politico-ideologică de partid, precum și pentru cercetare și învățământul superior să se realizeze prin cursuri postuniversitare cu durată de un an - un an și jumătate și prin sistemul doctoratului la Academia «Ștefan Gheorghiu».”⁵¹

Această transferare a formării sociologilor la o academie de partid a însemnat comasarea la universitățile de stat a secțiilor de filosofie, istorie și sociologie într-una singură, sociologia devenind o specializare în cadrul unei facultăți mari, cu profil pedagogic.

Este inutil să argumentăm că o asemenea strategie nu are nimic în comun cu spiritul sociologiei științifice.

În acest context nici cercetarea trecutului sociologiei românești nu s-a mai dezvoltat la fel de impetuos ca la sfârșitul anilor '60. Colecția de volume de studii cu titlul *Sociologia militans* – în care se publicau comentarii importante ale gustiștilor despre școala lor – a încetat să apară, iar reeditările operelor sociologilor importanți ai școlii au rămas în stadiul de promisiune.

Aparența de continuitate în cercetarea școlii gustiene a fost asigurată de faptul că până în 1977 apăreau volumele seriei de *Opere* ale lui Dimitrie Gusti, editată de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. Probabil doar editorii și funcționarii Academiei știau că la mijlocul anilor '70 forurile academice au început să obstrucționeze munca de recuperare a celor doi editori. Nici primele cinci volume nu au trecut neatins de cenzură, dar volumul VI a „beneficiat” de un tratament neobișnuit chiar și pentru acele vremuri. Abia după 1989, după ce Ovidiu Bădina a reluat editarea lucrărilor gustiene, au fost dezvăluite cele întâmplare în 1976.

„Volumul al VI-lea – scria Ovidiu Bădina - , care în conformitate cu aprobările de atunci, ar fi trebuit să fie ultimul, a avut o soartă paradoxală. El trebuia să prezinte «laboratorul» Gusti, viața și activitatea acestuia în perioada ultimilor săi ani. Totuși, vol. VI Opere Dimitrie Gusti nu este ce am vrut să fie. Nu din cauza cenzurii oficiale – cu care reușisem să ne înțelegem, căutând piste mai adecvate prin care să pătrundă cultura adevărată spre publicul larg – volumul VI a fost «desfișurat». Nu. Oricât ar părea de gravă afirmația noastră, interzicerea publicării a ¾ din volumul VI Gusti s-a datorat unui referat făcut de un «om de știință», referat pe care nu l-am văzut niciodată, iar autorul lui este încă necunoscut. De ce pe baza unui referat, pe care nu

⁵⁰ Rostás, Zoltán, *Monografia ca utopie. Interviuri cu Henri H. Stahl.*, București: Paideia, 2000, p. 169.

⁵¹ Costea, op.cit.,216.

l-am văzut și, deci, căruia n-am avut posibilitatea să-i răspundem, «prezidiul Academiei RSR» a respins cca. 300 pagini din vol. VI Opere, Gusti, pagini ce cuprindeau adevăruri crude despre o perioadă cumplită, ruinătoare pentru cultură? Oare era «vina» acestor pagini? Poate, după opinia referentului, că spunea unor lucruri pe nume: Gusti a suferit, a fost terorizat, a fost dat afară din casa sa, a fost urmărit pe nedrept de organele de represiune; savantul și patriotul român a trăit din «pomoni» și mila altora, atât cât a mai trăit.»⁵²

Acest pasaj din prefața lui Ovidiu Bădina denotă că linia antigustiană devenise mai puternică în conducerea științelor sociale din sfera academiilor deja în cea de-a doua jumătate a anilor '70.

După apariția în 1977 a ultimului volum din *Opere*, istoria școlii sociologice n-a mai prezentat interes decât pentru Ovidiu Bădina (Octavian Neamțu decedase în 1976), care a reușit să publice textele scoase din volum în revista orădeană „*Familia*”. Pe de alta parte, scăderea interesului pentru opera lui Gusti și a Școlii sale se putea observa și din faptul că nici măcar apropierea centenarului Gusti (1980) nu a reușit să mobilizeze interesul cercetătorilor. Mai mult decât atât, după ce cele două personalități marcante ale școlii gustiene, H.H. Stahl și Traian Herseni, au fost solicitați să elaboreze o istorie a sociologiei românești, modificându-se raporturile de forță, până la urmă au fost obstrucționați în a-și desăvârși opera comună.

„Cei de la Academie m-au rugat sa fac o istorie a sociologiei românești. O broșurică. Eu am spus: domnule, în acest domeniu a publicat Herseni o lucrare. [...] Și am spus că nu pot să fac această lucrare decât în comun acord cu Herseni. Au fost de acord. Milcu era cel care s-a ocupat de această problemă, și ne-am învoit să facem așa. [...] Am scris deci această socoteală împreună cu el, și am depus manuscrisul la Academie. [...] Și ni s-a spus: da, Dvs. vorbiți de cutare, de Kogălniceanu de două ori. Sau de cutare altul, de două ori, o dată vorbește Stahl și o dată Herseni. Păi, da, domnule, pentru că e vorba de două puncte de vedere. [...] Am refăcut noi treaba așa, în care anumite capitole le-am scris împreună. Adevărul este că nu vor să-l tipărească [...] Cineva, care avusese la referat lucrarea noastră, a vrut să scrie el această lucrare.»⁵³

Obstrucționarea administrativă și politică a celor doi oameni de știință, colaboratorii cei mai talentați ai profesorului Gusti, era un semnal al scăderii influenței gustiștilor asupra propriei istorii a sociologiei. În ciuda faptului că H.H. Stahl a fost membru corespondent al Academiei și Traian Herseni a fost poate cel mai publicat sociolog, când era vorba de trecutul cultural și științific al școlii gustiene, noul curent național-comunist folosea toate mijloacele să împiedice apariția unui volum nedorit. Astfel prima „lucrare-dialog” a doi oameni de știință nu a mai apărut. *„Herseni a murit, săracu! Și a rămas manuscrisul așa. Nerepublicabil. La Academie, respins.”* – mărturisirea Henri H. Stahl.⁵⁴

Ultimul semnal oficial al aprecierii de către forurile academice a activității lui Dimitrie Gusti la centenarul nașterii sale în 1980 a fost un volum coordonat de H.H. Stahl, intitulat simplu *Dimitrie Gusti. Studii critice*, în care au publicat articole câțiva colaboratori ai Profesorului și mai mulți nou veniți în sociologie. A fost un volum mai

⁵² Gusti, D. OPERE VII. București: Editura Academiei Române, 1993, p.18.

⁵³ Rostás, op.cit. pag. 193-194.

⁵⁴ Rostás, op.cit. pag. 194.

mult omagial decât critic – în ciuda intenției lui Stahl - , care reflecta mai degrabă scăderea interesului față de Gusti, decât preocuparea de a-l cunoaște mai profund. De altfel, acest volum nici n-a fost dezbătut, s-a publicat doar pentru a „bifa” centenarul.

În anii '80 cercetarea școlii gustiene a dispărut de pe agenda oficială, căci apariția a trei articole de analiză a câte unei laturi a Școlii nu poate fi considerată decât rezultatul unor preocupări accidentale și individuale. Este adevărat că în 1981 au apărut memoriile profesorului H.H. Stahl cu titlul *Amintiri și gânduri din vechea școală a monografiilor sociologice*, dar nu la editura academică, ci la una de literatură, Minerva. Acest volum, în ciuda caracterului său memorialistic – în care se poate recunoaște talentul de scriitor al autorului – s-a dovedit a fi cea mai completă și mai incitantă istorie a mișcării sociologice pornite de Dimitrie Gusti. Dincolo de sporul imens de cunoaștere, această carte a ridicat o sumedenie de teme de reflecție, care puteau constitui bazele unor proiecte de cercetare dintre cele mai interesante și importante. În acele condiții, la provocarea lui Stahl, cercetarea sociologică oficială nu a reacționat în niciun fel. Această lipsă de interes era de înțeles, de vreme ce istoricii oficiali ai sociologiei erau ocupați cu elaborarea volumului *Sociologia românească contemporană*. Cartea apărută în 1983 a acordat mai puțin de o jumătate de pagină lui Gusti și Școlii sale. Altminteri volumul este un document important al perioadei respective, tocmai fiindcă prezintă evoluția sociologiei românești de la reabilitarea ei din anii '60.

Concluzii (provizorii)

Am încercat o prezentare succintă a operei și activității unui universitar fondator de școală sociologică. O consider și pe aceasta drept o prezentare provizorie, întrucât în ciuda unor eforturi (individuale) ale unor cercetători, lacunele sunt semnificative. Dacă lucrările semnate de profesorul Dimitrie Gusti sunt în bună parte inventariate, faptele de viață, activitatea sa multidirecțională sunt departe de a fi cartografiate.

Dar, din cele publicate în ultimii ani precum și materialul biobibliografic inedit semnalat în seria *Mari personalități ale culturii române*, care începe să apară din bunăvoința Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”, se conturează o personalitate mult mai complexă, mult mai prodigioasă, decât se cunoștea până acum. O personalitate în activitatea căruia dezvoltarea unui sistem sociologic se armonizează cu elaborarea de reforme sociale modernizatoare și demersuri concrete de înfăptuire ce se înlanțuie într-un mod cu totul original. Poate și din acest motiv exegeții postbelici nu au reușit să vadă decât o latură sau alta a personalității sale. Și mai era un motiv: istoria sociologiei românești nu a fost realizată în spirit comparatist, nu se studia practica cercetării sociologice contemporane, interbelice din alte țări, că dacă s-ar fi informat ar fi aflat că Gusti și colaboratorii lui practicau o sociologie și o intervenție socială *sui generis* la nivel european.

Dimitrie Gusti a realizat multe din cele proiectate în tinerețe. O teorie deschisă care impune cu necesitate cunoașterea concretă a realității și o practică universitară care făcea posibilă învățarea tehnicilor de cercetare. Într-o lume dominată de mituri politice, intelectuale el a reușit prin Institutul Social Român să încetățenească un discurs responsabil și competent despre politici economice, culturale, publice în stare să contribuie la modernizarea pas cu pas a aparatului de stat.

Când de la sfârșitul anilor '20 devine înalt funcționar al statului, apoi ministru, Gusti nu-și uită misiunea de sociolog-reformator, ci cristalizează o metodologie de intervenție socială aptă să fie realizată de studenți, tineri intelectuali. Și nu uită nici monografia sociologică a cărei valențe multiple nu au fost duse până la opere definitive. Dezvoltarea și recunoașterea internațională a acestor realizări din aceste două direcții i-a adus ca o primă apreciere desemnarea Bucureștilor drept organizator al celui de-al XIV-lea CIS. Avântul dat de această misiune a mobilizat și cercetarea monografică și intervenția socială și organizarea rețelei internaționale a școlii gustiene. Declanșarea războiului al doilea mondial a anulat evenimentul, dar nu și activitatea de tipărire a imensului material redactat. Prin urmare, nu se poate susține că în 1939 s-ar fi produs distrugerea școlii gustiene. Semnele primei marginalizări apar după război, iar aceasta devine totală în 1948. În anii '50 se încearcă o timidă reluare a cercetărilor de teren, dar ne-sociologice și fără pomenirea numelui lui Gusti. Abia în 1963 începe o modestă aplicare pe teren a unor simple metode de sociologie.

Deși la începutul anilor '60 a demarat din plin acțiunea de revalorificare a moștenirii culturale, despre importanța operei lui Dimitrie Gusti se putea discuta doar în condiții informale. Abia în 1964 au început să apară articole pozitive despre el. Oficial, în 1965, s-a recunoscut public, la un congres al Partidului Comunist Român, că fusese a greșeală declararea geneticii, ciberneticii și sociologiei drept „pseudo-științe burgheze” și combaterea lor prin toate mijloacele propagandei. După acest moment, meritele lui Gusti au fost recunoscute, au apărut studii, monografii, amintiri despre personalitatea lui și a început publicarea ediției critice a operei sale. În ochii cititorului tânăr de atunci imaginea oferită despre Gusti părea integrală. Pentru cei care cunoșteau îndeaproape activitatea lui era însă evident că trecutul lui a fost reconstruit ca să corespundă cât de cât noii linii de legitimare a partidului comunist, marcând de fapt începutul ceaușismului.

Dar, în curând, a început cea de-a doua marginalizare, aceea de la mijlocul anilor '70, a lui Gusti și a școlii gustiene. În condițiile diminuării importanței sociologiei academice, nici cercetarea școlii gustiene nu putea avea succes, tocmai fiindcă nu mai servea orientării naționaliste a ideologiei regimului. Cum regimul Ceaușescu din anii '70-'80 se orienta spre o construcție identitară mitologizantă, găsea sprijin legitimator în filosofia interbelică a lui Blaga și a „generației din 1927” și nu mai avea nevoie de analizele raționaliste ale gustiștilor. Mai ales că critica sociologică a teoriilor filosofice putea atinge – *mutatis mutandis* – ideologia partidului unic. Analiza contemporană a marginalizării sociologiei și a școlii gustiene pune în lumină statutul incert al sociologiei într-un sistem totalitar.

Zóltan Rostás

Referințe bibliografice

- Bădina, Ovidiu. (1965). *Dimitrie Gusti. Contribuții la cunoașterea operei și activității sale*. București: Editura Științifică.
- Bădina, Ovidiu și Neamțu, Octavian. (1967). *Dimitrie Gusti. Viața și personalitatea*. Seria „Oameni de seamă”. București: Editura pentru tineret.
- Bădina, Ovidiu. (1993). *Introducere in Gusti, Dimitrie* (1993) *Opere*, vol. VII. Texte stabilite, note și comentarii de prof. univ. dr. Bădina, Ovidiu și Neamțu, Octavian, București: Editura Academiei Române.
- Ceașescu, Nicolae. (1968). *România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*. vol. I., București: Editura Politică.
- Costea, Ștefan, Larionescu, Maria, Ungureanu, Ion. (1983). *Sociologia românească contemporană, O perspectivă în sociologia științei*. București: Editura Științifică și enciclopedică.
- Gusti, Dimitrie. (1968-1993). *Opere*, vol. I-VII. Texte stabilite, note și comentarii de prof. univ. dr. Bădina, Ovidiu și Neamțu, Octavian. București: Editura Academiei Române
- Negru, Andrei. (2006). *Viitorul social. Indice bibliografic adnotat*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut.
- Rostás, Zoltán. (2000). *Monografia ca utopie. Interviuri cu Henri H. Stahl*. București: Editura Paideia
- Rostás, Zoltán, (2005) *Atelierul gustian. O abordare organizațională*, Tritonic, București
- Stahl, H. Henri. (1981). *Amintiri și gânduri din vechea școală a monografiilor sociologice*. București: Editura Minerva.
- Stahl, H. Henri. (1983). *Eseuri critice. Despre cultura populară românească*. București: Editura Minerva.
- Stahl, H. Henri coord. (1980). *Dimitrie Gusti. Studii critice*. București: Editura Științifică și Enciclopedică,
- Școala sociologică din București. (1971). vol. III. *Sociologia militans*. Serie îngrijită de Pompiliu Caraioan. București: Editura Științifică.
- Școala sociologică din București. (1971). vol. IV. *Sociologia militans*. Serie îngrijită de Pompiliu Caraioan. București: Editura Științifică.
- Verdery, Katherin. (1994). *Compromis și rezistență. Cultura română sub Ceaușescu*. București: Humanitas

CRONOLOGIA VIETII

Dimitrie Gusti (D.G.) provine dintr-o familie în care se regăsesc descendenți greci și români, atât pe linia maternă cât și paternă. La aceștia se adaugă descendența sa poloneză, după mamă.

Anastasiu Dimitriu Gusti, bunicul dinspre tată, a fost înălțat la rangul de pitar de domnitorul Moldovei Mihalache Sturdza, în anul 1845. Era un om avut, deținând moșiile Boțăști și Raiul, din județul Tutova. A fost căsătorit cu Zoița Ciulei, care provenea dintr-o veche familie boierească românească.

Au avut împreună patru copii: un băiat, Ștefan și trei fete: Profira, Hariclea și Sofia.

1848

15 ianuarie

Se naște Ștefan, tatăl lui Dimitrie Gusti.

Mama lui D. G., Natalia, născută Gatovschi, provenea dintr-o familie nobilă poloneză, refugiată din Rusia. Tatăl ei, Iacov Gatovschi, stabilit la Iași, primește în 1852 rangul de medelnicer, cu valoare simbolică, fără semnificație efectivă, dar care oferea totuși un anumit prestigiu social.

1880

13 februarie

Dimitrie Gusti vede lumina zilei în satul Bulbucani - Gropnița, de lângă Iași.

Familia Gusti deținea și proprietatea Nebuna, în afara orașului - cu vie, pădure, lac -, unde mergea deseori. Deseori, se ducea și la moșia de la Bulbucani.

1882

13 februarie

Se naște Anastasiu Gusti, al doilea copil al familiei.

D. G. mai are un frate, Eduard, care a urmat Dreptul și a devenit ulterior magistrat la Curtea de Apel și o soră, Cecilia.

28 septembrie

Se naște Vasile Pârvan, în cătunul Perchiiu, comuna Huruiești, județul Bacău.

1886

12 iunie

Se naște, la București, Nicolae Petrescu.

1887

27 iunie

Se naște, la Bolintinul din Deal, Emanoil Bucuța.

Septembrie

D. G. merge la școală, fiind înscris la Internatul Caracaș din Iași, pe care îl frecventează timp de 7 ani.

Are amintiri neplăcute de la internat, considerat a fi „...mai mult decât școala, o societate în mic cu un caracter de coercițiune, care oferă interesante și importante exerciții de viață colectivă.” (D. Gusti. Opere, V, Fragmente autobiografice, Autosociologia unei vieți 1880-1955. București, Edit. Academiei RSR, p.29).

În timpul vacanțelor petrece mult timp la locuința familiei din satul Bulbucani. Are prilejul să cunoască îndeaproape viața țăranilor, de care se apropie cu multă simpatie și înțelegere, fapt care îi va influența toată activitatea profesională viitoare.

Este pasionat de călărie, pe care o va practica ori de câte ori va avea ocazia, inclusiv pe perioada studiilor din Germania.

1891

29 iunie

Se naște, la Brăila, Petre Andrei.

1893

13 august

Se naște, la București, Constantin Brăiloiu.

1894

Septembrie

D. G. este înscris la Liceul „Institutele Unite” din Iași (actualmente Liceul „Mihai Eminescu”), unul din cele mai bune pe vremea aceea. Din conducerea acestuia făceau parte, ca asociați, profesori de prestigiu ca: Petru Poni, Al. Philippide, A.D. Xenopol.

Este un elev eminent, luând premiul I în fiecare an și atrăgând aprecierea profesorilor prin seriozitate și ambiția sa la învățătură.

1895

22 octombrie

Se naște, în comuna Răcoasa din actualul județ Vrancea, Gh. Vlădescu Răcoasa.

1897

Octombrie

Se inaugurează noul palat universitar din Iași, în prezența Regelui Carol I și a Reginei Elisabeta.

1898

La terminarea liceului, absolvit în mod strălucit, este singurul din clasa lui de 30 de elevi care trece examenul de bacalaureat, fapt ce îi permite să se înscrie la Universitate.

1 octombrie

Începe anul universitar, care coincide cu punerea în aplicare a noii legi a învățământului.

D. G. se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, fiind admis în anul preparator, care cuprindea 41 de studenți.

Timp de un an, audiază cursuri din diferite domenii: matematică, economie politică, drept penal, medicină legală etc.

La anul preparator predau profesori de mare prestigiu ca: Xenofon Gheorghiu, I. Caragiani, I. Găvănescu, P.P. Negulescu, Teohari Antonescu și alții.

1899

la Societatea Solidaritatea din Iași, D. G. susține conferința *Mai multă lumină*, aceasta fiind prima sa apariție publică.

Nu se poate adapta mediului universitar local, prea strâmtă pentru nevoile lui de cunoaștere și decide să plece în Germania pentru a urma studii temeinice.

În ciuda opoziției acerbe a tatălui, care s-a opus luni de zile plecării fiului în străinătate, D.G. se înscrie la Facultatea de Filosofie din Berlin, dorind să studieze aprofundat știința societății. Alege Germania datorită prestigiului de care se bucurau atunci statul, civilizația și cultura germană.

Unchiul său din partea mamei, Leonida Gatovschi, îl sprijină financiar pe toată perioada studiilor în străinătate.

La Universitatea din Berlin are profesori renumiți, simțindu-se atras în special către cursurile predate de profesorii Friedrich Paulsen și Wilhelm Dilthey. De asemenea, audiază și cursul de sociologie susținut de profesorul Georg Simmel.

Este membru, timp de două semestre, al Seminarului de filosofie *Asupra eticii lui Spinoza și eticii lui Kant*, condus de profesorul Friedrich Paulsen,

1900

1 august

Apare primul său articol, *Aniversarea lui Paulsen*, publicat în *Noua Revistă Română pentru Politică, Literatură și Artă*, un omagiu adus profesorului de la Berlin.

Având unele rezerve față de maniera în care se desfășura viața universitară în capitala Germaniei, decide să se transfere la Universitatea din Leipzig.

Este fascinat de personalitatea profesorului Wilhelm Wundt, creatorul primului Institut de psihologie experimentală din lume, înființat în anul 1879.

Devine membru al Institutului, pe care îl frecventează pe perioada a cinci semestre.

Timp de un semestru, participă la Seminarul *Filosofia dreptului și etica lui Kant*, condus de profesorul Paul Barth.

1901

4 noiembrie

Se naște, la București, Henri H. Stahl.

1902

D. G. susține, la Berlin, expunerea *Însemnătatea socială a chestiunii agrare în România*.

3 iulie

Într-o scrisoare trimisă lui I.A. Rădulescu-Pogoneanu, îi declară acestuia că se simte foarte surmenat din cauza activității intense depuse, muncind mult la lucrarea de doctorat, precum și la un referat care tratează chestiunea agrară din România.

Timp de patru semestre, D.G. este membru al *Seminariilor unite de stat*, aflate sub conducerea profesorului Karl Bücher.

Este membru activ al Asociației academice-filosofice din Leipzig, unde a conferențiat, despre: *Raportul dintre psihologie și economie politică și Spontaneitatea psihică creatoare*.

20 decembrie

Îi mărturisește lui I.A. Rădulescu-Pogoneanu că este foarte ocupat cu finalizarea tezei de doctorat, care tratează subiecte fundamentale ale științelor psihologice și etice, formulând în același timp recomandări critice privitoare la metodă în cercetările sociologice.

1903

15 octombrie

Se naște, în satul Rășcani, Gheorghe Focșa.

Vara, în cadrul *Seminariilor unite de stat*, D. G. susține o conferință despre *Însemnătaea socială a chestiunii agrare în România*.

La Universitatea din Leipzig își dă doctoratul în filosofie, cu teza intitulată *Egoismus und Altruismus*, cu subtitlul *Zur soziologischen Motivation des praktischen Wollens*, o primă încercare a lui D.G. de a corela sociologia cu etica.

Trece examenul **cum laude**, profesori examinatori fiind Wilhelm Wundt (filosofie și psihologie), Karl Lamprecht (istoria culturii) și Karl Bücher (economie politică), cunoscuți pentru severitatea lor.

1904

24 ianuarie

Îi împărtășește lui I.A. Rădulescu - Pogoneanu impresia despre întâlnirea foarte plăcută pe care a avut-o la Iași cu profesorul P.P. Negulescu, precum și discuția purtată cu acesta.

31 ianuarie

Într-o scrisoare adresată lui I.A. Rădulescu- Pogoneanu îi mărturisește admirația sa față de filosoful și logicianul austriac Edmund Husserl, căruia îi prevede un viitor strălucit ca profesor universitar.

La recomandarea lui W. Wundt, conținutul tezei de doctorat a lui D.G. este tipărit în una din cele mai prestigioase reviste de filosofie: *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*.

Teza este bine primită de critica de specialitate.

15 februarie

D. G. susține o conferință la Universitate despre *Chestiunea Dunării*, aceasta fiind considerată cea mai reușită prezentare din domeniu până la acea dată.

Expunerea cuprinde metoda și vederile proprii ale lui D.G. asupra felului în care trebuie tratate problemele de drept internațional și politică românească.

3 martie

Se naște, la București, Mircea Vulcănescu.

3 iulie

Într-o scrisoare adresată lui I.A. Rădulescu Pogoneanu, prezintă proiectele sale de studiu, menționând că dorește a dobândi cunoștințe noi și a le aprofunda pe cele deja achiziționate.

În *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, publică referate asupra următorilor economiști și sociologi:

G. Schmoller, *Fundamentele economiei politice generale*;

W. Sombart, *Capitalismul modern*;

W. Oncken, *Istoria economiei naționale*;

G. Tarde, *Psihologia economică*.

1905

Se înscrie din nou la Universitatea din Berlin, dorind să-și completeze cunoștințele de sociologie, drept, economie politică.

Devine membru al *Seminarului criminalistic*, având ca profesor pe Franz Ritter von Liszt.

În cele șase semestre cât a frecventat seminarul, susține două comunicări științifice: *Noțiunile fundamentale ale dreptului de presă*; *Despre curentele principale în filosofia dreptului de azi*.

Este foarte apreciat de profesorul Franz Ritter von Liszt (văr primar cu celebrul compozitor Franz Liszt), fiind invitat frecvent în familie, unde o cunoaște pe fiica acestuia, Elsa.

Între cei doi tineri se înfiripă o idilă și decid să se logodească.

Logodna se va rupe odată cu întoarcerea lui D.G. în România.

În semestrul de iarnă, participă la lucrările *Seminarului de științe de stat*, aflat sub conducerea profesorului Gustav Schmoller.

La una din ședințele Seminarului, cu prilejul aniversării unui an de la moartea lui Gabriel Tarde, vorbește despre viața și activitatea acestuia.

Împreună cu directorul Seminarului, organizează un experiment de psihologie a martorilor.

1906

Iulie

La Londra, are loc al șaselea Congres Internațional de Sociologie.

6 septembrie

Îi scrie amicului său, Traian Bratu, că studiază dreptul la Berlin de doi ani, “*știință pe cât de vastă și complicată, când o iei în serios, pe cât de ușoară când o înveți pentru examen*”.

Frecventează Societatea academică a studenților români din Berlin.

Nicolae Petrescu își amintește de el ca de ...“*un tânăr blond roșcat, cu mustăți răsucite, ochelari fără ramă, elegant îmbrăcat și foarte afectat la vorbă*”.

(Nicolae Petrescu, *Memorii*, vol.1- Plăcerea de a trăi pe alte meridiane, București, Edit. Vestala, , 2004, p. 119).

D. G. se impusese studenților români din Berlin prin faima de “băiat citit” pe care și-o crease și se bucura de respect printre aceștia, care i se adresau cu “domnule Gusti”.

“Își luase doctoratul în drept, se lăuda cu prietenia profesorului von Liszt cu a cărei fiică se logodise și se bucura de mare trecere”. (I.M. Marinescu, *O viață supusă destinului*, București, Edit. Vestala, 2005, p.99).

Citește enorm, publică recenzii la lucrările lui Franck Alengry (*Condorcet*, 1902) și Leon Pontet (*D'ou nous venons*, 1902), în *Vierteljahrschrift für Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*.

Efectuează recenzii la lucrările lui B. Torsch (*Individul și societatea*) și Achille Loria (*Morfologia socială*) pe care le publică în *Schmoller's Jahrbuch für Gesetzgebung-Verwaltung -und Volkswirtschaftslehre*.

1907

15 februarie

Cadrelle didactice de la Universitățile din Iași și București intră în grevă pentru a protesta împotriva unui proiect controversat de lege a învățământului superior.

18 februarie

Se naște Traian Herseni, în satul Iași, comuna Vaida-Recea din județul Făgăraș.

19 februarie

Proiectul de lege privind preconizata lege a învățământului fiind retras, greva cadrelor didactice încetează iar universitățile își reiau cursurile.

La Berlin, D. G. îl întâlnește pe I.L. Caragiale, autoexilat în Capitala Germaniei. Acesta îi va fi un sfătuitor de preț, în mai multe ocazii și D.G. se atașează mult de el.

Printre altele, Caragiale a avut un rol important în a-l determina pe D.G. să se întoarcă în țară, spunându-i că e datoria lui să facă acest lucru.

D. G. se întâlnește și cu alți români care se află la Berlin, printre aceștia fiind Paul Zarifopol, Octavian Goga, Vasile Pârvan.

Aprilie

D. G. predă Facultății de Drept din Berlin lucrarea de doctorat- *Die Grundbegriffe des Pressrechts*- împreună cu exegezele *Corpus juri* și *Corpus canonici*.

Din lipsă de timp, nu îndeplinește însă ultimele formalități administrative și renunță la susținerea examenului.

7 august

La Craiova, se naște Ion Zamfirescu.

20 august

Moare Constantin Leonardescu, profesorul titular al Catedrei de Istoria Filosofiei Antice și Etică, de la Facultatea de Litere și Filosofie, din cadrul Universității din Iași.

Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din Iași conferă prima sa diplomă de doctorat.

Facultatea de Litere și Filosofie scoate la concurs postul de profesor la Catedra de Istoria Filosofiei antice și Etică, devenit vacant.

6 octombrie

Are loc ședința Consiliului profesoral de la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași, pentru a se discuta echivalarea diplomei de doctor în filosofie a lui D. G..

26 noiembrie

Din Berlin, D. G. adresează ministrului Instrucțiunii Publice cererea de a fi înscris la concursul pentru postul de profesor. Aceasta va fi înregistrată sub nr. 74.978 din 30 noiembrie 1907.

La concurs se înscriu D.C. Nădejde, care depune lucrarea *Teoria biologică a plăcerii și neplăcerii*, I. Petrovici (care era deja conferențiar de filosofie de doi ani), G. Aslan, G. Antonescu și D. G., care depune un memoriu de activitate.

Pentru acest concurs, D.G. este sprijinit cu multă căldură de academicianul Petru Poni.

22 decembrie

Ministerul comunică rectorului Universității din Iași numele și lucrările candidaților înscriși la concurs.

Problema alegerii celui mai bun candidat devenise însă mai complexă, deoarece, deși materia figura cu titlatura prevăzută prin Regulamentul din 1897, la această catedră se predau și noțiuni de sociologie.

O comisie formată din A.D. Xenopol, I. Găvănescu și P.P. Negulescu are sarcina de a evalua lucrările candidaților.

În raportul comisiei se concluzionează că “*cel care se apropie mai mult de condițiile cerute de lege este dl. D. Gusti*”, ceilalți neacoperind toate cerințele materiei.

1 decembrie

D. G. își prezintă activitatea și lucrările științifice, într-un Memoriu prezentat ministrului, cu prilejul înscrierii la concurs. La acea dată, D. G. era deja membru al următoarelor societăți științifice din Germania:

- Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte,
- Internationale kriminalistische Vereinigung,
- Internationale Vereinigung für vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre zu Berlin,
- Gesellschaft für ethische Kultur zu Berlin,
- Internationales Institut für Sozialbibliographie zu Berlin.

1908

8 ianuarie

Senatul Universității, împreună cu Consiliul facultății, acceptă în unanimitate concluziile prezentate de P.P. Negulescu, care recomandă pe D. G. ca profesor agregat la Catedra de Istoria filosofiei antice și Etică.

În aceeași ședință, se aprobă scindarea catedrei, pentru a se înființa a patra catedră de filosofie, care să-i fie încredințată lui Ion Petrovici.

13 martie

La Universitatea din București, în ședința Senatului, este recomandat D.C. Nădejde pentru ocuparea postului, cu 11 voturi din 18.

10 iunie

Profesorul Paulsen trimite la minister o scrisoare de recomandare a lui D. G. pentru postul de profesor, în care se evidențiază meritele acestuia pe plan științific.

30 iunie

Într-o scrisoare către minister, profesorul Wundt recomandă pe D.G. pentru postul de profesor.

10 iulie

Profesorul Franz von Liszt trimite la minister o scrisoare de recomandare pentru D.G. Pus în fața acestei situații, Spiru Haret, ministrul în exercițiu, decide să nu aleagă pe niciunul dintre candidați și hotărăște să scoată din nou la concurs catedra vacantă.

14 august

Încetează din viața profesorul Friedrich Paulsen, de care D.G. era foarte atașat. D. G. pleacă la Paris, unde, sub îndrumarea lui Emile Durkheim, urmează, timp de șase luni, studii de specializare în sociologie.

1909

2 mai

Îi comunică lui Traian Bratu că face demersurile necesare pentru a obține autorizarea publicării în România a traducerii unei cărți a profesorului Friedrich Paulsen.

12 mai

Se naște Anton Golopenția, în comuna Prigor, județul Caraș-Severin.

Iulie

La Berna se desfășoară al șaptelea Congres Internațional de Sociologie. D. G. primește o ofertă din partea lui Gustav von Schmoller de a activa ca docent la Universitatea din Berlin, pe care o declină.

6 octombrie

Îl informează pe Traian Bratu că a reușit să obțină acordul doamnei Paulsen pentru traducerea în limba română a unei lucrări a lui Friedrich Paulsen și își exprimă convingerea că aceasta va fi o reușită editorială.

29 octombrie

În ziarul *Dimineața*, se publică anunțul de concurs pentru catedra vacantă de Istoria Filosofiei Antice și Etică de la Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din Iași.

D. G. se înscrie din nou la concursul pentru catedra vacantă, trimițând cererea de la Berlin. Se mai înscriu D.C. Nădejde, Ilie Ghibănescu, G. Aslan.

Noiembrie

Surmenajul, grijile materiale, eforturile intense consacrate studiului și activității de cercetare îi provoacă o puternică astenie și, la sfatul medicilor, se internează în sanatoriul din Elgersburg, Turingia, condus de dr. Barwinski.

11 noiembrie

Mărturisește, într-o scrisoare adresată lui G.T. Kirileanu, că este suferind din cauza nervilor. „*Am lucrat prea mult, am băut prea multe cafele, am petrecut prea multe nopți lucrând sau meditănd și, firește, nervii s-au răzbunat cumplit*”.

Nu dorește ca părinții să afle starea în care se află, drept urmare îl roagă pe prietenul său să păstreze secretul și să îl împrumute cu niște bani; acesta îi trimite suma de 312, 50 lei.

Tratamentul din sanatoriu, destul de simplu- împachetările cu apă rece erau la mare cinste- îi permite să aibă mult timp liber, de care va profita, efectuând plimbări lungi prin pădurile frumoase din împrejurimi.

Este neliniștit în privința viitorului, cochetează cu ideea de a se stabili pentru o perioadă mai lungă la Berlin, fiind conștient însă că, dacă va face acest pas, cu greu se va mai putea decide să se întoarcă acasă.

22 decembrie

Senatul Universității din București anunță comisia de examen pentru ocuparea postului de profesor la Catedra de Istoria Filosofiei Antice și Etică de la Facultatea de Litere și Filosofie din Iași, formată din C. Dimitrescu-Iași, I. Bogdan și C. Rădulescu-Motru.

Publică mai multe recenzii la câteva lucrări despre Platon și Aristotel, în *Vierteljahrsschrift für Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, Jahrg.1909.

1910

Ianuarie

Se reia concursul pentru catedra vacantă, candidați fiind D. G., G. Aslan, D. C. Nădejde și Ilie Ghibănescu.

14 ianuarie

Concursul este validat la Iași, în ședința Senatului și a Consiliului profesoral al Facultății de Litere și Filosofie, fiind recomandat D. G., cu 10 voturi pentru, din 12 valdate.

2 februarie

La inițiativa lui C. Rădulescu-Motru, se înființează *Societatea de Studii Filosofice*. Printre membrii activi ai acesteia se află și D. G., alături de D. Drăghicescu, M. Djuvara, Ion Petrovici etc.

13 februarie

La Universitatea din București este recomandat D. G. pentru postul respectiv, cu 13 voturi pentru, din 20.

G. Țițeica, din partea Consiliului Permanent al ministerului, susține în referatul său pe D. G.

10 martie

Apare Decretul Regal nr.897 de numire a lui D. G. ca profesor agregat definitiv la Catedra de Etică, Sociologie și Istoria Filosofiei Antice de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași.

Pentru prima oară, cuvântul *sociologie* apare în titulatura oficială a unei catedre, devenind o materie bine conturată.

1 aprilie

Cu Ordinul 15.831/1910 al Ministerului Instrucțiunii, D. G. este numit profesor agregat definitiv la Catedra de Etică, Sociologie și Istoria Filosofiei Antice.

8 aprilie

D. G. susține prelegerea introductivă la cursul său- *Introducere la cursul filosofiei grecești, etică și sociologie*- în Aula Universității din Iași, oferind indicii asupra concepției sale sociologice și etice. Evocă, pentru prima oară, posibilitatea efectuării de cercetări monografice în țara noastră. Sunt puse bazele învățământului sociologic modern.

Aprilie

În Aula Universității din Iași susține prelegerea publică, *Despre natura vieții sociale*.

6 decembrie

Se naște Octavian Neamțu, la Caransebeș, județul Caraș Severin.

1911

La Schitul Tărăță de lângă Iași (actuala Mănăstire Piatra Sfântă), D. G. întreprinde o investigare monografică, împreună cu un grup de student, din care făceau parte, printre alții, Petre Andrei și Ion Setlacec.

D. G. înființează *Seminarul de sociologie și etică*, în cadrul Facultății de Litere și Filosofie.

2 noiembrie

Îi scrie lui Ion Petrovici, felicitându-l pentru numirea ca suplinitor la Catedra de Istoria Filosofiei și Logică de la Universitatea din Iași.

1912

26 martie

Aflat la Berlin, D. G. îi scrie lui Panait Cerna, rugându-l să-l viziteze în zilele următoare.

12 septembrie

D. G. depune la minister o cerere de transfer pe postul de profesor la Catedra de Sociologie, Etică și Estetică a Facultății de Litere și Filosofie de la Universitatea din București, post declarat vacant.

17 octombrie

Renunță la cererea de transfer la București, la sfatul susținătorilor săi, care i-au declarat că trebuia promovată I. Rădulescu-Pogoneanu, protejatul lui Titu Maiorescu.

20 noiembrie

În ședința Colegiului universitar, D. G. prezintă un raport privind reorganizarea Bibliotecii Centrale de pe lângă Universitatea din Iași.

Argumentează faptul că biblioteca are nevoie urgent de o reorganizare profundă, cerând să se țină seama de organizarea bibliotecilor universitare din Berlin și Leipzig.

1913

Martie

Scrisoare adresată colaboratorilor Arhivei, în care susține editarea unui organ care să se numească Arhiva pentru științe sociale, sociologie, politică și etică, unde să se publice contribuții științifice, studii asupra realităților românești, recenzii, cronici. Aceasta ar urma să apară începând cu data de 1 ianuarie 1914.

30 aprilie

Într-o scrisoare adresată lui Ion Bianu, în legătură cu viitoarea revistă, îi comunică acestuia convingerea sa că nu dispunem totuși de suficienți specialiști și cititori interesați care să facă posibilă și să justifice o periodicitate mai mare- lunară sau trimestrială- decât cea bianuală, preconizată de el.

D. G. este concentrat în armată și participă la campania din Bulgaria.

17 noiembrie

Cu prilejul dezvelirii monumentului funerar al lui Vasile Conta din Cimitirul Eternitatea din Iași, D. G. ține o cuvântare în memoria acestuia, în numele Universității.

1914

15 martie

Îi scrie lui Ion Bianu și îi expune preconizatul proiect de lege pe care l-a întocmit pentru organizarea unei biblioteci universitare moderne la Iași.

12 aprilie

Îl înștiințează pe Ion Ursu că, în ciuda faptului că l-a susținut pentru obținerea sumei de 3.000 lei pentru Seminarul de istorie universală, Rectoratul nu a fost de acord cu această finanțare.

9 mai

În prezența Suveranului se inaugurează noul Palat al Fundației Universitare Carol I.

28 iulie

Austro-Ungaria declară război Serbiei, declanșând primul război mondial.

3 august

Consiliul de Coroană proclamă neutralitatea României.

31 august

Într-o scrisoare către Ion Bianu, D.G. se arată îngrijorat de perspectiva intrării României în război de partea Antantei, afirmând că opinia publică de la noi nu a învățat suficient din experiența avută cu rușii în 1878.

27 septembrie

Moare Regele Carol I, la castelul Peleş de la Sinaia, fiind înmormântat la Curtea de Argeș.

28 septembrie

Ferdinand depune jurământul ca Rege al României.

D. G. reia și dezvoltă propunerile sale din studiul anterior privind funcționarea bibliotecii ca o unitate modernă, adaptată cerințelor utilizatorilor. În opinia sa, „cea mai

însemnată măsură”, care trebuia luată în acest scop era „desigur, crearea unui catalog general de autorii cărților aflătoare într-un anumit timp în bibliotecă, precum și de materiile științifice, pe care le reprezintă acești autori”. O altă măsură preconizată era unificarea cataloagelor din facultăți în unul singur.

Noiembrie

Decanul Facultății de Litere și Filosofie solicită ministerului formarea unei comisii pentru ridicarea la rangul de profesori titulari a lui D. Gusti și I. Petrovici.

3 decembrie

Ministrul Instrucțiunii înștiințează decanatul Facultății de Litere și Filosofie că A.D. Xenopol a fost numit președinte al acestei comisii.

6 decembrie

În Aula Universității din Iași, D. G. susține conferința *Sociologia războiului*.

1915

17 februarie

D. G. participă la Consiliul profesoral de la Facultatea de Litere și Filosofie, unde se discută cererile celor care au solicitat suplinirea Catedrei de Limba și Literatura franceză și votează pentru candidatul C. Fedeleş.

18 februarie

Se naște Vasile Caramelea, în comuna Berevoiești, județul Argeș.

Februarie

D. G. se află printre profesorii care aprobă măsurile disciplinare luate de C. Stere, rectorul Universității, împotriva unor studenți.

3 martie

A.D. Xenopol înaintează rectorului Universității din Iași, rapoartele pentru ridicarea la rangul de profesori titulari a lui D. G. și Ion Petrovici.

4 martie

Societatea de Studii Filosofice se transformă în Societatea Română de Filosofie.

Martie

Este convocat Senatul Universitar, în vederea ridicării la rangul de profesori titulari a profesorilor agregați I. Petrovici și D. G.

31 martie

Prin Decretul Regal nr. 892/1915 D. G. este ridicat la rangul de profesor titular al Catedrei de Istoria Filosofiei Grecești, Etică și Sociologie a Facultății de Litere și Filosofie din Iași.

4 aprilie

Este confirmat cu Ordinul nr. 23.607 al Ministerului Instrucțiunii, devenind profesor titular definitiv.

17 mai

Societatea de binefacere “Moldova” îl proclamă pe D. Gusti membru de onoare.

25 mai

D. G. asistă, împreună cu studenții săi, la un curs al lui C.I. Parhon despre *Cauzele sociale ale demenței*.

Se află la București, unde face parte dintr-o comisie pentru examenul de capacitate.

22 noiembrie

A.D. Xenopol își donează o parte din bibliotecă Seminarului de sociologie și etică de la Universitatea din Iași. Cărțile sunt din domeniul filosofiei și sociologiei istoriei.

D. G. îi mulțumește pentru acest gest nobil, apreciind că studenții Seminarului vor beneficia de surse de informare deosebit de prețioase.

1916

10 februarie

Face apel la directorul Bibliotecii Centrale a Universității din Iași, pentru ca acesta să trimită raportul necesar pentru evaluarea bibliotecii.

27 februarie

Apare, primul număr al revistei *Independența economică*, la care, printre colaboratori se află și D. G.

30 aprilie

Îi scrie lui Garabet Ibrăileanu, dezmințind anumite fapte care i se atribuiu în mod eronat.

1 iunie

D.G. ține o conferință pentru Societatea română de Filosofie din București, la Fundația Universitară Carol I, despre *Necesitatea înființării și organizării unei Facultăți de științe sociale, după clasificarea și sistemul științelor sociale*.

9 iunie

Prin Decret Regal, este aprobat Regulamentul de funcționare a Bibliotecii Centrale a Universității din Iași. În conformitate cu acesta, biblioteca putea funcționa doar cu avizul Comisiei bibliotecilor, ce urma să fie creată.

26 iulie

Într-un raport prezentat rectorului Universității din Iași de către Al. Philippide privind starea Facultății de Litere în anul școlar 1915-1916, se menționează, la poziția 8, că D. G. a ținut 46 lecții în 56 de ore.

D. G. se adresează doctorului N. Leon, profesor la Facultatea de Medicină, solicitându-i sprijinul pentru înființarea Comisiei bibliotecilor, după un nou regulament. Se arată revoltat de puterea discreționară a directorului Bibliotecii Centrale a Universității din Iași, „care refuză cu aroganță pe profesorii universitari când aceștia solicită achiziționarea de cărți absolut necesare”.

D. G. este numit membru în Comisia bibliotecilor.

Se căsătorește cu Martha Stroici, provenită dintr-o familie de boieri moldoveni, al cărei tată, Gh. Stroici, pe lângă faptul că deținea o mare avere funciară, a fost în câteva rânduri deputat și senator din partea Partidului Conservator.

15 august

România declară război Austro-Ungariei.

D.G. intră voluntar în armată, fiind repartizat la Serviciul presei din București.

Îl roagă pe A.C. Cuza să solicite rectorului Universității din Iași convocarea de urgență a Comisiei bibliotecilor.

16 septembrie

Într-o scrisoare adresată ministrului Instrucțiunii, decanul Facultății de Litere și Filosofie, Al. Philippide, îl roagă pe acesta să-i înlesnească lui D. G. mutarea la Serviciul presei din Iași, în felul acesta profesorul putând asigura și activitățile cu studenții.

3 noiembrie

Într-un raport înaintat ministerului de Al. Philippide, acesta anunță că D. G. suplinește Catedra de Germană a profesorului Traian Bratu, mobilizat pe front.

Noiembrie

Capitala este ocupată de trupele germane. Autoritățile centrale ale statului se stabilesc la Iași.

D. Gusti se află acolo împreună cu unitatea sa.

1917

Ianuarie

D. G. inițiază o convocare a profesorilor universitari în speranța de a evita închiderea temporară a Bibliotecii Centrale Universitare, vizată a adăposti birourile Ministerului Instrucțiunii Publice, aflat în refugiu.

25 ianuarie

Se adresează, din nou, Directorului Bibliotecii Centrale Universitare din Iași, solicitându-i referatul către Comisia bibliotecilor, pe care Gusti o prezidează, referat necesar pentru alcătuirea dosarului.

5 iulie

Prin Adresa nr. 22.677 a Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor, D. G. este numit președinte al unei comisii de examen de absolvire. Fiind concentrat în armată, roagă pe un coleg, locotenentul Alfred Alessandrescu, să îi țină locul la biroul de cenzură, în ziua respectivă.

Se adresează din nou lui N. Leon, cerându-i să desemneze un membru din partea Facultății de Medicină care să participe la lucrările Comisiei bibliotecilor și îl roagă pe acesta să accepte să fie el acel membru.

21 octombrie

Într-un raport adresat ministerului privind situația profesorilor de la Facultatea de Litere și Filosofie, decanul Al. Philippide solicită ca D. G. să fie demobilizat din armată, de la biroul de cenzură telegrafică. De asemenea, pentru a-și putea ține cursurile în bune condiții, solicită ca unele camere din locuința lui D.G., din str. Asachi nr.8, să fie scutite de rechiziționare.

13 decembrie

Se naște, la Chișinău, Miron Constantinescu.

Au loc primele întâlniri pentru constituirea *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, ținute în locuința lui D. G. Participă în mod regulat Victor Slăvescu, Virgil Madgearu, Vasile Pârvan.

După cum mărturisea D.G., acolo au fost puse bazele unei renașteri politice a țării.

1918

18 martie

Înființează, la Iași, *Asociația pentru Studiul și Reforma Socială*.

Printre participanții la prima ședință se află V. Madgearu, V. Slăvescu, Fr. Rainer, T. Bratu.

D. G. expune scopul Asociației și mijloacele ei de acțiune. Se dă citire anteproiectului de statut, care este discutat și aprobat în forma definitivă. Comitetul Asociației numără 25 de membri.

Conducerea Asociației revine lui D. G., care prezidează Comitetul Asociației.

25 martie

Are loc o întâlnire a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*.

Se ia în discuție chestiunea organelor de publicație ale Asociației, fiind propuneri de a se edita mai întâi ori o revistă științifică lunară sau trimestrială, ori o revistă de educație politică săptămânală. Nu se ia nicio decizie.

1 Aprilie

Cu prilejul unei ședințe a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, D. Gusti expune obiectivele, programul, principiile de organizare și funcționare ale acesteia. Face un apel către persoanele care ar putea să se înscrie în noua Asociație.

La elaborarea doctrinei Asociației participă, în afară de D.G., Vasile Pârvan și Virgil Madgearu, care, cu această ocazie, au dese discuții în contradictoriu.

7 mai

La Iași are loc o nouă întâlnire a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*.

Arhiva pentru știința și reforma socială devine organul Asociației. D. G. este propus să fie conducătorul acesteia, ajutat de trei redactori și doi secretari de redacție.

14 mai

O nouă întâlnire a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. În vederea realizării unei arhive a Asociației, se decide ca președinții secțiilor să se îngrijească de adunarea materialului bibliografic și de orice alt material documentar, pe care să-l trimită apoi Comitetului.

15 mai

Depune referatul asupra tezei de doctorat a lui Petre Andrei, *Filosofia valorii*, cu subtitlul *Sociologia valorii*, prezentată Facultății de Litere și Filosofie.

28 mai

O nouă ședință a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Vasile Pâr-

van prezintă un proiect de program general al secției culturale, care este aprobat de participanți.

4 iunie

Ședință a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Pentru a păstra caracterul apolitic al acesteia, se decide ca noii membri înscriși să nu facă parte din partide politice.

D. G., împreună cu soția, frecventează deseori locuința lui Romeo Drăghici, avocat de profesie și excelent violonist, unde se organizau serate muzicale foarte reușite. Printre cei care participau acolo în mod regulat se numără Ion Petrovici, Ionel Teodoreanu și Mihai Ralea.

Între Martha, soția lui Gusti și Romeo Drăghici se naște o idilă care, în final, va conduce la divorțul de D.G. și mariajul celor doi.

D. G. este ales decan al Facultății de Litere și Filosofie de la Universitatea din Iași.

18 iunie

O nouă ședință a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, unde se discută chestiunea agrară.

10 iulie

Întâlnire a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Sunt dezbătute probleme legate de reforma învățământului.

18 iulie

La ședința *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială* se discută despre necesitatea apariției revistei.

23 iulie

La întâlnirea Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, V. Madgearu prezintă rezultatul contactelor avute la București cu prietenii și viitorii colaboratori ai Asociației.

24 iulie

Într-o scrisoare adresată decanului Facultății, D. G. îl informează că subiectul dizertației pe care o va susține cu prilejul deschiderii cursurilor este *Cultura politică*.

31 iulie

Ședință a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Sunt aleși noi membri ai Asociației, printre ei fiind și Emanoil Bucuța.

D. G. și V. Madgearu primesc sarcina să redacteze programul Secției de igienă și politică socială.

10 august

O nouă ședință a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Se discută chestiunea colaborării asociației cu diferitele cercuri din alte orașe.

8 octombrie

Secțiunea istorică a Academiei Române propune ca D. G. să fie ales membru

corespondent al Academiei.

10 octombrie

În ședința Academiei Române, desfășurată la Iași sub conducerea lui Petru Poni, în urma raportului favorabil întocmit de V. Pârvan asupra activității și lucrărilor științifice, D. G. este ales membru corespondent, Secțiunea istorică, cu unanimitatea celor 18 voturi.

11 octombrie

Întâlnire a Comitetului *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*. Sunt discutate aspecte privind apariția organului științific al Asociației, evidențiindu-se dificultățile care apar permanent.

12 octombrie

G. G. participă la ședința Academiei, desfășurată la Iași, fiind felicitat de Petru Poni pentru alegerea sa ca membru al acestui for.

12 octombrie

Are loc ultima ședință ținută la Iași a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*.

26 octombrie

D. G. depune referatul întocmit asupra lucrării de docență a profesorului de pedagogie Gr. Tăbăcaru.

11 noiembrie

Se încheie primul război mondial.

23 noiembrie

Sediul *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială* este mutat la București.

23 noiembrie - 31 decembrie

În acest interval apare revista *Dacia*, la care D. G. este colaborator.

Petre Andrei devine doctor în filosofie. Teza sa, intitulată *Filosofia valorii*, este concepută sub conducerea lui D. G.

1919

21 ianuarie

Conform Decretului Regal nr. 441, cadrele didactice universitare care au avut o atitudine antinațională în timpul războiului, au fost suspendate.

Ianuarie

Se înființează Secțiunea financiară a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*.

Ianuarie

D. G. este numit în comisia de examen de licență în filosofie pentru M. Ralea.

28 ianuarie

La examen, lui Ralea i se acordă trei bile albe pentru proba scrisă și titlul de licențiat în filosofie cu mențiunea „magna cum laude”.

15 februarie

Cursurile Universității din Iași sunt reluate, după o întrerupere cauzată de război.

Cu acest prilej, D. Gusti ține un discurs inaugural.

4 martie

Se înființează Secția bibliologică a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*.

9 martie

D. G. este numit membru în Consiliul general al instrucțiunii din partea învățământului superior.

10 martie

Semnează *Memoriul profesorilor Facultății de Litere și Filosofie adresat către Marele Colegiu Universitar*, privind atmosfera din cadrul Universității Iași și își manifestă solidaritatea cu profesorii încriminați de colaborare cu inamicul în timpul războiului, pentru a lăsa „*fiecăruia dintre noi răspunderea morală pentru faptele și vorbele sale*”.

Alături de el semnează Al. Philippide, Ilie Bărbulescu, Traian Bratu, Garabet Ibrăileanu, Ion Petrovici.

15 martie

Este ales decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași.

20 martie

Ministerul este informat de alegerea lui D. G. ca decan.

26 martie

Îi comunică lui Ion Ursu că l-a propus pentru suplinire la Catedra de Istoria Românilor și îi trimite numărul și data raportului de recomandare, expediat de D.G. la minister.

1 aprilie

Apare primul număr din *Arhiva pentru știință și reforma socială*, având ca director pe D. G., iar secretar de redacție pe Virgil Madgearu.

D.G. scrie articolul-program din primul număr: *Realitate, știință și reformă socială. Câteva indicațiuni asupra metodei*.

Revista apare trimestrial, fiind tipărită la Institutul de editură Reforma Socială.

Numărul membrilor Asociației a ajuns la 83.

14 mai

D. G. participă la Sesiunea solemnă a Academiei Române.

15 mai

Are loc Adunarea generală ordinară a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, sub conducerea lui D. G., care este ales președinte al acesteia pentru o perioadă de 5 ani.

Virgil Madgearu este ales secretar general.

4 iunie

În urma raportului favorabil prezentat de Vasile Pârvan, D. G. este ales membru titular al Academiei Române, cu 15 voturi pentru și patru contra, pe locul rămas vacant prin decesul lui Constantin Giurescu.

11 iunie

În ședința Academiei Române, D. G. este ales membru al Comisiei speciale pentru

examinarea lucrărilor care se vor prezenta la Premiul „Năsturel” din anul 1920.

12 iunie

Participă la sesiunea generală a Academiei.

20 iunie

În ședința Academiei, Al. Brătescu-Voinești salută alegerea lui D. G. ca membru activ al acesteia. D. G. mulțumește pentru onoarea care i s-a făcut.

3 iulie

Îi solicită lui Ion Ursu să vină la Iași, pentru a participa la reuniunea consiliului Facultății, unde se vor discuta probleme importante.

8 iulie

Iorgu Iordan susține examenul de doctorat cu teza intitulată *Filologia modernă*. D. G. este președintele comisiei, din care mai fac parte Al. Philippide, Traian Bratu, G. Ibrăileanu și Ilie Bărbulescu.

18 iulie

Consiliul Facultății de Litere și Filosofie din Universitatea București stabilește o comisie care se va ocupa de reorganizarea Universității Daciei Superioare din Cluj.

Octombrie

D. G. este numit membru în această comisie, formată din opt membri.

30 octombrie

În cadrul Secției juridice a Asociației, a fost luată decizia de a concentra cercetările acesteia pe reforma constituțională și reforma legislației.

1 decembrie

D. G. este numit membru asesor în comisia de judecată a membrilor corpului didactic secundar.

21 decembrie

Asociația pentru Studiul și Reforma Socială, condusă de D. G., convoacă numeroase personalități științifice și politice pentru a discuta despre înființarea unui Institut social românesc, care să colecționeze întreg materialul informativ referitor la tot ce privește problemele sociale și politice din România.

D. G. arată căror necesități răspunde un asemenea institut și care ar urma să-i fie structura de organizare.

Procesul verbal, semnat și de D. G., consemnează hotărârea celor prezenți de a înființa un asemenea institut. În Comitetul de patronaj se află, printre alții, Al. Vaida-Voevod, Prim ministru, Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, P. Bujor, președintele Senatului, I.G. Bibicescu, guvernatorul Băncii Naționale.

1920

Ianuarie

În traducerea și cu comentariul lui D.G. apare un studiu inedit al lui Vasile Conta aflat în posesia surorii acestuia, Ana Conta-Kernbach.

D. G. apare în calitate de colaborator (în casetă) la *Luceafărul*- revistă pentru literatură și artă, anul 15, nr.1.

1 februarie

Se inaugurează Universitatea din Cluj. D. G. ia parte la festivități ca delegat al Universității din Iași.

29 februarie

La înmormântarea lui A.D. Xenopol iau cuvântul D. Gusti, din partea Universității din Iași, N. Iorga, din partea Academiei Române și Take Ionescu.

D. G. este reales decan al Facultății de Litere și Filosofie din Iași.

22 martie

D. Gusti îi adresează o scrisoare ministrului Instrucțiunii Publice, referindu-se la situația profesorului Octavian Tafareli.

21 mai

Participă la ședința Academiei Române. Este ales să reprezinte Academia, la Sibiu, la ceremonia instalării în scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit a lui Nicolae Bălan.

30 mai

Este la Sibiu, unde participă la instalarea lui Nicolae Bălan în funcția de Arhiepiscop și Mitropolit.

1 iunie

Ministerul Muncii cere *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială* să trimită observații la proiectul de Lege privind asociațiile profesionale.

1 iunie

D. G. este numit membru în comisia pentru examenul de capacitate în vederea ocupării catedrelor de pedagogie vacante din școlile normale din țară.

10 iunie

Participă la ședința Academiei Române.

Iunie

D. Gusti este desemnat președinte al comisiei de examinare a absolvenților cursului liceal de la Liceul Național din București, Secția modernă.

27 septembrie

În Secția juridică a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială* se discută proiectul de Lege privind asociațiile profesionale.

Octombrie

Parlamentul votează proiectul de lege prin care se înființează *Scuola Romena di Roma*. Directorul acesteia este numit Vasile Pârvan.

1 noiembrie

Cu Adresa nr. 78.035 a ministerului, D. G. este transferat, ca profesor, la Catedra de Sociologie, Etică, Politică și Estetică de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București.

27 noiembrie

Decanul facultății, Dimitrie Onciul, salută pe D. G., proaspăt transferat de la Iași, arătându-și bucuria și mulțumirea resimțite prin câștigarea unui colaborator atât de valoros.

D. G. solicită să i se aloce suma de 5.000 lei, pentru Seminarul de Sociologie, Etică și Estetică. Cererea este aprobată.

Apare primul său *Curs de sociologie*.

7 decembrie

Însoțește o delegație a studenților în audiență la ministrul de interne, C. Argetoianu, sprijinind cererile acestora de îmbunătățire a condițiilor de viață și de studiu.

10 decembrie

În ședința Academiei Române, D. G. prezintă revista *Arhiva pentru știință și reforma socială*, anul II, nr.1-3, 1920.

Decembrie

Societatea studenților în litere a organizat în Aula Fundației Universitare Carol I, un ciclu de conferințe intitulat: *Probleme de organizare socială*.

Vor susține conferințe Simion Mehedinți, D. G., C. Rădulescu-Motru, V. Pârvan și arhimandritul Scriban.

D. G., V. Pârvan, A. Blank și M. Simionescu-Rimniceanu înființează societatea de editură *Cultura Națională*.

1921

24 ianuarie

Îi solicită lui Traian Bratu să pregătească pentru tipar traducerea unei lucrări a lui Friedrich Paulsen, căreia „*i-ar veni rândul să fie publicată în condiții excelente, de tipar și de onorar*”, la o editură din Iași, din al cărei comitet de direcție face parte și D.G.

24 ianuarie

Îl contactează pe G. Ibrăileanu și îl roagă să publice un studiu al lui M. Ralea, pe care i-l și trimite în manuscris.

13 februarie

Se desfășoară, la București, a doua Adunare generală a *Asociației pentru Studiul și Reforma Socială*, sub conducerea lui D. Gusti.

Se ia decizia ca aceasta să se transforme în *Institutul Social Român*, ca organism privat, menit să ducă mai departe idealurile Asociației. Este adoptat statutul Institutului.

Institutul, care va funcționa cu nouă secții, are ca scop: “*să cerceteze problemele științelor sociale și în special pe acelea privitoare la starea socială a României Mari; să facă, pe baza studiilor, propuneri practice necesare pentru înfăptuirea operei de reformă socială în România Mare, cu excluderea oricărei preocupări de politică militantă; să procure membrilor săi, precum și tuturor persoanelor pe care le interesează chestiunile sociale, mijloacele de documentare a cunoștințelor în toate domeniile sociale; să contribuie la răspândirea cunoștințelor sociale*”.

D. G. este ales președintele *Institutului Social Românesc*.

Institutul va fi cunoscut în special sub numele de Institutul Social Român (nu Românesc, cum este menționat în legea de înființare precum și în statutul acestuia).

Apare lucrarea *Statutele Institutului Social Românesc, I.S.R.* București, Tipografia Reforma Socială, 1921.

18 februarie

Participă la ședința solemnă a Academiei, care comemorează un secol de la moartea lui Petru Maior.

Februarie

D. G. prezidează un meeting al studenților din Capitală, care protestează împotriva închiderii școlilor românești din Macedonia sârbească de către guvernul de la Belgrad.

Aprilie

Revista *Arhiva pentru știința și reforma socială* devine organul Institutului Social Român.

19 mai

Vasile Pârvan prezintă un raport, în numele unei comisii din care făcea parte și D.G., care pune în discuție necesitatea unei noi extinderi statutare a Academiei.

30 mai

În ședința Academiei, D. G. prezintă Procesul verbal al Secțiunii istorice, prin care aceasta propune ca dl. George Bengescu, membru corespondent, să fie ales membru activ al acestui for.

De asemenea, prezintă Procesul verbal al Comisiei Marelui Premiu „Năsturel”.

7 iunie

La ședința Academiei, D. G. citește Procesele verbale ale Secțiunii istorice pentru ședințele din 2 și 4 iunie.

8 iunie

Participă la ședința Academiei și citește procesul verbal al Secțiunii istorice, unde se propune înființarea unei secțiuni a artelor și științelor sociale. Academia alege o comisie din care, pe lângă D.G., fac parte Gr. Antipa, Vasile Pârvan, Simion Mehedinți, Sextil Pușcariu, ca să studieze această chestiune și să prezinte un raport în viitoarea adunare generală.

10 iunie

Participă la ședința Academiei.

12 iunie

Participă la ședința solemnă a Academiei și citește raportul asupra scrierii *Lupta de la Mărășești-Oituz*, de Virgiliu Ștef. Serdaru, propusă la Premiul „Constantinide”.

De asemenea, propune ca filosoful italian Benedetto Croce și economistul german Friederich von Kleinwächter să fie aleși membri onorifici al Academiei Române. Propunerea a fost acceptată în unanimitate.

15 iunie

D. G., fiind în comitetul de direcție al Editurii Cultura Națională, îi propune lui Traian Bratu să activeze “*ca reprezentant al acestei edituri în Iași și în tot cuprinsul Moldovei vechi*”, ținând legătura cu autorii și formulând avize asupra lor, contra unui onorariu de 200 lei pe lună.

24 iunie

Camera Deputaților adoptă *Legea pentru funcționarea Institutului Social Românesc*, cu majoritate de 130 voturi contra trei.

6 Iulie

Senatul României adoptă *Legea pentru funcționarea Institutului Social Românesc*, cu unanimitate de voturi - 69.

8 iulie

Institutul Social Românesc este asociat la *Société d'Études Législatives* de la Paris.

19 iulie

Regele Ferdinand promulgă *Legea pentru funcționarea Institutului Social Românesc*.

29 iulie

Legea pentru funcționarea Institutului Social Românesc este publicată în Monitorul Oficial nr. 92, din 29 iulie 1921.

Articol unic: “*Se recunoaște calitatea de persoană morală (juridică-n.n.) așezământului Institutul Social Românesc, cu sediul în București, care va funcționa conform alăturatelor statute.*”

Se înființează Fundația Culturală Regală “Principele Carol”.

9 octombrie

La Torino, începe primul Congres Internațional de Sociologie.

1 noiembrie

Este înființată *Casa Culturii Poporului*, ca institut național pentru educația și cultura maselor populare, promovarea activității fizice la orașe și sate.

Noiembrie

D.G. susține în Senatul Universității propunerea lui Nicolae Petrescu de a se înființa o catedră de sociologie comparată.

3 decembrie

În ședința Consiliului profesoral, D. G. îl recomandă pe Nae Ionescu, care depune cererea de a deveni „conferențiar suplinitor la conferința (sic!) de Istoria logicii și metafizicii”. Consiliul își însușește această recomandare.

Decembrie

Consiliul profesoral de la Facultatea de Litere și Filosofie aprobă, în unanimitate, înființarea Catedrei de Sociologie comparată. D. G. primește sarcina de a redacta raportul de recomandare.

5 decembrie

D. G. participă la inaugurarea sălii de lectură a *Institutului Social Român –ISR-* înfi-

înțată la inițiativa sa, prilej cu care ține o cuvântare. Această sală s-a transformat mai târziu într-o bibliotecă care cuprindea, cu precădere, periodice și actualități.

6 decembrie

D. G. solicită directorului Fundației Universitare Carol I, în numele ISR, să-i pună la dispoziție Aula, în zilele de duminică, în perioada 18 decembrie 1921-16 martie 1922, pentru a începe seria de conferințe publice asupra reformei constituționale.

18 decembrie

Institutul Social Român începe seria de 25 conferințe publice săptămânale, cu o dezbateră privind noua Constituție a României, care are loc în Aula Fundației Universitare Carol I.

La ședința inaugurală ia parte și D. Gusti, care rostește un cuvânt introductiv.

Prima conferință este susținută de Nicolae Iorga, având tema *Istoricul Constituției noastre*.

D. G. refuză propunerea de a deveni ministru al României la Berlin.

Apare volumul *Doctrinile partidelor politice: 19 prelegeri publice*.

Întemeiază, împreună cu Vasile Pârvan, Marin Simionescu-Rimniceanu etc., Societatea culturală "Învățătorul român", care a publicat și o revistă omonimă. Face parte din comitetul de lectură al acestei reviste.

1922

1 februarie

D. G. participă la lecția inaugurală a cursului de sociologie comparată, ținută de Nicolae Petrescu, intitulată *Studiul comparativ al societății*.

Februarie

D. G. îi mărturisește lui G.T. Kirileanu că are o serie de neînțelegeri cu Simion Mehedinți și îi solicită sprijinul pentru a le depăși.

29 martie

Mihail Manoilescu, comisar al guvernului pentru prima expoziție-târg a industriei românești, îl anunță pe D.G. că îi pune la dispoziție 8.000 lei pentru completarea bibliotecii Institutului Cultural Român și 80.000 lei pentru crearea unui premiu de 4.000 lei care să recompenseze, în fiecare an, cel mai bun studiu original din domeniul economiei industriale în România.

D. G. acceptă donația și îi comunică faptul că s-a luat decizia ca acest premiu să poarte numele donatorului-Inginer Mihail Manoilescu. Din motive neclare, premiul s-a acordat o singură dată, în 1923.

9 mai

D. G. este numit președinte al comisiei de examinare a candidaților înscriși la concursul pentru ocuparea unui post de funcționar român la Biroul Internațional al Muncii de la Geneva.

26 mai

D. G. este ales vicepreședinte al Biroului Secției istorice a Academiei Române, președinte fiind desemnat M.C. Sutz.

3 iunie

La Academia Română participă la primirea ca membru a lui Andrei Rădulescu, jurisconsult și istoric, pe locul rămas vacant prin moartea lui A. D. Xenopol.

Sunt de față: P. Poni, M. Sutz, A. Saligny, Iacob Negruzzi, generalul Crăiniceanu, I. Bianu, Al Brătescu–Voinești, M. Sadoveanu, I. Simionescu, Gr. Antipa, prof. doctori V. Babeș și Gh. Marinescu, V. Pârvan etc.

4 iunie

În Aula Fundației Universitare Carol I, D. Gusti susține conferința *Individ, societate și stat în Constituția viitoare*, în cadrul conferințelor ISR.

16 iunie

Înaintează guvernului un memoriu de organizare culturală intitulat: *Casa Culturii Poporului*, unde se menționau obiectivele principale pe care le urmărea aceasta pentru difuzarea culturii la nivelul întregii țări.

21 iunie

Prezidează comisia pentru concursul de ocupare a unui post la Biroul Internațional al Muncii de la Geneva.

28 iunie

Fiind calomniat în mod repetat de directorul Bibliotecii Universitare din Iași, se adresează lui Traian Bratu, cerându-i sfatul cum să acționeze în aceste situații. Consideră că singura lui vină a fost aceea că dorea modernizarea bibliotecii după model occidental.

9 iulie

Are loc inaugurarea Fundației Culturale Regale „Principele Carol”. La festivitățile care au loc participă și D. G.

30 august

Giorge Pascu, într-un memoriu trimis ministrului Instrucțiunii, acuză pe D. G. că ar fi contribuit la demiterea sa din postul de director al Bibliotecii Universitare din Iași.

Este înființată Fundația Culturală „Regele Mihai”, având ca scop “luminarea maselor prin cultură”.

1-8 octombrie

La Viena, se desfășoară al doilea Congres Internațional de Sociologie.

13 octombrie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. prezintă publicația *Noua Constituție a României și noile constituții europene*. Lucrarea conține 23 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român.

20 octombrie

Participă la ședința Academiei.

1 noiembrie

Scuola Romana de la Roma își începe activitatea.

24 noiembrie

Participă la ședința ordinară a Academiei, unde prezintă un manuscris al profesorului C. Gălușcă, pentru a fi publicat.

Noiembrie

Gh. Vlădescu Răcoasa discută, în cadrul seminarului de sociologie pe care îl conduce, posibilitatea începerii unor monografii rurale, plecând de la concepțiile profesorului D.G.

Petre Andrei, conferențiar, este numit profesor la Catedra de sociologie de la Universitatea din Iași, în locul lui D. G., transferat la București.

D. G. merge, deseori, la conacul lui C. Rădulescu-Motru de la Butoești, unde se întâlnește cu I. Petrovici, C.I. Parhon, N. Bagdasar, E. Bucuța.

2 decembrie

În Aula Fundației Universitare Carol I, sub egida ISR, începe al doilea ciclu de conferințe, intitulat *Doctrinile partidelor politice*, în 18 prelegeri.

D. G. susține prima prelegere *Partidul politic: sociologia unui sistem al partidului politic*.

14 decembrie

În urma manifestărilor studențești de amploare, Universitatea din București este închisă.

27 decembrie

În Amfiteatrul Fundației Universitare Carol I, are loc conferința lui D. Gusti despre *Saint Simon*.

D. Gusti demisionează din funcția de Director al *Casei Culturii Poporului*, acuzând lipsa de fonduri necesare pentru proiectele sale de anvergură.

În locul *Casei Culturii Poporului* ia ființă Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, sub conducerea lui Gh. D. Mugur.

1923

7 februarie

Universitatea din București este din nou închisă.

18 martie

Nicolae Petrescu susține conferința *Solidarismul social-economic*, în cadrul conferințelor ISR, manifestație la care D. G. este prezent.

28 martie

Este promulgată Constituția, prin Decret Regal nr.1360, din 28 martie 1923, care prevede largi libertăți cetățenești.

Aprilie

D. G. definitivează, în cadrul Seminarului de Sociologie, *Programul studențesc pentru*

organizarea vieții universitare.

19 aprilie

La Fundația Culturală Regală “Principele Carol” începe o nouă serie de dezbateri din domeniul culturii românești. Printre conferențieri se numără D. G., Gala Galaction, Ion Petrovici, Emanoil Bucuța, P. Cancel, Nae Ionescu, Cezar Petrescu, Ion Pilat, Al. Busuioceanu.

20 aprilie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. prezintă nr.4-5, anul IV, al revistei *Arhiva pentru știința și reforma socială*.

23 aprilie

La Roma începe cel de-al treilea Congres Internațional de Sociologie.

26 mai

Participă la ședința Academiei, fiind ales membru al Comisiunii Dicționarului.

În aceeași ședință această Comisie, din care face și D. G., propune alegerea lui Charles Upton Clark și a R.W. Seton-Watson ca membri de onoare ai Academiei.

28 mai

În ședința ordinară a Academiei, D. Gusti citește raportul Comisiei Fondurilor I.Fătu și I. Scorțeanu pentru anul 1922.

Este reales membru al acestei comisii și pentru anul 1923.

29 mai

În ședința Academiei, D. G. este ales membru al Comisiunii școlare pentru anii 1923-1924. Este coautor la propunerea pentru modificarea articolului din Regulamentul Academiei privitor la exemplarele drept de autor din publicațiile instituției.

Mai

La Adunarea generală a ISR, se decide ca al treilea ciclu de conferințe să trateze *Politica externă*. Printre viitorii conferențieri se află D. Gusti, Nicolae Titulescu, V. Madgearu, Gr. Antipa.

Ca sociolog, Gusti este interesat de cauzele grevelor studențești și, împreună cu studenții de la Seminar, studiază acest fenomen.

D. G. este administrator delegat al *Biroului de informațiuni și înlesniri universitare*.

1 iunie

Participă la ședința Academiei și citește procesul verbal al Secțiunii istorice, prin care se propunea ca George Balș și N. Popescu să fie aleși membri activi ai acesteia.

5 iunie

În ședința Academiei, face parte din comisia care propune ca membru onorific pe Santiago Ramon y Cajal.

6 iunie

Este ales vicepreședinte al Secțiunii istorice a Academiei Române.

7 iunie

Participă la ședința Academiei.

10 iunie

În ședință solemnă, în prezența Principelui Moștenitor, D. G. își rostește discursul de recepție la Academie, intitulat *Ființa și menirea Academiei*, avansând și un plan de reorganizare și activitate pentru Academie.

Este ales pe locul vacantat prin decesul lui Constantin Giurescu, căruia îi aduce un cald omagiu.

Vasile Pârvan rostește cuvântul de răspuns, salutând cu multă căldură pe D. G., „filosoful formelor sociale ale vieții omenești”.

15 iunie

În ședința Academiei, D. G. prezintă două publicații din Biblioteca Filosofică, apărute sub îngrijirea sa: *Elemente de estetică*, de Benedetto Croce și *Teoria fatalismului*, de Vasile Conta.

Iunie

Sub semnătura lui D. Gusti, Secția sociologică a ISR trimite o scrisoare colaboratorilor săi, invitându-i la o dezbateră pe problemele învățământului.

5 august

Paul Grecianu, directorul Sălii de lectură a ISR, se stinge din viață.

9 septembrie

D. G. este numit de minister președinte al Comisiei pentru examenele de capacitate ale profesorilor secundari, în specialitatea pedagogie.

15 septembrie

Încep examenele de capacitate ale profesorilor secundari în specialitatea pedagogie, în fața comisiei prezidate de D. G.

27 septembrie

D.G. s-a înapoiat de la Paris, unde a vizitat instituții franceze de profil sociologic.

28 septembrie

Conduce ședința ordinară a Academiei.

30 septembrie

Participă la solemnitatea comemorării lui Gheorghe Lazăr, la statuia acestuia din Capitală.

Se opune obligativității pentru studenți a cursului lui N. Petrescu, deoarece acest fapt ar fi implicat un examen în plus, motivând că studenții deja au prea multe examene de susținut.

5 octombrie

Conduce ședința ordinară a Academiei și salută prezența lui G.M. Murgoci în rândul membrilor Academiei.

23 octombrie

D. G. solicită, în numele ISR, să aibă acces la Aula Fundației Universitare Carol I, pentru a ține ședințele publice în perioada 25 noiembrie 1924 - mai 1925.

26 octombrie

Academia Română ține o ședință publică, sub președinția lui D. G., pentru comemorarea lui Gheorghe Lazăr.

1 noiembrie

D. G. este numit „suplinitor de Sociologia comparată” la Catedra de Estetică, Etică și Sociologie, prin Adresa nr.147.193.

1 noiembrie

Gh. Vlădescu Răcoasa este numit asistent suplinitor la Seminarul de Estetică, Etică, și Sociologie.

9 noiembrie

D. G. participă la ședința ordinară a Academiei și propune sărbătorirea filosofului german I. Kant, în 1924, când se împlinesc două sute de ani de la nașterea acestuia. Propunerea este adoptată.

Nicolae Petrescu este numit conferențiar la Catedra de Estetică, Etică și Sociologie, condusă de D. G.

9 decembrie

În Aula Fundației Universitare Carol I se deschide ciclul de conferințe *Politica externă a României*, conceput în 20 de prelegeri, în organizarea Institutului Cultural Român. Mircea Djuvara prezintă prima expunere, intitulată *Principiile și spiritul următoarelor tratate de pace*.

D. G. organizează, împreună cu studenții Seminarului de Estetică, Etică și Sociologie, un fișier centralizator cu toată literatura de sociologie, etică și politică existentă în bibliotecile publice din București.

Cu sprijinul lui D. G., se înființează Oficiul Național de Educație Fizică, în cadrul căruia a luat ființă Institutul Național de Educație Fizică și Sport.

Printre profesorii institutului se află C. Rădulescu-Motru, Mircea Eliade, Nae Ionescu, Octav Onicescu.

1924

17 ianuarie

D. G. participă la funeraliile profesorului Stanislas Cihoski și rostește un cuvânt din partea Institutului Social Român.

Ianuarie

Mircea Vulcănescu își predă, în vederea susținerii, teza de licență în filosofie la Universitatea din București, lucrarea având conducător științific pe D. G.

27 ianuarie

D. G. susține conferința *Istoricul și Ființa Societății Națiunilor*, la Fundația Universitară Carol I, în cadrul ciclului organizat de ISR.

7 februarie

Secția sociologică a Institutului Social Român, sub conducerea lui D. G., începe o serie de prelegeri cu caracter pur științific asupra reformei învățământului, văzută din

punctul de vedere al științelor sociale.

7 februarie

Consiliul Facultății de Filosofie și Litere este de acord ca Tudor Vianu să preia, ca suplinator, cursul de estetică, la catedra condusă de D. G.

14 februarie

Secția sociologică a Institutului Social Român, sub președinția lui D. G., a ținut a doua ședință pentru studiul reformei învățământului.

Cu acest prilej, Tudor Vianu vorbește despre *Reforma învățământului german*.

21 februarie

S-a ținut a treia ședință publică a Secției sociologice a Institutului Social Român, pentru studiul reformei învățământului, sub conducerea lui D. Gusti, care face o expunere amănunțită a felului cum este organizat Institutul central de educație din Berlin, pe care l-a vizitat în urmă cu un an.

În continuare, Mihai Ralea a vorbit despre *Reforma învățământului francez*.

28 februarie

Secția sociologică a Institutului Social Român, sub președinția lui D. G., a ținut a patra ședință consacrată studiului reformei învățământului.

Cu acest prilej, Ramiro Ortiz a prezentat *Reforma învățământului italian*.

29 februarie

Participă la ședința ordinară a Academiei, unde prezintă ultimele publicații apărute sub îngrijirea sa: *Doctrinile partidelor politice- 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român și Arhiva pentru știința și reforma socială*, 5, nr.1-2.

20 martie

În ședința Secției sociologice a Institutului Social Român, condusă de D. G., continuă dezbaterile pe problemele învățământului.

Gh Marinescu, conferențiar universitar, vorbește despre *Învățământul istoric*.

30 martie

D. G. participă la o ceremonie în cadrul căreia i se oferă lui Nicolae Iorga un bust de bronz, executat de sculptorul O. Han.

3 aprilie

La Secția sociologică a ISR, Petre Andrei susține comunicarea *Învățământul moral*. Participă și D. Gusti, care conduce ședința.

7 aprilie

A.Corteanu prezintă tema *Confederația Dunăreană*, în cadrul ciclului organizat de ISR, conferință la care participă și D. G.

10 aprilie

La întâlnirea Secției sociologice a ISR, G.G. Antonescu vorbește despre *Învățământul cetățenesc*. Ședința este condusă de D. G.

12 aprilie

Apare, la Cluj, primul număr al revistei *Societatea de mâine*, săptămânal pentru

probleme sociale și economice. D. G. face parte din Comitetul de direcție, împreună cu Vasile Goldiș, Mihai Popovici, Gh. Bogdan-Duică, Ion Lupaș, Onisifor Ghibu, Ion Clopoțel, V.C. Osvadă și Radu Dragnea.

13 aprilie

Împlinindu-se doi ani de activitate de la întemeierea *Consiliului național al femeilor române*, în sala Teatrului Mic are loc o ședință festivă pentru sărbătorirea acestui eveniment, la care este prezent și D. G.

14 aprilie

Eugen Botez prezintă *Dunărea și comisiile ei*, în cadrul ciclului organizat de ISR. Participă și D. G., care conduce ședința.

17 aprilie

La ședința Secției sociologice a ISR, F. Ștefănescu-Goangă vorbește despre *Îndrumarea profesională*. Participă și D. G., care conduce lucrările ședinței.

2 mai

Are loc prima întâlnire a Comitetului de organizare a unui congres pentru îndrumarea profesională, din care face parte și D. G., alături de C. Rădulescu-Motru, Ștefan Zeletin, Virgil Madgearu, Gh. Vlădescu Răcoasa etc.

10 mai

M. Ralea, conferențiar universitar la Iași, susține la Secția sociologică a ISR o comunicare intitulată *Reforma recentă a învățământului în Franța*. Este prezent și D.G., care a condus discuțiile.

11 mai

Iuliu Maniu susține o conferință pe tema *Problema minorităților*. Participă și D. Gusti, care conduce ședința.

Ca președinte al Comisiei pentru organizarea expoziției internaționale din Barcelona, D. G. vizitează acest oraș, care îi produce o puternică impresie.

23 mai

Participă la ședința Academiei. Se prezintă „Raportul Comisiunii Fondurilor I. Fătu și I. Scorțeanu pentru lucrările pe anul 1923-1924”, din care face parte și D.G.

24 mai

Încetează din viață Ștefan Gusti, tatăl lui D. G.

9 iunie

În cadrul unei ședințe solemne a Academiei Române, sub președinția de onoare a Regelui Ferdinand, C. Rădulescu-Motru citește discursul de recepție în Academie, intitulat *Andrei Bârseanu și naționalismul*.

D. G. rostește răspunsul la discursul de recepție al acestuia.

11 iunie

Este ales vicepreședinte al Academiei, până în anul 1925.

12 iunie

În ședința Academiei, o comisie, din care face parte și D. G., propune alegerea mai

multor savanți din străinătate ca membri de onoare ai Academiei Române. Printre aceștia, se numără Henri Pirenne, William Ramsay, Frederic Kenyson, Nicodem Kondakov. Propunerea este adoptată.

24 iunie

Participă la ședința extraordinară a Academiei. Este desemnat să elaboreze, împreună cu Vasile Pârvan și Al. Brătescu-Voinești, un comunicat referitor la lichidarea succesiunii Vernescu, ca răspuns la acuzațiile aduse Academiei în Senat de C. Dissescu.

4 iulie

Conduce ședința ordinară a Academiei.

11 iulie

Conduce ședința ordinară a Academiei.

4 august

D. G. pleacă la Bruxelles, pentru a vizita *Institutul social „Solvay”*, în vederea reorganizării ISR, pe care îl conduce, intenția sa fiind de a-i lărgi cadrele și diversifica sfera de acțiune.

Apare *Curs de sociologie*, litografiat de Universitatea din București.

31 octombrie

Conduce ședința publică a Academiei.

Octombrie

Virgil Madgearu se retrage din funcția de Secretar general al ISR.

În cadrul Seminarului de Sociologie se pregătește ieșirea pe teren, pentru a începe o cercetare monografică. Având în vedere că un membru al Seminarului, Gh. Popescu-Goicea, lucrează deja la o monografie a satului Goicea, se optează pentru acest sat ca debut al cercetării monografice.

8 noiembrie

Are loc Adunarea generală a ISR, condusă de D. G.

8 noiembrie

Se desfășoară ședința comitetului de sprijin pentru construirea unui local propriu al studenților, denumit Centrul studentesc, în care să fie sediul societăților studentești care țin de Universitate și în care, cu vremea, să se instaleze cantinele și căminele studentești. D. G. face parte din acest comitet.

24 noiembrie

Albert Thomas se află la Institutul Social Român și vorbește despre: *Biroul internațional al muncii de la Geneva*.

D. G. conduce ședința și aduce un elogiu vorbitorului, pe care îl consideră un simbol al justiției naționale și internaționale.

8 decembrie

Comisia de docență, din care face parte și D. G., recomandă ca Nae Ionescu să devină conferențiar definitiv.

20 decembrie

Ca delegat al Academiei, ia parte, la Palatul Regal, la investitura Prea Sfințitului Episcop Iustinian Teculescu, ales Episcop al Eparhiei Cetatea-Albă Ismail.

1925

10 ianuarie

D. G. susține, la Sorbona, conferința *La monographie sociologique en Roumanie*.

18 ianuarie

Începe al IV-lea ciclu de prelegeri organizat de ISR, cu tema *Viața socială a României după război*, care prevede un număr de 17 dezbateri.

D. G. susține prima prelegere, intitulată *Studiile sociale în România*.

23 ianuarie

Este prezent la ședința ordinară a Academiei și ia cuvântul, sugerând să se ceară fonduri de la stat pentru construirea localului bibliotecii.

30 ianuarie

Ia parte la ședința ordinară a Academiei.

Ianuarie

Mircea Vulcănescu susține licența în filosofie la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din București.

Realizată sub îndrumarea lui D. G., lucrarea se intitulează *Individ și societate în sociologia contemporană*.

6 februarie

Conduce ședința ordinară a Academiei.

8 februarie

În cadrul Seminarului de Sociologie, sub îndrumarea directă a lui D. G., începe pregătirea pentru ieșirea pe teren în cadrul primei campanii monografice.

13 februarie

Conduce ședința ordinară a Academiei.

15 februarie

Ion A. Angelescu ține o prelegere pe tema *Despre clasele mijlocii*, în cadrul ciclului organizat de ISR. Participă și D.G., care conduce lucrările.

23 februarie

În cadrul *Institutului Social Român* ia ființă o Secție de politică socială, D. G. conducând ședința de constituire.

27 februarie

Solicită, alături de alți academicieni, o sesiune extraordinară a Academiei în zilele de 20, 21, 22 martie pentru a definitiva și vota statutele Fundației Elias.

6 martie

Ia parte la ședința ordinară a Academiei.

La Societatea Româno-Cehoslovacă participă la sărbătorirea președintelui cehoslovac, Thomas Masaryk, cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani.

20-23 martie

Participă la sesiunea generală extraordinară a Academiei. Este ales membru în Consiliul de conducere și administrație al Fundației Elias.

1 aprilie

Membrii Academiei Române aprobă actul de întemeiere și statutele Fundației Elias, condusă și administrată de Academie, prin intermediul unui comitet. D. G. este ales ca delegat titular în acest comitet, alături de I. Bianu, Gr. Antipa și G. Țițeica.

10 aprilie

Participă la ședința publică a Academiei. Mulțumește doctorului Marinescu pentru lucrările oferite Academiei.

11 aprilie

Se decide ca deplasarea la Goicea Mare, pentru începerea cercetării monografice, să aibă loc începând cu data de 24 aprilie, în timpul vacanței de Paști.

12 aprilie

Ion Flueraș susține prelegerea *Proletariatul industrial*, în cadrul ciclului organizat de ISR. Participă și D. G.

24 aprilie - 1 mai

D. G. conduce prima campanie de cercetare monografică rurală. O echipă formată din nouă studenți, membri ai Seminarului de Sociologie din București, la care se adaugă studentul în medicină Mitu Georgescu, sosește în Goicea Mare, județul Dolj, într-o “excursie științifică”, pentru a studia manifestările semnificative din viața satului.

Obiectivul acestei campanii fusese anterior enunțat de D.G.-“*Sociologia trebuie să ajungă la teorie prin fapte*”.

D.G. consideră că studierea națiunii trebuie începută cu cercetarea satului, întrucât acesta reprezintă unitatea socială fundamentală a poporului român. Metoda principală de realizare a cercetării monografice era *observația*.

În timpul prezenței echipei în localitate, în sat se înființează o bibliotecă populară, 100 de cărți fiind donate de către Seminarul de Sociologie.

29 aprilie

D. G. este proclamat cetățean de onoare al comunei Goicea Mare.

23 mai

D. G. este numit, de Consiliul Facultății de Litere și Filosofie, în Comisia de docență care va examina pe Nae Ionescu.

30 mai

Participă la ședința ordinară a Academiei.

D. G. susține conferința *Elita socială și intelectuală în societatea capitalistă*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

1 iunie

Începe examenul de docență pentru Nae Ionescu.

4 iunie

Comisia de docență, din care face parte și D. G., îl declară admis pe Nae Ionescu și informează ministerul în acest sens.

5 iunie

Participă la ședința ordinară a Academiei, prezintă și dăruiește acesteia mai multe lucrări.

11 iunie

În ședința ordinară a Academiei, face parte din comisia care propune, ca membru onorific al Academiei Române, pe Elena Văcărescu.

Este ales în Comisia de modificare a regulamentului premiilor Academiei Române.

16 septembrie

I se propune să fie numit membru în Consiliul Legislativ, dar refuză.

25 septembrie

Participă la ședința ordinară a Academiei.

1 noiembrie

Sub auspiciile Institutului Social Român, James Shotwell a ținut o conferință despre *Organizarea păcii*, la care a participat și D. G., acesta elogiind personalitatea conferențiarului.

Emanoil Bucuța este numit director la Fundația Culturală Regală „Principele Carol”.

1926

10 ianuarie

Institutul Social Român inaugurează un nou ciclu de conferințe ce prevede o serie de 20 de prelegeri publice, ținute în Aula Fundației Universitare Carol I, cu tema *Capitalismul în viața socială*.

Seria este inaugurată de C. Rădulescu-Motru, cu prelegerea *Psihologia capitalistului*.

16 ianuarie

Se înființează Societatea *Amicii Statelor Unite*, sub președinția de onoare a Reginei Maria.

2 februarie

D. Gusti vorbește la Brăila, în sala Teatrului Comunal, despre *Regionalismul cultural*, în ciclul de conferințe organizat de Biblioteca „Petre Armenca”.

6 februarie

În cadrul Seminarului de Sociologie se definitivează chestionarul care va fi folosit în cercetările monografice de la Rușețu și Nereju.

16 februarie

D. G. prezintă la „Universitatea Liberă” prelegerea *Curs de filosofie pozitivistă al lui A. Comte*.

9 martie

D. Gusti se întâlnește cu studenții pentru a discuta situația creată prin declanșarea gre-

vei la Universitatea din București.

19 martie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. oferă acesteia în dar, în numele Institutului Social Român, mai multe lucrări: *Arhiva pentru știința și reforma socială*; *Politica externă a României*; *Tratate, Convenții și material în legătură cu Societatea Națiunilor și problemele de politică externă a României*.

28 martie

Werner Sombart prezintă, în Aula Fundației Universitare Carol I, conferința *Capitalismul în răsăritul Europei*. D. G. vorbește despre personalitatea și opera distinsului oaspete.

11 aprilie

În continuarea ciclului de conferințe, organizat de ISR, a vorbit H. Truchy, profesor la Facultatea de drept din Paris, despre *Capitalismul în relațiile internaționale*. D. G., președintele Institutului, vorbește despre “*cinstea ce ni se face de a avea în mijlocul nostru reprezentanți ai elitei culturii franceze*”.

18 aprilie

D. G. participă la conferința ținută de C. Zimmermann, comisarul general al Societății Națiunilor la Viena, care vorbește despre *Societatea Națiunilor și consolidarea Austriei* și salută prezența distinsului oaspete.

1 mai

În numele ISR, D. G. acceptă propunerea d-nei Elena Romniceanu prin care aceasta se angaja să doneze anual Institutului suma de 20.000 lei, pentru înființarea Premiului Bucura Dumbravă.

24 mai

Face parte din comisia pentru examenul de capacitate, specialitatea filosofie, alături de Nae Ionescu și G.G. Antonescu.

30 mai

D. G. încheie ciclul de prelegeri publice inițiate de ISR, vorbind despre *Elita socială și intelectuală în societatea capitalistă*.

3 iunie

În ședința Academiei, citește un “Raport al comisiei Fondurilor I. Scorțeanu și I. Fătu, pentru lucrările făcute în anul 1925-1926”.

5 iunie

Participă la ședința publică a Academiei Române.

7 iunie

În ședința ordinară a Academiei, propune suplimentarea fondurilor de achiziționare a cărților de la 500.000 lei la un milion.

8 iunie

În ședința Academiei, comisia din care face parte și D. G. propune ca membri de onoare ai Academiei Române, pe Jerome Carcopino și Charles Bemont.

9 iunie

D. G. participă la ședința Comisiei Dicționarului.

10 iunie

În ședința Academiei, comisia din care face parte și D. G. propune ca membri de onoare ai Academiei mai multe personalități din străinătate.

11 iunie

În ședința publică a Academiei, D. Gusti prezintă un raport asupra lucrării lui Traian Brăileanu, *Sociologie generală*, lucrare distinsă cu Premiul „Adamachi”.

12 iunie

Participă la ședința ordinară a Academiei.

Începe campania de cercetare monografică în satul Rușețu, județul Brăila, la care ia parte o echipă formată din 17 persoane. Campania durează două săptămâni.

21 iunie

În localul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale are loc adunarea generală a *Institutului Social Român*, condusă de D. Gusti, care prezintă realizările acestuia și planurile de viitor.

23 iunie

Primăria Capitalei cedează un teren, în comodat, *Institutului Social Român*, situat pe Bulevardul I.C. Brătianu, pentru construcția unui local propriu cu sală de conferințe.

D. G. mulțumește primarului Anibal Teodorescu pentru acest gest, spunându-i că „și-a creat prin fapta sa un mare titlu de glorie pe lângă ISR”.

24 iunie

Continuă lucrările Adunării generale a ISR, la care D. G. participă și propune modificări în statutul acestuia. Tot el susține înființarea unui Consiliu, din care să facă parte personalități eminente ale vieții culturale, politice, economice.

Adunarea îl realege pe D. G. Președinte al Comitetului ISR, pentru o perioadă de trei ani.

Ca vicepreședinți sunt aleși E. Miclescu și C. Bușilă, iar ca secretar general Al. Costin

Iunie

Raport despre activitatea Fundației familiei Menachem Elias, în anul 1925-1926: prezentat Academiei Române în sesiune generală din iunie 1925, de Gr. Antipa, I. Bianu, D. G., G. Țițeica, membri ai Academiei Române, delegați în Consiliul de administrație al fundației.

9 iulie

D. Gusti semnează actul de comodat cu primăria Capitalei, pentru terenul atribuit ISR.

12-26 iulie

În această perioadă se desfășoară a doua campanie monografică în comuna Rușețu, județul Brăila, la care participă un număr de 20 studenți, membri ai Seminarului de Sociologie, Etică și Politică, de la Universitatea din București, sub conducerea profesorului D. G.

27 iulie

În comuna Rușețu, are loc o șezătoare populară. Cu acest prilej, din inițiativa lui D.G., este inaugurată biblioteca comunală.

4 octombrie

Se constituie *Uniunea Intelectuală Română*. Din Comitetul de patronaj face parte și D.G.

30 octombrie

D. Gusti nu este de acord cu înființarea unei catedre de sociologie comparată pentru Nicolae Petrescu, cerând să se creeze una de istoria civilizațiilor și instituțiilor.

26 noiembrie

Participă la ședința publică a Academiei Române, în cadrul căreia N. Iorga prezintă comunicarea *Momente istorice*.

27 decembrie

I se confesează lui Traian Bratu, evocând vechea și statornica lor prietenie precum și amintirea casei „*așa de frumos așezată pe un delușor romantic și în care de atâtea ori am fost adăpostit cu inima deschisă*”.

Mircea Eliade susține cu D. G. examenul la estetică, tema aleasă pentru lucrarea scrisă fiind *Estetica lui Croce*.

Apare *Revista universitară* (3 numere), la care colaborează și D. G.

1927

9 ianuarie

În Aula Fundației Universitare Carol I se inaugurează un nou ciclu de prelegeri inițiat de ISR, cu tema *Orașul și satul*.

Primul conferențiar este D. G., care prezintă *Metoda și însemnătatea cercetării satelor și orașelor*.

27 ianuarie

ISR închiriază, de la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, trei camere la etajul al treilea, pentru cinci ani, cu drept de prelungire, pentru a fi utilizate ca sală de lectură și sediu al administrației institutului. Chiria percepută era de o mie lei anual.

30 ianuarie

G. Banu susține prelegerea *Biologia satelor*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

1 februarie

Tudor Vianu este numit conferențiar suplinitor la disciplina Estetică în cadrul catedrei conduse de D.G.

2 februarie

La Universitatea din București, amfiteatrul Titu Maiorescu, D. G. a deschis seria prelegerilor sale despre „*Sociologia Universității*”.

6 februarie

Simion Mehedinți vorbește despre *Viața culturală a satelor*, în cadrul ciclului organizat de ISR. Este prezent și D.G.

13 februarie

În cadrul ciclului organizat de ISR, G. Cipăianu tratează tema *Viața economică a satelor*.

14 februarie

Asociațiile românești pentru Societatea Națiunilor organizează o mare manifestație publică la Fundația Universitară Carol I. Cu această ocazie, se pun bazele Federației Asociațiilor Românești pentru Societatea Națiunilor.

La eveniment participă și D. Gusti, care este ales Președintele Consiliului de direcție al Grupării universitare pentru Societatea Națiunilor.

Martie

D. Gusti ia parte la prima ședință a Consiliului *Societății Române de Radiodifuziune*, pe a cărei activitate pune mare preț.

Este ales președinte al *Universității Populare „Ialomița”*, din Călărași.

Scrie editorialul *Rostul cărții*, din primul număr al revistei *Brazda*, scoasă de Universitatea Populară „Ialomița”.

21 aprilie

Apare *Legea pentru modificarea statutului și legii de înființare a Fundației Culturale Regale „Principele Carol”*.

6 mai

Participă și ia cuvântul la ședința publică a Academiei.

20 mai

În prezența lui D. G., la Fundația Universitară Carol I are loc o adunare comemorativă cu prilejul împlinirii a 250 de ani de la moartea lui Baruch Spinoza.

27 mai

D. G. participă la ședința generală a Academiei și prezintă numerele 3 și 4 *din Arhiva pentru știința și reforma socială*.

30 mai

În ședința generală publică a Academiei, D. G. prezintă un “Raport al Comisiunii Fondurilor I. Scorțeanu și I. Fătu pentru lucrările făcute în anul 1926-1927”.

31 mai

Are loc un conflict între Nicolae Iorga și Mihail Dragomirescu, cauzat de lipsa acută de spații din Universitate și de condițiile improprii în care se desfășurau activitățile cu studenții.

Se instituie o Comisie de anchetă, condusă de D.G., care va analiza situația spațiilor de învățământ din Universitate și va propune măsuri de îmbunătățire a situației.

8 iunie

În ședința Academiei, susține necesitatea existenței unei biblioteci științifice, absolut necesare specialiștilor noștri.

10 iunie

Ia parte la ședința generală solemnă a Academiei, unde se votează bugetul acesteia.

19 iunie

Are loc Adunarea generală a membrilor ISR. În cadrul acesteia, D. G. susține comunicarea *Rolul institutelor de cercetări sociale în statul modern*.

26 iunie

Vasile Pârvan încetează din viață.

D. Gusti propune două noi cicluri de conferințe ale ISR pentru anul următor: *Politica culturii*, care va avea 27 de prelegeri și *Teoria culturii*, în 10 prelegeri.

Acestea vor fi ținute în cadrul Secției culturale a Institutului.

În cadrul aceleiași ședințe, Gusti expune rezultatul vizitelor întreprinse în străinătate la institute similare, insistând asupra modului lor de organizare.

11 iulie

Își începe activitatea *Oficiul Universitar București*, înființat din inițiativa lui Gusti. Scopul acestuia este acela de a contribui la satisfacerea intereselor de ordin științific, social și economic din cadrul vieții universitare. Pentru început, activitatea prioritară se concentrează pe rezolvarea unor probleme existente la cantinele studentești și găsirea de soluții la lipsa de spații de cazare pentru studenți.

15 iulie-16 august

În această perioadă se desfășoară campania de cercetare monografică la Nerej, județul Putna, la care participă 22 de persoane. Printre acestea, pentru prima dată, sunt și 9 studenți.

18 iulie

Moare Regele Ferdinand.

19 iulie

Se constituie regența formată din Principele Nicolae, Patriarhul Miron Cristea și Gheorghe Buzdugan, președintele Înaltei Curți de Casație.

31 iulie

D. G. este proclamat cetățean de onoare al comunei Nerej.

28 octombrie

În ședința Academiei, comunică opinia lui Jerome Carcopino, potrivit căreia "Școala Română din Roma avea o atât de mare autoritate câștigată de regretatul ei director Pârvan că țara noastră era considerată ca o mare putere."

Octombrie

Apare *Călăuza studentului: vademecum academicum*, redactată de C.M. Zaharescu, Gh. Astancăi și Al. Nicolici, sub îndrumarea lui D. G., care semnează și *Cuvânt introductiv*.

Octombrie

La Paris se desfășoară al nouălea Congres Internațional de Sociologie

1 noiembrie

Prin Adresa Ministerului Instrucțiunii nr. 145.201, D. Gusti a fost desemnat „*delegat succesiv*” în Senatul universitar din București, din partea Facultății de Filosofie și

Litere, în locul profesorului C. Rădulescu-Motru, al cărui mandat a expirat.

4 noiembrie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. prezintă nr. 1 și 2 din *Arhiva pentru știința și reforma socială*.

19 noiembrie

D. G. susține lecția de deschidere a cursului de sociologie generală la Universitatea din București, cu un elogiu adus lui Vasile Pârvan.

19 noiembrie

În Consiliul facultății se ia în discuție adresa ministerului referitoare la posibilitatea înființării catedrei de sociologie comparată a civilizațiilor. D. G. se opune, motivând că programa este deja prea încărcată.

20 noiembrie

În Aula Fundației Universitare Carol I, Institutul Cultural Român lansează seria de conferințe *Politica Culturii*, care prevede un număr de 29 prelegeri publice. Prima prelegere este susținută de Nicolae Iorga, fiind intitulată *Cultura și politica ei*.

25 noiembrie

Participă la ședința publică a Academiei. Este delegat să participe la funeraliile fostului prim ministru I.C. Brătianu.

27 noiembrie

Este prezent la funeraliile lui I.C. Brătianu.

Ca urmare a interesului manifestat în opinia publică, D.G. transmite Academiei Române rezultatele parțiale ale anchetelor monografice desfășurate la Rușețu și Nerej.

5 decembrie

D. G. este ales în Comitetul de patronaj al Asociației Prietenilor Universității din Ierusalim.

18 decembrie

D. G. este desemnat de către ministrul Instrucțiunii, C. Angelescu, președintele unei comisii formată din personalități culturale, care are sarcina să elaboreze un proiect de lege a organizării culturale. Din acea perioadă D.G. preconiza înființarea unui Senat cultural, format din reprezentanți ai instituțiilor autonome de cultură ale statului și din personalități ale literelor, artelor și științelor.

Institutul Social Român elaborează un plan de cercetare de monografie industrială. Colectivul care a elaborat acest plan este format din D. G., I. Setlacec, S. Cunescu, Cristina Galitzi etc.

1928

7 ianuarie

Este sărbătorit profesorul Ion Bianu, la Facultatea de Litere și Filosofie. D. G. rostește un cald discurs de apreciere a activității acestuia.

13 ianuarie

În ședința Academiei, aduce un omagiu lui I. Bianu

26 ianuarie

D. G. este invitat la Legația italiană pentru a participa la o întâlnire cu scriitorul italian Enrico Corradini.

8 februarie

D. G. asistă la conferința profesorului italian Giuseppe Galavresi, ținută sub auspiciile Federației pentru Liga Națiunilor.

11 februarie

D. G. susține o conferință în cadrul Secției culturale a ISR, argumentând necesitatea creării unei facultăți de științe sociale, economice și politice.

22 februarie

În ședința Senatului Universității, D. G. a prezentat un raport amănunțit privind problemele vieții studentești.

23 februarie

În ședință extraordinară, *Societatea de Sociologie* din Geneva îl proclamă pe D. G., în unanimitate, membru al acesteia.

25 februarie

D. G. participă la inaugurarea *Casei Scriitorilor*, din București, Bulevardul Elisabeta nr. 4.

Februarie

D. G. este invitat să țină o conferință la *Institutul Social și Institutul de presă al Universității din Heidelberg*.

2 mai

D. G. participă, în cadrul Secției culturale a ISR, la conferința dnei Alice Steriad-Voinescu despre *Cultura clasică și cultura romantică*.

2 iunie

D. G. depune o cerere la Consiliul Fundației Culturale „Regele Ferdinand I”, prin care solicită aprobarea fondurilor necesare efectuării cercetărilor monografice în localitatea Fundu Moldovei.

16 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. citește “Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din Fondurile I. Fătu și I. Scorțeanu”

17 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. prezintă “Raport asupra burselor date în 1927-1928 din fondurile V. Adamachi, Leon S. Arie, Dr. Corneliu Păcuraru- Bianu, N. Rătescu și A. Papadopol”.

În aceeași ședință, prezintă “Raport al Comisiunii Școlare asupra activității școlilor Academiei Tache Anastassiou și Agarici în 1927-1928”

23 mai

În ședința generală a Academiei, prezintă numerele 3 și 4 ale revistei *Arhiva pentru știința și reforma socială*.

25 mai

În ședința generală publică a Academiei, D. G. este reales membru în Comisia Dictionarului.

De asemenea, este reales membru în Consiliul pentru conducerea și administrarea Fundației Menachem Elias.

2 iunie

La Academia Română, D. G. participă la decernarea premiilor pentru lucrările literare și științifice pe anul în curs, fiind raportor la lucrarea lui Aurel I. Popescu: „Variațiile sezonale ale leului”, care este răsplătită cu Premiul “Gh. Asachi” în valoare de 5.000 lei.

S-au acordat în total 19 premii.

10 iunie

D. Gusti susține conferința *Politica culturii și statul cultural*, care încheie ciclul de conferințe despre Politica culturii organizat de ISR.

Mircea Vulcănescu devine asistent de sociologie la catedra lui D. Gusti.

28 iunie

Are loc adunarea generală a *Institutului Social Român*, spre a face un bilanț al activității anului precedent și a fixa programul anului viitor.

D. G. își exprimă convingerea că acesta trebuie să-și continue activitatea de studii monografice și a propus înființarea unei secții specializate pe cercetări monografice.

În cadrul întâlnirii, D. Gusti, aduce un omagiu membrilor dispăruți: Vasile Pârvan, Matei Balș, Corneliu Botez, Vladimir Athanasovici.

2 iulie

Se află la Vălenii de Munte, cu ocazia împlinirii a două decenii de la înființarea Universității Populare de către Nicolae Iorga.

6 iulie

Primăria din Roma oferă în dar statului român un teren, la Valle Giulia, pentru a se construi noul sediu al Academiei României de arheologie, istorie și arte frumoase.

11 iulie

Începe cercetarea monografică în comuna Fundu Moldovei, actualul județ Suceava, cu o echipă formată din 62 de participanți. Printre aceștia se regăsesc H.H. Stahl, Traian Herseni, Xenia Costa-Foru, Ernest Bernea, C Brăiloiu, Francisc Rainer. Cercetătorii sunt grupați în echipe. Însemnările se fac pe fișe, repartizate apoi pe dosare tematice. Acțiunea se încheie pe 10 august.

În timpul campaniei, se înființează o bibliotecă sătească, ce cuprinde 553 volume.

5 august

D. Gusti este proclamat cetățean de onoare al comunei Fundu Moldovei.

Se inaugurează primul muzeu al satului, în una din sălile de clasă ale școlii din comuna Fundu Moldovei.

Se înființează *Asociația Română de Monografie Socială*, care îl alege pe D.G. ca președinte, iar ca vicepreședinți pe Mircea Vulcănescu, H.H. Stahl, N. Cornățeanu și D. Prejbeanu.

4 octombrie

Brătescu-Voinești, T. Alleseanu, D. G. și Dragomir Hurmuzescu au primit însărcinarea să întocmească programul artistic al stației de radio-difuziune din Capitală, care va începe să funcționeze la 15 octombrie.

Octombrie

Mircea Eliade își dă licența în filosofie, examenul fiind luat *cu magna cum laude*. Din comisia de examinare fac parte P.P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru și D. G.

8 noiembrie

S-a inaugurat, într-o sală a Universității, Muzeul etnografic organizat de Seminarul de Sociologie, Etică și Politică, cu obiecte culese din comunele Nerej și Fundu Moldovei, fiind expuse 244 obiecte. Se publică un catalog al expoziției. Concepția și aranjarea obiectelor în muzeu aparțin sculptorului Mac Constantinescu, absolvent al l'École du Louvre de la Paris.

Au fost prezenți miniștrii C. Angelescu, C. Argetoianu, dr. N. Lupu, profesorii N. Iorga și N. Pangratti, rectorul Universității.

20 noiembrie

D. G. deschide cursul de etică cu prelegerea: *Viața lui Tolstoi – o lecție morală*.

24 noiembrie

Secția de studii cooperative a ISR a ținut o ședință sub președinția lui D. Gusti, spre a stabili programul de lucru al secțiunii pentru anul viitor.

Secțiunea a fixat subiecte pentru 12 comunicări, care formează ciclul: „*Curentele cooperăției mondiale și mișcarea cooperativă română*”.

26 noiembrie

La Teatrul Mic, D. G. ține o prelegere în ciclul conferințelor organizate de Ateneul „Nicolae Iorga” despre „*Monografia, ca mijloc de cunoaștere, cercetare, organizare și progres al satelor*”.

1 decembrie

Universitatea din București a sărbătorit zece ani de la Unirea Transilvaniei, în sala Senatului.

Cu acest prilej, D. G. susține conferința *Cu prilejul aniversării a zece ani de la Unirea Ardealului, Banatului și a părții locuite de românii din Ungaria cu vechiul regat*.

5 decembrie

Participă la ședința Senatului Universității și propune transferarea Catedrei de Paleontologie, titular profesorul I. Simionescu, de la Universitatea din Iași la Universitatea din București. Propunerea este adoptată în unanimitate.

10 decembrie

Participă la sărbătorirea Facultății de Litere, care împlinește 250 de ani de existență.

12 decembrie

D. G. este invitat pentru a susține o conferință la Școala Superioară de Științe de Stat. Aceasta se desfășoară în amfiteatrul cel mare al palatului Academiei de Înalte studii comerciale. Tema aleasă tratează despre: „*Însemnătatea sociologiei satelor pentru administrație.*”

15 decembrie

Înaltul Regent Gh. Buzdugan vizitează Seminarul de Sociologie, Etică și Politică al Universității din București, fiind întâmpinat de N. Iorga și D. G. Vizita a durat o oră, iar la plecare Înaltul Regent a felicitat călduros pe Gusti pentru munca desfășurată și opera realizată.

25 decembrie

D. Gusti îl felicită pe Traian Bratu “*pentru minunata ta alegere ca Președinte al Senatului*” [Universității din Iași, n.n.]

1929

În acest an Institutul Social Român înlocuiește seria conferințelor publice duminicale printr-un ciclu de 154 comunicări care vor fi susținute în secțiile sale specializate.

4 februarie

La Secția culturală a ISR, D. G. prezintă: *Două expoziții ale culturii :Brno și Colonia, cu prezentarea materialului documentar și Despre institute de presă.*

7 februarie

La Ministerul de Externe are loc o consfătuire în vederea constituirii secțiunii române a Comisiei pentru cooperarea intelectuală, în care au fost numiți 22 de membri.

S-a ales un comitet restrâns de acțiune, alcătuit din: G. Țițeica, D. G. și C. Ionescu-Mihăești, profesori universitari, C. Kirițescu, directorul general al învățământului secundar și Eugen Filotti, directorul presei din Ministerul de externe.

7 februarie

Prin Decretul Regal nr. 360, din 7 februarie 1929 s-a înființat *Casa Autonomă a Monopolurilor Regatului României*, care includea și monopolul tutunului. Acest organism cuprindea șase manufacturi de tutun, un institut de cercetare, 12 inspectorate ale culturii și fermentării tutunului.

D. G. este ales președintele Consiliului de administrație.

În această calitate, începe o acțiune susținută și benefică în vederea deschiderii unor biblioteci pe lângă toate centrele de cultură a tutunului, întocmindu-se chiar și un regulament referitor la „Biblioteca cultivatorului de tutun”. În primii ani au fost create peste 800 de biblioteci din cele 1000 câte erau necesare pentru toate comunele care cultivau tutun.

11 februarie

În cadrul Secției culturale a ISR, D. G. vorbește despre *Învățământul superior economic și politic, în străinătate și în România, cu un proiect de înființare a unei Facultăți speciale.*

Subliniază necesitatea înființării unei facultăți de științe sociale la Universitatea din București.

15 februarie

Înalta Regență a conferit *proprio mottu* lui D. G., ordinul de Mare Ofițer al Coroanei României.

24 februarie

La ședința festivă ținută cu prilejul aniversării înființării Institutului Social Român, desfășurată în Aula Academiei Comerciale, participă Înaltul Regent Gh. Buzdugan, primul ministru Iuliu Maniu, miniștri, profesori universitari, personalități ale culturii, studenți.

D. G. rostește discursul *Institutul Social Român. Zece ani de la înființare*.

Anunță că Institutul și-a propus în planul de cercetare: să înceapă o campanie activă și intensă pentru cunoașterea satelor și orașelor din România pe cale monografică; să editeze un mare Dicționar social, economic și politic al României

Cu acest prilej sunt aleși ca membri de onoare ai Institutului personalități de frunte ale științei din străinătate: Werner Sombart, Ferdinand Tönnies, Leopold van Wiese, Gaston Richard și alții.

1 martie

D. G. este numit decan al Facultății de Litere și Filosofie de la Universitatea din București, prin Decretul Regal nr.787.

Este ales membru al Senatului Universității.

4 martie

Se constituie Secția bibliografică a ISR. Cu această ocazie, I. Bianu prezintă comunicarea *Organizarea științifică și legislativă a bibliotecilor și bibliografiei*.

15 martie

D. G. participă la ședința ordinară a Academiei. Este propus să meargă la Arad, din partea Academiei, pentru a fi prezent la dezvelirea busturilor lui A.D. Xenopol și George Coșbuc.

19 martie

Prin Adresa nr. 35769 ministerul a confirmat pe D. G. ca decan al Facultății de Litere și Filosofie.

8 aprilie

D. G. vorbește despre *Problemele studențești și rostul Oficiului Universitar*, la Secția culturală a ISR.

13 aprilie

Biroul de studii internaționale oferă o bursă de studii, pentru care se organizează un concurs. Ca președinte al comisiei de examinare este desemnat D. G.

13 aprilie

În Aula Fundației Universitare Carol I, D. G. prezintă personalitatea lui F. Brunnot, profesor la Sorbona, care susține o prelegere la invitația ISR.

14 aprilie

În sala Senatului Universității are loc o întâlnire cu bizantinologul prof. Charles Diehl și filologul prof. F. Brunnot. Cu acest prilej, D. G. rostește o cuvântare, arătând

importanța muncii pe care aceștia o desfășoară, „...*aducându-ne comoara științei și lumina experienței lor, claritatea și farmecul geniului francez*”.

17 aprilie

D. G. prezidează o întâlnire a decanilor facultăților, în cadrul căreia s-a discutat repartizarea unei sume de 300.000 lei pentru lucrările tipărite ale profesorilor universitari.

18 aprilie

D. G. este confirmat în *Consiliul general al cooperației*, pentru o perioadă de 3 ani, alături de G. Tașcă și Victor Slăvescu.

26 aprilie

Comitetul organizării de pe lângă *Oficiul Național al Cooperăției Române*, sub președinția lui D. G., a aprobat statutul „Centralei Cooperative de import-export”. Obiectul principal al acestei instituții este organizarea vânzării în comun a produselor țărănești, pe baza principiului standardizării produselor.

27 aprilie

Casa Școalelor și a Culturii Poporului organizează un ciclu de conferințe, intitulat *Probleme ale Școlii Românești*, cu intenția de a întreține și a stimula cât mai mult, printre membrii corpului didactic, preocupările privitoare la educație și învățământ. D. G. vorbește despre *Rolul Statului în promovarea culturii românești*.

6 mai

D. G. ține o conferință despre *Problemele studențești și rostul oficiului universitar*, la Secția culturală a ISR.

12 mai

Se află la Academia Română, unde are loc o ședință pentru comemorarea a 10 ani de la Unire. Ca invitați, participă Familia Regală, membrii Înaltei Regențe, miniștri, senatori.

12 mai

D. G. susține, la radio, o conferință despre *Unire și cultură*.

13 mai

D. G. conferențiază pe tema *Proiect de înființare a unei biblioteci de științe sociale și politice*, la Secția bibliografică a ISR.

D. G. vorbește despre *Un proiect de organizare a culturii superioare și a culturii poporului.*, la Secția culturală a ISR.

17 mai

D. G. vorbește despre *Sociologia cooperației și educația cooperatistă*, la Secția de studii cooperative a ISR.

19 mai

Se deschide Expoziția Internațională de la Barcelona, unde România participă cu un pavilion propriu. D. G. este Președintele Comitetului de organizare. Expoziția va fi deschisă până la 1 decembrie.

În cadrul expoziției, Seminarul de Sociologie a organizat un muzeu sociologic, foarte apreciat, care a avut cinstea să primească Marele Premiu.

23 mai

Sub președinția lui D. G. se întrunește *Comitetul programelor* de la Societatea Română de Radiodifuziune.

24 mai

D. G. vorbește despre *Sociologia cooperăției și educația cooperatistă*, la Secția de studii cooperative a ISR.

5 iunie

La Secția sociologică a ISR, D. G. conferențiază despre *Regulile metodei monografice și constituirea unei științe a Națiunii*.

8 iunie

Parlamentul anulează legile din 4 ianuarie 1926, drept urmare succesiunea la tron îi revine principelui Carol, care depune jurământul ca Rege, cu numele Carol al II-lea.

10 iunie

D. G. prezidează o ședință a Comitetului Societății de Radiofonie, unde s-a discutat un raport privitor la *Radiofonie și educația copilului*.

Din comitet fac parte Liviu Rebreanu, prof. Dr. Gh. Leon, Pamfil Șeicaru, Ion Petrovici, Ionel Perlea, Ion Cantacuzino, Nichifor Crainic și alții.

27 iunie

Conduce o ședință a *Consiliului general al cooperăției române*.

30 iunie

Participă la închiderea festivă a anului universitar, conform tradiției. Cu această ocazie, în cadrul căreia sunt premiați 217 studenți pentru rezultate deosebite, D.G. rostește o cuvântare.

7 iulie

Se constituie *Cooperativa Monografiștilor din Drăguș*, cu D. Gusti ca președinte al Consiliului de administrație format din 71 membri, care au subscris și au vărsat un capital de 12.000 lei, având ca scop aprovizionarea echipei cu cele necesare în timpul activității desfășurate pe teren.

13 iulie

D. Gusti conduce lucrările *Consiliului general al cooperăției*.

Încep cercetările monografice în satul Drăguș.

Pentru efectuarea acestora, participă o echipă multisdisciplinară complexă formată din 89 de persoane. Printre participanți se află Traian Herseni, H.H. Stahl, Tudor Vianu, Margareta Sterian etc.

Cercetările de teren se vor încheia în data de 14 august.

Această campanie este considerată cea mai reușită de acest fel. Cu această ocazie este realizat, în premieră, și un film sociologic.

4 august

D. Gusti este proclamat cetățean de onoare al satului Drăguș.

Se înființează biblioteca comunală din satul Drăguș, cu cărți donate în special de membrii echipei de cercetare.

August

D. Gusti, în calitate de președinte al *Casei Autonome*, efectuează o călătorie în Elveția.

14 august

Cooperativa Monografiștilor din Drăguș își încheie activitatea, odată cu terminarea cercetărilor monografice.

Mircea Vulcănescu este numit asistent universitar onorific la Catedra de Sociologie, Etică și Politică condusă de D. G.

4 octombrie

Semnează o scrisoare adresată lui N. Iorga, alături de Gh. Țițeica, S. Mehedinți, C. Rădulescu-Motru și alții, în care marele istoric este rugat să revină asupra deciziei de a renunța la calitatea de membru al Academiei Române.

Apare filmul *Viața unui sat românesc (Drăguș, Țara Făgărașului, 1929)*”, regia Paul Sterian, Nicolae Argintescu-Amza, realizat sub îndrumarea lui D. G.

Ministerul de finanțe a instituit o comisie care avea misiunea de a pune de acord dispozițiile Legii regiei monopolurilor statului cu Legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avutului public. În comisie a fost numit și D. G., președintele Consiliului de Administrație al Casei Autonome.

7 octombrie

Gh. Buzdugan, Înalt Regent, încetează din viață.

25 octombrie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. propune să se pună pe ordinea de zi mai multe sesiuni în care să se discute reorganizarea Academiei.

Octombrie

Henri H. Stahl este numit asistent la facultate, în cadrul Catedrei de Sociologie, Etică și Politică condusă de D. G.

D. G. înființează *Premiile Autorilor Tineri Needitați*, preluate ulterior de Fundațiile Regale.

1 noiembrie

În ședința *Senatului Universității*, D.G. îl omagiază pe N. Iorga, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de activitate didactică.

1 noiembrie

În ședința publică a Academiei, D. G. prezintă volumul *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul, 1918-1928* și nr. 4 din *Arhiva pentru știința și reforma socială*.

1 noiembrie

N. Titulescu îl informează printr-o telegramă pe D. G., președintele Institutului Social Român, că dorește să susțină, sub auspiciile acestei instituții, în lunile februarie ori martie, o conferință pe tema *Spiritul Societății Națiunilor*.

3 noiembrie

D. G. conduce o ședință plenară a *Consiliului general al cooperației*.

10 noiembrie

ISR inaugurează un nou ciclu de prelegeri publice- al optulea-, cu tema *Experiența politică și socială contemporană*.

11 noiembrie

D. G. participă la Adunarea generală anuală a ISR.

Se decide crearea Secției monografice a ISR. Printre membrii acesteia sunt Tudor Vianu, Gh. Vlădescu Răcoasa, H.H. Stahl, Mircea Vulcănescu, Traian Herseni, Xenia Costa-Foru.

21 noiembrie

Se întrunește la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, o comisie specială pentru pregătirea recensământului pe întreaga țară, sub președinția lui D. G.

Se decide întocmirea unei legi speciale pentru organizarea recensământului, fixându-se în același timp și suma bugetară necesară desfășurării acestuia în condiții optime.

24 noiembrie

Mihail Manoilescu susține conferința *Ideologia și rezultatele fascismului*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

25 noiembrie

Muzeul de sociologie monografică al satului Drăguș, unde s-a desfășurat cea mai reușită cercetare monografică, este inaugurat la sediul Seminarului de Sociologie. Cu această ocazie, D. G. rostește o cuvântare. Adresează cuvinte de salut Ion Mihalache, primarul din Drăguș și H.H. Stahl.

1 decembrie

D. G. ține prelegerea de deschidere a cursului său de sociologie.

4 decembrie

Filmul sociologic despre satul Drăguș a fost prezentat membrilor *Seminarului de Sociologie*, în sala de cinematograful a Ateneului Român.

15 decembrie

D. G. sprijină înființarea *Cooperativei Studenților Facultății de Filosofie și Litere*, care are 92 de membri fondatori. Scopul acesteia este îmbunătățirea vieții materiale și spirituale a studenților.

Cooperativa este condusă de un Comitet, al cărui președinte este D. Gusti.

15 decembrie

I. Lugoșanu vorbește despre *Democrația Statelor Unite ale Americii*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

1930

7 ianuarie

D. G. se află la Barcelona, unde vizitează pavilionul României la Marea Expoziție Internațională.

17 ianuarie

În ședința publică a Academiei, D. G. anunță că, la Marea Expoziție Internațională de la Barcelona, Academia Română a primit, pentru lucrările expuse, cel mai mare premiu, *Grand-Prix*.

18 ianuarie

D. G. participă la adunarea comitetului ISR. Discuțiile vizează, în special, reînceperea activităților în secțiile institutului.

23 ianuarie

D. G. participă la inaugurarea *Direcției educației poporului*, înființată pe lângă Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

D. G. este prezent la deschiderea ciclului de conferințe ținute de *Gruparea Română pentru Societatea Națiunilor*, rostind cuvântul inaugural.

30 ianuarie

D. G. și membrii *Seminarului de Sociologie*, care a primit Marele Premiu la Expoziția internațională de la Barcelona, sunt felicitați de profesorii T. de Aranzadi, A. de Apraiz și T. Carreras y Arta, de la Universitatea din Barcelona, pentru acest rezultat remarcabil.

2 februarie

Participă, în Consiliul de Miniștri, la o consfătuire în legătură cu extinderea radiofoniei, cu scopul de a deveni accesibilă pentru cât mai mulți oameni.

4 februarie

Principesa Ileana vizitează Muzeul de sociologie de la Facultatea de Litere și Filosofie, fiind însoțită de D. G.

9 februarie

D. G. participă la conferința Comisiei speciale de radiofonie, care se desfășoară la Președinția Consiliului de Miniștri. S-au discutat probleme legate de menirea culturală a instituției radiofonice.

16 februarie

Mihai Popovici vorbește despre *Republica socială*, în cadrul ciclului organizat de ISR. La eveniment participă D. G., alături de primul ministru, miniștri, ambasadori, un numeros public.

22 februarie

Albert Thomas, directorul Biroului Internațional al Muncii de la Geneva, vizitează Oficiul National al Cooperăției, fiind întâmpinat de D. G.

23 februarie

Roger Aubuin susține conferința *Reflexions et souvenirs sur la stabilisation du franc*, în cadrul ciclului organizat de ISR. D. G. îl prezintă ca fiind unul din cei mai competenți specialiști în materie de stabilizare financiară.

26 februarie

D. Gusti îi solicită lui Liviu Rebreanu să achiziționeze un număr de bilete, în valoare de 10.000 lei, la primul film sociologic despre Drăguș, ca o formă de sprijin pentru

viitoarele cercetări monografice și, în plus, ca „o dovadă a străduinței noastre pentru cultura poporului”. Liviu Rebreanu era director al Direcției Educației Poporului din cadrul Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor sociale.

28 februarie

În prezența lui D. G., se constituie *Cercul de studii cooperatiste* al Cooperativei Studenților Facultății de Filosofie și Litere din București.

28 februarie

Cu ocazia participării la ședința Academiei Române, D. G. invită pe membrii acesteia să fie prezenți la proiectarea filmului sociologic despre Drăguș.

Ce aceeași ocazie, propune ținerea unei ședințe publice în amintirea lui A.D. Xenopol. Propunerea este aprobată.

D. G. devine președinte al *Consiliului de Administrație al Societății de Radiodifuziune*.

3 martie

D. G. vorbește, la radio, despre *Menirea noului ciclu de conferințe*.

3 martie

D. G., în calitate sa de președinte al *Consiliului de Administrație al Societății de Radiodifuziune*, creează o emisiune culturală, *Universitatea Radio*, difuzată zilnic și realizată de tineri intelectuali, dintre care se remarcă: Constantin Noica, Petru Comarnescu, Mircea Vulcănescu, Ionel Jianu, H.H. Stahl.

În prima emisiune, D.G. vorbește despre *Menirea radiofoniei românești*.

5 martie

În prezența Familiei Regale, a unui numeros public, are loc prezentarea filmului sociologic despre Drăguș.

D. G. participă la reuniunea Comitetului de direcție al Asociațiunii române pentru Uniunea Paneuropeană, fiind ales vicepreședinte.

D. G. participă la ședința Consiliului de administrație de la *Casa Autonomă a Monopolurilor*, unde s-a efectuat o demonstrație privind noul sistem de contabilitate mecanizată. Cu această ocazie, D.G. ține o cuvântare, subliniind avantajele noului sistem.

7 martie

Sub auspiciile ISR, s-a sărbătorit la Fundația Universitară Carol I aniversarea a 80 de ani de viață ai lui Thomas Masaryk, președintele Republicii Cehoslovace.

Cu acest prilej, D. G. a vorbit despre *Personalitatea și opera președintelui Masaryk*. Conferința a fost transmisă și la radio.

23 martie

Se înființează *Comisia pentru recensământul populației*, D. Gusti fiind numit președintele acesteia.

1 aprilie

Tudor Vianu este numit conferențiar definitiv la disciplina Estetică, la catedra condusă de D. G.

4 aprilie

D. Gusti susține, la radio, conferința *Xenopol ca gânditor*.

30 aprilie

D. Gusti acordă un interviu, unde lămurește anumite aspecte din proiectul de lege a radiofoniei, inclusiv problema taxelor.

3 mai

D. G. vorbește, la radio, despre *Liceu și Universitate*.

10 mai

Dr. Hjalmar Schacht, fost președinte al lui Reichbank, vorbește în Aula Fundației Universitare Carol I despre: *Cooperarea băncilor de emisiune la reconstrucția economică de după război*.

D. G. îl salută pe conferențiar și prezintă personalitatea acestuia.

Seara, participă și ia cuvântul la un banchet oferit de Institutul Social Român în onoarea oaspetelui german.

11 mai

G. Tașcă susține conferința *Fundamentul economic al Statelor Unite*, în cadrul ciclului organizat de ISR, de față fiind și D.G.

18 mai

Michaela Catargi vorbește despre *Pan America*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

23 mai

D. G. participă la sărbătorirea profesorului Ramiro Ortiz, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de activitate didactică la Catedra de Limba și Literatură Italiană a Universității din București și rostește un discurs.

29 mai

Participă la ședința Academiei.

1 iunie

În Aula Fundației Universitare Carol I, D. Gusti susține conferința *Federalizarea Statelor Europei*, în încheierea ciclului organizat de ISR.

În cadrul expunerii, aduce în discuție problemele lumii politice și, cu ajutorul unor argumente științifice, încearcă să situeze locul țărilor europene în context internațional.

6 iunie

Principele Carol revine în România.

8 iunie

Principele Carol este încoronat ca Rege al României.

19 iunie

D. Gusti participă la ședința Senatului universitar, întrunit la Universitate spre a lua în discuție incidentul dintre profesorii N. Iorga și Tzigara-Samurçaș.

22 iunie

Are loc Adunarea generală anuală a Institutului Social Român, prezidată de D. G., care face o expunere privind rolul institutului în viața publică și intelectuală a țării.

29 iunie

Începe o nouă cercetare monografică în satul Runcu, județul Gorj, cu o echipă formată din 67 cercetători. Printre aceștia se numără D.C. Amzăr, H. Brauner, Traian Herseni, H.H. Stahl, Mircea Vulcănescu etc.

Cercetarea se încheie pe data de 18 august.

Este ultima campanie la care D. a participat de la început până la sfârșit. Ulterior, obligațiile de tot felul nu îi vor mai permite acest lucru.

29 iunie

S-a inaugurat, la Băneasa, *Institutul pentru cultura și fermentația tutunului* care e menit să organizeze această cultură pe baze științifice, pentru obținerea celei mai bune calități de tutun. A participat și D. G., președintele Casei Autonome a Monopolurilor, care ține o cuvântare cu acest prilej.

2 iulie

D. G. semnează, alături de alți membri, o scrisoare către Suveran, rugându-l să accepte să devină Președinte de onoare al *Uniunii Intelectuale Române*.

6 iulie

Vorbește, la radio, pe tema *Spiritul cooperăției*.

10 iulie

D. G. se adresează lui Liviu Rebreanu, rugându-l să dea ordinele necesare „*ca să se elibereze suma acordată pentru cercetările monografice din acest an*” și își exprimă dorința de a-l saluta „*în mijlocul nostru pentru a vedea cum lucrează studenții și profesorul lor în plină vară pentru cunoașterea țării*”.

22 iulie

Ca membru al Uniunii Intelectuale Române, semnează un omagiu al acesteia adresat Regelui Carol al II-lea.

Este ales președinte al *Oficiului Național al Cooperăției*.

Este numit Președinte al primului recensământ general din România reîntregită, organizat după tehnici moderne.

Sub directa îndrumare a lui D.G., *Veturia Manuilă* înființează *Școala superioară de asistență socială*.

Printre profesori se numără H.H. Stahl, Mircea Vulcănescu și Xenia Costa-Foru.

12 august

Institutul de sociologie din Leipzig trimite un grup de 19 doctori în sociologie și studenți de la mai multe universități germane în România, pentru a cunoaște și studia poporul român și mai ales pe țăran. Conduși de Helmuth Klocke și Helmuth Hauffe, aceștia merg în satul Runcu, pentru a asista la cercetările monografice desfășurate de colegii români.

20 august

D. G. participă la constituirea unei *Asociații a revistelor tehnice de specialitate*. Este desemnat un Comitet de organizare. M. Manoilescu, ministrul lucrărilor publice și comunicațiilor este ales președinte de onoare iar D. Gusti, vicepreședinte.

Octombrie

Regele Carol al II-lea devine președinte de onoare al *Institutului Social Român*.

Muzeul sociologic al satului Drăguș este reconstituit și prezentat la Dresda.

Cu prilejul serbărilor Universității din Cluj, D. G. participă în calitate de membru al Senatului universitar. Sunt numiți primii profesori.

12-16 octombrie

La Geneva are loc cel de-al zecelea Congres Internațional de Sociologie, sub auspiciile Institutului Internațional de Sociologie.

Este creată *Federația internațională a Societăților și Institutelor de Sociologie*, având ca obiectiv “*participarea tuturor asociațiilor dedicate în exclusivitate cercetării sociologice după o metodă științifică, la constituirea și activitatea Institutului Internațional de Sociologie*”.

Institutul Social Român aderă la Institutul Internațional de Sociologie.

15 octombrie

D. G., în calitate de decan, decide demararea unei anchete sociologice privind calitatea vieții studenților din cadrul Facultății de Filosofie și Litere.

27-28 octombrie

D. G. participă la conferința delegaților regionali, județeni și municipali implicați în recensământ, unde sunt expuse principiile și directive legate de recensământul populației.

1 noiembrie

Vorbește, la radio, despre *Program pentru școlari*.

5 noiembrie

Participă la ședința Senatului Universității.

14 noiembrie

Are loc ședința comisiei pentru recensământul populației, prezidată de D. G.

16 noiembrie

În Aula Fundației Universitare Carol I, se inaugurează, în prezența lui D. G., un nou ciclu de prelegeri publice, sub auspiciile ISR.

Tema aleasă este *Federalizarea statelor europene în cadrul internaționalismului constructiv*.

20 noiembrie

În Aula Universității din București, D. G. participă la solemnitatea înființării Catedrei de Limba și Literatura Spaniolă.

23 noiembrie

Nicolae Iorga susține prelegerea *Trecutul românesc și tendințele noastre de solidarizare internațională*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

26 noiembrie

D. G. vorbește, la radio, pe tema *Însemnătatea sociologică a culturii la noi*.

3 decembrie

Conferențiază, la radio, despre *Sociologia culturii*.

10 decembrie

D. G. participă la ședința *Senatului Universității*, primind sarcina să întocmească bugetul fondurilor universitare pe anul 1931.

Seara, la ora 19, vorbește la radio despre *Probleme sociologice*.

Revista *Arhiva pentru știința și reforma socială* devine organul Federației Internaționale a Societăților și Institutelor de Sociologie.

29 decembrie

Are loc primul recensământ general al populației din România reîntregită.

Se desfășoară Congresul Uniunii Ziariștilor Profesioniști. Acesta a avut ca raportori pe D. G. (*Menirea radiofoniei românești și universitatea radio*), Tudor Vianu (*Cinematograf și radiodifuziune în politica culturii*) și Constantin Papacostea (*Despre presă și problemele ei culturale*).

1931

1 ianuarie

D. G. vorbește, la radio, despre rolul radiofoniei ca factor de educație.

30 ianuarie

În ședința publică a Academiei, D. G. prezintă numerele 1-3, 1930, din revista *Arhiva pentru știința și reforma Socială*.

1 martie

D. G. este propus pentru a fi reales decan al Facultății de Litere și Filosofie.

4 martie

Consiliul Facultății de Litere și Filosofie a reales în unanimitate pe D. G. ca decan al facultății pentru încă doi ani, începând cu data de 9 martie.

10 martie

D. G. deschide ciclul de conferințe organizat de ISR, intitulat *Problema crizelor economice și aspectul lor în România*.

11 martie

În prezența lui D. G. și a Principesei Ileana, Secția de politică socială a ISR discută *Problema asistenței sociale moderne*. În cuvântul său, D.G.Gusti a insistat asupra tipului de școală de asistență socială, apreciind că noua instituție e o școală sociologică experimentală, menită să creeze o asistență rațională.

Face parte din comisia care lucrează la "Regulamentul asistenței publice".

11 martie

Este invitat de Suveran, la dejun, la Palat, alături de Marele Voievod Mihai, Principele Nicolae, N. Iorga ș.a.

17 martie

Consiliul de administrație al Casei Autonome a Monopolurilor s-a întrunit sub președinția lui D. G.

26 martie

D. G. participă la Adunarea generală a *Societății de științe din România*.

29 martie

D. G. patronează o serată dansantă organizată de societatea *Căminul și cantina studenților în litere și filosofie*, în saloanele căminului din str. N. Filipescu nr.30.

2 aprilie

Werner Sombart susține conferința *Tendențele de evoluție ale capitalismului*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

D. G. îl salută pe distinsul conferențiar, evidențiind personalitatea complexă a profesorului și profunzimea operei sale.

4 aprilie

D. G. participă la o întâlnire cu profesorul W.E. Rappard, de la Universitatea din Geneva și membru al Comisiei permanente a mandatelor de pe lângă Societatea Națiunilor. Întâlnirea are loc în locuința lui N. Iorga.

În prezența lui Werner Sombart și W. E. Rappard, la Facultatea de Litere și Filosofie D. G. prezintă filmul sociologic *Drăguș*.

Seara, D. Gusti oferă o masă în onoarea profesorului Rappard, la restaurantul Flora.

6 aprilie

W.E. Rappard susține conferința *Problema coloniilor și a mandatelor față de planul de uniune europeană*, în cadrul ciclului organizat de ISR privind Federalizarea statelor europene.

D. G. prezintă personalitatea conferențiarului, mulțumindu-i în numele ISR pentru înțelegerea pe care a arătat-o și sprijinul oferit pentru înființarea la Geneva a unei „Școli românești de științe politice”.

7 aprilie

W. Sombart și W.E. Rappard vizitează Institutul Social Român, fiind primiți de D. Gusti, care le prezintă activitățile desfășurate în cadrul acestuia. În timpul întâlnirii, oaspeții vizionează și filmul sociologic despre Drăguș.

8 aprilie

Pentru sărbătorirea lui N. Iorga, cu ocazia împlinirii a 60 de ani, s-a organizat un ciclu de conferințe, care au loc la Teatrului Național, în fiecare miercuri între orele 18 și 19.

D. G. vorbește despre *Nicolae Iorga, filosoful*.

8 aprilie

Într-o telegramă, Principesa Ileana îi mulțumește lui D.G. pentru „*sprijinul neprețuit ce-l acordă școlii noastre*” (școala superioară de asistență socială-n.n.)

23 aprilie

D. G. vorbește, la radio, despre *Iașul în muzică*.

26 aprilie

Participă la o recepție în onoarea profesorului A. Boissard, secretarul general al Asociației internaționale pentru progresul social.

3 mai

D. G. încheie ciclul prelegerilor organizate de ISR, vorbind despre *Societatea Națiunilor și Federația Europeană*.

15 mai

Participă la sesiunea generală a Academiei și ia cuvântul pe marginea Raportului financiar.

18 mai

În ședința Academiei Române, D. G. prezintă: *Raport al Comisiunii Școlare asupra activității școlilor de agricultură I. C. Agarici și Tache P. Anastasiu, Școala primară și Biserica de la Călmățui*, redactat împreună cu C. Rădulescu-Motru; *Raport al Comisiunii financiare a Academiei asupra proiectului de buget general pentru 1932 al Fundațiunii Familiei Menachem H. Elias*.

22 mai

Participă la ședința generală a Academiei și ia cuvântul pe marginea Raportului Fundației Elias.

26 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. prezintă ultimul volum din *Politica culturii- 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român*.

27 mai

Participă la ședința generală a Academiei și ia cuvântul pe marginea Raportului financiar.

28 mai

În ședința intimă a Academiei, D. G. citește propunerea ca Charles List să devină membru de onoare al acesteia.

29 mai

În ședința generală solemnă a Academiei, D. G. citește un raport supra lucrării *Economia de schimb în Principatele Române*, de G. Zane, distinsă cu Premiul „Gh. Asachi”.

Profesorul Edvig Iarnik și un grup de studenți de la Seminarul de limba română de la Universitatea din Brno vizitează Universitatea din București. La Seminarul de Sociologie, Etică și Estetică sunt primiți de D. G., care le prezintă activitățile și realizările acestuia.

Oaspeții se declară încântați de cantitatea materialului statistic și folcloric adunat precum și de bogăția, pitorescul și originalitatea lucrărilor expuse în muzeul organizat în localul Seminarului.

30 mai

La Academia Română are loc sesiunea de decernare a premiilor pe anul 1931.

D. G. a prezentat raportul pe baza căruia a fost premiata lucrarea lui G. Zane - *Economia de schimb în Principatele Române*.

31 mai

În Aula Fundației Universitare Carol I, D. G. susține prelegerea *Federalizarea statelor*

europene în cadrul internaționalismului constructiv, în încheierea ciclului organizat de ISR.

14 iunie

Este organizată Adunarea Generală a ISR, „prima adunare generală de la proclamarea lui Carol al II-lea ca Președinte de onoare al Institutului“, după cum subliniază D.G., președintele acestuia.

Se prezintă activitatea generală a institutului și perspectivele de dezvoltare.

15 iunie

D. Gusti vorbește, la radio, despre *Personalitatea și opera lui Nicolae Iorga*.

19 iunie

Nicolae Iorga este sărbătorit la Universitatea din București, D. Gusti citind un mesaj de felicitare din partea Facultății de Litere și Filosofie.

D. G. este președintele comisiei care l-a declarat pe Romulus Cotaru doctor în filosofie *magna cum laudae*, pentru lucrarea *Interpretarea sociologică a Societății Națiunilor*.

21 iunie

În vederea desfășurării noii campanii monografice, D.G. îi scrie lui Ștefan Ciobanu, rugându-l să-i recomande „un sat vechi răzășesc, cu sătenii care să se cheme între ei căpitane și situat lângă o mănăstire”. Acesta îi recomandă satul Cornova, județul Orhei.

25 iunie

Începe o nouă campanie monografică în satul Cornova. Din echipa de 55 monografiști, condusă de D. G., fac parte, printre alții, H. H. Stahl, Gh. Focșa, A. Golopenția, T. Herseni.

La cercetarea monografică participă și studentul ceh Kudrnovschi, care vorbea curent românește și s-a încadrat foarte bine în activitățile echipei.

Cercetarea se încheie în data de 13 august.

Ulterior, se realizează și filmul *Cornova, un sat din Basarabia*.

6 august

Generalul I. Râșcanu, ministru delegat pentru Basarabia și Arhiepiscopul Gurie, Mitropolitul Basarabiei, vizitează Cornova, fiind întâmpinați de D. Gusti și membrii echipei monografice.

Se întemeiază biblioteca populară din satul Cornova, cu trei secții- pentru copii, săteni și intelectuali. Președinte de onoare al bibliotecii este ales D. G.

9 august

D. G. este proclamat cetățean de onoare al satului Cornova, „pentru munca depusă cu ocazia campaniei monografice întreprinsă în satul Cornova, precum și pentru meritele deosebite prin înființarea unui cămin cultural și a unei biblioteci”. "

31 august

Gusti se află din nou la Cornova, unde este mare nun de căsătorie pentru sătenii Vasile Roșca și Potlog Liza. Donează 5.000 lei mirilor și suportă costul alimentelor pentru nuntă.

Pleacă în Franța, la Vitel, pentru a urma un tratament medical.

24 septembrie

Suveranul îl decorează pe D.G. cu Medalia “Meritul Cultural” în grad de Cavaler cl. I. În cadrul aceleiași ceremonii sunt decorați Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Sextil Pușcariu, C. Rădulescu-Motru și alții.

6 octombrie

D. G. participă la conferința *Uniunea Balcanică*, susținută de D. Papanastasiu, la Institutul Social Român.

11 octombrie

Participă la deschiderea expoziției anuale de radio, găzduită de clădirea “Cartea românească”.

25 octombrie

Vorbește, la radio, despre *Expoziția colonială de la Paris*.

5 noiembrie

D. G. conduce ședința Comitetului Institutului Social Român. Informează că Fundația Rockefeller a decis să acorde institutului o subvenție pe o durată de trei ani, constând într-o sumă de 7.500 dolari anual, alcătuită din două părți: una necondiționată, de 5.000 dolari și una de 2.500 dolari, condiționată de obținerea unor contribuții echivalente din țară.

10 noiembrie

Participă la ședința anuală a comitetului Școlii superioare de Asistență socială „Principesa Ileana”.

Participă la ședința *Marelui Colegiu* al Universității din București, unde se discută noua grilă de salarizare a cadrelor didactice universitare propusă de guvern.

D. G. propune să se înființeze o asociație cu denumirea *Prietenii universităților*, cu scopul de a stimula inițiativa particulară pentru susținerea universităților, confruntate cu dificultăți financiare.

17 noiembrie

Se întâlnește cu N. Iorga pentru a discuta situația de la Universitate.

5 decembrie

Este numit, de către suveran, membru în Consiliul superior al muncii, ca delegat din partea Institutului Social Român.

În capitala Japoniei, Tokio, sunt expuse obiecte populare specifice din satul Runcu, precum și colecții de documente.

D. G. se căsătorește cu Elena Miletineanu, profesoară de germană, fiica unui farmacist evreu creștinat din Piatra Neamț și vară cu Elena Lupescu (născută Wolf), iubita Principelui Carol. În opinia unor contemporani, acest fapt poate explica, parțial, anumite funcții importante deținute de D.G. în timpul regimului lui Carol al II-lea.

Dincolo de toate acestea, “*Doamna Gusti era primitoare, cu o notă de distincție în ținută și în discuții, apropiată prin zâmbetul ei candid, luminat de niște ochi albaștri*”

(Lucia Apolzan, *Drumuri, încercări, împliniri. Memorii*, București, Fundația Culturală Română, 1998, p.103).

1932

7 ianuarie

Se întâlnește cu Petru Comarnescu.

8 ianuarie

D. G. participă la o ședință comemorativă închinată amintirii omului politic Ion I. C. Brătianu.

14 ianuarie

Se întâlnește cu Liviu Rebreanu.

17 ianuarie

ISR inaugurează, în Aula Fundației Universitare Carol I, un nou ciclu de prelegeri publice - al zecelea -, cu tema *Influența depresiunii economice mondiale în România*.

20 ianuarie

Seria celor 19 ședințe consacrate prezentării materialului cules cu prilejul studierii satului Cornova, județul Orhei, programate de ISR, prin Secția Sociologie începe cu prezentarea filmelor documentare realizate în decursul campaniilor de la Drăguș (1929 și Cornova (1931) și o conferință a preotului Ion Zamă din Cornova- *Din viața unui preot basarabean*. D. G. rostește un cuvânt introductiv.

În total, în cadrul ședințelor care vor dura până la 1 iunie, vor fi prezentate 84 de comunicări.

27 ianuarie

În localul Academiei Comerciale, are loc o nouă ședință din ciclul consacrat de ISR prezentării materialului cules în satul Cornova, cu prilejul campaniei monografice. Cu acest prilej, D. G. a vorbit despre *Realitate socială și cercetare monografică*.

D. G. participă la deschiderea lucrărilor *Consiliului legislativ* pe anul în curs.

1 februarie

D. G. se întâlnește cu Nicolae Iorga.

2 februarie

La Institutul Social Român are loc, sub conducerea lui Gusti, ședința de înființare a Secției Economice.

6 februarie

D. G. vorbește la Casa școalelor despre *Valoarea educativă a monografiilor*.

7 februarie

În Aula Fundației Universitare Carol I conferențiază Roger Aubin, controlorul Franței pe lângă Banca Națională și supraveghetorul operațiunilor de stabilizare a leului, care a expus *Rolul aurului în criza actuală*. A participat și D. G.

10 februarie

Se întâlnește cu Petru Comarnescu, căruia îi promite să-l sprijine pentru a se angaja la Institutul Social Român.

11 februarie

Societatea Scriitorilor Români serbează succesul obținut de D. G. la Roma, unde a inaugurat noul local al Școlii românești, oferind un banchet la restaurantul Cina. Toastează Ion Minulescu, Al. Tzigara-Samurcaș, Liviu Rebreanu, Adrian Maniu.

Seara, are loc inaugurarea noului sediu al *Societății de Radiodifuziune*, în prezența Regelui, a primului ministru, a altor oficialități. Cu această ocazie, D. G., președintele Societății, rostește o cuvântare.

19 februarie

D. Gusti participă la ședința săptămânală a Secției de Studii Urbanistice de la ISR.

23 februarie

La sediul ISR, D. G. susține conferința publică *Biblioteca națională*.

26 februarie

În cadrul Seminarului de sociologie aprofundată, Petru Comarnescu susține comunicarea *Câteva curente în sociologia americană*, în prezența lui D. Gusti.

27 februarie

Max Sanielevici, economist, un pasionat al problemelor sociale și specialist în statistică, a conferențiat la ISR despre: *Criza capitalismului în lumina statisticii*. A participat și D. G.

28 februarie

Senatul Universității îl desemnează pe D.G., în calitate de cel mai vechi decan, să prezideze *Colegiul universitar* pentru alegerea rectorului Universității, dar Gusti refuză această sarcină, nedorind să fie implicat.

2 martie

Are loc alegerea rectorului Universității. D.G., sub pretextul că este bolnav, nu participă.

21 martie

Studentii de la Universitate intră în grevă.

24 martie

Eugene Pittard, profesor la Facultatea de drept din Geneva și specialist emerit în finanțe, atât pe tărâmul doctrinar cât și pe cel practic, a susținut, la Institutul Social Român, o conferință publică cu tema: *Regimul economic în dreptul public*. A participat și D. G. care a făcut o prezentare elogioasă a conferențiarului.

27 martie

D. G. vorbește, la radio, despre *Sociologia lui Goethe*.

Martie

Este votată legea pentru înființarea Muzeului în aer liber din Cluj. Ultimul articol al acesteia prevedea că *“un asemenea muzeu, pe aceleași baze, se va întemeia la București.”*

9 aprilie

Senatul votează *Legea pentru organizarea învățământului universitar*, la elaborarea

căreia D. Gusti a avut un rol important, cu 107 voturi pentru și 7 contra.

10 aprilie

C. Vișoianu, unul dintre elementele tinere consacrate politicii externe și bine familiarizat cu activitatea Genevei (colaborator apropiat al d-lui Titulescu), a conferențiat despre *Dezarmarea ca mijloc de înlesnire a cooperării internaționale*, în cadrul ciclului organizat de ISR.

A participat și D. G.

22 aprilie

Este publicată, în Monitorul Oficial, *Legea pentru organizarea învățământului universitar*.

25 aprilie

La Seminarul de sociologie aprofundată, Emil Cioran vorbește despre *Antropologia filosofică*, de față fiind și D. G.

14 mai

D. G. susține lecția inaugurală la Cursul de sociologie și etică de la facultate.

16 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. prezintă „Raport al Comisiunii școlare asupra școlilor Academiei Tache P. Anastasiu și I.C. Agarici în 1931-1932”.

17 mai

D. G. participă la un dejun oferit de *Uniunea generală a industriașilor din România*, în onoarea lui André Siegfried, profesor la Școala de Științe Politice din Paris.

19 mai

Participă la ședința Academiei și ia cuvântul pe marginea bugetului acesteia.

21 mai

Primul ministru Nicolae Iorga, care deținea și portofoliul Ministerului Instrucțiunii, îi solicită lui D. G. ca, în calitate de decan al Facultății de Litere și Filosofie, să-i certifice starea actuală a seminariilor de istorie de la facultate și să o compare cu cea a seminariilor universitare din țările de cultură, pentru “*a contracara acțiunea calomnioasă a unei prese de primitivism cultural care se indignază că se pot cumpăra cărți pentru biblioteci*”.

24 mai

Participă la ședința generală Academiei.

25 mai

Face parte dintr-o comisie de întocmire a unui raport pentru ridicarea la rangul de profesor agregat a unui conferențiar definitiv.

27 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. prezintă lucrarea *Indicatorul statistic al satelor și unităților administrative din România*.

Este membru în comisia care propune alegerea lui Raymond Poincaré ca membru de onoare al Academiei.

28 mai

Participă la ședința Academiei Române de decernare a premiilor, fiind raportor la lucrarea lui Jean Popovici, *Formarea capitalului în România* și la cartea lui Petre Mihăescu, *Tutunul Țării Românești*.

29 mai

D. G. prezintă conferința *Sociologia depresiei economice și a urmărilor ei*, în încheierea ciclului organizat de ISR.

Mai

Se înființează *Institutul Social Banat-Crișana*. D. G. este prezent la adunarea de constituire și rostește o cuvântare.

În urma recomandării lui D.G., Petru Comarnescu este angajat la Institutul Social Român, cu un salariu de 2.000 lei pe lună.

3 iunie

La Seminarul de sociologie aprofundată, Petru Comarnescu vorbește despre *Metoda comparativă și cauzalitatea socială*, în prezența lui D. Gusti.

9 iunie

D. G. acceptă postul de ministru al Instrucțiunii, Cultelor și Artelor, în guvernul național-țărănesc condus de Al. Vaida-Voevod, fără a fi însă afiliat politic.

Îi urmează lui Nicolae Iorga în această poziție, care a lăsat în urma lui o mulțime de probleme nerezolvate și cadre didactice profund dezamăgite. Cu toate acestea, Iorga nu va pierde ulterior nici un prilej de a-l ataca și denigra.

10 iunie

D. Gusti depune jurământul ca ministru în fața Suveranului, în prezența lui Al. Vaida-Voevod.

10 iunie

Se întâlnește cu Nicolae Iorga.

11 iunie

D. G. preia funcția de ministru. La instalare, D. G. rostește un discurs programatic în care își expune concepțiile despre școală și problemele acesteia: nevoia adaptării școlii la realitățile sociale specifice românești, importanța corpului didactic, ai cărui membri să stea pe picior de egalitate cu celelalte categorii de funcționari publici.

Problemele cu care se confruntă sunt imense, dar D.G. încearcă să le rezolve, dând dovadă de o mare energie.

Desemnează ca șef de cabinet pe Anton Golopenția, colaboratorul său apropiat.

12 iunie

Inspectează serviciile *Casei școlilor*.

Printre primele măsuri pe care le ia la minister, se află introducerea unor elemente de sociologie în școlile secundare și normale.

Ca ministru, efectuează o reformă a departamentului său, concepându-l ca pe o bază largă ce trebuie să reprezinte toate interesele chemate să promoveze cultura națională.

Fundația Rockefeller acordă un grant de 32.000 dolari Institutului Social Român, pe perioada 1932-1934, pentru realizarea programului *General Support of University Research in the Social Sciences*.

18 iunie

Participă la a treia ședință a Consiliului interuniversitar.

26 iunie

Se întrunesc, în cabinetul lui Gusti, laureații premiului național de literatură, pentru a discuta decernarea premiilor pe anul în curs. Au fost prezenți Octavian Goga, Liviu Rebreanu, Cincinat Pavelescu, Mihail Codreanu, Ion Minulescu, Nichifor Crainic și I.A. Basarabescu, iar din partea Academiei- Ion Bianu.

27 iunie

Este dat publicității *Manifestul Program al Partidului Național Țărănesc*. Capitolul dedicat școlii este redactat cu contribuția majoră a lui D. G.

29 iunie

La Buftea, asistă la o întrunire a *Asociației învățătorilor ilfoveni*, unde afirmă : „*Mai mult decât reforma e nevoie de un spirit nou în școala românească. Înălțarea și desăvârșirea națiunii nu poate fi înfăptuită decât prin înflorirea regiunilor. Această stare de lucruri atrage după sine câteva mari îndatoriri pentru învățători. Întâia e cunoașterea temeinică a locurilor. Nu centrul poate s-o înfăptuiască; provincia trebuie să se cunoască prin învățători*“ . (*Adevărul*, 46, 14889, 19 iul.1932, p.5.)

După amiază, se întâlnește cu Liviu Rebreanu, cu care discută despre regulamentul de acordare a Premiului național.

2 iulie

În prezența Suveranului, a primului ministru, a altor oficialități, D. G. participă la ceremonia depunerii jurământului de credință de către noua promoție de sublocotenenți de infanterie.

3 iulie

Primește o delegație a părinților de la Școala Golescu din București, care îi prezintă problemele cu care se confruntă copiii în procesul de învățământ.

4 iulie

Ministerul Instrucțiunii este acuzat că înlocuiește revizorii numiți prin concurs cu agenți electorali.

5 iulie

Este depusă la Tribunalul Ilfov lista cu candidați ai Partidului Național Țărănesc pentru Cameră și Senat. D. G. este candidat la Senat.

5 iulie

Vizitează mai multe școli din Capitală, la unele asistând la desfășurarea examenului de bacalaureat.

6 iulie

Vizitează *Bazarul școalelor practice* din Capitală, organizat la Șosea.

6 iulie

D. G. solicită contenciosului ministerului să se pronunțe asupra dreptului de vot al conferențiarilor la alegerea senatorilor colegiilor universitare.

7 iulie

Vizitează mai multe școli din Ploiești, revenind seara în Capitală.

10 iulie

Se află la Curtea de Argeș unde ia parte, alături de familia regală și membrii guvernului, la a cincea slujbă de pomenire a Regelui Ferdinand.

După amiaza se întoarce în Capitală.

11 iulie

În sala Eforie din Capitală, participă la un meeting electoral al Partidului Național Țărănesc, și ține un discurs unde abordează problema analfabetismului, lipsa unor cadre competente de conducere și neadaptarea școlii la cerințele practice.

15 iulie

Răspunzând invitației *Asociației generale a învățătorilor din România*, D. G a mers la Brașov, unde a ținut să viziteze câteva școli și arhivele orașului

18 iulie

Îi încetează mandatul de președinte al *Societății de Radio- Difuziune*, pe motiv de incompatibilitate cu funcțiile deținute.

20 iulie

Este primit de Suveran într-o vizită de lucru.

21 iulie

Au loc alegeri pentru Senat. D. Gusti este ales senator de Ilfov.

23 iulie

Participă la un Te Deum, la Patriarhia Română, cu prilejul zilei onomastice a Reginei Maria.

Ia parte la un dejun la ambasada Franței, cu ocazia plecării definitive a lui Paul Henri, secretarul general al misiunii universitare franceze în țara noastră.

25 iulie

Îl însoțește pe Suveran într-o vizită în județul Sibiu.

27 iulie

Primește, la minister, o delegație a studenților, care îi prezintă o serie de doleanțe ale acestora.

28 iulie

N. Iorga critică decizia ministrului Gusti de modificare a desfășurării examenului de bacalaureat, prin introducerea unei teze eliminatorii, pe care Iorga o consideră abuzivă (Neamul românesc, 27, 28 iulie 1932, nr.163, p.1).

30 iulie

D. Gusti primește o delegație de profesori de la Facultatea de Drept, care îi prezintă

stadiul lucrărilor la noul local al facultății.

30 iulie

Este publicată în Monitorul Oficial lista definitivă a noilor deputați și senatori, printre aceștia aflându-se și numele lui D. G.

3 august

Participă, din partea guvernului, la ședința Camerei.

4 august

Participă, ca reprezentant al guvernului, la ședința Camerei.

8 august

Participă, din partea guvernului, la ședința Camerei.

9 august

Participă, ca reprezentant al guvernului, la ședința Camerei.

La sfârșitul ședinței, primul ministru Al. Vaida-Voevod anunță că misiunea guvernului s-a încheiat și că pleacă direct la Palat pentru a anunța pe Suveran.

10 august

Guvernul condus de Al. Vaida -Voevod își depune mandatul în fața Regelui.

1 august

Noul cabinet, condus tot de Al. Vaida- Voevod depune jurământul. Gusti este menținut ministru al Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor.

13 august

D. G. participă la funeraliile profesorului Constantin Dissescu, fost ministru și rostește cuvântul de adio. Subliniază faptul că acesta a cinstit meseria de dascăl printr-o activitate exemplară, dusă timp de 44 de ani la catedră.

D. G. ia parte la lucrările Camerei.

15 august

Se află la Constanța, unde participă, alături de Suveran și alte oficialități, la serbările prilejuite de Ziua Marinei.

17 august

Ia parte la lucrările Senatului.

18 august

Participă la ședința de lucru a guvernului.

19 august

Împreună cu alți membri ai guvernului este prezent la lucrările Senatului.

20 august

Alături de primul ministru, participă la o întâlnire unde se discută situația invalizilor și văduvelor de război, luându-se măsura achitării imediate a pensiilor restante.

20 august

Participă la ședința Senatului și răspunde unei interpelări.

O echipă restrânsă de monografiști revine la Drăguș, pentru o nouă campanie.

21 august

Se deplasează la Fălticeni pentru a asista la congresul învățătorilor din județul Baia, plecând apoi la Piatra Neamț.

24 august

D. G. lucrează împreună cu comisia care se ocupă de reorganizarea învățământului primar.

În acest scop, a numit o comisie compusă din: T. Iacobescu, V. Lepădatu, Vlădescu-Albești, V. Căpățineanu și Iosif Rudicescu.

25 august

Participă, din partea guvernului, la lucrările Sf. Sinod . Cu această ocazie, D. G. a făcut o expunere asupra proiectului legii de organizare bisericească și a relevat conținutul articolelor din lege prin care consiliile parohiale sunt puse în slujba acțiunii culturale.

Însoțește pe Suveran în vizită la *Muzeul de Artă Națională* din București.

După amiaza, participă la ședința Senatului. Depune un proiect pentru modificarea unui articol de lege prin care se accelerează judecățile.

26 august

Participă la ședința Senatului.

28-29 august

D. Gusti participă la *Congresul anual al învățătorilor* de la Chișinău.

În alocuțiunea rostită, arată că proporția analfabeților în întreaga țară este de 60 la sută din numărul total al populației, cifră care ne plasează pe ultimul loc în Europa. Declară că este permanent preocupat de problemele învățătorilor, arătând că depune eforturi susținute ca să le rezolve.

La finalul lucrărilor, apreciază că a fost cel mai reușit congres al învățătorilor din ultimii ani.

29 august

D. G. participă la *Congresul cooperăției basarabene* de la Chișinău. Principala problemă discutată a fost subvenționarea populației de la sate, Gusti promițând să discute această problemă în cadrul guvernului.

31 august

Participă la ședința Senatului.

1 septembrie

Se întâlnește cu Patriarhul Miron Cristea, pentru a discuta despre anchetele ce vor fi făcute în legătură cu alegerile eparhiale.

Participă la ședința de guvern. Pune în discuție problema delicată a centralizării teatrelor și operelor naționale. S-a decis efectuarea unui studiu care să analizeze consecințele și, după finalizarea acestuia, rediscutarea în ședința de guvern.

2 septembrie

Ministerul Instrucțiunii, condus de D. G., a aprobat ca elevii și elevele de rit mozaic,

din școlile secundare de stat și particulare să-și însușească elementele religiei lor în localurile școlilor respective, predate de rabini sau profesorii delegați de aceștia.

4 septembrie

D. G. inspectează un cămin și o cantină din București, unde au loc lucrări de modernizare.

6 septembrie

În Amfiteatrul „Odobescu“ al Facultății de Filosofie și Litere a avut loc prima întrunire a inspectorilor și revizorilor învățământului primar, la care a participat și ministrul Instrucțiunii, D.G.

În alocuțiune sa a declarat că dorește ca hotărârile ce se vor lua în această întrunire să ducă la o reformă temeinică a învățământului și îndeosebi a celui primar.

6 septembrie

Vizitează câteva muzee din Capitală care au nevoie de îmbunătățiri imediate: Muzeul de istorie naturală, Muzeul Militar și Muzeul Simu.

7 septembrie

Oferă un dejun în onoarea d-lui Ascarte, directorul secției minorităților din secretariatul Ligii Națiunilor, venit în România pentru a culege informațiuni asupra situației minorităților de la noi.

Participă la ședința Senatului.

Seara, oferă o masă în onoarea parlamentarilor profesori.

11 septembrie

Vizitează societatea Filarmonica.

12 septembrie

D. G. participă, alături de Regele Carol al II-lea și de primul ministru Al. Vaida-Voevod, la deschiderea lucrărilor *Congresului Internațional de Istoria Medicinii*.

13 septembrie

La Ministerul Instrucțiunii are loc *Conferința reprezentanților societăților de cultură*, convocată de D. G. În cuvântarea sa afirmă că, în ceea ce privește pregătirea culturală a cetățeanului, nu statul, ci inițiativa particulară poate lucra cu temei și cu un succes real. Din nou, D.G. remarcă rata crescută a analfabetismului în rândul țăranimii.

15 septembrie

Participă la ședința Senatului.

15 septembrie

Cu ocazia deschiderii noului an școlar, D. Gusti vorbește la Radio

16 septembrie

Intervine la Primăria Capitalei pentru a se asigura un local corespunzător Școlii primare Golescu, evacuată abuziv din propriul local de Primăria de Albastru și instalată într-o casă particulară.

16 septembrie

Vizitează Seminarul pedagogic universitar și Liceul „Titu Maiorescu” din Capitală.

16 septembrie

Participă la ședința Senatului și răspunde unor interpelări.

17 septembrie

Se află la Sighetul Marmației, unde ia parte la deschiderea congresului învățătorilor din regiune.

19 septembrie

Participă la ședința Senatului și răspunde unei interpelări depuse de un senator, care critica faptul că la Ministerul Instrucțiunii nu se lucrează după principiul descentralizării.

20 septembrie

Prezidează o comisie specială, care îl examinează pe Marele Voievod Mihai pentru admiterea în cl. I-a de liceu.

Depune proiectul de lege pentru modificarea unor articole din Legea polițiilor.

23 septembrie

Participă la ședința *Cercului de studii al Partidului Național-Țărănesc* din Capitală.

24 septembrie

Participă la un banchet oferit de guvern în onoarea generalului american Mac Arthur.

24 septembrie

Alături de Suveran, participă, la Arenele Romane, la un concert gigant dat de 500 instrumentiști, sub bagheta maestrului George Georgescu.

25 septembrie

Pleacă în inspecția școlilor din județul Muscel.

28 septembrie

Participă la ședința Senatului.

După amiaza, ia parte la ședința secției didactice a *Cercului de studii al Partidului Național Țărănesc*, desfășurată la Clubul Central al partidului.

29 septembrie

Primește o delegație a *Asociației generale a licențiaților universitari*.

1 octombrie

Participă la ședința Senatului, unde răspunde unei interpelări.

Seara, pleacă cu trenul la Deva.

2 octombrie

Participă la ședința de deschidere a Congresului ASTRA.

Vizitează unități școlare din Deva, Hunedoara și Blaj. În discuțiile cu cadrele didactice, le promite că inegalitatea în privința salariilor va fi îndreptată de o circulară a Ministerului de Finanțe.

3 octombrie

Se deschide *Salonul de toamnă 1932*, cea mai mare expoziție de pictură, sculptură, desen, decorativă, organizată sub patronajul lui D. G., ministrul Instrucțiunii, în câteva din cele mai mari săli din București.

4 octombrie

Participă la lucrările Congresului ASTRA, ținută la Arad.

6 octombrie

Într-o scrisoare publicată în *Neamul românesc*, un grup de licențiați universitari îl acuză pe ministrul D. G. de aplicarea unei politici greșite în materie de concursuri pentru catedre. (*Neamul românesc*, 27, nr. 223, 6 oct.1932, p.1)

În ședința Consiliului profesoral al Facultății de Litere și Filosofie, i se mulțumește lui Gusti pentru maniera în care a condus facultatea cât timp a fost decan. Ca decan al facultății este propus C. Rădulescu-Motru, ales în unanimitate.

8 octombrie

D. G. s-a întâlnit, în cadrul unei consfătuiri, cu conducătorii *Asociației profesorilor secundari*.

9 octombrie

Participă la inaugurarea *Căminului corpului didactic prahovean*.

După-amiază, participă la ședința Senatului, răspunzând unor interpelări ale opoziției.

11 octombrie

D. G. participă la inaugurarea Căminului Cultural din Ploiești, ridicat prin contribuția *Asociației corpului didactic primar din Prahova*, salutând “crearea unei instituții puse în slujba culturii”.

12 octombrie

N. Iorga acuză atmosfera de politicianism din ministerul Instrucțiunii, precum și încălcări repetate ale legilor care au loc în timpul ministeriatului lui Gusti.

La lucrările Camerei, D. G. are o intervenție pe marginea modificărilor aduse Legii învățământului.

Pleacă la Blaj, pentru a efectua inspecții în școli.

14 octombrie

D.G. este acuzat că a substituit concursurile patronate de universități cu *patalamale politice*, eliberate de *șefi de organizații județene cu două-trei clase primare*.(*Neamul românesc*, 27, nr. 230, 14 oct.1932, p.1)

15 octombrie

Participă la deschiderea *Congresului național bisericesc* și rostește mesajul de deschidere. Subliniază faptul că statul apreciază în mod deosebit activitatea Bisericii Ortodoxe Române, că trecutul românilor se regăsește alături de biserică, iar credința poate ajuta oamenii să depășească multe probleme cu care se confruntă.

Participă la deschiderea unei Expoziții Internaționale de Radio, care are loc în palatul librăriei Cartea Românească.

16 octombrie

Se întâlnește cu prefectul de Iași, care îi relatează asupra ultimelor incidente studentești petrecute în oraș.

17 octombrie

D. G. participă la examenul de sociologie și etică cu studenții din anii II și III.

Seara, pleacă în Maramureș pentru a vizita unități școlare din zonă. Cu acest prilej, vizitează și sate românești aflate în Cehoslovacia.

Rectorul Academiei Comerciale este ales ca președinte al *Consiliului general al cooperației*, în locul lui D. G. care a demisionat din această funcție în urma numirii sale ca ministru.

19 octombrie

Guvernul condus de Al. Vaida-Voevod își depune mandatul.

20 octombrie

Este instalat guvernul condus de Iuliu Maniu. D. G. își păstrează postul de ministru.

21 octombrie

Guvernul depune jurământul la castelul Peleş, în fața Suveranului.

22 octombrie

D. G. și alți trei miniștri depun jurământul separat, neputând fi prezenți împreună cu tot guvernul.

Participă la deschiderea lucrărilor celei de-a treia Conferințe Balcanice.

23 octombrie

La Cluj, alături de Suveran și alte oficialități, participă la inaugurarea cursurilor Academiei de agricultură.

Seara, este prezent la un spectacol de gală dat în cinstea Suveranului și a Marelui Voievod Mihai, la Opera română din Cluj. Cu acest prilej, infirmă zvonurile conform cărora Opera locală s-ar uni cu cea din Bucuirești și s-ar muta în Capitală.

24 octombrie

Se află la Sinaia pentru a participa la deschiderea solemnă a cursurilor secundare pentru Marele Voievod Mihai.

26 octombrie

Participă la lucrările Conferinței Balcanice.

La sediul ISR se întâlnește cu d-nul Bacok, directorul *Centrului european al Fundației Carnegie* și cu d-nul Barandon de la Secretariatul Societății Națiunilor.

28 octombrie

D. G. are o întâlnire de lucru cu ministrul de finanțe.

29 octombrie

Participă la ședința guvernului.

Semnează o decizie prin care se hotărăște necesitatea susținerii unui examen de capacitate pentru dascălii din ciclul secundar, la care se vor prezenta doar profesorii care au reușit parțial la examenele anterioare de capacitate.

30 octombrie

La Mănăstirea Bistrița, de lângă Piatra Neamț, alături de Suveran și alte personalități, participă la o ceremonie cu prilejul împlinirii a cinci sute de ani de la moartea lui Alexandru cel Bun. În discursul rostit, subliniază contribuția domnitorului la istoria României, prin legile și moștenirea bogată lăsate neamului.

1 noiembrie

Prezidează ședința *Consiliului interuniversitar*.

2 noiembrie

Are unele probleme medicale, medicii recomandându-i să stea în casă câteva zile.

4 noiembrie

N. Iorga scrie un pamflet împotriva lui D.G., pe care îl prezintă ca pe “*un om itinerant și pacific, căutând să împace pe toată lumea.*” (*Neamul românesc*, 4 nov.1932, 27, nr. 246, p.1)

6 noiembrie

La Fundația Universitară Carol I are loc sărbătorirea a 35 de ani de învățământ universitar a lui C. Rădulescu-Motru. Fiind bolnav, D. G. nu poate fi prezent, dar trimite o scrisoare sărbătoritului, citită de Em. Bucuța.

7 noiembrie

D. G. inaugurează, la radio, ciclul emisiunilor radiofonice școlare ale perioadei 1932-1933.

8 noiembrie

D. Gusti oferă o masă în cinstea profesorului F. Hermanin, venit la deschiderea expoziției desenului italian din veacurile XVI-XIX.

10 noiembrie

D. G. ministrul Instrucțiunii, a oferit Marelui Voievod Mihai, cu prilejul onomasticeii Sale, un bust al lui Mihai Viteazul turnat după o machetă a lui Theodor Aman. Darul a fost însoțit de o scrisoare omagială.

La locuința lui D. G., ministrul Instrucțiunii, s-a ținut o conferință în legătură cu alcătuirea viitorului buget al școlilor și cultelor.

Au luat parte ministrul D. G., Petre Andrei, subsecretar de stat, I. C. Petrescu, secretar general și Augustin Ștefănescu, directorul contabilității ministerului.

12 noiembrie

Participă la deschiderea cursurilor de comandanți organizate de comandamentul Marii legiuni a cercetașilor.

13 noiembrie

D. G. inaugurează expoziția retrospectivă Paciurea și salonul oficial de desen și gravură, în pavilionul artelor de la Șoseaua Kiseleff.

14 noiembrie

Participă la ședința guvernului, prezidată de Suveran.

15 noiembrie

Participă la ședința comisiei pentru reforma învățământului primar, ținută la Casa Școlilor, subliniind că reforma preconizată interesează întreg sistemul de stat. Principala problemă a școlii este adaptarea acesteia la realitățile cotidiene.

17 noiembrie

N. Iorga critică reforma culturală preconizată de D. G. și, în special, Parlamentul cultural care ar exclude de la beneficiile culturalizării structura rurală.

19 noiembrie

D. G., ministrul Instrucțiunii, deschide expoziția de reproduceri de icoane și țesături culese cu prilejul cercetării monografice a satului Drăguș.

Este criticată activitatea guvernului și, în special, lipsa unei direcții clare a reformei în domeniul învățământului.

23 noiembrie

În sala Fundației Universitare „Carol I“ s-au adunat 120 de reprezentanți ai asociațiilor culturale și personalități reprezentative ale culturii românești, sub președinția lui D. G., în vederea întocmirii anteproiectului de lege al Senatului cultural. A fost pusă în discuție și formula *Statului cultural* și s-a încercat lămurirea acestei sintagme.

Este primit în audiență de Suveran.

25 noiembrie

Se întâlnește cu președintele *Asociației licențiaților universitari*, care îi prezintă unele revendicări ale acestora.

În ședința Senatului, unul din punctele de pe ordinea de zi este cel legat de reforma învățământului. Pe acest subiect, are loc un schimb de replici între N. Iorga și D. G., pe fondul unei interpelări a lui Iorga, care acuză că se dorește îndepărtarea controlului ministerului în învățământ.

26 noiembrie

Lui D. G. i se reproșează (de către I. Berciu) că a transformat ministerul într-un vast birou de plasare a clientelei de club.

Participă la ședința Senatului, răspunzând unei interpelări a lui N. Iorga privind Senatul cultural.

27 noiembrie

Prezidează ședința Comisiei pentru alcătuirea proiectului de lege de reformă a învățământului primar.

I se reproșează lui D.G. că Senatul Cultural promovat de acesta nu va putea să lupte împotriva analfabetismului, în special de la sate. (*Neamul românesc*, 27, 27 nov.1932, nr.264, p.4)

28 noiembrie

N. Iorga adresează o interpelare lui D.G. privind anumite schimbări administrative din minister, care i-ar permite acestuia să treacă anumite responsabilități pe seama Subsecretarului de stat sau a Secretarului general al ministerului.

D. Gusti răspunde la interpelare și respinge toate acuzațiile.

29 noiembrie

Participă la întâlnirea Consiliului inspectorilor generali ai învățământului secundar.

Participă la întâlnirea Consiliului interministerial însărcinată cu examinarea bugetelor departamentelor.

30 noiembrie

Lucrează cu Suveranul.

D. G. se află în incinta Academiei de Arhitectură din Capitală, unde participă la constituirea Corpului arhitecților. În discursul rostit, i-a asigurat de sprijinul său, menționând că „*arhitectura este darul civilizațiilor înaintate*”.

1 decembrie

Împreună cu Patriarhul Miron Cristea, prezidează reuniunea prerogativă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la Palatul Patriarhiei.

Participă la ședința Camerelor reunite cu prilejul aniversării unirii Transilvaniei.

2 decembrie

În parte la ședința Senatului și depune proiectul pentru modificarea statutului Casei de Economii.

D. G. vizitează expoziția de desen italian de la Muzeul Toma Stelian.

3 decembrie

La Constanța, participă la inaugurarea “școlii complementare model tip maritim”.

8 decembrie

Primește în audiență o delegație a *Asociației Studenților Universitari din România*.

În sala Ateneului „Dichiu” din str. Romană au început dezbaterile *Congresului general al preoților ortodocși din toată țara*, convocat de „Asociația generală a clerului român”. D. G., ministrul Instrucțiunii și Cultelor, afirmă că în calitate sa oficială va căuta să sprijine din toate puterile instituția bisericii și preoții care sunt susținătorii ei:

„*Biserica este pentru mine un așezământ sfânt prin tot ceea ce aduce din trecut și vrednic de cea mai mare luare aminte. Slujitorii ei o țin vie și o împărtășesc poporului. Am văzut nevoile în care se zbate preoțimea și am medita la un cadru nou în care să vă recâștigați rostul de conducători spirituali*”. (*Adevărul*, 46, 15013, 11 dec.1932, p.4).

9 decembrie

Participă la ședința Senatului.

11 decembrie

Deschide expoziția-bazar de jucării a atelierelor școlare, sala a II-a, în localul din Șoseaua Kiseleff nr. 3 bis.

12 decembrie

N. Iorga îi adresează lui D.G. o interpelare privind numirile de profesori la școlile de băieți.

13 decembrie

Participă la ședința Senatului.

14 decembrie

Participă la ședința Senatului.

15 decembrie

Primește o delegație din partea *Congresului general al preoților ortodocși*.

15 decembrie

Participă, alături de Suveran, la inaugurarea Dispensarului medical „Regele Ferdinand”, în comuna Ciorogârla.

15 decembrie

La restaurantul Enescu, peste optzeci de profesori parlamentari, din toate ramurile învățământului, au sărbătorit pe Dimitrie Gusti, ministru al instrucțiunii publice, printr-un banchet. Acesta ia cuvântul, afirmând că *„azi, când toată lumea e de acord că școala este singura cale de propășire, se cade ca tot ce e forță în fruntea statului să se pună în serviciul ei. Fără școală, organizația juridică și politică a acestui stat este clădită pe nisip*.

16 decembrie

Participă la ședința guvernului.

După-amiază, este prezent la ședința Senatului.

În ședința publică a Academiei, D. G. dăruiește acesteia fotografia unui portret al lui Constantin Brâncoveanu, descoperit la Mănăstirea Sinaia.

De asemenea, prezintă numerele 1-4, 1932, din revista Arhiva pentru știința și reforma socială.

17 decembrie

D. Gusti dăruiește Marelui Voievod Mihai mai multe cărți, marcate cu inițialele și marca Voievodului.

Participă la sărbătorirea patronului Liceului „Spiru Haret”.

18 decembrie

Se prezintă la Sf. Sinod, pentru a citi Decretul Regal de închidere a sesiunii ordinare a înaltului for bisericesc.

Seara, participă la un concert dat în memoria lui Spiru Haret, la Ateneul Român.

Participă la *Congresul Uniunii generale a absolvenților școalelor de arte și meserii din țară*.

19 decembrie

La Fundația Universitară Carol I are loc comemorarea a 20 de ani de la moartea savantului Spiru Haret, fost ministru al Instrucțiunii. D. G. ține o cuvântare în care elogiază activitatea acestuia, citând mai multe fragmente semnificative din opera sa.

Participă la deschiderea Expoziției de aerofotogrametrie.

La Fundațiunea Dalles este prezentat filmul *Cornova*, realizat de Institutul Social Român.

20 decembrie

Vizitează expoziția-bazar organizată de secția profesională a Azilului „Elena Doamna“ în palatul ziarului Universul.

21 decembrie

Este primit în audiență de Suveran.

22 decembrie

D. G. răspunde, în Senat, unor interpelări ridicate de Victor Papacostea.

Se întâlnește cu D. Smoll, trimisul Ligii Națiunilor.

23 decembrie

Prezidează, la Opera română, Concursul datinelor de Crăciun.

24 decembrie

Participă, la Ateneu, la Concursul datinelor strămoșești.

Ministerul Instrucțiunii, condus de D. G. decide trecerea de la liceul cu șapte clase la cel de opt clase.

Participă la ședința guvernului.

29 decembrie

Primește în audiență pe Elie Bujoiu și Iosif Dan, președintele și secretarul general al *Uniunii absolvenților școalelor de meserii*.

În cadrul unei expoziții organizate de Institutul Geografic, Gusti expune mai multe *aerofotograme*, procedeu inedit folosit de membrii echipelor de monografiști în cercetările de la Drăguș și Cornova.

1933

1 ianuarie

Participă, cu tot guvernul, la o ceremonie la Patriarhie, unde Suveranul rostește un discurs.

4 ianuarie

Are loc o mare adunare a licențiaților universitari care protestează împotriva amânării *sine die* a examenului de capacitate anunțat. Ei îl acuză pe ministrul D.G. că a luat această măsură fără a se fi consultat cu ei.

5 ianuarie

D Gusti pleacă la Roma, cu trenul, pentru a lua parte la festivitatea inaugurării noului

sediu al Școlii Române.

8 ianuarie

Presa italiană se ocupă pe larg de personalitatea lui D. G., prezentat ca un sociolog de mare valoare și un bun organizator al cercetării științifice.

9 ianuarie

D.G. este primit în audiență de M.S. Regele Italiei, Victor Emanuel al III lea, la palatul Quirinal.

Regele Italiei, Victor Emanuel al III lea vizitează Școala Română.

11 ianuarie

D. G. inaugurează la Roma, ca reprezentant al guvernului și al Academiei Române, noul sediu al Școlii Române, înființată de Vasile Pârvan, în anul 1922.

Clădirea este clădită cu contribuția Băncii Naționale a României.

La ceremonie participă Benito Mussolini, șeful guvernului italian, numeroase personalități ale vieții publice și culturale italiene.

La parte la un parastas în memoria episcopului greco-catolic Inochentie Micu-Klein și depune o coroană la mormântul acestuia aflat în Biserica La Madonna del Popolo din Roma.

12 ianuarie

Se întâlnește cu șeful guvernului italian, Benito Mussolini, cu care are o lungă întrevedere.

13 ianuarie

Guvernul condus de Iuliu Maniu își depune mandatul.

Este primit în audiență, la Vatican, de Papa Pius al XI-lea, cu care se întreține mai mult de o oră.

14 ianuarie

Este instalat guvernul condus de Al. Vaida-Voevod. D. G. își păstrază mandatul de ministru al Instrucțiunii.

Se întâlnește cu filozoful Giovanni Gentile, cu profesorul Del Vecchio, cu filologul Giulio Bertoni.

Vizitează mai multe școli din Roma, fiind foarte bine primit de elevi și profesori.

15 ianuarie

Guvernul italian îi conferă lui D.G. *Marele Cordon al Ordinului Coroana Italiei*.

D.Gusti a remis, în numele M. S. Regele Carol al II lea, lui Benito Mussolini, șeful guvernului italian, insignele Ordinului “*Meritul Cultural*”, pentru donația făcută Academiei române din Roma.

M. Sevastos îl acuză pe Gusti că a elogiat fascismul în timpul călătoriei sale la Roma. (*Adevărul*, 15 ian.1933, 47, 15042, , p.1.)

17 ianuarie

D G. vizitează Universitatea din Roma și Institutul Internațional pentru Cinematograful Educativ.

19 ianuarie

Al treilea guvern condus de Al. Vaida- Voevod este instalat. D. G. își menține postul de ministru.

20 ianuarie

D. G. se întoarce în țară după călătoria la Roma.

21 ianuarie

Se întâlnește cu primul ministru Al. Vaida- Voevod și cu ministrul justiției Mihai Popovici.

22 ianuarie

Grevă a studenților de la Facultatea de Drept, nemulțumiți de unele măsuri luate de decanat. Se decide formarea unei delegații care să prezinte ministrului D.G. un memoriu cu revendicările studenților.

Ministrul îi primește și le promite că va studia doleanțele studenților.

23 ianuarie

Depune jurământul ca ministru al Instrucțiunii, Cultelor și Artelor în noul guvern condus de Al. Vaida -Voevod.

24 ianuarie

La Patriarhie, participă la un *Te Deum* cu prilejul sărbătoririi Unirii.

Seara, vorbește la radio pe tema *Cultura mulțimii*.

28 ianuarie

I. Nisipeanu, președintele Asociației profesorilor secundari, îi adresează ministrului D.G. o scrisoare deschisă, solicitând rezolvarea unor probleme cu care se confruntă membrii asociației.

D. G. convoacă pe Rectorul Universității, pe decanii Facultății de Medicină și Facultății de Drept la discuții pentru a găsi o modalitate de a aplatiza neînțelegerile iscate în urma măsurilor luate de decanate împotriva studenților greviști.

Se întâlnește cu studenții greviști de la medicină și le solicită să înceteze greva.

31 ianuarie

Inspectează serviciile din Direcția cultelor și artelor, din cadrul ministerului.

2 februarie

Participă la discursul de recepție al Elenei Văcărescu în Academia Română.

3 februarie

În ședința publică a Academiei, D. G. descrie ceremoniile de la inaugurarea noului local al Școlii Române din Roma.

5 februarie

Într-un articol, I.C. Antonovici își exprimă neîncrederea în șansele de reușită ale ministrului D. G. invocând, pe lângă criza morală, faptul că reformatorii „nu sunt oameni care să recunoască nici cel mai mic merit al cuiva, fie acela și un om excepțional”. (Neamul românesc, 5 feb.1933, 28, nr.25, p.1,2)

7 februarie

D. G. trimte o scrisoare foștilor miniștri ai Instrucțiunii, membri în Consiliul Superior al Învățământului, cerându-le părerea cu privire la utilitatea menținerii acestui organism, având în vedere lipsa de interes a membrilor de a participa la ședințele convocate.

8 februarie

Ministrul D.G. este acuzat că vrea să desființeze 30 de gimnazii și licee, precum și 25 de școli comunale, fără a cunoaște situația reală a acestora.

9 februarie

Se întâlnește cu Vasile Stoica, ministrul României la Sofia, cu care are o lungă întrevedere.

11 februarie

Primește o delegație a licențiaților universitari, cărora le promite că va stabili un examen de capacitate general, la care să se poată prezenta toți acei care și-au obținut licența înaintea constituirii concursului.

Seara, Asociația Scriitorilor Români oferă o masă la restaurantul Cina în onoarea lui D. G. Cu acest prilej iau cuvântul Emil Fagure, din partea Societății Criticilor Dramatici, Teodorescu-Sion, Tzigara-Samurcaș, Adrian Maniu, Dem. Dobrescu, primarul general al Capitalei, arhitect Simion Theodorescu, Liviu Rebreanu.

14 februarie

Primește o delegație de artiști de la Teatrul Național din Capitală, care îi expun situația grea în care se va afla prima scenă românească, dacă i se va reduce subvenția acordată.

16 februarie

Participă la deschiderea sesiunii ordinare a Sinodului și citește Decretul de deschidere a acesteia.

17 februarie

Lucrează, împreună cu comisia pentru buget a Senatului, pe bugetul Ministerului Instrucțiunii, care va fi de aproximativ patru miliarde de lei anual.

Participă la ședința în plen a Senatului, unde depune proiectul de lege pentru încorporarea contingentului 1933.

18 februarie

La Senat, are o întâlnire cu parlamentarii majorității guvernamentale din Muntenia, Oltenia și Dobrogea, cărora le-a prezentat schița de buget pentru Ministerul Instrucțiunii. Cu această ocazie, a afirmat că o serie de școli vor trebui desființate, din rațiuni bugetare.

19 februarie

Se întâlnește cu parlamentari ai majorității guvernamentale din Moldova, pentru a discuta pe marginea bugetului alocat Ministerului Instrucțiunii.

1 martie

Participă la ședința Senatului.

Se întâlnește cu Virgil Madgearu, cu care discută pe marginea bugetului ministerului, care va fi în final suplimentat cu suma de 7 milioane lei.

3 martie

D. G. ține o conferință la cercul „Libertatea” despre *Sociologia națională*, insistând asupra rolului Institutului Social Român și al revistei *Arhiva pentru știința și reforma socială*.

Pe lângă Asociația generală a licențiaților universitare s-au pus bazele unui cerc de studii și propagandă culturală, care va lucra sub coordonarea lui D. G.

Face apel la Traian Bratu, rugându-l să se implice în rezolvarea unei “*chestii delicate*” apărute la o facultate din Chișinău.

4 martie

Prezintă noul buget al ministerului, considerat a fi unul de austeritate. Cu toate acestea, suma destinată ministerului reprezintă 18,5% din bugetul general.

D. G. a alcătuit și a înaintat Consiliului Legislativ noul proiect de reformă a învățământului primar, care ține seama de realitățile din țara noastră.

10 martie

Participă la sesiunea extraordinară a Academiei.

11 martie

Se întâlnește cu episcopul luteran Glondys, care îi prezintă nevoile cultului luteran și ale școlilor săsești.

14 martie

Participă la ședința Senatului. Este interpelat de N. Iorga pentru a explica destituirea lui Fortunescu din funcția de director al Arhivelor de la Craiova.

17 martie

În Senat, are loc un schimb de replici între N. Iorga și D. G. pe tema anumitor decizii administrative locale.

După-amiaza, D.G. ține o conferință de presă privind normele de alcătuire a proiectului de lege a reformei învățământului primar.

20 martie

N. Iorga își exprimă îndoiala că D.G. va putea transplanta la noi unele reforme văzute în Italia.

21 martie

În cadrul unei ședințe a Consiliului interuniversitar, prezidată de D.G., acesta propune crearea unui Consiliu național de îndrumări și cercetări științifice.

22 martie

Prin Avizul nr. 49, Consiliul Legislativ aprobă proiectul de *Lege pentru Fundațiunile Culturale Regale*.

N. Iorga consideră ilegală convocarea de către D.G. a președinților societăților studențești, pentru a le transmite hotărârile Regelui în privința *Cetății Universitare*.

23 martie

Aduce în dezbaterile Senatului proiectele de legi pentru organizarea Fundațiilor regale universitare și pentru coordonarea și intensificarea muncii culturale. Proiectul de Lege a organizării culturale este repins de Senat.

29 martie

D. G. ia parte la închiderea cursului de îndrumări bibliotecare, vorbind participanților în calitate de profesor și președinte al *Institutului Social Român*.

Într-o conferință de presă, prezintă scopul legii Senatului cultural.

31 martie

Senatul aprobă *Legea pentru Fundațiile Culturale Regale*, care prevede unificarea acestora.

Într-o intervenție la Senat, N. Iorga critică proiectul de mutare a Universității din centrul Capitalei, „într-o mahala nesănătoasă”.

1 aprilie

D. G. este primit în audiență de Suveran.

2 aprilie

D. G. se află la Liceul de fete „Carmen Sylva” din Capitală, unde inaugurează expoziția ce conține lucrări de broderie, croitorie, pictură și diferite produse menajere, executate de eleve.

3 aprilie

Se află la ședința Senatului, răspunzând unei interpelări a lui Iorga.

Participă la conferința profesorilor clasei Voievodului Mihai. După conferință, se deplasează cu toții la ferma regală de la Băneasa, unde are loc sărbătoarea sădirii pomilor.

Se inaugurează *Institutul de cultură italiană*, în prezența lui D. G. și a ministrului Italiei la București.

4 aprilie

Legea Fundațiilor Culturale Regale este votată de Cameră și Senat.

6 aprilie

Oferă un dejun în onoarea profesorului Ettore Romagnoli, profesor de limba greacă la Universitatea din Padova, membru al Academiei Italiene.

Îl conduce la gară pe Marele Voievod Mihai, care pleacă la Zürich.

7 aprilie

Ia parte la lucrările comisiei pentru întocmirea programei analitice a învățământului superior, împreună cu C. Rădulescu-Motru, Petre Andrei și I.C. Banu.

10 aprilie

D. Gusti se află la Chișinău, pentru a participa la sărbătorirea Unirii Basarabiei. În discursul său, D.G. afirmă că, din reîntoarcerea provinciilor la patria mamă, „ziua de azi e

cea mai scumpă, Basarabia fiind cea dintâi alipită”.(Dreptatea, 12 apr.1933, 7, nr.1665, p.3.)

12 aprilie

Participă la ședința Senatului, unde se discută *Legea organizării culturii*.

13 aprilie

Pleacă la Iași.

14 aprilie

În Monitorul oficial nr. 88, 14 apr. 1933 este publicată Legea nr. 1130 de înființare a Uniunii Fundațiilor Culturale ale României care reunește, sub aceeași administrație: Fundația Universitară Carol I, Fundația Culturală Regală “Principele Carol”, Fundația Regele Carol al II-lea din Cluj, Fundația pentru Literatură și Artă Regele Carol al II-lea, Institutul de Cercetări Științifice Regele Carol al II-lea din Cluj.

20 aprilie

Se află la Sinaia, dar revine în Capitală în aceeași zi.

Dupa amiază, D. Gusti participă la Congresul învățătoarelor de la grădinițele de copii, unde rostește un discurs intitulat *Menirea socială a școalelor de copii mici*.

21 aprilie

N. Iorga atacă din nou proiectul Senatului cultural, tratându-l pe D.G. drept „*energicul sociolog și permanentul ministru inexistent*”, care „*pledează în pustiu*”.(Neamul românesc, 21 apr.1933, 28, nr.85, p.2).

22 aprilie

La Gara de Nord, îl întâmpină pe N. Titulescu, revenit de la Geneva.

23 aprilie

La Palatul artelor, situat pe Șoseaua Kiseleff, D. Gusti participă la vernisajul Salonului oficial de primăvară, care conține 300 de opere ale unor artiști consacrați sau debutanți.

La Legația Spaniei, participă la un eveniment legat de împlinirea a doi ani de la întemeierea Republicii Spaniole.

24 aprilie

D. G. ține o cuvântare la *Olimpiada Tinerimii Române* de la Ateneu, unde este sărbătorit președintele acesteia, Nae Dumitrescu.

26 aprilie

Participă la conferința susținută de profesorul G. Urbain, membru al Academiei de științe din Paris.

Are o întrevedere cu dl. Marini, de la Legația italiană, cu care discută despre posibilitatea extinderii studiului limbii italiene în școlile secundare de la noi.

27 aprilie

D. G. prezidează Consiliul Inspectorilor Generali ai Învățământului Primar, care discută chestiunea repartizării posturilor din învățământul primar pe județe și în funcție de necesitățile populației școlare.

28 aprilie

Monitorul Oficial din 28 aprilie 1933 publică decizia ministerială prin care se instituie, la 20 mai, *Ziua cărții* în România.

29 aprilie

N. Iorga îi consacră un editorial lui D. G., pe care îl vede ca pe „*un om surâzător*”, „*fără experiență politică*” și care „*se supără de câte ori i se discută, în numele bunului simț, proiecte în a căror seriozitate crede d-sa sa singur*”. (*Neamul românesc*, 29 apr.1933, 28, nr.92, p.1).

D. G. dispune organizarea unui comitet al *Congresului librarilor, bibliotecarilor, editorilor și scriitorilor*.

4 mai

Participă la un dineu oferit de guvern în onoarea lui Nicolae Titulescu.

5 mai

Se întâlnește cu directorii teatrelor naționale din Craiova și Cernăuți, dând asigurări de sprijin financiar din partea statului.

6 mai

Este primit în audiență de către Suveran.

7 mai

Însoțește la funeraliile chirurgului Ernest Juvara, rostind o cuvântare.

8 mai

D. G. participă la întrunirea Comitetului organizator al *Zilei Cărții*.

9 mai

D. G. participă la aniversarea a 40 de ani de existență a Fundației Universitare Carol I și rostește un discurs cu acest prilej. Ceremonia a fost prezidată de Regele Carol al II-lea.

Discută cu Ion Mihalache posibilitatea ca Institutul Social Român să cerceteze monografic satul Fureți, județul Muscel.

10 mai

Vorbește, la radio, despre *Victoriile noastre*.

13 mai

Participă la un banchet oferit de profesorii Facultății de Drept în onoarea profesorului Giorgio del Vecchio, decanul Facultății de Drept din Roma.

14-15 mai

Se află la Blaj, pentru a participa la serbările care au comemorat adunarea de la 1848 de pe Câmpia Libertății..

17 mai

Vorbește, la radio, despre Fundația Universitară Carol I și rolul acesteia în formarea și educarea tineretului universitar.

18 mai

Se întâlnește, la minister, cu dr. N. Lupu, cu care are o lungă întrevedere.

19 mai

D. G. prezintă Regelui lucrările și programul de festivități pentru *Ziua Cărții*.

20 mai

În prezența Regelui, la Fundația Universitară Carol I, se inaugurează ceremoniile legate de *Ziua Cărții*, prin deschiderea Congresului cărții, la care participă scriitori, bibliotecari, editori, librari, societăți culturale și oricine se interesează de problemele cărții.

D. G. participă la Congres și rostește un discurs, în care evidențiază rolul cărții și al intelectualilor în cadrul unei societăți civilizate.

21 mai

Societatea Editorilor Români oferă un banchet în onoarea lui D. Gusti care, ca ministru, „a reușit să așeze cartea în cadrul realizărilor *practice*”.

22 mai

Participă la distribuirea premiilor celor ce s-au distins la concursurile școlare organizate de *Societatea „Tinerimea Română”* și ține o cuvântare pentru a felicita pe câștigători.

23 mai

Împreună cu Regele și alături de Grigore Antipa și alte personalități, D. G. participă la festivitatea prilejuită de împlinirea a 25 de ani de la înființarea Muzeului de Istorie Naturală.

24 mai

Participă la o ședință a Academiei Române

25 mai

Vorbește, la radio, despre *Bibliotecile țării*.

26 mai

Patronează adunarea de comemorare a 300 de ani de la nașterea marelui cronicar român Miron Costin.

27 mai

Îl însoțește pe Suveran la Cernăuți, cu ocazia concursului „*Calul de armă*”.

30 mai

În prezența lui autorităților civile și eclesiastice precum și a unui mare număr de credincioși, s-a desfășurat, în Catedrala Evanghelică din Sibiu, solemnitatea instalării noului Episcop evanghelic din România, dr. Viktor Glondys. Cu acest prilej, D.G. rostește o cuvântare.

2 iunie

N. Iorga, deplângând starea culturii, se referă la D.G. ca la „*fecundul actual ministru în manifestări culturale ca zilele cărții și alte încercări de filantropie culturală*”.(Neamul românesc, 2 iun.1933, 28, nr.118, p.1)

D.G. îl însoțește pe Suveran într-o vizită la Băile Herculane și participă la sfințirea statuii Regelui Ferdinand.

4 iunie

Ia parte la jubileul de 50 de ani al ziarului Universul.

5 iunie

La Oravița, participă la dezvelirea busturilor Regelui Ferdinand și poetului Mihai Eminescu.

7-8 iunie

Inspectează mai multe școli din județul Caraș și din județele secuiești.

9 iunie

Lucrează împreună cu Suveranul.

10 iunie

La București, participă la *Ziua Națională a Sporturilor*, unde, în prezența Regelui, susține o cuvântare.

16 iunie

Rostește un discurs în Senat, în favoarea proiectului de lege pentru organizarea culturii. În timpul cuvântării, are un schimb de replici cu N. Iorga pe tema rolului statului în cultură.

17 iunie

Lucrează împreună cu Suveranul, prezentându-i starea învățământului din județele secuiești.

18 iunie

D. G. ia parte la serbarea de sfârșit de an de la Seminarul central, condus de preot Petre Partenie și la serbarea de sfârșit de an a Școlii primare din Ciorogârla, județ Ilfov.

19 iunie

Ia parte la inaugurarea școlii primare din comuna Marsilieni, județul Călărași.

Apare un pamflet, nesemnat, legat de îndemnurile lui D.G. adresate populației de a bea cât mai multă apă. (*Neamul românesc*, 19 iun.1933, 28, nr.131, p.1).

D. G. revine la Drăguș, cu o echipă redusă, pentru a se efectua anumite verificări pe teren.

21 iunie

În saloanele Tomis din Capitală se deschide prima expoziție de radiotehnică școlară, sub patronajul și în prezența lui D. Gusti, cu participarea liceelor „Sf. Andrei“, și „Sf. Iosif“.

22 iunie

Are o întâlnire de lucru cu primul ministru, Al. Vaida-Voevod.

24 iunie

Acordă trei premii de încurajare, de 10.000 lei, 5.000 lei și 3.000 lei unor studenți de la

Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică.

27 iunie

Vizitează școli minoritare din Ardeal.

28 iunie

Se află la Orăștie, unde evocă personalitatea lui Aurel Vlaicu.

29 iunie

D. G. a vizitat expozițiile de lucru manual de la următoarele școli primare din Capitală: Școala nr. 47 mixtă, Școala de copii mici nr. 10, Școala de băieți nr. 23; Școala mixtă Colentina; Școala de fete nr. 36; Școala de fete nr. 31; Școala de băieți nr. 31; Școala de băieți nr. 30; Școala de fete nr. 30 și Casa Copilului a Societății „Principele Mircea“.

Se întâlnește cu laureații premiilor pentru literatură din anii precedenți, pentru a decerna acest premiu pe anul 1933.

Mircea Eliade își susține teza de doctorat, intitulată *Psihologia meditației indiene*, în fața unei comisii de excepție (sociologul Dimitrie Gusti, filosoful și psihologul Constantin Rădulescu-Motru și istoricul filozofiei Petre P. Negulescu), primind calificativul *magna cum laude*.

1 iulie

Sub președinția Suveranului, s-a ținut la Palatul Regal o importantă consfătuire în legătură cu constituirea *Cetății Universitare* din Capitală, la care a participat și D. G. S-a aprobat planul de ansamblu al *Cetății Universitare*, alcătuit de Academia de Arhitectură sub conducerea profesorului Petre Antonescu.

2 iulie

D. G. are o întrevedere cu Pedro de Prat y Soutzo, ministrul Spaniei la București.

2 iulie

D. G. îi trimite o telegramă lui Garabet Ibrăileanu, informându-l că i s-a acordat *Premiul național literatură*, în valoare de o sută de mii lei.

4 iulie

D. G. are o întrevedere cu Ugo Sola, ministrul Italiei la București, care a solicitat înființarea unei catedre de limba și literatura italiană la Facultatea de Litere de la Iași, toate costurile fiind suportate de guvernul italian.

Inspectează maniera de desfășurare a examenului de bacalaureat la Liceul „Cantemir Vodă“, Liceul „Carmen Sylva“, Liceul „Spiru Haret“ și Școala Centrală de fete din București.

5 iulie

La Dragomirești, D. G. inaugurează cursurile agricole pentru învățători.

Radu Trifan denunță constituirea pe criterii politice a comisiilor de bacalaureat, apreciind că D. G. cunoștea această situație și nu a intervenit. (*Neamul românesc*, 5 iul.1933, 28, nr.142, p.1,2.)

6-7 iulie

Îl însoțește pe Marele Voievod Mihai într-o vizită în Bucovina.

8 iulie

Este primit de Suveran, cu care lucrează în cursul dimineții.

9 iulie

Participă la ședința de deschidere a *Congresului librarilor detașiști* din România.

Seara, la radio, vorbește despre *Fundațiile domnești*.

10 iulie

La Sibiu, în prezența lui D.G. și a unor miniștri, au loc serbările comemorative pentru împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Visarion Roman, primul cooperativist român și întemeietorul Băncii Albina. D. G. rostește un cuvânt de omagiu în memoria acestuia, subliniind rolul acestuia în dezvoltarea inițiativei locale.

11 iulie

D. G. se află în inspecție la cursurile de vară pentru învățători de la Sibiu.

13 iulie

Este invitat la masă de Suveran, împreună cu toți profesorii clasei Marelui Voievod Mihai.

15 iulie

Inaugurează cursurile de vară ale învățătorilor de la Brașov.

16 iulie

Vizitează Școala Inferioară de Arte și Meserii pentru fete din București.

La Pietroșița, participă la punerea pietrei de temelie a Căminului cultural și face o donație de 20.000 lei din partea ministerului.

17 iulie

La Breaza, asistă la solemnitatea inaugurării cursurilor pentru comandanții de cercetași din întreaga țară.

18 iulie

Inspectează cursurile de vară pentru învățători ce se țin la Gheorghieni – Ciuc.

19 iulie

D. G. este proclamat cetățean de onoare al comunei Voșlăbeni, județ Ciuc.

Este atacat în ziarul liberal *Viitorul*, pe tema reformelor din învățământ.

20 iulie

Participă la ședința de guvern, unde s-a luat în discuție cazul episcopului catolic Ștefan Fidler din Oradea, care, într-o cuvântare ținută cu prilejul zilei de 10 Ma, a afirmat că acea zi trebuie să fie o zi de doliu, dar și un memento pentru minoritari.

S-a hotărât să se adreseze un protest Sfântului Scaun. Cu redactarea notei de protest a fost însărcinat D. G.

21 iulie

Vizitează Liceul de băieți din Câmpina.

22 iulie

Se află la Breaza de Sus, unde asistă la închiderea cursurilor pentru comandanți de cercetași și inspectează școlile din localitate.

Lucrează cu Suveranul.

25 iulie

Ca ministru, primește un raport din partea Prefecturii județului Vlașca, în care i se semnalează participarea unor profesori la activități legionare.

28 iulie

În cadrul unei cuvântări la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din Sibiu, anunță elaborarea unor noi programe școlare adaptate nevoilor locale și regionale.

29 iulie

Primește, la minister, pe Joseph Eckhardt, însărcinat cu afaceri și consilier al Austriei.

După amiază, se întâlnește cu primul Ministru Al. Vaida -Voevod.

30 iulie

Împreună cu Petre Andrei, inspectează școli și comune din orașul și județul Vaslui. În comuna Valea Rea, inaugurează un pod și oferă banii necesari pentru terminarea construcției unei biserici.

1 august

Se află la Iași, unde vizitează pe Al. Philippide și Garabet Ibrăileanu.

Îl felicită pe Ibrăileanu pentru câștigarea premiului de literatură și îi transmite invitația Regelui de a veni la Palat după vacanță.

2 august

Aprobă raportul prezentat de Al. Tzigara Samurçaș, inspectorul general al muzeelor și îi solicită să țină, în toamnă, o serie de conferințe și lucrări practice de muzeografie, la Muzeul de Artă Națională de la Șosea.

3 august

Se întâlnește cu Liviu Rebreanu, cu care discută despre proiectul privind înființarea Palatului cultural.

5 august

Opoziția apreciază că inspecțiile lui D. Gusti la unități de învățământ din țară au un dublu scop: să arate cât de activ este guvernul; să poată racola mai ușor învățători și conducători ai satelor în partid.

10 august

D. G. Andreescu, doctorand în filosofie, a fost numit șef de cabinet al lui D. G., în locul lui Anton Golopenția, plecat pentru studii în străinătate (bursa Rockefeller).

11 august

38 de oaspeți englezi, membri ai *Societății de cercetări monografice „Le Play“*, au vizitat Institutul Social Român, fiind primiți de Gh. Vlădescu Răcoasa, care le-a prezentat metoda monografică și i-a invitat, în numele

lui D. G., să meargă la Borsec și în satele din județul Neamț, pentru a vedea cum lucrează pe teren echipele monografice.

11 august

Voicu Resmeriță critică ministerul și pe D. G., pe care-l acuză de „*impostură, șiretenie și ipocrizie*”. (*Neamul românesc*, 11 august 1933, 28, nr. 173, p.2)

13 august

D. G. transmite condoleanțe familiei și conducerii Facultății de Litere și Filosofie de la Iași, în legătură cu decesul profesorului Al. Phillippide și își exprimă regretul că nu poate lua parte la înmormântare.

15 august

Se află la Constanța, pentru a participa la Ziua Marinei.

Seara, în prezența lui D. G., are loc solemnitatea începerii repetițiilor la Teatrul Național.

17 august

Se întâlnește cu Virgil Madgearu, ministrul Finanțelor, cu care are o lungă întrevedere.

19 august

D. Gusti inspectează școli și instituții din județul Vâlcea, împreună cu deputații Ionescu-Botoșani și V.V. Haneș: Sfânta Episcopie, Tipografia Mănăstirii Cozia, Seminarul „Sf. Nicolae“, Liceul „Lahovary“, Liceul de fete și Școala Normală. Precizează faptul că, de când este ministru, se inspiră din realitățile școlii, având ambiția de a restabili atmosfera morală în care trebuie să-și desfășoare activitatea corpul didactic.

20 august

Federația Cercurilor Studențești Transilvănene „Avram Iancu“ din București ține primul congres general la Arad, la care ia parte și D.G., ca membru în Înalțul comitet patronal al acesteia.

22 august

Se află la Râmnicu Vâlcea, unde vizitează licee și școli, „*nu ca un superior, ci ca un coleg.*”

23 august

Sușține conferința *Politica culturală în cadrul statului cultural*, cu prilejul deschiderii cursurilor de perfecționare pentru profesorii de la școlile profesionale.

25 august

În Capitală începe prima construcție la *Cetatea Universitară*. Aceasta debutează cu clădirea Institutului de Igienă, la a cărei ridicare contribuie Ministerul Sănătății, ajutat de Fundația Rockefeller. La punerea pietrei fundamentale a acestei clădiri, sunt prezenți T.D.R. Ioanițescu, ministrul Sănătății și D. G., ministrul Instrucțiunii.

Ca ministru, D.G. impune introducerea sociologiei ca materie de învățământ în licee și școli normale, elaborând el însuși programa analitică.

27 august

Susține conferința *Politica culturală în cadrul statului cultural*, cu prilejul deschiderii cursurilor de perfecționare pentru profesorii de la școlile profesionale.

Primește în audiență o delegație a învățătorilor fără posturi, promițând că se va implica în găsirea unei soluții la această problemă.

La Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București încep cursurile de perfecționare pentru profesorii școlilor profesionale, comerciale și liceelor. În cuvântul de deschidere, D. G. vorbește despre *Politica școlară în statul cultural*.

28 august

Are loc *Congresul general al librarilor din România*, la care au participat librari din întreaga țară și reprezentanții principalelor edituri.

29 august

D. G. primește o delegație a editorilor și librarilor cu care a discutat noua programă analitică pentru cursul secundar; monopolul cărților didactice, cooperativele școlare, colportajul cărții.

31 august

Consiliul inspectorilor locali de învățământ, sub conducerea lui D.G., începe lucrările pentru numirile de suplinitori în învățământul secundar de toate categoriile.

1 septembrie

D. G., ministrul Instrucțiunii, a aprobat deschiderea unui credit de 2.500.000 lei, pentru primele lucrări ale unei noi case pentru membrii corpului didactic.

Dupa amiaza, oferă o masă la restaurantul Eldorado în onoarea profesorului Ramiro Ortiz, pentru a sărbători plecarea acestuia la Universitatea din Padova, unde a fost numit profesor universitar pentru limbile romanice.

2 septembrie

Participă la întrunirea Consiliului inspectorilor generali ai învățământului secundar.

3 septembrie

La Dragoslavele, se întâlnește cu Patriarhul Miron Cristea.

4 septembrie

Se întâlnește cu Ion Mihalache, la Câmpulung, scopul întâlnirii nefiind dezvăluit.

6 septembrie

Directorii de școli normale din întreaga țară s-au întrunit în localul Liceului „Sf. Sava“, sub președinția lui D.G.

7 septembrie

Este primit în audiență de Regele Carol al II-lea, la Sinaia.

8 septembrie

Participă, împreună cu Suveranul, la Congresul ASTRA de la Brașov și rostește un discurs, anunțând intenția întemeierii unei asociații pentru ajutorarea școlilor primare și

a culturii poporului.

D. Gusti trimite o circulară membrilor corpului didactic primar și organelor de control, prin care se urmărește o înviorare a școlii rurale și o activitate extrașcolară mai intensă în domeniul cultural, prin șezători, conferințe, biblioteci etc.

10 septembrie

Adresează o scrisoare Congresului Învățătorilor din Cluj, care reprezintă și un program de acțiune pentru viitor. De asemenea, D.G. își exprimă dorința de a se înființa o mare asociație care să vină în ajutorul școlii primare și a culturii poporului.

11 septembrie

Prezintă Suveranului, pentru aprobare, planurile *Palatului Cultural „Regele Carol al II-lea“*, care va fi un templu închinat artelor.

12 septembrie

Participă la lucrările comisiei care se ocupă de numirea suplinitorilor din învățământul secundar din regiunea București.

14 septembrie

Participă la ședința guvernului, ținută la Călimănești.

Se întâlnește cu Virgil Madgearu, ministrul Finanțelor, căruia îi solicită sporirea fondurilor necesare funcționării Ministerului Instrucțiunii.

19 septembrie

Se află la Stoenеști-Muscel, împreună cu Patriarhul Miron Cristea, Ion Mihalache, generalul Ioan Ilcuș și alte personalități pentru a participa la reînhumarea osemintelor unui erou din război. În cuvântul său, D.G. menționează că monumentul a fost creat cu contribuția școlărilor.

În cadrul aceluiași eveniment, pune piatra de temelie la localul școlii și primăriei.

Inspectează toate școlile secundare din Câmpulung Muscel, interesându-se de lucrările de început de an, precum și de administrarea fiecărei școli în parte.

20 septembrie

Se întâlnește cu G.G. Mironescu.

Are o întrevedere cu Dinu Cesianu, ministrul României la Paris.

22 septembrie

Anulează numirile ilegale de suplinitori făcute fără să se țină seama de titluri și studii.

Are o întrevedere cu ministrul Finanțelor, în legătură cu subvenția necesară funcționării Operei Române, care nu poate deschide stagiunea din lipsă de fonduri.

25 septembrie

Participă la o recepție dată în onoarea participanților la Conferința Micii Înțelegeri.

26 septembrie

La Sinaia, participă la festivitățile semicentenarului Castelului Peleş.

28 septembrie

Prezidează o întâlnire a reprezentanților editorilor și librarilor, unde se discută soluții privind desfacerea publicațiilor prin poșta rurală.

Adresează o scrisoare ziarului *Viitorul*, în care protestează față de afirmațiile făcute într-un articol, conform cărora persoane din minister ar pretinde bani pentru a facilita transferuri și detașări. Solicită să-i fie aduse la cunoștință numele celor care ar practica asemenea lucruri.

3 octombrie

Decide menținerea în activitate a Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Cernăuți.

5 octombrie

Inaugurează noul local al Școlii de fete nr. 1 din București.

6-12 octombrie

Se desfășoară la Paris, în localul Facultății de Drept, lucrările primului *Congres internațional de filosofie a dreptului și sociologie juridică*. D.G. este ales, în lipsă, membru al Institutului internațional de filosofie a dreptului și sociologie juridică, înființat cu această ocazie. Din România, mai este ales Andrei Rădulescu, membru al Academiei Române.

8 octombrie

Se află la Faraoni, județul Bacău, unde reprezintă guvernul la parastasul de patru ani de la moartea lui Gh. Buzdugan, fost regent.

9 octombrie

D. G. este acuzat că a desființat o comisie care se ocupa de învățământul românesc peste hotare.

9-10 octombrie

Prezidează întâlnirea Consiliului interuniversitar, desfășurată la Universitatea din București, la care iau parte rectorii și decanii celor patru universități din țară. Are o expunere pe marginea problemelor discutate și prezintă propuneri de ajutorare a studenților.

11 octombrie

Lui D.G. i se propune să preia șefia organizației județene Maramureș a PNT, însă refuză.

15 octombrie

La Școala politehnică „Regele Carol al II-lea“ din București s-a inaugurat începerea noului an școlar. S-a sărbătorit, în același timp, un deceniu de la înființarea secției silvice și inaugurarea unei secții de aviație. A participat și D. G., care a ținut o cuvântare.

16 octombrie

Participă la inaugurarea mai multor școli primare din județul Muscel.

La Geneva se deschid lucrările celui de-al XI-lea Congres Internațional de Sociologie. Participă, cu comunicări, Gh. Vlădescu Răcoasa și H.H. Stahl.

D. G. este ales, în lipsă, vicepreședinte al Institutului Internațional de Sociologie și al următorului congres, de la Bruxelles, din 1935.

17 octombrie

Participă, la Sinaia, la împlinirea a 40 de ani de viață ai Regelui Carol al II-lea.

18 octombrie

Prezidează o consfătuire a directorilor de muzee din Capitală.

19 octombrie

Inspectează școli din județul Bacău.

20 octombrie

Participă la adunarea deputaților colegiului electoral pentru alegerea de episcopi în eparhia Hușilor, Cetatea Albă și Caransebeș și dă citire Mesajului Regal.

21 octombrie

La Institutul Francez din București, este prezent la o recepție în cinstea ministrului Franței, Marchizul d'Ormesson.

23 octombrie

Trimite o circulară în țară, prin Casa școalelor, pentru a cunoaște exact situația școlilor din punct de vedere al înzestrării lor.

24 octombrie

Propune măsuri de descentralizare a activității ministerului pe care îl conduce.

Participă la vernisajul expoziției de pictură franceză, inspirată din Africa.

25 octombrie

Alături de Suveran, participă la sărbătorirea semicentenarului Liceului „Traian” din Turnu Severin.

26 octombrie

Participă la festivitățile prilejuite de sărbătorirea centenarului Liceului „Carol I” din Craiova precum și la sfințirea Bisericii domnești Sf. Dumitru din Capitala Băniei.

28 octombrie

Alocă suma de 5 milioane lei pentru reparații necesare la școlile primare din țară.

29 octombrie

Se află la Câmpulung Muscel, pentru a asista la sărbătorirea a 49 de învățători pensionați pentru limită de vârstă.

30 octombrie

Discută cu Virgil Madgearu despre alocarea fondurilor necesare reînțeleperii activității la Opera Română din Capitală.

31 octombrie

La Câmpulung Muscel asistă la un *Te Deum* în onoarea Reginei Maria.

31 octombrie

La parte la ședința *Asociației învățătorilor din Muscel*, care omagiază 49 de învățători ieșiți la pensie.

D. Gusti este ales, la al XI lea Congres internațional de sociologie ținut la Geneva, vicepreședinte al Institutului Internațional de Sociologie, președinte fiind proclamat sociologul american Charles Ellwood.

2 noiembrie

Ca ministru, D. G. ia decizia de a introduce educația fizică, drept materie obligatorie, în învățământul comercial de băieți și fete.

Se află la Iași pentru a participa, alături de Rege, la festivitățile legate de decorarea orașului pentru rolul jucat în timpul războiului. În discursul său, D.G. menționează aportul Universității din Iași la dezvoltarea culturii naționale.

D. G. a vizitat: Liceul Internat, Liceul Național, Școala normală „Vasile Lupu“, Oltea Doamna, Școala de Belle arte, Reuniunea femeilor române, Școala de Menaj, Școala de Arte și Meserii etc.

3 noiembrie

Are loc, în prezența lui D. G., vernisajul Salonului oficial de desen și gravură, în Palatul artelor de la șosea.

5 noiembrie

Se află la Cluj, alături de Suveran, unde asistă la sfințirea Catedralei Ortodoxe din oraș, nou construită.

6 noiembrie

La Cluj, participă la o ședință de guvern, acasă la Al. Vaida- Voevod, alături de miniștrii Mihai Popovici, Voicu Nițescu, V.V. Tilea, Mihai Pop și I. Hațieganu.

Au fost discutate probleme curente precum și audiența primului ministru la Suveran, ce urma să aibă loc în aceeași zi.

Sunt aduse acuze severe modului în care D. G. conduce ministerul, în special prin promovarea politicianismului. (*Neamul românesc*, 6 nov.1933, 28, nr.239, p.1)

9 noiembrie

D. G. este acuzat că a permis desființarea Catedrei de Sociologie de la Universitatea din Cluj, după decesul titularului Virgil Bărbat.

Presa liberală își intensifică atacurile împotriva lui D.G.

Guvernul condus de Al. Vaida- Voevod demisionează.

10 noiembrie

D. G. se află în continuare la Cluj, în vizită de lucru.

11 noiembrie

Sunt exprimate rezerve față “soluția salvatoare” găsită de Gusti pentru a combate analfabetismul, prin crearea unui sistem de amenzi gradate aplicate părinților. (*Neamul românesc*, 11 nov. 1933, 28, , nr.243, p.4)

12 noiembrie

La București, Ateneul „Regina Maria“ își reîncepe activitatea culturală în prezența lui D.G.

13 noiembrie

Guvernul condus de Al. Vaida-Voevod este înlocuit de un guvern condus de I.G. Duca.

14 noiembrie

D. G.își încheie cariera de ministru.

16 noiembrie

Asistă la instalarea noului ministru, dr. C. Angelescu, căruia îi face predarea.

În discursul de plecare își ia rămas bun de la funcționarii din minister, face un bilanț al activității sale și subliniază greutățile pe care le va întâmpina noul ministru.

22 noiembrie

Este desemnat din partea PNTȚ candidat pentru Senat în județul Ilfov.

24 noiembrie

Participă la *Adunarea Asociațiilor Culturale*, ținând un discurs în care subliniază necesitatea creării “statului cultural”. Militează, de asemenea, pentru înființarea, prin lege, a Senatului cultural, care să unifice activitatea tuturor instituțiilor culturale ale statului.

Deschide seminariile de sociologie, etică și politică de la facultate.

25 noiembrie

Este desemnat în fruntea Comisiei Centrale de Propagandă a PNTȚ, pe toată durata campaniei electorale.

27 noiembrie

Are o dispută cu N. Iorga pe tema reformelor din învățământ.

28 noiembrie

Regele îi propune lui D.G. funcția de director al Fundației Culturale Regale “Principele Carol”(fostă Voievodul Mihai, fostă Regele Mihai), cu misiunea de a plasa în centrul atenției sale acțiunea culturală la sate. În această calitate, va trebui să înființeze școli pentru săteni și cămine culturale.

10 decembrie

Guvernul condus de I.G. Duca dizolvă Garda de Fier.

25 decembrie

Nu figurează pe lista membrilor aleși în Senat, deoarece în județul Ilfov PNTȚ a obținut doar 4.854 voturi, față de 34.284 ale liberalilor.

29 decembrie

Primul ministru I.G. Duca este asasinat de legionari pe peronul gării din Sinaia.

Ulterior, referindu-se la acest episod, Regele îl consideră pe Duca a fi „prima victimă a celui de-al doilea război mondial”.

Paul Sterian devine doctor în sociologie al Universității din București, Facultatea de Filosofie și Litere, susținându-și teza, intitulată *Elemente de metodologie politică*, în fața unei comisii prezidate de D.G. și având ca membri pe C. Rădulescu-Motru și P.P. Negulescu.

1934

6 ianuarie

În articolul *Anul școlar și cultural 1933*, C. Lungulescu atacă majoritatea reformelor întreprinse de D.G. în sistemul de învățământ. (*Universul*, 6 Ian. 1934, 51, nr.5, p. 2).

La Institutul Social Român apare *Critica rațiunii practice*, de Immanuel Kant, cu sprijinul financiar al lui D. G.

21 ianuarie

La Adunarea Generală a Institutului Social Român, D. G. prezintă activitatea acestuia în cei 15 ani de la înființare și propune direcțiile de dezvoltare pentru viitor.

23 ianuarie

D. G. este numit director al Fundațiilor Culturale Regale „Principele Carol”.

O dată cu această numire, accentul se mută de la cercetarea monografică la acțiunea culturală la sate. D.G. va deține această funcție până în 1940.

30 ianuarie

În prezența lui D. G., Suveranul se adresează tinerilor din echipele Fundației Culturale „Principele Carol”, cu ocazia deplasării acestora la sate.

4 februarie

Participă la Congresul Profesorilor de Filosofie.

5 martie

La Institutul Social Român are loc o conferință susținută de H.B. Butler. D. G. rostește o cuvântare de bun venit, în care își exprimă încrederea României în rolul Societății Națiunilor și al Biroului Internațional al Muncii.

9 martie

Ia parte la investirea, de către Suveran, a Episcopilor de Huși, și de Caransebeș, recent aleși.

10 martie

N. Iorga afirmă că „*Departamentul Instrucțiunii a fost, sub D. Gusti, un permanent aparat de escrocherie*” și regretă faptul că nu există o lege a răspunderii ministeriale în baza căreia D. G. ar fi trebuit să dea socoteală Curții de Conturi. (*Neamul românesc*, 10 mar.1934, 29, nr. 53, , p.1-2.)

2 aprilie

D. G. participă la ședința secțiilor reunite din Timișoara ale Institutului Social Banat-Crișana.

3 aprilie

D. G. vizitează secțiile reunite din Arad ale Institutului Social Banat-Crișana, fiind primit cu multă căldură de autoritățile locale și societățile culturale din oraș.

8 aprilie

Vorbind despre modificarea Legii învățământului, N. Iorga speră ca examenul de definitivat „să nu fie ce a fost sub nefericitul regim al d-lui Gusti- adică un examen de buchea cărții, cu anumite profituri materiale pentru persoanele care au fost în acele comisiuni”. (*Neamul românesc*, 8 apr.1934, 29, nr.78, , p.1, 5.)

27 aprilie

la parte la investirea, de către Suveran, a Episcopului de Cetatea Albă și Ismail.

3 mai

D. G. vorbește, la radio, despre *Statul social*.

12 mai

Vorbește, la radio, despre *Ziua cărții*.

12-20 mai

Se desfășoară *Săptămâna cărții*, în organizarea Fundației Culturale Regale “Principele Carol”.

La deschidere, D. G. salută prezența Suveranului, subliniind rolul acestuia în încercarea de ridicare culturală a poporului.

La inițiativa lui D. Gusti, Fundația Culturală Regală “Principele Carol” organizează o expoziție a cărții populare, a cărții pentru copii și a Revistei *Albina*, cel mai răspândit periodic ce circulă la sate.

17 mai

În ședința generală a Academiei, i se mulțumește lui D. G. pentru donația de 150.000 lei făcută Academiei în calitate de ministru al Instrucțiunii Publice.

19 mai

În prezența regelui Carol al II lea se inaugurează localul renovat al Fundației Culturale Regale “Principele Carol”. La ceremonie a participat și D. G., care a ținut o cuvântare cu acest prilej.

22 mai

D. Gusti este prezent la ședința solemnă a Academiei Române, în cadrul căreia generalul Radu Rosetti este ales membru activ al acestui for

23 mai

La Academia Română, în cadrul unei ședințe publice, D. G. a susținut o comunicare despre: *Monografia sociologică - o metodă de cunoaștere a țării*, subliniind că obiectul acesteia îl formează prezentarea a două lucrări și anume: „*Teoria monografiei sociologice*“ de Traian Herseni, cu un studiu introductiv care îi aparține, și „*Tehnica monografiei sociologice*“ de H. H. Stahl.

Încep campaniile de acțiune culturală organizate de Fundația Culturală Regală „Principele Carol” în mediul rural. 12 echipe studențești pleacă la sate. D. G. se întâlnește cu membrii acestora, le explică regulamentul și le dă îndrumări, pentru ca activitatea echipelor să aibă rezultatele scontate.

22 iunie

La Academia Română, participă la discursul lui Louis Barthou, ministrul de Externe al

Franței, ales membru de onoare al acestui for.

Îi solicită lui Cezar Petrescu să scrie „*un volum de 4-8 coli (mai bine, de 8 coli) despre cei trei Regi, pentru săteni*”.

25 iunie

Participă la punerea pietrei de temelie a Casei Studențești, ce se va ridica pe terenul „Cetății Universitare“, în calea Plevnei colț cu str. Știrbei Vodă, din fondurile adunate de ziarul *Universul*, prin subscripție publică.

27 iunie

Universitatea din Leipzig îi propune titlul de *Doctor honoris causa*.

30 iunie

La sediul Fundației Culturale Regale „Principele Carol“, Regele a ținut să fie de față la plecarea echipelor culturale care participă la munci culturale în mediul rural. D. G. a prezentat programul de lucru al echipelor ce vor lucra timp de trei luni în zece sate din diverse regiuni ale țării.

5 iulie

Apare *Legea pentru învățământul primar al Statului și învățământul normal primar*.

iulie

Se deschid, la Breaza, cursurile de îndrumări pentru conducătorii căminelor culturale, organizate de Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, sub conducerea directă a lui D. G.

15 august

La Gura Sadovei, participă la deschiderea Căminului Cultural *Zorile*, împreună cu echipa studenților care efectuau munci culturale în localitate și intelectualii satului.

6 septembrie

Însărcinatul cu afaceri al Ambasadei Germane, îi comunică lui Gusti că a fost proclamat *Doctor honoris causa* în științe politice al Universității din Leipzig.

8-10 septembrie

Participă la Adunarea Generală a ASTRA, la Tg. Mureș, vorbind despre *Școala țărănească*.

14 septembrie

În parte, la Sinaia, la a treia ședință a comitetului „Oficiului de Educație a Tineretului Român” (OETR).

Traian Herseni obține titlul de doctor în filosofie, cu teza intitulată *Realitatea socială-eseu de ontologie regională*. Președintele comisiei de examinare este D. G.

6 octombrie

La Institutul Social Român, D. G. asistă la conferința lui Louis Pierard, cunoscut scriitor și om politic belgian, care a vorbit despre: *Întrebuințarea timpului liber al muncitorului*.

12 octombrie

Vorbește, la radio, pe tema *La lucru cu echipele Fundației Culturale „Principele Carol”*.

14 octombrie

D. G. ține o conferință, la radio, despre *Activitatea echipelor regale studențești la sate*.

15 octombrie

La ședința Cercului de Studii Ilfovean al PNT, Gusti militează pentru înființarea de școli țărănești, subliniind influența lor benefică asupra nivelului cultural al satelor.

19 octombrie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. prezintă numerele 1 și 2, 1932, din *Arhiva pentru știința și reforma Socială*.

30 octombrie

Leon Jouhaux ține o prelegere publică intitulată *Sindicalismul și reforma statului*, la care participă și D.G.

1 noiembrie

Apare primul număr din *Revista Fundațiilor Regale*, editată de Secretariatul general al Fundațiilor Culturale Regale. Redactor șef este Paul Zarifopol.

D. G. este membru în Comitetul de direcție, alături de E. Racoviță, Al. Brătescu Voinești, I. Simionescu, O. Goga și C. Rădulescu- Motru.

17 noiembrie

La Fundația Culturală Regală “Principele Carol” a avut loc inaugurarea expoziției prin care se aduce la cunoștință publicului rezultatele echipelor studențești trimise în sate, ca să lucreze la ridicarea vieții țărănești. A participat și D. G.

18 noiembrie

La Chișinău, se deschide filiala Institutului Social Român. D. G. ia parte la acest eveniment și menționează, în cuvântul său, că înființarea acestei filiale la Chișinău este unul din cele mai însemnate evenimente din viața institutului. De asemenea, subliniază rolul important al Basarabiei în dezvoltarea întregii țări.

4 decembrie

Vorbește, la radio, pe tema *Concluzii și perspective asupra echipelor regale studențești*.

7 decembrie

Profesorul german Ludwig Ehrlich susține o conferință pe tema *Reforma statului în Polonia*, la care participă și D.G.

20 decembrie

Participă la festivitatea prilejuită de împlinirea a 16 ani de la înființarea Partidului Național Țărănesc.

Sub coordonarea lui D. G. apare volumul colectiv *Un an de activitate la Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor, 1932-1933*, București, 1934, 1.562 p. +38 tabele (dis-

cursuri, programe, proiecte, circulare). Printre autori se numără Petre Andrei, C. Rădulescu-Motru, Anton Golopenția ș.a.

Volumul cuprinde doctrina și opera legislativă a lui D. G., întemeiate pe cercetarea sociologică a situației învățământului din perioada celor patru guverne din care a făcut parte.

Apare revista *Curierul echipelor studențești*, scoasă de H.H. Stahl și Octavian Neamțu, fără ca D.G. să fie informat în prealabil. Acesta însă nu se supără, felicitându-i pe cei doi pentru realizare. Mai mult decât atât, asigură apariția în continuare a revistei.

1935

10 ianuarie

D. G. se află la Paris, invitat de Facultatea de Litere de la Sorbona, unde susține prelegerea *La monographie sociologique en Roumanie*.

După conferință, a urmat filmul „*Vederi din satul transilvănean Drăguș*”.

12 ianuarie

Les Fondations Culturelles Royales de Roumanie, conferință ținută la Academia de Științe Morale și Politice din Paris.

16 ianuarie

La Facultatea de Drept de la Sorbona susține conferința intitulată *L'action monographique en Roumanie*.

D. G. este decorat de guvernul francez cu cea mai înaltă distincție, Legiunea de Onoare, în grad de comandor.

2 februarie

D. G. se află în Germania, unde i se acordă titlul de *Doctor rerum politicarum honoris causa* al Universității din Leipzig.

Cu această ocazie vorbește despre *Fundațiile Regale din România*.

22 februarie

Revine în țară după vizita efectuată în Germania și Franța.

1 martie

Este primit de Rege în audiență și discută probleme legate de dezvoltarea fundațiilor.

8 martie

În ședința ordinară a Academiei, D. G. prezintă lucrarea *Sociologia militans, Introducere în Sociologia politică*, vol.1.

15 martie

Participă la conferința susținută de Ernest Gamillscheg, profesor la Universitatea din Berlin, pe tema *Goethe, Diderot und die Schallanalyse*.

20 martie

D. G. este ales într-o comisie care analizează unele aspecte reclamate de un profesor la minister.

4 aprilie

Pentru pregătirea echipelor studențești care se vor deplasa în sate, se organizează un

număr de 21 conferințe, unele dintre ele fiind susținute de D. G.

7 aprilie

D. G. ține prelegerea *Organizarea culturală*, în cadrul ciclului de conferințe publice ale ISR.

9 aprilie

În prezența lui D. G., la sediul Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, din str. Latină nr. 8, începe o serie de 21 conferințe având ca scop pregătirea echipelor studentești ce merg la sate. Participă foști echipieri, care au lucrat în vara anului 1934 în douăsprezece sate, precum și un număr de peste o sută studenți care doresc să lucreze în campania din vara aceasta. D. G. prezintă studenților principala problema culturală a satelor românești, așa cum ea este cunoscută în urma cercetărilor monografice ale Institutului Social Român, insistând asupra tehnicii de lucru a echipelor studentești.

10 aprilie

Participă la conferința susținută de filosoful și profesorul francez L. Brunschvig.

Seara, este invitat la recepția dată de Ambasada Franței în onoarea acestuia.

8 mai

Profesorul J. Paul Boncour, fost orim ministru și ministru de externe al Franței, vizitează Institutul Social Român, fiind primit de D. G. care îi prezintă realizările și planurile de lucru.

9-10 mai

Profesorul J. Paul Boncour este invitat de Institutul Social Român pentru a susține două prelegeri: *Înțelegerea sindicalismului de stat*; *Organizarea păcii și securitatea colectivă*.

Prima temă este expusă la Ateneul Român, în prezența a numeroase personalități.

D. G. asistă și prezintă activitatea prestigiosului oaspete.

12 mai

Se inaugurează, la Sala Dalles, a treia ediție a *Săptămânii cărții*.

Au fost de față Regele Carol al II-lea și Principele Mihai, președintele Camerei Deputaților, primarul general al Capitalei, opt miniștri, numeroase personalități ale culturii: C. Rădulescu-Motru, Simion Mehedinți, Gh. Țițeica, Ion Agârbiceanu, Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Mihail Sebastian etc.

După discursul Suveranului, D. G. a luat cuvântul din partea Fundațiilor Culturale Regale. Își exprimă dorința de a se organiza biblioteci ambulante, care să ajungă la sate.

14 mai

Într-o conferință de presă, atrage atenția asupra dificultății și responsabilității pe care o incumbă răspândirea cărților la sate.

15 mai

Participă la Adunarea Generală a Academiei Române.

16 mai

La Topoloveni, participă la închiderea cursurilor de la Școala de gospodărie practică.

20 mai

Este dezvelită o placă comemorativă spre cinstirea memoriei lui Spiru Haret, pe casa în care acesta a locuit. Este prezent și D. G.

22 mai

Participă la ședința plenară a Academiei Române.

26 mai

D. G. conferențiază în amfiteatrul Fundației Universitare Carol I despre *Organizarea culturii*. Această conferință face parte din ciclul organizat de Institutul Social Român, intitulat *Reorganizarea Statului și Viața Socială*.

27 mai

La Ateneul Român are loc o adunare pentru propășirea orașului Iași. D. G., neputând participa, trimite o scrisoare de susținere.

30 mai

Participă la un parastas în memoria lui Constantin Clapon, fost membru al echipei Năpădeni-Bălți, decedat în împrejurări tragice.

8-9 iunie

Se desfășoară în București, la Ateneul Român, primul *Congres al Căminelor culturale din țară*, organizat de Fundația Culturală Regală "Principele Carol". În cuvântul său, D. Gusti subliniază faptul că, la sat, "*Căminul cultural este un loc unde trebuie să se adune toți oamenii de bine, intelectuali și gospodari, fără niciun alt gând decât al binelui obștesc.*"

(*Căminul cultural*, mai-iun.1938, 4, nr.5-6, p.170).

23 iunie

D. G. participă la inaugurarea Expoziției *grâului*, deschisă la București.

30 iunie

D. Gusti se află în comuna Principele Ferdinand, județul Teleorman, unde pune piatra de temelie a căminului cultural și asistă la dezvelirea monumentului eroilor.

1 iulie

Participă la manifestarea populară de la Bălilești-Muscel, cu prilejul sfințirii noului local al Casei Cooperăției, căminului cultural și a expoziției de produse locale. În discursul său, D.G. a menționat că între cultură și mișcarea cooperatistă există o strânsă legătură. Cu acest prilej, a oferit din partea Fundației, suma de 3.000 lei, pentru a fi oferită expozanților de produse țărănești, sub forma a 30 de premii de 100 lei.

Este ales președinte al Secțiunii istorice a Academiei Române, poziție deținută până în anul 1938.

25 de echipe studențești se deplasează în mediul rural.

Începe campania de cercetări monografice în satul Șanț, județul Năsăud, la care participă o echipă formată din 47 persoane, condusă de D. Gusti. În echipă sunt integrați și câțiva cercetători din SUA, Germania, Austria, Franța. Se merge pe realizarea unei

monografii restrânse la strictul necesar, care să poată fi dată ca exemplu cercetătorilor satelor românești.

18 august

Vizitează echipa regală aflată pe teren în satul Ghimpați, județ Vlaşca.

26 august

D. Gusti este în Comuna Ferdinand, județul Constanța, unde inspectează, alături de Suveran, echipele studențești aflate pe teren.

28-29 august

Participă la cel de-al doisprezecelea Congres Internațional de Sociologie, ținut la Bruxelles, unde prezintă comunicarea: *La sociologie des unités sociales*.

D. Gusti este ales, pentru un an, vicepreședinte al *Federației Internaționale a Societăților și a Institutelor de Sociologie*

8 septembrie

D. Gusti este la Timișoara, unde participă la Congresul Asociației Învățătorilor.

2 octombrie

Vorbește, la radio, despre *Recolta echipelor culturale regale*.

26 octombrie

Participă la programul cultural din cadrul serbărilor de la Drăguș.

30 octombrie

Se află la Sinaia, unde participă la o recepție cu ocazia zilei de naștere a Reginei Maria.

Noiembrie

Este operat de două ori de otită.

19 noiembrie

Îi mulțumește lui I.E. Torouțiu pentru cuvintele de îmbărbătare trimise într-o perioadă de suferință (după operațiile de otită).

30 noiembrie

Îl felicită pe Liviu Rebreanu cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani și își exprimă admirația pentru calitatea acestuia de “*cercetător*” al satului românesc.

9 decembrie

În prezența Regelui, Fundația Culturală Regală “Principele Carol” inaugurează a doua Expoziție a echipelor studențești, în Parcul Carol, prilej cu ocazie D. Gusti rostește o cuvântare cu acest prilej, arătând că „*aceasta aduce între noi viața de toate zilele și de totdeauna a celei mai numeroase pături a poporului nostru*”.

Într-o fișă a Siguranței Statului este menționat ca membru al lojei masonice din Iași, fără alte detalii.

D. Gusti va dezminți categoric această informație.

Se produce o ruptură în cadrul Școlii sociologice de la București, prin retragerea a patru membri ai acesteia: Ion I. Ionică, Dumitru C. Amzăr, Ernest Bernea și Ion Samarineanu.

Îl recomandă pe Petru Comarnescu pentru a obține numirea definitivă ca inspector în Direcția Generală a Teatrelor.

1936

Ianuarie

Apare primul număr al unei noi publicații lunare: *Sociologie românească*, al cărei director este Dimitrie Gusti, care semnează articolul program al revistei, intitulat *Sociologie românească*.

1 februarie

Conferință, la radio, cu tema *Perspective și învățăminte din munca echipelor studențești*.

6 februarie

La Sala Aro, participă la serbarea culturală dată de Fundația Culturală Regală "Principele Carol". Prezintă filmul documentar asupra localității Șanț.

13 februarie

Conferențiază pe o temă referitoare la simțul datoriei.

14 februarie

La cuvântul la sesiunea generală extraordinară a Academiei Române și susține trimiterea unui memoriu Suveranului.

36 echipe studențești regale se deplasează în sate.

Primăria Capitalei acordă Fundației Culturale Regale "Principele Carol" suma de 2.000.000 lei și un teren de 45.000 metri pătrați în Parcul Național de la Șoseaua Kiseleff pentru construcția Muzeului Satului.

27 februarie

Studentii Universității din Cluj își exprimă nemulțumirea față de Gusti care, ca membru al comisiei pentru ocuparea Catedrei de Sociologie, ar fi favorizat pe T. Herseni, nedreptățind pe candidatul simpatizat de studenți.

29 februarie

Apare *Declarația explicativă* a lui Gusti privitoare la câștigarea concursului pentru ocuparea catedrei de sociologie de către T. Herseni. (*Universul*, 53, 29 feb.1936, nr.59, p.7).

1 martie

D. Gusti are un conflict cu rectorul Universității din Cluj, în urma examenului pentru ocuparea postului de profesor la Catedra de Sociologie, fiecare susținând un candidat diferit.

6 martie

Participă, la Academia Română, la comemorarea Reginei Elisabeta.

8 martie

La Institutul Social Român, se întâlnește cu Henri Bennet, directorul Institutului Internațional de Cooperație Intelectuală.

10 martie

La sediul Fundației Culturale Regale “Principele Carol”, se întâlnește cu Henri Bennet, căruia îi face o expunere asupra activității depuse de fundație, în special în domeniul publicațiilor de popularizare și al activităților echipelor studențești.

Încep lucrările de amenajare a Muzeului Satului. D. G. este ajutat de Victor Ion Popa, Gh. Focșa, H.H. Stahl, Traian Herseni, Mac Constantinescu, M. Pop și alții.

25 martie

Participă la recepția oferită de *Societatea Autorilor Dramatici Români*.

26 martie

Răspunde rectorului Universității din Cluj și consideră încheiată polemica legată de concurs.

2 aprilie

Participă la sărbătorirea a 25 ani de la apariție și a 30 ani de existență a *Revistei de filosofie*, rostind un cuvânt de salut cu acest prilej.

3 aprilie

Ia masa împreună cu Liviu Rebreanu și Pan Halippa.

29 aprilie

Împreună cu Suveranul, vizitează șantierul unde se construiește Muzeul Satului.

Seara, la Restaurantul Splendid - Parc, *Uniunea Fundațiilor Regale* a oferit d-nei și domnului prof. Viggo Broendal o masă la care a luat parte și D. G., care a evidențiat meritele celui sărbătorit.

6 mai

Participă și ia cuvântul la adunarea profesională a PNT.

După amiază, se întâlnește cu Armand Călinescu și cu Al. Vaida-Voevod.

9 mai

În cadrul Lunii Bucureștilor, are loc deschiderea oficială a Muzeului Satului Românesc, în prezența Regelui Carol al II-lea, a Patriarhului Miron Cristea, a mai multor miniștri și oficialități. La inaugurare, D. G. a spus, printre altele, că acest muzeu "*trebuie să placă nu numai ochiului, ci să înfățișeze lucruri adevărate*"; trebuie să fie "*sinteza tuturor satelor din România*". În concepția sa, Muzeul Satului este un muzeu social, nu etnografic.

Muzeul conține 33 de construcții, punctele de atracție fiind o biserică de la Dragomirești, o moară de apă de la Roman, o cherhana pescărească de la Tulcea. Este deschis și un han ilfovean, unde vizitatorii pot degusta produse tradiționale. Accesul publicului este permis începând din data de 17 mai.

D. G. este numit director al Muzeului Satului Românesc, funcție deținută până în anul 1948.

14 mai

Vorbește la radio, pe tema *Rostul Muzeului Satului Românesc*.

20 mai

Fiind sesizat de anumite nereguli privind distribuția ziarelor în stațiile CFR, drept concesionat Fundației Culturale Regale „Principele Carol”. D. G. ia măsuri pentru remedierea acestei situații.

23 mai

În ședința generală a Academiei, D. G. citește raportul privind propunerea alegerii lui Victor Slăvescu ca membru corespondent al acesteia.

25 mai

Comisia din care face parte și D. G. propune, în ședința generală a Academiei, pe Ioan Lepădatu ca membru de onoare al acesteia.

30 mai

În ședința Academiei, D. G. citește raportul de propunere a lucrării *Istoria Pedagogiei*, vol. 1, de C. Narly, pentru Premiul „Demostene Constantinide”.

Fundația Rockefeller acordă un grant de 9.000 dolari Institutului Social Român, pentru programul *Termination of General Support of University Research in the Social Sciences*.

7-8 iunie

Are loc al doilea *Congres al căminelor culturale și școlilor țărănești* din toată țara, ținut în sala Teatrului Național din București, unde D. G. rostește o cuvântare.

9 iunie

Participă la Congresul extraordinar al *Asociației generale a învățătorilor*, care are loc la Ateneul Român.

9 iunie

La Muzeul Satului întâmpină pe Suveran și pe Eduard Benes, Președintele Cehoslovaciei și le prezintă casele expuse.

10 iunie

Participă la deschiderea *Expoziției finlandeze de artă decorativă*, făcând parte din Comitetul de onoare al acesteia.

16 iunie

Conferință radiofonică, cu tema *Participarea României la Expoziția Internațională de la Paris din 1937*.

17 iunie

D. G. este primit în audiență la Suveran.

22 iunie

Este invitat la dejun de către Suveran, cu care discută diverse chestiuni cu privire la participarea României la Expoziția Internațională de la Paris.

27 iunie

La Fundația Culturală Regală „Principele Carol” din str. Latină nr. 8, se întâlnește cu echipele studențești care pleacă pe teren, la 1 iulie, în 27 de sate și le dă sfaturi cum să se comporte la fața locului.

28 iunie

Are loc a doua consfătuire a echipelor regale studențești care vor pleca, timp de trei luni, la continuarea lucrărilor pentru ridicarea morală și spirituală a satelor.

Adunarea a fost prezidată de D. G., asistat de întregul corp de inspectori ai Fundației, cu care a avut o consfătuire, stabilindu-se un număr de 45 echipe, ce vor pleca în diferite regiuni ale țării.

1 iulie

D. G. prezintă Suveranului tabloul echipelor regale studențești ce urmează să se deplaseze pentru trei luni, în diferite sate ale țării. Acesta este aprobat.

Seara, echipele sunt convocate din nou la sediul Fundației, pentru a primi ultimele instrucțiuni înainte de a pleca pe teren. D. G. a citit regulamentul de funcționare a echipelor, cerând membrilor acestora să și-l însușească și să îl respecte.

În satul Șanț, județul Năsăud începe a doua campanie de cercetări monografice, cu o echipă de 50 de cercetători condusă de D. G.

La cercetări participă și un grup de străini: dl. și d-na Lassegnac, doctoranzi în sociologie de la Paris, dl. și d-na Paster, americani, Miss Warner, profesoară din Londra, d-ra Pifil din Viena și profesorul Busshoff din Hamburg. Oaspeții echipei regale lucrează cot la cot cu echipierii, pentru a cunoaște metoda monografică de lucru preconizată de D. G. și aplicată pe teren de toate echipele.

3 iulie

Se deschide, la Poiana Câmpina, Cursul pentru conducătorii de cămine culturale. D.G. susține lecția inaugurală: *Cultura poporului, căminele culturale și opera Fundației Culturale Regale "Principele Carol"*.

16 iulie

Se află la Câmpulung Muscel, unde susține o conferință la cursurile de vară organizate de *Asociația generală a învățătorilor din România*.

Inspectează comune în care lucrează echipe studențești.

18 iulie

Îl însoțește pe Rege la Poiana Câmpina și vizitează Școala superioară țărănească, înființată de Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, pe lângă căminul cultural Înălțarea, condus de învățătorul I. Mateescu, unde se țin cursurile pentru conducătorii căminelor culturale.

Începute la 1 iulie, cursurile durează până pe 30 iulie.

Revista *Arhiva pentru știința și reforma Socială*, XIV, 1936, 513-1328+31p., îi dedică un număr integral, intitulat: *Omagiu profesorului D. Gusti. XXV de ani de învățământ universitar (1910-1935)*, în două volume.

Îl trimite pe Mircea Eliade la Londra, la un congres al *Oxford Group Movement*, de care se interesa și Regele.

25 august

Inspectează echipe studențești care se află în sate din Ardeal, Banat, Crișana.

6 septembrie

Merge să inspecteze echipe studențești care lucrează în localități rurale din Moldova.

20 septembrie

Participă, la Blaj, la aniversarea a 75 de ani a Societății ASTRA, unde susține o cuvântare.

30 septembrie

Conferință, la radio, cu tema *O recapitulare a lucrărilor culturale din acest an*.

6 noiembrie

D. G. face parte din comisia de examen pentru ocuparea Catedrei de Estetică de la Universitatea din București.

Se deschid cursurile Universității din București. D. G. este prezent la festivitate.

7 noiembrie

Profesorul Emilio Bodrero, senator, președintele *Societății Autorilor Italieni* se întâlnește cu D. G., care îi prezintă activitățile desfășurate de Fundația Culturală Regală "Principele Carol".

Seara, la Institutul Italian de Cultură, D. G. participă la recepția dată de profesorul Emilio Bodrero.

9 noiembrie

Participă la banchetul oferit în onoarea lui George Enescu, cu ocazia triumfului obținut în străinătate cu opera *Oedip*.

14 noiembrie

Ține o conferință radiofonică: *Învățămintele și perspective din a treia campanie a echipelor studențești*.

15 noiembrie

În vederea stabilirii unei unități de lucru a tuturor țărilor participante la Expoziția Internațională din 1937, s-a instituit, la Paris, un comitet restrâns al comisarilor generali.

În acest comitet a fost cooptat, în unanimitate, și D. G., comisarul general al Pavilionului României.

20 noiembrie

Este numit membru al Comitetului de organizare a Congresului Internațional de Antropologie, care va avea loc în septembrie 1937, la București.

21 noiembrie

Participă, alături de Regina Maria și de ambasadorul britanic, la deschiderea Cursului de Limba și Literatura Engleză la Facultatea de Litere din București.

22 noiembrie

Participă la o recepție dată de Institutul Francez de Înalte Studii din România.

23 noiembrie

Participă la concertul de gală de la Palatul Regal, susținut de Alexandru Brailowsky, dirijorul orchestrei Radio fiind Alfred Alessandrescu.

24 noiembrie

D. Gusti conduce ședința Consiliului Institutului Social Român. Se discută tema conferințelor viitoare, axate pe problema apărării naționale.

Seara, participă la un banchet oferit în onoarea președintelui Institutului Român de Energie.

25 noiembrie

În calitate de director general al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, se întâlnește cu mai mulți vizitatori din străinătate, membri ai Consiliului Superior de Igienă de la Societatea Națiunilor.

26 noiembrie

Participă la o masă data în onoarea președintelui Academiei, Alexandru Lăpedatu.

Apare broșura *Îndrumător al muncii culturale la sate: 1936*. București, Fundația Culturală Regală “Principele Carol”, 1936.

Se înființează, sub conducerea lui D. G., *Asociația pentru progresul asistenței sociale*.

Din inițiativa lui D. G., se înființează o secție de statistică socială la Institutul de Statistică.

4 decembrie

Ambasada Franței oferă o recepție în onoarea lui George Enescu, la care este invitat și D. G.

18 decembrie

Este pusă piatra de temelie a Pavilionului României de la Paris. Cu acest prilej, Gusti ține o cuvântare. Au mai luat cuvântul E. Labbé, P. Bastid și V. Antonescu

D. G. scrie scenariul și regia la filmul sociologic *Locuința țărănească din România*, operator fiind Tudor Posmantir.

1937

7 ianuarie

În prezența lui D. G. se inaugurează, în București primul Cămin cultural, deschis de Fundația Culturală Regală “Principele Carol”.

9 ianuarie

D. G., comisar general al guvernului, ține o conferință de presă pe tema participării României la Expoziția Internațională ce se va deschide în luna mai, la Paris.

10 ianuarie

La Fundația Universitară Carol I are loc o ședință festivă, cu ocazia împlinirii a 25 de ani de activitate universitară a lui D. G., sub președinția lui C. Angelescu, ministrul educației naționale, care a rostit și cuvântul de salut. Au asistat numeroase personalități din lumea politică, universitară și culturală.

C. Rădulescu-Motru rostește un cuvânt de omagiere, în numele Academiei Române.

Lui D.G. îi sunt înmânate două volume omagiale ale *Arhivei pentru știința și reforma socială*, însumând 1.300 de pagini.

Primul volum, îngrijit de Gh. Vlădescu Răcoasa, cuprinde studiile scrise în limbi străine (franceză, germană, engleză, italiană), semnate de sociologi cu un mare prestigiu internațional.

Volumul al doilea cuprinde colaborările românești și a fost îngrijit de Tudor Vianu și Emanoil Bucuța.

Seara, la Restaurantul Athenée Palace, are loc o masă în onoarea lui D. G.

25 ianuarie

Participă la evenimentul organizat de către studenții Facultății de Filosofie și Litere, care îl omagiază cu prilejul împlinirii a 25 de ani de activitate universitară.

27 ianuarie

Este primit în audiență de Rege, cu care discută despre programele Fundațiilor Culturale Regale.

30 ianuarie

D. G. participă la o conferință a profesorilor universitari național-tărăniști din întreaga țară și susține comunicarea *Tineretul și problema culturală*.

2 februarie

La Muzeul Satului are loc nunta a doi tineri echipieri ai Fundațiilor Culturale Regale, Zina Apostolescu și Dumitru Imbrescu, nași fiind D. G. și soția.

12 februarie

În ședința Academiei, D. G. este propus să ia parte la *Conferința Internațională a Științelor Sociale* de la Paris, din 5-6 iulie.

13 februarie

Consiliul de Miniștri a încuviințat participarea României la Expoziția Internațională de la Paris 1937, însărcinând Fundațiile Culturale Regale cu organizarea acestei participări și numind pe D. G. comisar general al Pavilionului României.

13 februarie

Ducesa de Atholl, însoțită de Lady Layton și Miss Eleanor Rothebone, vizitează Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, unde sunt primite de D. G.

19 februarie

În ședința Academiei Române, D. G. prezintă Nr. 1, an II din *Sociologie românească*.

21 februarie

I P S S Mitropolitul Nicodim al Moldovei, președintele Comitetului Regionalei Fundației Culturale Regale „Principele Carol” din Moldova, însoțit de Mihai David, directorul Regionalei, a făcut o vizită Fundației Culturale Regale „Principele Carol” din str. Latină No. 8.

D. Gusti a prezentat I P S S Mitropolit Nicodim lucrările efectuate până acum de această instituție și alte noi proiecte ce sunt în curs de executare.

22 februarie

Este primit în audiență la Suveran.

Seara, conferință la postul de radio, cu tema *România la Expoziția de la Paris*.

24 februarie

D. G. prezintă presei detalii despre pavilionul românesc care va fi deschis în cadrul

Expoziției Internaționale de la Paris.

1 martie

Urmare a unei agresiuni asupra lui Traian Bratu, rectorul Universității de la Iași, universitățile sunt închise.

4 martie

Vorbește din nou, la radio, despre *România la Expoziția de la Paris*.

8 martie

Profesorul René Maunier, președintele Comitetului de organizare a celui de-al 13-lea Congres Internațional de Sociologie de la Paris, îi solicită lui D.G. acceptul de a fi înscris în Comitetul de onoare al Congresului, fiind singurul străin căruia i se acordă această cinste.

15 martie

Se deschide la București, în Parcul Carol, o expoziție pentru selecționarea obiectelor și produselor meseriașilor români care urmează să fie expuse la Paris. D. G. este prezent la inaugurare și, în cuvântul său, solicită tuturor meșterilor prezenți să trimită lucrări cât mai frumoase.

20 martie

Din inițiativa Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, condusă de D. G., apare *Cartea echipelor*, volum de doctrină și ideologie a muncii pentru ridicarea culturală, națională și spirituală a satelor.

22 martie

În incinta Muzeului Satului, în prezența Suveranului și a membrilor guvernului, D. G. ia parte la inaugurarea celei de-a treia Expoziții a echipelor regale studentești, în care sunt înfățișate lucrările importante, pe grupe de manifestări, din cursul anului 1936. Seara, conferință radiofonică, cu tema *România la Expoziția de la Paris*.

25 martie

Într-o scrisoare adresată lui Liviu Rebreanu, relatează despre eforturile și grijile enorme legate de organizarea Pavilionului României la Expoziția Internațională de la Paris, „*pe care l-a dorit și l-a croit asemenea celor mai mari puteri*”.

29 martie

Conferință radiofonică, despre *România la Expoziția de la Paris*:

31 martie

D. G. oferă, în saloanele Restaurantului Capșa, un dejun în cinstea profesorului E. de Martonne, ilustru geograf și prieten al țării noastre.

Martie

D. G. decide înființarea unei școli de pregătire a echipierilor care vor lucra la sate, începând din vară.

1 aprilie

Vizitează expoziția lucrărilor executate de școlile profesionale de fete și de școlile de meserii de băieți, pentru Expoziția Internațională de la Paris.

5 aprilie

Prezidează o întrunire în cadrul căreia s-a stabilit programul definitiv al festivalurilor de muzică și al celorlalte manifestări care vor alcătui *Săptămâna românească* la Expoziția Internațională de la Paris.

10 aprilie

Are loc Adunarea generală a Institutului Social Român. D. G., președintele institutului, a făcut o amplă expunere asupra activității de până acum, a situației actuale și a schițat directivele pentru viitor.

Este primit de Regele Carol al II-lea, cu care discută probleme legate de Fundația Culturală Regală „Principele Carol”.

Îi înmânează Suveranului un memoriu despre activitatea sa și rezultatele cercetării sociologice în România.

14 aprilie

Are loc Adunarea generală a Institutului Social Român.

Se decide ca revista *Arhiva pentru știința și reforma socială* să devină organ al Institutului Social Român, precum și al Federației Internaționale a Societăților și Institutelor de Sociologie.

13-14 aprilie

Împreună cu profesorul René Maunier, de la Universitatea din Paris, președintele Institutului Internațional de Sociologie, vizitează Școala de echipieri și Căminul cultural din satul Pietriș, județul Arad.

22 aprilie

Are loc o adunare a Institutului Social Român, condusă de D. G., unde se discută modificările de statut și program, de care are nevoie Institutul ca să-și reia activitatea cu intensitatea de altă dată.

D.C. Amzăr, fost colaborator al lui D.G., publică *Știința națiunii- Reflecții și îndoieli asupra noilor initiative ale Profesorului D. Gusti*. În: *Însemnări sociologice*, 3, nr. 1, p.19-31.

Este o abordare critică a felului în care profesorul concepe teoretic cercetarea națiunii românești și o crede realizabilă practic.

H.H. Stahl și Anton Golopenția îi răspund lui D.C. Amzăr cu articole în *Sociologie românească*, acuzându-l, printre altele, de trădare și luându-i apărarea lui Gusti.

10 mai

D. G. participă, la Paris, la un *Te Deum* la capela română, cu ocazia zilei naționale a României.

15 mai

D. G. participă la o ședință a Academiei Române.

19 mai

La terminarea cursului de echipieri pentru conducători de cămine culturale, ținut în satul Pietriș, participanții îi adresează o telegramă lui D.G., mulțumindu-i pentru cele învățate.

29 mai

În ședința Academiei Române, Ludovic Mrazec propune înființarea unui *Consiliu Național de Cercetări*, idee susținută călduros de D. G. Adunarea votează înființarea acestuia, „*ca organ îndrumător și consultativ al statului în toate chestiunile în care cuvântul științe pure sau aplicate trebuie consultat după exemplul instituțiilor similare din țările occidentale și transoceanice.*”

5 iunie

D. G. asistă la discursul de recepție al lui Lucian Blaga la Academia Română.

7-8 iunie

La București, are loc al treilea *Congres al Căminelor Culturale și Școlilor Țărănești*. La deschidere, participă D. G., alături de Suveran.

11 iunie

La Paris, D. G. participă la concertul dat la Teatrul Champs Elysées de *Societatea corală „Carmen”* din București, care obține un răsunător succes.

D. G. este ales membru de onoare al acestei societăți.

La Paris, participă la *Congresul Internațional al Învățământului Primar și Educația Poporului*.

25 iunie

D. G. prezintă Pavilionul României de la Paris reprezentanților presei, care sunt impresionați de maniera de expunere și de calitatea produselor.

26 iunie

Este inaugurat Pavilionul României la Expoziția Internațională de la Paris (cu peste o lună întârziere față de termenul planificat).

D. G. întâmpină vizitatorii de marcă ai pavilionului și ține o cuvântare.

77 de echipe studențești de acțiune se deplasează în sate.

3 iulie

D. G. este decorat cu Ordinul *Steaua României* clasa I.

5 iulie

Participă la Congresul Internațional al Științelor Sociale de la Paris, unde susține comunicările: *Raportul între sociologie și științele sociale și Științele sociale în România*. Membrii congresului au vizitat apoi Pavilionul României la Expoziția Internațională, fiind întâmpinați de D. G.

10 iulie

Participă la deschiderea biroului Oficiului Național de Turism la Paris.

11 iulie

Regele Carol al II-lea sosește la Paris, fiind întâmpinat la gară și de D. G.

12 iulie

D. Gusti oferă o masă, în restaurantul Pavilionului României, reprezentanților Micii Înțelegeri și ai Înțelegerii Balcanice.

Dimineața, Regele Carol al II-lea vizitează Pavilionul României de la Paris, fiind condus de D. G.

Președintele Republicii Franceze oferă un dejun în cinstea Majestății Sale Regele Carol al II-lea al României. La dejun este invitat și D. G.

14 iulie

Suveranul oferă un dineu la Pavilionul României, în onoarea Președintelui Republicii Franceze, a altor oficialități. A luat parte și D. G.

În calitate de comisar general al Pavilionului României la Expoziția Internațională de la Paris, D. Gusti are o activitate intensă, muncește foarte mult și, din cauza surmenării, contractează o afecțiune cardiacă.

16 iulie

D. G. este decorat de guvernul francez cu cea mai înaltă distincție, *Legiunea de Onoare* în gradul de Mare Ofițer.

19 iulie

Suveranul pleacă la Londra, fiind condus la gară și de D. G.

24 iulie

D. Gusti participă la inaugurarea Secției presei românești din Pavilionul Internațional al Presei, de la Expoziția Internațională de la Paris.

D. Gusti ia parte la inaugurarea standului Căilor Ferate Române, din pavilionul comunicațiilor de la Expoziția internațională de la Paris.

23 august

La Paris, se întâlnește cu Petru Comarnescu, căruia îi avansează suma de 2.000 franci.

1-6 septembrie

Împreună cu Henri H. Stahl, Traian Herseni și Gh.Vlădescu Răcoasa participă la cel de-al treisprezecelea Congres Internațional de Sociologie de la Paris, organizat de Institutul Internațional de Sociologie. Congresul are ca temă *Echilibrul social*.

În cadrul Congresului, D. Gusti prezintă comunicarea *La loi du parallélisme sociologique comme loi d'équilibre social*.

La Congres s-a luat decizia, prin vot unanim, ca ediția următoare a acestui for să se țină la București, în perioada 29 august-3 septembrie 1939, sub președinția lui D. G. Tema aleasă: *Satul și orașul*.

În perioada 4-11 septembrie, era prevăzut ca participanții să viziteze localități din țară, alese de organizatori.

13 septembrie

D. G. semnează, pe baza împuternicirii guvernului român, documentele care angajează participarea României la Expoziția Internațională care va fi organizată la New-York, în anul 1939.

Locul rezervat României, în suprafață de aproape 10.000 metri pătrați, este unul dintre cele mai bine situate din întreaga expoziție. El a fost oferit României, ținându-se seamă de frumusețea și reușita pavilionului ei de la Paris.

18 septembrie

La ședința Academiei, D. Gusti expune programul pentru participarea acestui for la Expoziția Internațională de la Paris.

19 septembrie

La parte la ședința Academiei, în cadrul căreia au loc discuții referitoare la participarea acesteia la Expoziția Internațională de la Paris și ia iau decizii corespunzătoare.

Septembrie

Timp de câteva zile este bolnav, reluându-și activitatea la începutul lunii octombrie.

8 octombrie

D. G. și soția oferă un dineu, la Restaurantul românesc din cadrul Expoziției, în cinstea scriitorilor Paul Valery, Jules Romains și André Maurois.

16 octombrie

La Paris, este prezent la un Te *Deum* oficiat la capela română, cu ocazia zilei de naștere a Regelui Carol al II lea, care împlinește 44 de ani.

22 octombrie

D. Chapsal, ministru de industrie și comerț al Franței, a oferit în Restaurantul Pavilionului României un dineu în onoarea organizatorilor Expoziției de la Paris. Printre participanții străini a fost invitat și D. G., comisarul general al Pavilionului românesc.

În cuvântarea sa, ministrul Chapsal a spus : *“Este pentru noi o mare plăcere, să aduc încă o dată, elogiile cele mai călduroase, în numele meu și al colaboratorilor mei, pentru efortul pe care le-a făcut România și pentru chipul în care a fost organizată participarea ei la expoziția din Paris”*.(Universul, 25 oct.1937, nr.494, p.19).

28 octombrie

D. G. a inaugurat, în pavilionul țării, o serie de vizite demonstrative pentru elevii școlilor din capitala Franței, care au ocazia să cunoască mai bine realitățile românești.

5 noiembrie

Albert Lebrun, președintele Republicii Franceze a vizitat secțiunea românească din pavilionul internațional al expoziției. După vizitele din cursul lunii iulie în Pavilionul României, la Restaurantul românesc, la Expoziția satului românesc, la standul meseriașilor români, vizita aceasta este a cincea pe care președintele o face în diferitele secțiuni ale participării românești, fiind întâmpinat și condus de D. G.

7 noiembrie

D. G. participă, la Paris, la un concert de muzică românească oferit de Societatea corală „Cântarea României”, dirijată de Marcel Botez, concert foarte apreciat de asistență.

8 noiembrie

Dimitrie Gusti, comisarul general al pavilionului României la Expoziția Internațională a fost ales vicepreședinte în marele juriu al Expoziției, compus din reprezentanții celor

46 de națiuni.

14 noiembrie

După căderea guvernului liberal, I. Mihalache supune Suveranului lista unui posibil guvern PNT, D.G. fiind propus ca ministru de externe. Lista nu este acceptată.

17 noiembrie

Gheorghe Tătărăscu reconstituie guvernul liberal.

18 noiembrie

La Paris, în cadrul evenimentului *Ziua gândirii*, D. G. prezintă comunicarea *Binefacerile gândirii franceze*.

Henri H. Stahl și Constantin Brăiloiu realizează un film cu obiceiurile de iarnă din comuna Fundu Moldovei.

D.C. Amzăr publică lucrarea *Un muzeu social. De la Le Play și Hazelius la Dimitrie Gusti*. București, Tiparul Universitar, 1937.

În cadrul Institutului Social Român se înființează Centre de Hautes Etudes Internationales, cu asistența Fundației Rockefeller, D. G. fiind ales președintele Comitetului de conducere.

1938

2 ianuarie

Sunt suspendate ziarele *Adevărul*, *Dimineața* și *Lupta*.

12 ianuarie

D. Gusti conduce ședința consiliului general al inspectorilor culturali ai Fundației Culturale Regale „Principele Carol”.

18 ianuarie

Este primit în audiență de către Suveran.

21 ianuarie

În ședință publică a Academiei Române, președintele acesteia Alexandru Lăpedatu îi mulțumește lui D. G. pentru serviciile importante aduse înaltului for și țării, prin maniera exemplară de organizare și prezentare a Pavilionului României de la Expoziția Internațională de la Paris.

31 ianuarie

Nicolae Iorga îi solicită lui Gusti să doneze pentru Școala română de la Fontenoy-aux-Roses „materialele mai bune din admirabilul pavilion pe care l-a știut înălța pentru onoarea țării”.

Pentru viitorul Congres internațional de sociologie de la București au fost înregistrate 100 înscrieri din România și 224 din străinătate, specialiști din 28 de țări manifestându-și dorința de a participa la congres. Au fost selectate 217 comunicări.

10-11 februarie

Are loc lovitura de stat regală. Se constituie guvernul condus de Patriarhul Miron Cristea. Este instituită starea de asediu în toată țara.

13 februarie

Participă la sărbătorirea profesorului Ion Petrovici, cu ocazia împlinirii a 30 de ani de carieră universitară și rostește o cuvântare din partea Academiei Române.

18 februarie

Este publicat în Monitorul Oficial nr. 39/1938 Decretul- lege pentru modificarea Legii pentru represiunea unor infracțiuni contra ordinii publice și a Legii pentru apărarea ordinii în stat, potrivit cărora profesorii erau obligați să își declare apartenența politică. Prin Adresa nr. 55 804/1938, Ministerul Educației Naționale solicită conducerii Universității din București ca fiecare profesor să dea o declarație scrisă de apartenență politică.

D. G. declară că nu face parte din nici un partid politic.

20 februarie

Noua Constituție a României este promulgată prin Înaltul Decret Regal nr. 901.

27 februarie

Noua Constituție este publicată în Monitorul Oficial nr. 48.

1 martie

Prin jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 366, guvernul român a încuviințat participarea României la Expoziția Internațională de la New York, în primăvara anului 1939. Comisar general al organizării participării românești a fost numit profesorul D. G., având în vedere experiența sa.

8 martie

Senatul Universității îi aprobă lui D.G. un concediu medical.

10 martie

La Fundațiile Culturale Regale „Principele Carol”, sub conducerea lui D. Gusti, se organizează prima consfătuire de lucru în legătură cu organizarea participării României la Expoziția Internațională de la New York.

28 martie

D. G. se întâlnește cu Victor Slăvescu, discutând despre participarea României la Expoziția Internațională de la New York.

Decret-lege pentru dizolvarea asociațiilor, grupărilor și partidelor politice.

1 aprilie

Un puternic incendiu izbucnește în satul Dioști, județul Romanați, afectând 115 gospodării din cele 335 existente.

2 aprilie

D. Gusti însoțește pe Suveran în vizită la Dioști. Se decide că locuințele vor fi reconstruite cu sprijinul Fundației Culturale Regale “Principele Carol ”, care pune la dispoziție suma de 33.598.137 lei.

D. Gusti s-a implicat direct în opera de reconstrucție a satului.

2 aprilie

Încetează din viață fratele său, Anastase Gusti, răpus de boală și măcinat de suferințe

atroce, fost director general al Institutului Ipotecar Imobiliar, director la Societatea Reșița și președinte al Consiliului de administrație la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale. D. G., care era foarte atașat de el, resimte foarte mult această pierdere.

În necrologul făcut, H. Sanielevici consideră că: *Era omul cel mai nobil din câți am cunoscut vreodată, sufletul cel mai curat, cub de cristal, de care nu se lipește strop de praf.* (Libertatea, 20 oct.1938, 6, nr.20, p.422).

Înainte de a muri, Anastase își cedează întreaga avere Academiei Române, care va constitui un fond de ajutorare a tineretului studios.

2 aprilie

Pleacă la Pietriș-Arad grupul de 102 echipieri, care formează prima serie, din cele trei, de studenți universitari, care vor urma Școala de echipieri ai Fundației Culturale Regale „Principele Carol”. Înainte de plecare, profesorul Gusti le-a vorbit despre rostul acestei școli, despre chemarea echipierului regal în munca de ridicare a satului.

5 aprilie

Profesorul René Maunier vine la Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, unde este primit de către D. Gusti.

După amiază René Maunier, însoțit de D. G., a vizitat Muzeul Satului.

7 aprilie

Prof. René Maunier susține la Fundația Culturală Regală „Principele Carol” o conferință cu tema *Sociologie colonială*. A luat parte și D. G.

8 aprilie

D. G. participă la ședința Academiei Române.

12 aprilie

Prof. René Maunier, însoțit de D. G., sosește la Arad. De acolo, merg în comuna Pietriș, pentru a vizita Școala de echipieri a Fundațiilor Regale ce funcționează în zonă.

18 aprilie

Uniunea Intelectuală Română îl sărbătorește pe D. G. pentru răsunătorul succes al României la Expoziția de la Paris, din vara anului 1937. Au asistat numeroși intelectuali și artiști dintre cei care au contribuit la buna reușită a expoziției.

63 de echipe studentești de acțiune merg în mediul rural.

23 mai

D. G. ține o conferință la radio cu tema *Nevoia legalizării muncii culturale la sate*:

24 mai

La inițiativa lui D. G., are loc *Congresul Asistentelor Sociale din România*, organizat de Asociația pentru progresul asistenței sociale.

25 mai

Participă la o întâlnire a Comitetului de la Societatea Bancară.

28 mai

Participă la o nouă ședință a Comitetului de la Societatea Bancară.

31 mai

La Academie, participă la comisia care propune alegerea dr. D. Danielopolu ca membru de onoare al acesteia.

1 iunie

În ședință solemnă, Sabin Manuilă este ales membru corespondent al Academiei Române, Secția istorică, pe baza recomandării făcute de D. G., care reliefează rolul acestuia în organizarea statisticii științifice în România.

4 iunie

În ședința intimă a Academiei, D. G. propune ca membri de onoare pe C. Bouglé, René Maunier, Pitirim Sorokin, Corado Gini și Robert Mac Iver.

6 iunie

Cu ocazia Serbărilor Restaurației (Ziua Tineretului Românesc), la Muzeul Satului din București se deschide *Expoziția echipelor regale studențești, a Căminelor culturale și a Școlilor țărănești*, la organizarea căreia D. G. are un important rol. Cu această ocazie, D.G. ține o cuvântare, mulțumind Suveranului pentru implicarea sa efectivă în ridicarea culturală a satelor.

În cadrul aceleiași festivități, Regele îi conferă lui D. Gusti Ordinul “Pentru Merit”.

7 iunie

La Arenele Romane și Ateneul Român din București se deschide al patrulea Congres al căminelor culturale și al școlilor țărănești.

La deschidere participă Suveranul, D. G. rostind cuvântul de inaugurare.

Sușține o conferință la Radio, cu tema: *Inițiativa regală în viața satelor*, subliniind rolul Suveranului în activitatea de ridicare culturală a satelor.

8 iunie

D. G. participă la concursul corurilor căminelor culturale, inițiat de el, desfășurat la Arenele Romane, cu sprijinul Fundației Culturale Regale “Principele Carol”.

9 iunie

În Aula Fundației Universitare Carol I din Capitală s-a întrunit cel de-al patrulea Congres al Școlilor și cursurilor țărănești, organizat de Fundația Culturală Regală „Principele Carol”.

Seara, D. G., este la Teatrul Național, pentru a participa la un spectacol de dansuri populare prezentat de echipele căminelor culturale.

10 iunie

La Fundația Culturală Regală „Principele Carol” are loc adunarea de constituire a *Asociației Echipierilor Regali*, sub președinția lui D. G., care precizează rostul acestei asociații și oferă sfaturi pentru „*păstrarea spiritului de echipier*”.

13 iunie

Participă la ședința de reorganizare a Institutului Social Român și transformare a acestuia în Institutul de Cercetare a Problemelor Sociale ale României.

15 iunie

Din inițiativa lui D. G., se înființează *Cooperativa funcționarilor Fundației Culturale Regale „Principele Carol”*, care își propune ajutorarea acestora în diferite situații.

23 iunie

Conferință radiofonică, având tema *O enciclopedie românească*.

Institutul Social Român invită alte institute de cercetare să-și unească eforturile pentru coordonarea cercetărilor sociale.

24 iunie

S-a deschis expoziția *Luna Cărții*, organizată de Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, în Pavilionul Culturii Românești. Este prezent și D. Gusti.

Participă la un *Consiliu pentru ridicarea vieții sociale la sate*, convocat de Rege, alături de Patriarhul Miron Cristea, Armand Călinescu, Mihai Ralea ș.a. În cadrul întâlnirii, s-a examinat un proiect de lege, cu scopul coordonării acțiunii tuturor autorităților și instituțiilor în acest scop.

27 iunie

D. G. merge în satul Dioști, pentru a ajuta la reconstrucția acestuia, grav afectat de un incendiu devastator chiar înainte de Paști. Intenția sa era de a reda încrederea sătenilor și a realiza un sat model gospodăresc cu ajutorul Fundațiilor, păstrând tradiția satelor olteneste. Intră din casă în casă, pentru a observa stadiul lucrărilor și a sta de vorbă cu sătenii.

30 iunie

Se inaugurează hanul-cooperativă din incinta Muzeului Satului, la care se vor valorifica produse de la căminele culturale din țară. D.G. este prezent și ține o cuvântare cu acest prilej.

1 iulie

În urma demersurilor făcute de către Societatea Națiunilor, efectuate prin intermediul Ministerului Afacerilor Străine, la Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, a fost constituit un comitet de lucru, sub președinția lui D. G., care se va ocupa de realizarea și redactarea, în vederea *Conferinței Europene a Vieții Țărănești*, un memoriu asupra „Vieții țărănești în România” și un studiu mai amplu, bazat pe cercetări de teren, în limba engleză, cu aceeași temă, pentru a fi difuzat în cadrul publicațiilor destinate Pavilionului României la Expoziția Internațională de la New-York.

La sediul Fundației Culturale Regale „Principele Carol” s-a ținut ședința consiliului inspectorilor fundației, sub președinția directorului general, D. G.

2 iulie

Se întâlnește cu membrii echipelor studențești care merg să cerceteze viața satului și să activeze în diferite domenii pentru ridicarea lui. La finalul întâlnirii, rostește o cuvântare în fața celor 700 de echipieri.

6 iulie

Este primit în audiență de Suveran, cu care discută despre oportunitatea înființării Serviciului Social.

7 iulie

Sub președinția lui D. G., la Fundația Culturală Regală „Principele Carol” a avut loc ședința biroului de lucru pentru organizarea participării României la Expoziția de la New York. Cu acest prilej, arhitecții pavilionului, recent întorși din America, au adus planurile definitive și situația exactă, pe teren, a lucrărilor, îndeajuns de avansate pentru ca ele să fie gata chiar înainte de termenele prevăzute.

Tema expoziției este *Lumea de mâine*.

8 iulie

Participă la ședința publică a Academiei și este felicitat de vicepreședintele Ion Petrovici pentru alegerea sa ca membru corespondent al Institutului Franței.

18 iulie

Regina-mamă Maria încetează din viață.

Printr-o telegramă, D. G. informează membrii echipelor studențești despre acest trist eveniment și le solicită să se roage pentru „*odihnirea acesteia în pace*”.

5 august

D. Gusti este primit în audiență de Rege, cu care discută probleme legate de proiectul de lege privind Serviciul Social.

6 august

D. Gusti se află la Pitești, unde participă la inaugurarea școlilor pregătitoare pentru echipierii Serviciului Social.

Cu această ocazie ține o cuvântare în care subliniază misiunea acestui serviciu și importanța celor 31 de școli de pregătire deschise, rolul acestora în formarea unor tineri dispuși să contribuie la ridicarea satului.

14 august

În Monitorul Oficial nr. 187 este publicat decretul care dă țării o nouă organizare administrativ-teritorială. Alături de vechile unități-comuna, plasa, județul- s-a introdus una nouă- ținutul.

Sunt create 10 ținuturi, conduse de rezidenți regali, numiți de Suveran pe o perioadă de 6 ani.

1 septembrie

La sediul Fundației Culturale Regale „Principele Carol” s-a ținut ședința Consiliului inspectorilor fundației și a șefilor echipelor studențești, sub președinția lui D. G. Acesta s-a ocupat de rapoartele primite de la echipele regale studențești ce lucrează în diferite colțuri ale țării, arătând și măsurile ce s-au luat pe teren pentru ca scopurile pentru care lucrează aceste echipe să fie atinse în cât mai bune condiții. De asemenea, a enunțat și alte trei probleme - analfabetismul, natalitatea și mortalitatea copiilor- pentru care trebuie căutate soluții.

2 septembrie

D. Gusti, comisar general al Pavilionului României la Expoziția de la New York, s-a întâlnit cu domnul H. Ross, directorul „Scolei Cantorum” din New York care a venit în România ca delegat al guvernului american și al expoziției de la New York, în vederea

stabilirii unui program de muzică și dans românesc, care să se desfășoare la New York în vara anului viitor.

Acest demers are loc în urma dorinței exprese a organizatorilor și a publicului american.

4 septembrie

Vizitează echipa studențească aflată la datorie în satul Posești, județul Prahova. Cu această ocazie, pune piatra de temelie a căminului cultural din sat.

8 septembrie

Se află la Dioști, pentru a pune piatra de temelie la noua biserică și a înmâna fiecărui sinistrat titlul de proprietate al locului pentru casă.

10 septembrie

D. G. a oferit, la restaurantul din Muzeul Satului, o masă în cinstea d-lor: Henry de Montfort, membru al Institutului Franței, William Culberston, fost ministru al Statelor Unite la București și Guillaume Jaquemyns, profesor universitar din Belgia, veniți să studieze viața satelor românești și, îndeosebi, metoda de lucru a echipelor regale și a Fundației Culturale Regale „Principele Carol”.

17 septembrie

D. G. și Henri de Montfort vizitează echipa regală aflată pe teren în satul Brătulești-Ilfov.

3 octombrie

D.G. îl anunță pe Francisc Rainer că profesorul dr. Otto Fischer, după ce a întreprins unele cercetări medicale în satele noastre, dorește să îl întâlnească și să discute probleme profesionale pe marginea celor observate pe teren și îi cere acordul pentru o întâlnire.

7 octombrie

Ia parte la o ședință a Comitetului de la Consiliul Bancar.

Cele 64 de echipe regale se întorc după trei luni de activitate la sate. Materialele strânse au fost predate lui D. G., care înființează o comisie pentru prelucrarea rezultatelor.

10 octombrie

Legea pentru înființarea Serviciului Social, inițiată de Gusti, este promulgată de Carol al II-lea prin Decretul Regal nr. 3.526 și publicată în Monitorul Oficial nr. 242/10 octombrie 1938, partea I.

Se instituționaliza astfel cercetarea sociologică, îmbinată cu acțiunea socială practică și cu pedagogia socială.

Serviciul Social este echivalentul civil pentru serviciul militar, prin care toți absolvenții de facultate trebuie "înrolați" în munca la sate pentru a ajuta pe țărani, doar astfel putând primi diploma de absolvire a studiilor.

Deviza Serviciului Social era: "*Voi nu veniți cu puterea pumnului, ci cu puterea minții, a inimii și a convingerii*".

În lege se precizează că președintele Serviciului Social are rang de ministru de stat, poate lua parte la ședințele guvernului când sunt discutate probleme ale Serviciului, dar este răspunzător politic doar față de Suveran.

Prin aceeași lege, ISR se transformă în Institutul de Cercetări Sociale al României, instituție de stat, având ca scop organizarea, conducerea și coordonarea lucrărilor din toate domeniile sociale consacrate cunoașterii științifice a țării.
Regele devine președintele institutului, iar D. G., vicepreședinte.

16 octombrie

D. G. participă la un *Te Deum*, la Patriarhie, cu ocazia zilei de naștere a Regelui.

17 octombrie

Conferință radiodifuzată, cu tema: *Rezultatul muncii echipelor regale anul acesta*.

23 octombrie

Votbește, la postul de radio, despre: *Activitatea echipelor regale studențești în a cincea campanie de lucru-1938*.

24 octombrie

Sisține o onferință radiodifuzată, intitulată: *Legea Serviciului Social*, încadrul căreia sunt expuse principiile călăuzitoare ale acestei reforme.

D. G devine președinte al Serviciului Social.

8 noiembrie

Cu ocazia zilei de nume a Marelui Voievod Mihai, D.G. participă la o slujbă religioasă la Patriarhie.

9 noiembrie

D. G. participă la întâlnirea Comitetului de la Societatea Bancară.

10 noiembrie

D. G., comisarul general al României pentru Expoziția Internațională din anul 1939 de la New York, a primit pe reprezentanții presei, cărora le-a făcut o amplă expunere asupra organizării participării țării noastre la expoziție.

11 noiembrie

În vederea construirii unor cămine culturale în județul Prahova, D. G., președintele Serviciului Social și director general al Fundației Culturale Regale „Principele Carol”, a numit un comitet de inițiativă, cu misiunea de a pune bazele acestor cămine culturale.

18 noiembrie

D. G. participă la ședința de constituire a *Institutului de Cercetări Sociale*, desfășurată la Academia Română. Sunt prezenți, printre alții, C. Rădulescu-Motru, Gr. Antipa, V. Madgearu, M. Vulcănescu. Se discută pe marginea statutului și programului de activitate. O altă temă a discuției a fost pregătirea viitorului Congres Internațional de sociologie de la București.

21 noiembrie

D. G. transmite, prin intermediul radio-ului, noile norme ale programului de lucru ale Fundației Regale, precum și ale echipelor.

24 noiembrie

Trimite tuturor căminelor culturale din țară instrucțiuni privind modul în care trebuiau să se preocupe de sărbătorirea zilei de 1 Decembrie. Acestea erau datoare să organizeze

slujbe religioase, conferințe, piese de teatru și lecturi ce tratau tema unirii.

25 noiembrie

Sub conducerea lui D. G., se întrunește Comitetul de organizare a Institutului de Cercetări Sociale al României, care și-a luat însărcinarea redactării unui statut, a unui regulament de funcționare precum și a unui plan de acțiune, potrivit cu art. 16 al. 6 din Legea pentru înființarea Serviciului Social.

30 noiembrie

Se întâlnește cu Albin Johnson, comisarul pentru Europa al Expoziției Internaționale ce se va ține în anul 1939 la New York, căruia îi prezintă stadiul pregătirilor pentru Pavilionul României.

2 decembrie

Rostește o conferință, la postul de radio, cu tema: *Participarea României la Expoziția din New York.*

6 decembrie

În cadrul conferințelor susținute de Charles Oulmont la Radio Normandie și Radio Londra, acesta a declarat că profesorul român D. G., membru corespondent al „Institut de France”, i-a prezentat importanța științifică, dar și umană a echipelor culturale regale, care își desfășoară activitatea la sate.

7 decembrie

Comisia aleasă ca să pregătească lucrările de organizare a Institutului de Cercetări Sociale al României, a ținut prima ședință sub conducerea lui D. Gusti, președintele Serviciului Social.

D. Gusti se întâlnește cu Victor Slăvescu, solicitându-i sprijin financiar pentru Expoziția de la New York.

8 decembrie

Este primit în audiență de Suveran.

Participă la un dejun oferit de Victor Slăvescu în onoarea dr. Hans Pildner.

10 decembrie

Sub auspiciile Casei Școalelor și a culturii poporului se organizează ciclul de conferințe pe tema: „Învățământul primar în concepția actuală a vieții noastre de Stat”. D. Gusti vorbește despre *Serviciul Social și corpul didactic.*

12 decembrie

La Fundația Culturală Regală “Principele Carol” are loc o consfătuire prezidată de D. Gusti, comisar general al pavilionului României. S-a discutat organizarea participării la expoziție a micii industriei românești.

14 decembrie

Fundația Culturală Regală „Principele Carol” trimite instrucțiuni căminelor culturale cu privire la modul în care trebuie organizată serbarea datinilor strămoșești de Crăciun. Serbările vor fi organizate cu ajutorul Ministerului Educației Naționale, al Comandamentului „Straja Țării” și al Comandamentului Pregătirii Premilitare.

15 decembrie

Este votată *Legea pentru organizarea și funcționarea Străzii Țării*.

Din Consiliul Superior de Îndrumare al Străzii Țării face parte și D. G.

16 decembrie

Este promulgat Decretul nr.4.321, pentru înființarea organizației politice a Frontului Renașterii Naționale.

Acesta este decretat drept „unică organizație politică în stat”(art. 1).

Scopul noului partid era „mobilizarea conștiinței naționale în vederea întreprinderii unei acțiuni solidare și unitare românești de apărare și propășire a patriei și de consolidare a statului”. (Art. 2).

17 decembrie

Se constituie primul nucleu al Frontului Renașterii Naționale.

53 de personalități depun cerere de adeziune. Printre aceștia se află și D. G., alături de Constantin Rădulescu-Motru, Armand Călinescu, Petre Andrei, Lucian Blaga, Victor Iamandi, Mihai Ralea, Victor Vlădescu, Constantin C. Giurescu și alții.

20 decembrie

Carol al II lea îl numește pe G. președinte al Comitetului de conducere al Serviciului Social.

21 decembrie

Din inițiativa lui D.G., Fundația Culturală Regală “Principele Carol” inițiază un concurs de selecție a echipelor ce vor participa la serbările datinilor de Crăciun.

D. Gusti susține lecția inaugurală la Facultatea de Litere și Filosofie, cu titlul *Principiile sociale și etice ale Serviciului Social*.

D. Gusti devine proprietarul unui imobil situat în zona de nord a Capitalei, în str. Armindeni nr.4. „*Interior de mare lux, mobile moderne, gust din zilele noastre. Stare materială recentă. La etaj, biroul lui Gusti, luxos, îmbrăcat în biblioteci. Pe o etajeră un portret cu dedicație a lui Mussolini. Într-un colț, mascat de un vas fără flori, portretul soției sale*”. (Victor Slăvescu, *Note și însemnări zilnice*, II, p.314.)

1939

4 ianuarie

Este desemnat ca membru al comisiei pentru întocmirea regulamentului legii de înființare a organizației politice Frontul Renașterii Naționale.

10 ianuarie

D. G., președintele Serviciului Social, a semnat decizia prin care generalul Virgil I. Bădulescu a fost numit directorul căminelor culturale.

11 ianuarie

Sub președinția lui D. Gusti, s-a întrunit comitetul directorilor și inspectorilor Serviciului Social, care a discutat regulamentul instituției.

Petre Andrei, ministrul Educației, vizitează Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, fiind întâmpinat de D. G., președintele Serviciului Social.

16 ianuarie

Are loc, în Aula Fundației Culturale Regale „Principele Carol I”, solemnitatea distribuirii premiilor obținute de participanții la Expoziția Internațională de la Paris. Premiile sunt înmânate de D. G.

18 ianuarie

D. G. aduce la cunoștință că toți funcționarii Centralei Fundației Culturale Regale „Principele Carol” și Serviciului Social aderă la Frontul Renașterii Naționale.

D. G. semnează o decizie pentru punerea în aplicare a *Legii Serviciului Social*.

19 ianuarie

La Academie, susține comunicarea *Considerațiuni asupra unui sistem de sociologie etică și politică*.

Prefectul județului Brașov, colonelul Tocineanu, îl înștiințează pe D.G. că a crescut numărul căminelor culturale, acestea luând locul cărciumilor sătești.

26 ianuarie

În conformitate cu prevederile din *Legea Serviciului Social*, Institutul Social Român se transformă în Institutul de Cercetări al României.

Integrat în Serviciul Social, Institutul dispune totuși de o organizare autonomă, fiind constituit din 44 de institute științifice.

28 ianuarie

D. Gusti participă, la Sibiu, la ședința comitetului central al ASTREI, însărcinată cu aplicarea Serviciului Social în Ardeal.

Se decide afilierea asociației în cadrul Serviciului Social.

2 februarie

La Camera de muncă are loc premiera meseriașilor evidențiați la Paris cu lucrările lor. Președintele Uniunii Camerelor de Muncă, Virgil Molin îl felicită pe D. G. pentru dragostea și devotamentul cu care a îmbrățișat cauza meșterilor români.

8 februarie

În sala din Calea Victoriei nr. 41 are loc vernisajul expoziției preliminare de obiecte de artă țărănească, ce urmau a fi selecționate pentru Expoziția Internațională de la New York. La eveniment a participat și D. G.

9 februarie

D. Gusti prezintă presei rezultatele activității echipelor studențești care au activat la sate în anul 1938.

13 februarie

Serbează, printr-un banchet oferit la Restaurantul Athénée Palace, 20 de ani de activitate la Institutul Social.

14 februarie

Membrii Institutului Social Român se întâlnesc cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de activitate intensă. Sărbătorirea acestei instituții de înaltă cultură socială s-a dorit a fi

și un omagiu adus președintelui său, prof. D. G., șeful necontestat al școlii sociologice românești.

15 februarie

D. G., președintele Serviciului Social, are întrevederi, la Fundația Culturală Regală „Principele Carol“, cu profesorul Gh. Alexianu, rezidentul regal al ținutului Bucegi, în vederea aplicării Legii Serviciului Social în acest ținut și cu generalul dr. N. Marinescu, ministrul Sănătății, în vederea unui plan comun de acțiune al Serviciului Social cu Ministerul Sănătății.

16 februarie

D. G. trimite o circulară tuturor căminelor culturale din țară, pentru a le da instrucțiuni cu privire la felul în care trebuie să sărbătorească împlinirea unui an de la adoptarea noii Constituții.

17 februarie

Se întâlnește cu un prim grup de comandanți ai școlilor de echipieri ai echipelor studențești, ce vor funcționa în virtutea obligației tineretului de a presta Serviciul Social al muncii la sate.

Se întâlnește cu studenți din Capitală, având loc o discuție pe tema Serviciului Social.

Are o nouă întâlnire cu Gh. Alexianu, pentru a discuta despre aplicarea legilor privind Serviciul Social pe plan local.

18 februarie

George Enescu îl roagă să-l aducă pe tânărul pianist Dinu Lipatti ca interpret al concertului său pentru pian și orchestră, care va avea loc la New York.

19 februarie

D. G., președintele Serviciului Social, însoțit de Octavian Neamțu, secretar general, pleacă la Iași ca să ia parte la inaugurarea Serviciului Social în ținuturile: Prut, Nistru, Suceava și Dunărea de Jos.

20 februarie

D. G. a participat la inaugurarea expoziției de broderii, fețe de masă, perdele și țesături care vor fi expuse la Expoziția de la New York.

21 februarie

În Aula Universității Mihăilene din Iași are loc, în prezența lui D. G. și a autorităților locale, solemnitatea constituirii regionalelor Serviciului Social din ținuturile Prut, Nistru, Suceava și Dunărea de Jos.

26 februarie

Se inaugurează, la Craiova, activitatea Serviciului Social pentru ținuturile: Bucegi, Olt și Marea. Participă D. G. împreună cu autoritățile locale.

27 februarie

În prezența lui D.G. are loc inaugurarea expoziției de covoare și mobilă românească, destinate pavilionului României de la Expoziția de la New York. Expoziția, instalată în localul ONT din str. Wilson, este organizată de Comisariatul General Român.

4 martie

D. G. pleacă la Paris și, după câteva zile, la New York.

6 martie

Patriarhul Miron Cristea încetează din viață.

Potrivit dispoziției date de D.G., plecat din țară, toate căminele culturale din țară vor comemora memoria acestuia, ca un ultim omagiu pentru cel care a contribuit la ridicarea satelor.

11 martie

La Academia de Științe Morale și Politice de la Paris prezintă comunicarea *Bazele științifice ale Serviciului Social*, cu ocazia alegerii sale ca membru al Institutului Franței.

28 martie

D. Gusti, comisarul general al Pavilionului României la Expoziția Internațională de la New York, a fost sărbătorit de comisarul pavilionului american.

4 aprilie

Ministrul României la Washington, Radu Irimescu, a oferit un dejun în onoarea lui D.G.

30 aprilie

Se inaugurează Expoziția Internațională de la New York.

5 mai

În țară, se inaugurează *Luna Cărții*, organizată de Fundațiile Culturale Regale „Principele Carol”. Expoziția se axează pe două momente principale:

- 50 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu;
- 100 de ani de la nașterea Regelui Carol I.

11 mai

În prezența mamei președintelui Roosevelt, se inaugurează Pavilionul României de la Expoziția Internațională de la New York.

D. G., comisar general, primește oaspeții și rostește un discurs de bun venit.

14 mai

Pentru a se da posibilitate românilor din New York și împrejurimi să vină în cât mai mare număr la serbarea zilei naționale, D. G. organizează *Ziua României*.

15 mai

Este proclamată *Ziua României* la Expoziția internațională de la New York. D. Gusti susține o cuvântare, unde reliefează activitatea Serviciului Social și a Fundațiilor Regale.

Este ales cetățean de onoare al orașului New York.

23 mai

Guvernul american oferă un dineu în onoarea profesorului D. G., prin Comisariatul General Federal al Expoziției Internaționale

D. Gusti efectuează o călătorie în câteva state americane, vizitând colonii românești și universități de prestigiu.

În orașul Pittsburg, D. G. a fost primit de profesorii universității din oraș, în frunte cu rectorul ei, de toți membrii coloniei românești și de oficialitățile orașului.

D. G. a fost proclamat președinte de onoare al secțiunii românești pentru Universitatea Națiunilor, care se construiește la Pittsburg.

La Cleveland, D. Gusti a vizitat sediul Uniunii Societăților Române din America.

La primăria orașului, a fost primit de către primarul Burton, care a oferit oaspetelui, în calitate sa de reprezentant al României, cheia simbolică a orașului, distincție rar acordată unui străin.

La Detroit, D. Gusti a fost primit de preoții tuturor așezărilor românești și a vizitat cele șase biserici ortodoxe din oraș.

1 iunie

În țară, au loc alegeri parlamentare.

2 iunie

În urma alegerilor, D. G. este numit senator de către Carol al II-lea. De asemenea, sunt aleși (sau numiți de Rege) și alți intelectuali de mare valoare, precum Nicolae Iorga, Mihai Ralea, Petre Andrei, Grigore Antipa, Lucian Blaga, C. Rădulescu - Motru, Ion Jalea, George Enescu și alții.

6 iunie

D. G. este primit în audiență de Președintele SUA, Franklin Delano Roosevelt, care declară că *Legea Serviciului Social* din România „este cea mai avansată din lume”. (D. G., Știința și pedagogia națiunii. În: *Sociologie românească*, iul-dec. 1942, nr.7-12, p.370).

9 iunie

D-na Sara Delano Roosevelt, mama președintelui Statelor Unite, a dat un prânz în onoarea lui D. G. și a soției, la reședința sa din Hyde Park.

D. G. a înmănat d-nei Sara Delano Roosevelt însemnele Marii Cruci a Ordinului Coroana României, ce i-a fost conferită de Regele Carol al II-lea.

12 iunie

Sub patronajul lui D.G. a avut loc un reușit concert de muzică populară românească. Cântecurile, foarte bine alese, au fost executate impecabil în cadrul impresionant al pavilionului oficial românesc.

14 iunie

D. G. se îmbarcă pe pachebotul Normandie, călătorind către Europa.

20 iunie

Sosește la Paris.

24 iunie

Este ales membru corespondent al Academiei de Științe Morale și Politice din Paris. Cu această ocazie susține prelegerea *Legea Serviciului Social în România*.

Iunie

Impresionați de rolul lui D. G. la promovarea științelor sociale, membrii Institutului de Sociologie din Anglia au votat în unanimitate, la adunarea generală din iunie, alegerea acestuia ca vicepreședinte al acestui institut.

1 iulie

D. G. sosește în țară.

5 iulie

Este primit în audiență la Rege, căruia îi prezintă situația Pavilionului României de la Expoziția de la New York, considerat de toată lumea drept un mare succes.

7 iulie

Participă la ședința publică a Academiei Române.

14 iulie

În ședința Academiei, face o dare de seamă asupra felului în care a fost organizat Pavilionul României la Expoziția Internațională de la New York.

23 iulie

La o ședință a Academiei Române, D. G. arată că misiunea ce i s-a încredințat de a organiza Pavilionul României la Expoziția de la New York, l-a împiedicat să ia parte la lucrările recentei sesiuni generale a Academiei. Anunță că va face o comunicare despre activitatea Pavilionului României la New York, cu care ocazie va depune Academiei și documentele Pavilionului Românesc de la Expoziția Internațională de la Paris.

24 iulie

Este ales cetățean de onoare al comunei suburbane Poiana Cămpina, pentru serviciile de seamă aduse acesteia.

28 iulie

În localul Fundației Culturale Regale „Principele Carol“ are loc, sub conducerea lui D. G., o ședință cu directorii, inspectorii generali și conducătorii taberelor de pregătire ale tinerilor care își satisfac astfel obligațiunea prevăzută de art. 5 din *Legea Serviciului Social*.

31 iulie

D. Gusti a făcut o vizită de informare și îndrumare în plasa Dâmbovic din județul Argeș, aleasă ca plasă model pentru aplicarea Serviciului Social în ținutul Bușteni.

2 august

Se află în satul Dioști, pentru a evalua stadiul lucrărilor de reconstrucție a locuințelor și a lua măsuri pentru rapida terminare a acestora.

6 august

D. G. participă, la Pitești, la deschiderea cursurilor școlilor pregătitoare pentru echipierii Serviciului Social.

Cu acest prilej, subliniază importanța muncii acestor echipe pentru ridicarea satului românesc.

În țară se deschid 31 de școli pregătitoare pentru echipierii Serviciului Social.

14 august

Intervine pe lângă Cezar Petrescu rugându-l să accepte, pe un loc vacant la redacția ziarului România, un ziarist șomer, Nicolae Manoliu, pe care îl recomandă ca fiind o persoană conștiințioasă și care “*a adus servicii de presă la Fundația Culturală Regală Principele Carol*”.

17 august

Printr-o circulară trimisă participanților la cel de- al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie de la București, se anunță amânarea acestuia pentru perioada zilelor de Paști din 1940. Motivul invocate tine de situația internațională complexă.

31 august

D. G. se întâlnește cu Victor Iamandi, ministrul Justiției.

1 septembrie

Începe cel de-al doilea război mondial.

Se întesesc criticile, uneori transformate în atacuri dure, împotriva Serviciului Social, a cărui activitate este pusă tot mai mult la îndoială. Serviciul este acuzat că a fost înțesat de legionari.

7 septembrie

D. G. trimite un apel tuturor echipelor regale formate din băieți, prin care le solicită să-și întrerupă activitatea. Răspunde astfel chemării Suveranului către tineri de a-și îndeplini cu prioritate îndatoririle de ostași.

9-11 septembrie

Participă, la Blaj, la Congresul general al Societății ASTRA, unde rostește un discurs.

13 septembrie

Se întâlnește, la Muzeul Satului, cu comandanții Serviciului Social, mulțumindu-le pentru activitatea depusă și abordând probleme ale activității viitoare.

20 septembrie

D. G. se întâlnește cu Victor Slăvescu.

Seara, participă la un dineu oferit în onoarea lui Clodius Neubacher, trimisul Berlinului pentru reglarea schimburilor economice cu Germania.

21 septembrie

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ÎPSS Nicodim vizitează sediul Serviciului Social, fiind primit de D. G., care îi prezintă activitățile efectuate.

Primul ministru Armand Călinescu este asasinat.

22 septembrie

D. G. participă la o ședință restrânsă a Academiei.

24 septembrie

La București, are loc un serviciu funebru în memoria lui Armand Călinescu, la care participă și D. G. Ulterior, se află printre personalitățile care însoțesc trenul mortuar până la Curtea de Argeș.

După asasinarea lui Armand Călinescu, în cadrul Serviciului Social sunt arestați un număr de funcționari, foști legionari sau considerați simpatizanți ai acestora.

3 octombrie

În jurnalul său, Carol al II-lea afirmă: *“Din nou au început atacurile împotriva Serviciului Social, de astă dată serioase, bazate pe infiltrațiuni gardiste. Atacurile sunt*

solide... tare mi-e teamă că voi fi învins “ (Regele Carol al II-lea al României. Însemnări zilnice. 1937-1951, vol.2, București, Edit. Scripta, 1995, p.241).

D. G. nu se mai bucură de sprijin din partea Suveranului, deoarece sfetnicii acestuia nu agreau de loc radicalismul echipelor studențești care lucrau pe teren.

D. G. este urmărit de Serviciul Special de Informații (SSI), fiind acuzat de adversari că dorește înființarea unui nou partid politic, care să concureze cu Partidul Renașterii Naționale, apropiat Regelui.

7 octombrie

D. G. trimite o circulară tuturor regionalelor, căminelor culturale județene, orășenești și sătești, cuprinzând instrucțiuni speciale pentru organizarea școlilor țărănești care trebuiesc adaptate împrejurărilor actuale.

Este luată în calcul posibilitatea ca Institutul de Cercetări Sociale al României să devină Institutul de Științe Sociale al României. D.G. este de accord.

9 octombrie

Regele Carol al II-lea menționează, în urma unor discuții cu persoane apropiate, că „...Urdăreanu, care este foarte violent în această chestiune, a trecut și la atacuri personale împotriva lui Gusti și, indirect, asupra mea pe chestiune de concepție”.(Carol al II lea. *Între datorie și pasiune. Însemnări zilnice*, vol. 2, (1939-1940), București, Casa de editură și presă Șansa, 1996, p.17.

11 octombrie

Regele înaintează primului ministru Constantin Argetoianu cererea de suspendare a Serviciului Social.

13 octombrie

În urma unor intrigi, prin care persoane ostile lui D. G. prezentau cercetările monografice și activitățile efectuate de membrii Serviciul Social drept imixțiuni în problemele administrației de stat, *Legea Serviciului Social* este suspendată prin Decretul-lege promulgat sub nr. 3.726 și publicat în Monitorul Oficial, nr. 238 din 13 oct. 1939, partea I.

Explicația oficială o constituie nevoia de a dirija fondurile acestuia către bugetul armatei, mobilizată între timp.

Toate acuzele se contabilizează pe seama lui D.G., care își vedea astfel irosită ambiția de a schimba la față România.

D.G. nu știe nimic despre această măsură, pe care i-o aduce la cunoștință Regele personal.

Carol al II-lea mărturisește că a luat cu durere decizia de suspendare.

Într-o notă a SSI se afirmă că există anumite indicii că foștii legionari și simpatizanți (care continuau să își promoveze doctrina) ar fi fost plasați la Serviciul Social, cu știința secretarului general delegat Octavian Neamțu.

Se precizează totuși că D. G. nu ar fi fost informat despre acest aspect, fiind indus în eroare în privința trecutului noilor angajați.

19 octombrie

D. Gusti se întâlnește cu Victor Slăvescu și discută pe marginea desființării Serviciului Social.

23 octombrie

Într-o notă a SSI, se menționează că D. G. a intrat în conflict cu Frontul Renașterii Naționale, iar urmarea a fost că Serviciul Social a fost desființat.

27 octombrie

Cu ocazia zilei onomastice, D. G. se întâlnește cu prietenii săi. Le mărturisește cât de mult regretă desființarea Serviciului Social și le face cunoscut acestora numeroasele manifestări de simpatie pe care le primește.

Nemaifiind implicat în conducerea Serviciului Social, speră să aibă mai mult timp disponibil, pentru a se ocupa cu prioritate de publicarea lucrărilor sale în limba franceză.

D. G. își înaintează Suveranului demisia din funcția de director de la Fundațiile Culturale Regale “Principele Carol”.

4 noiembrie

Participă la ședința Academiei.

16 noiembrie

Prin Decretul Regal nr. 4090, Institutul de Cercetări Sociale al României se transformă în Institutul de Științe Sociale al României.

D. G. este numit președinte al comisiei pentru redactarea statutului acestui institut, fapt considerat chiar de D.G. ca o primă destindere între Palat și persoana sa.

21 noiembrie

Participă la o recepție la Palat.

Noiembrie

D. G. îi solicită lui Cezar Petrescu să accepte calitatea de membru în secția Ziaristică a Institutului, ținând cont de experiența sa deosebită acumulată până la acea dată.

Suveranul îi propune lui D.G. să preia Ministerul Educației Naționale, în locul lui Petre Andrei, dar acesta refuză.

7 decembrie

Este primit în audiență la Suveran, fiind apoi oprit la dejun.

8 decembrie

Participă la o ședință a Academiei Române, ocazie cu care donează acesteia „*Buletinul Institutului Social Român*“, tomurile I și II pe anii 1937-1938 (Chișinău, 1939).

1940

12 ianuarie

La ședința de lucru a Academiei Române D. Gusti prezintă trei volume în care sunt tipărite conferințele și comunicările celui de al XIV-lea Congres Internațional de

Sociologie, care urma să aibe loc în București în toamna anului 1939, intitulate: „*Travaux du XIV-e Congrès International de Sociologie*”.

19 ianuarie

La Academia Română susține, în ședință publică, comunicarea *Considerații asupra unui sistem de sociologie, etică și politică*.

În timpul ședinței prezintă și publicația apărută în limba franceză, în trei volume, sub auspiciile Institutului de Științe Sociale din România, intitulată „*Nerej, un village d'une région archaïque, monographie sociologique*”, dirigée par H. H. Stahl.

Prin Înalt Decret Regal, este desemnat primul Comitet al Institutului de Științe Sociale al României, D. G. fiind numit președintele acestuia.

7 februarie

D. G. prezintă Consiliului profesoral al Facultății de Litere și Filosofie, referatul privind teza de doctorat a lui Henri H. Stahl.

21 februarie

Sub conducerea lui D. G., are loc prima adunare a celor 100 de membri ai Institutului de Științe Sociale al României. D. G., președintele Institutului, a precizat misiunea acestuia și a conturat, în linii generale, directivele planului de lucru.

28 februarie

Are loc întâia ședință a Institutului, prezidată de D. G., consacrată prezentării de către fiecare secție a planului de lucru.

11 martie

Secțiunea industrială a Institutului de Științe Sociale, sub conducerea lui D. G., ține ședința de constituire în localul Societății Politehnice.

15 martie

În cadrul ședinței publice de la Academia Română, D. G. susține comunicarea *Monografia sociologică. Planul de lucru*.

Moare Nae Ionescu, în urma unui infarct.

17 martie

Au loc funeraliile lui Nae Ionescu, la cimitirul Bellu, la care este ptezent și D. G. Guvernul impune anumite restricții, nefiind permise discursurile.

D. G. este primit în audiență la Suveran, cu care discută despre organizarea Institutului de Științe Sociale.

22 martie

La Academia Română, D. G. susține comunicarea *Monografia sociologică. Metoda de lucru*.

Cu același prilej, donează Academiei lucrarea sa „*La Monographie et L'action Monographique en Roumanie*” – conférences données à l'Université de Paris (2-e édition), Paris, 1937.

18 aprilie

În numele fratelui său decedat, Anastase Gusti, donează Bibliotecii Facultății de Drept din București un număr de 300 volume de specialitate.

Mai

C. Noica își depune la secretariatul Universității teza de doctorat, ce va fi examinată de o comisie alcătuită din P.P. Negulescu, G.G. Antonescu, N.I. Herescu și D. G.

10 mai

Este publicată, în două volume, lucrarea *Zece ani de domnie a M.S. Regelui Carol II.*

D. G. se numără printre cei care aduc elogiul Suveranului, alături de Nicolae Iorga, George Enescu, Lucian Blaga, Emanoil Bucuța, Grigore Antipa, Șerban Cioculescu, Camil Petrescu, I.M. Sadoveanu etc.

18 mai

În ședința publică a Academiei Române, D.G. a prezentat lucrarea de monografie sociologică *Clopotiva – un sat din Hațeg*, tipărită în colecția „Biblioteca de Sociologie, Etică și Politică“, aflată sub conducerea sa.

21 mai

Într-o ședință de lucru a Academiei Române, D. G. este ales membru în comisiunea permanentă a bibliotecii.

După amiaza, merge acasă la C. Rădulescu-Motru, care își serba ziua onomastică.

28 mai

Într-o ședință a Academiei, D. G. a prezentat lucrarea d-lui Gh. N. Leon, *Finanțele administrațiilor locale* (București, 1940).

31 mai

La Academie, Alexandru Lăpedatu a prezentat lucrarea lui D. *Problema sociologiei – Sistem și metodă.*

D. Gusti participă la ceremonia a primire a lui Victor Slăvescu ca membru activ al Academiei Române.

3 iunie

C. Noica își susține teza de doctorat.

22 iunie

Prin Decretul lege nr.2.056, Regele Carol al II-lea transformă Frontul Renașterii Naționale și pune bazele unui nou partid, unic și totalitar, *Partidul Națiunii*, aflat sub conducerea sa supremă. Suveranul își rezervă, prin lege, dreptul de a numi forurile superioare de conducere ale acestuia.

28 iunie

În urma notelor ultimative din 26 și 27 iunie adresate României, armata sovietică ocupă Basarabia și Nordul Bucovinei.

5 iulie

D. G. ia parte la ședința Academiei Române, unde se decide ca Academia să întocmească un memoriu privind răpirea regiunilor românești și să-l trimită Academiilor și instituțiilor de cultură și știință din Europa și de dincolo de Ocean.

12 iulie

Academia Română expediază în străinătate memoriul referitor la răpirea regiunilor românești.

D. Gusti permite refugiaților din Basarabia să locuiască, pentru o perioadă, în Muzeul Satului.

Decizia, luată din rațiuni umanitare, se dovedește în final neinspirată, o parte din patrimoniu fiind degradat.

30 august

Prin Dictatul de la Viena, România este obligată să cedeze aproape jumătate din teritoriul Transilvaniei în favoarea Ungariei horthyste.

5 septembrie

Prin Decret Regal, primul ministru, generalul Ion Antonescu, este investit cu puteri depline.

6 septembrie

La cererea imperativă a noului prim ministru și sub presiunea unor manifestații de stradă legionare, Carol al II-lea transmite un *Manifest către români*, prin care își anunță abdicarea, lăsându-l în loc pe fiul său Mihai, care depune jurământul ca Rege al României în aceeași zi.

9 septembrie

Prin decret semnat de Ion Antonescu, Partidul Națiunii este desființat.

27 septembrie

În ședința publică a Academiei Române, D. G. a prezentat lucrarea *Îndrumări pentru monografiile sociologice* (Biblioteca de sociologie), redactată sub direcția științifică a profesorului D. G. și conducerea tehnică a lui Traian Herseni, cu o bibliografie a scrierilor românești și străine despre școala sociologică de la București de Paula Herseni.

10 noiembrie

Un cutremur cu epicentrul în zona Vrancea are loc, Capitala fiind foarte afectată.

23 noiembrie

Generalul Ion Antonescu semnează actul de aderare a României la Pactul Tripartit.

Prin venirea la putere a generalului Ion Antonescu, D.G. trece printr-o perioadă dificilă. Este urmărit de poliția legionară, permanent șicanat, cursurile ținute la Universitate îi sunt întrerupte de huligani etc.

6 decembrie

Participă la ședința Academiei. Solicită să fie tradus în limbile germană și italiană volumul *La Transylvanie*.

1941

24 ianuarie

Participă la ședința Academiei Române, unde se adoptă textul unei telegrame trimisă Regelui și Mareșalului Antonescu.

10 februarie

The New School for Social Research din New York îi propune lui D. G. să devină profesor asociat, pe o perioadă de doi ani, cu un salariu de 2.000 dolari pe an. Din cauza războiului, nu poate pleca din țară pentru a răspunde acestei invitații.

13 februarie

Marea Britanie rupe legăturile diplomatice cu România.

D. G. se ține departe de viața politică.

7 martie

D. G. este desemnat să reprezinte Academia Română la aniversarea centenarului Universității Catolice din New York, în perioada 5-7 septembrie.

9 aprilie

În Monitorul Oficial nr. 85 din 9 apr. 1941, este promulgat Decretul- Lege nr.986, prin care Uniunea Fundațiilor Culturale Regale ale României capătă o nouă organizare.

Fundația Universitară Carol I, Fundația “Regele Ferdinand I”, Fundația Culturală “Regele Mihai I”, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, precum și Filarmonica trec sub conducerea directorului general, profesorul D. Caracostea și a unui comitet alcătuit din directorii Fundațiilor și a trei membri ai Academiei Române: Ioan Petrovici, D. G., Ion Simionescu.

17 aprilie

D. G. participă și ia cuvântul la o agapă oferită în onoarea lui C. Rădulescu- Motru, cu ocazia pensionării acestuia.

9 mai

D. G. susține, în ședință publică la Academia Română, comunicarea *Știința și pedagogia națiunii*.

16 mai

În ședința Academiei o comisie, din care face parte și D.G., depune o propunere de modificare a două articole din Statutul acestei instituții.

17 mai

Participă la ședința Academiei și ia cuvântul în problema Bibliotecii acesteia.

20 mai

În ședința Academiei Române, D. G. prezintă propuneri de modificare a Statutului instituției. Printre altele, propune ca Academia să aibă un număr de 50 de membri.

25 mai

Are loc ședința publică de primire ca membru al Academiei Române a lui P.P. Negulescu, care rostește discursul de recepție intitulat *Conflictul generațiilor și factorii progresului*.

D. G. rostește discursul de răspuns, insistând asupra conceptului de progres.

26 mai

În ședința Academiei, Gusti depune alte propuneri de modificare a Statutului.

29 mai

Participă la ședința festivă a Academiei Române prilejuită de împlinirea a 75 de ani de la înființarea acestui for.

31 mai

Participă la o ședință publică a Academiei Române. Prezintă raportul la lucrarea lui Al. Dima *Conceptul de artă populară*, propusă a fi premiată. De asemenea, prezintă raportul la lucrarea *Gospodăria în credințele și riturile magice ale femeilor din Drăguș*, de Ștefania Cristescu- Golopenția, premiată cu Premiul „C.G. Vernescu”.
În aceeași ședință, Ion Simionescu este ales președinte al Academiei Române.

12 iunie

În ședința Senatului Universității se aprobă înființarea Institutului de Statistică, pe lângă Facultatea de Științe și se formează o comisie compusă din profesorii O. Onicescu, V. Vâlcovici, D. G., I.N. Fiñescu și Gh. Leon, pentru redactarea definitivă a Statutului și programului acestuia.

22 iunie

România intră în război alături de Germania.

28 iunie

Aflat la Băile Herculane, “după o cură de băi de care aveam mare nevoie”, D. G. se întoarce la București, unde își reia activitatea.

25 iulie

Este dat publicității Comunicatul oficial privind eliberarea Basarabiei.

13 octombrie

D. G. participă la o conferință privind constituirea unui *Comitet Român al Cercetărilor Științifice*, după model francez și italian.

Octombrie

D. G. este invitat de Columbia University din New York, pentru doi ani, pentru a ține un curs.

Depune cererea pentru obținerea pașaportului, dar fără rezultat.

În particular, generalui Rosetti îi comunică faptul că Mareșalul Antonescu nu este de acord să-l lase să plece. (Constantin Argetoianu, *Însemnări zilnice*, vol. 9, 21 aprilie-31 decembrie 1941, p.480).

7 noiembrie

În ședința intimă a Academiei, D. G. prezintă *Lucrările celui de-al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie*, București, publicate de Institutul Internațional de Sociologie în limbile germană, franceză și italiană.

20 noiembrie

Guvernatorul civil al Transnistriei, Gh. Alexianu, solicită lui D. G. ca Institutul de Științe Sociale să efectueze o lucrare științifică de tip monografic privind locuitorii din acea zonă. D. G. acceptă și desemnează pe Traian Herseni drept conducător al unei comisii care să efectueze cercetări pe teren.

26 noiembrie

În cadrul Consiliului Facultății de Filosofie și Litere, D. G. participă la dezbaterile problemei cercetării, facultatea fiind invitată să contribuie la organizarea viitoare a cercetărilor științifice.

12 decembrie

Vorbește la emisiunea Universitatea Radio despre *Coeziunea socială*, în ciclul "Aspecte ale aspirației către unitate".

D. G. participă la sărbătorirea lui C. Rădulescu-Motru, cu ocazia pensionării acestuia și rostește un discurs.

Societatea *Amicii Statelor Unite* își încetează activitatea.

1942

8 ianuarie

Face un apel la Ion Petrovici, ministrul Educației, pentru sprijinirea profesorului colonel dr. Panu, aflat în pericol de a-și pierde catedra de la Facultatea de Medicină Veterinară, „*din motive străine de știință*”.

13 ianuarie - 7 februarie

În această perioadă, comisia condusă de Traian Herseni cercetează regiunile cu populație românească mai compactă din Transnistria.

Februarie

Mircea Vulcănescu este numit asistent onorific la Catedra de Sociologie, condusă de D. G.

6 martie

Vorbește la emisiunea Universitatea Radio despre *Clasele sociale și armonia între ele*, în ciclul "Aspecte ale aspirației către unitate".

27 martie

În ședința publică a Academiei, D. G. prezintă volumul al doilea din lucrarea *60 de sate românești*.

16 mai

În ședința Academiei, D. G. solicită alocarea suplimentară de fonduri pentru tipărirea publicațiilor instituției. Este ales membru al Comisiei pentru concursul Premiului „Toma și Ion N. Socolescu”.

20 mai

Insistă, în cadrul Academiei Române, pentru înființarea unei comisii de cercetare pentru cunoașterea poporului român.

22 mai

În ședința Academiei, D. G. propune realizarea unui catalog al tuturor cărților existente în bibliotecile din țară, în special al celor care tratează dezvoltarea națiunii române.

26 mai

În ședința Academiei, în cadrul căreia se discută bugetul acesteia, D. G. solicită alocarea de fonduri suplimentare pentru cercetarea științifică.

27 mai

În plenul Academiei, susține ca secțiile reunite să se angajeze într-o acțiune pentru cunoașterea națiunii române.

30 mai

La ședința Academiei, D. G. ia cuvântul pe marginea Raportului Fundației Elias.

31 mai

Face parte din comisia care propune ca membri de onoare ai Academiei Române pe Walter Hoffmann și C. Orghidan.

1 iunie

Ia parte la ședința Academiei Române.

2 iunie

Se alege Biroul Academiei Române pentru noul an academic, D. G. devenind vicepreședinte, cu 22 de voturi.

D. G. vizitează comuna Serbulovka, din Transnistria, unde lucrau echipe ce colectau date privind românii de acolo pentru Institutul Central de Statistică. Cu acest prilej, sugerează lui A. Golopenția, care era responsabil cu această lucrare, să adune și material monografic din satele moldovenești, pentru a fi publicat.

18 septembrie

În ședința Academiei, D. G. relatează despre expediția făcută în Transnistria, unde a vizitat 10 sate moldovenești.

13 noiembrie

În ședința Academiei, D. G. prezintă comunicarea *O vizită la echipa care face numărătoarea românilor dincolo de Bug*.

1943

5 februarie

În ședința Academiei, D. G. depune donația de dar cinci manuscrise ale lui Nicolae Iorga, din partea doamnei Viorica Stănescu.

12 februarie

Din partea lui Constantin Giurescu, D.G.prezintă în dar, în ședința Academiei, două volume ale publicației *Siebenbürgen*.

25 martie

C. Rădulescu –Motru îi cere sprijinul lui D.G., la Consiliul profesoral al Facultății de Litere, pentru a transforma postul de șef de lucrări al lui I.M. Nestor într-unul de psihologie experimentală.

14 mai

La Academia Română, în ședință publică, susține comunicarea intitulată *Legile unităților sociale*.

22 mai

În ședința Academiei, ia cuvântul pe marginea Raportului financiar.
Este membru în comisia care propune ca membru al Academiei pe Francisc Rainer.

Propune să se distribuie gratuit manuale școlare fiilor refugiaților din Ardealul de Nord.

24 mai

Participă la ședința Academiei și are o intervenție substanțială pe marginea Raportului financiar. De asemenea, propune ca Iuliu Moisil să devină membru de onoare al Academiei Române.

28 mai

Participă la ședința Academiei și ia cuvântul din partea Comisiei Premiului „Socolescu”.

29 mai

La sugestia lui D. G., Academia Română inițiază formarea unei comisii care să se ocupe de cunoașterea vieții poporului român. Din ea fac parte D.G., Victor Slăvescu, Andrei Rădulescu, C. Rădulescu-Motru, Nicolae Bănescu, Mihail Sadoveanu, Grigore Antipa, Ion Simionescu.

31 mai

În ședința Academiei, propune lucrarea *Japonia de ieri și de azi*, de Ioan Timuș, pentru Premiul „Năsturel”.

Propune lucrarea *Tratat de asigurări sociale*, de T.D.R. Ioanițescu, pentru Premiul „C.G. Vernescu”.

Propune lucrarea *Scrisori de război din anul vitejiei românești, 1941*, de Al Lascarov-Moldoveanu, pentru Premiul „George Vâlsan”.

1 iunie

Prezidează ședința Academiei de alegere a forului de conducere al acesteia. Este reales vicepreședinte al Academiei Române.

11 iunie

Conduce ședința Academiei.

30 iunie

Participă la sesiunea generală extraordinară a Academiei.

3 august

Îl vizitează pe C. Rădulescu-Motru la conacul acestuia de la Butoiești și discută despre rolul Institutului Social.

În toamna anului 1943, la Universitatea din București a fost scos la concurs postul de conferențiar de filosofia istoriei și a culturii, pentru ocuparea căruia s-au înscris, în ordine cronologică, Ion Zamfirescu, Mircea Eliade și Constantin Noica.

Comisia formată din D. G. (președinte), Lucian Blaga, Nicolae Bagdasar, Mihai Ralea și Gheorghe Oprescu (membri), l-a respins *ab initio* pe C. Noica din concurs, pe motiv că activitatea și cărțile sale îl recomandă pentru un alt domeniu al filosofiei, mai precis pentru istoria filosofiei și metafizică.

Stanciu Stoian obține doctoratul în sociologie, cu teza „*Sociologia și pedagogia satului*”, conducător fiind D. G.

9 octombrie

Participă și ia cuvântul la ședința Academiei.

29 octombrie

Academia Română trimite lui C. Rădulescu-Motru o scrisoare de solidaritate, semnată și de D. Gusti, prin care îl asigură de sprijinul lor față de “atacul brutal (al lui Lucian Blaga-n.n.) din revista Saeculum, sept.-oct.1943”.

24 noiembrie

Comisia de concurs pentru postul de conferențiar la Catedra de Filosofia istoriei și culturii, alege pe Ion Zamfirescu.

Noiembrie

Comisia formată din D. G., președinte, M. Florian și G. Antonescu, recomandă pe Mihai Ralea ca profesor titular la Catedra de psihologie.

Arhiva pentru știința și reforma socială și Sociologie românească își încetează apariția.

1944

7 ianuarie

Încetează din viață Ion Simionescu, Președintele Academiei Române. “*Pentru Academie, pierderea este imensă*”, subliniază în cuvântul său D. Gusti.

8 ianuarie

În conformitate cu art.15, aliniatul 3 din Statute și cu art. 66, aliniatul 3 din Regulamentul general, “*atribuțiile de președinte vor fi exercitate de domnul vicepreședinte D. Gusti, cel mai vechi membru al Academiei între vicepreședinți.*”

14 ianuarie

Conduce ședința ordinară a Academiei Române.

21 ianuarie

În parte la ședința Academiei Române și discută despre problemele Bibliotecii acesteia.

28 ianuarie

Conduce ședința Academiei, unde prezintă mai multe lucrări propuse pentru premiere.

3 februarie

D. Gusti scrie un referat favorabil privitor la admiterea lui Constantin Noica la examenul oral de ocupare a Catedrei de Filosofia Culturii și Filosofia Istoriei de la Facultatea de Litere și Filosofie din București.

4 februarie

Conduce ședința Academiei. Se decide evacuarea unor colecții ale acesteia.

11 februarie

În ședința Academiei, D.G. participă la discuții legate de evacuarea colecțiilor.

18-25 februarie

D. G. participă și conduce ședința Academiei Române. Apropierea liniei frontului tensionează situația și între membrii acestui for. Au loc discuții în contradictoriu privind locația din provincie unde să se mute Academia, situația și starea colecțiilor care trebuie evacuate etc.

3 martie

Este prezent la Academie și conduce lucrările acesteia.

10 martie

Ia parte la ședința ordinară a Academiei și vorbește în memoria lui Grigore Antipa.

17 martie

Conduce o ședință tensionată a Academiei. Se decide evacuarea institutelor la Hațeg.

25 martie

La o întâlnire a academicienilor, D.G. cinstește memoria lui Ion Ciurea.

31 martie

Conduce sesiunea generală extraordinară a Academiei. Printre alte subiecte, D.G. amintește de personalitatea lui Petre Bogdan.

4 aprilie

Pentru prima dată, Capitala este bombardată de aviația americană.

7 aprilie

D.G. este prezent la ședința Academiei. Comunică celor prezenți faptul că nu s-a aprobat evacuarea acestora la Hațeg, orașul fiind supraaglomerat cu alte instituții.

10 aprilie

Este promulgat Decretul lege nr. 267 pentru organizarea Fundațiilor Culturale Regale. Este desființată Uniunea Fundațiilor Culturale Regale și se redă personalitatea juridică fundațiilor componente, care sunt scutite de taxe și impozite către stat.

13 mai

Apare în Monitorul Oficial nr. 111, din 13 mai 1944, Decretul lege nr. 267 pentru organizarea Fundațiilor Culturale Regale.

2 iunie

În ședința Academiei, D.G. ia cuvântul în memoria lui Constantin Stoicescu.

16 iunie

Încetează din viață Ludovic Mrazec. În cadrul ședinței Academiei, D.G. elogiază personalitatea acestuia.

23 iunie

D. Gusti conduce ședința Academiei. Dăruiește acestuia o scrisoare primită de la Nicolae Iorga.

30 iunie

Ia parte la ședința Academiei, unde se abordează diverse variante de locații în care să fie mutate colecțiile.

7 – 14 iulie

Conduce două ședințe ordinare ale Academiei, unde se discută probleme curente.

14 iulie

Este ales președinte al *Societății Româno-Americane*.

23 august

Mareșalul Ion Antonescu este arestat. România iese din alianța cu Puterile Axei. Se instalează un nou guvern, condus de generalul Constantin Sănătescu.

15 septembrie

Conduce ședința Academiei și ține o cuvântare în memoria profesorului Francisc Rainer.

De asemenea, vorbește despre semnificația operei lui Liviu Rebreanu, un elogiu adus scriitorului stins din viață prematur, la 1 septembrie, în condiții neclare.

22 septembrie

Conduce ședința Academiei. Se discută despre Școala Română de la Paris.

29 septembrie-6 octombrie

Participă la mai multe întâlniri de lucru în cadrul Academiei Române. Se abordează probleme privind situația actuală a țării în lumina schimbărilor politice dramatice care au avut loc.

13 octombrie

În cadrul unei întâlniri de lucru la Academie, moderată de D.G., acesta le cere colegilor să abordeze problemele care trebuie rezolvate pentru ca activitatea instituției să revină la normal.

14 octombrie

Participă la un parastas în memoria lui Liviu Rebreanu.

20 octombrie

Conduce o nouă ședință a Academiei.

27 octombrie

Conduce o ședință a Academiei. Subliniază consecințele actului de la 23 August și responsabilitățile care revin instituției în noile condiții.

20 octombrie

Se lansează inițiativa de înființare a ARLUS, de către un grup de intelectuali de stânga, care se aflau în vizită în casa profesorului Constantin Parhon.

Ulterior, această zi a devenit "Ziua prieteniei româno-sovietice".

26 octombrie

Într-o masă oferită de C.I. Parhon, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani.

27 octombrie

Se reiau, în București, lucrările Academiei Române. În deschidere, D. Gusti marchează ziua de eliberare și recucerire a pământului românesc din Ardealul de Nord.

3 noiembrie

În cadrul ședinței Academiei, D.G. solicită reluarea lucrărilor comisiei care se ocupa de redactarea raportului privind necesitatea înființării unui *Consiliu Național de Cercetări Științifice*.

Propunerea este acceptată și comisia începe discuții pe această temă. I se solicită lui D.G. să formuleze un proiect de regulament.

10 noiembrie

În ședința Academiei, D.G. ia cuvântul pentru a cinste memoria lui Charles Diehl, decedat la Paris, și a lui Mircea Djuvara.

12 noiembrie

În localul Facultății de Științe a Universității București are loc Adunarea generală constitutivă a Asociației Române pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică (ARLUS).

A fost ales Comitetul de conducere: președinte, C.I. Parhon; vicepreședinți, Simion Stoilov, D. Danielopolu, Gh. Nicolau, N. Porfiri, Dumitru Bagdasar și D.G.

Au fost adoptate actul constitutiv, statutele și programul asociației.

17 noiembrie

Ia parte la ședința ordinară a Academiei.

23 noiembrie

D. G. este atacat dur și blamat “*pentru elogiul funebru injust*” pe care îl face lui Liviu Rebreanu. (*Scânteia*, 23 nov.1944, 1, nr.63, p.2.)

24 noiembrie

D. G. propune adunării generale a Academiei discutarea proiectului, elaborate de el, pentru înființarea *Consiliului Național al Cercetării Științifice*.

1 decembrie

La Academie, la comemorarea unirii Transilvaniei cu România, D. G. rostește un discurs.

3 decembrie

Participă la recepția dată de ARLUS în onoarea lui A.I. Vâșinschi, prim locțiitor al Comisarului Poporului pentru Afacerile Străine al URSS.

5 decembrie

Demisia guvernului condus de generalul Constantin Sănătescu provoacă o criză politică.

6 decembrie

Regele Mihai încredințează mandatul pentru formarea unui nou cabinet generalului Nicolae Rădescu.

8 decembrie

D.G. participă și conduce ședința de lucru a Academiei.

13 decembrie

Se (re)înființează *Amicii Statelor Unite*. De această inițiativă de mare curaj și-au legat numele, alături de D. G., A. Golopenția, Petru Comarnescu, Dan Duțescu, Vasile Stoica, Nicolae Petrescu.

15 decembrie

D.G. conduce o ședință a Academiei.

16 decembrie

D. G. vorbește, la radio, despre *Franklin Delano Roosevelt*, în cadrul emisiunii “Personalități hotărâtoare în actualul război”.

19 decembrie

Participă la recepția dată de ARLUS în onoarea lui V.S. Kemenov, președinte al

Asociației sovietice pentru relațiile culturale cu străinătatea.

22 decembrie

În ședința Academiei, aduce un elogiu lui Ion Andrieșescu și Nicolae Cartojan.

Decembrie

În numele Academiei, propune guvernului crearea unui *Consiliu Național al Cercetării Științifice*, cu scopul de a promova știința pură și aplicată în toate domeniile.

Guvernul aprobă această propunere și alocă un fond inițial de un miliard lei.

1945

12 ianuarie

În ședința Academiei, prezidată de D.G. se reia discuția privind proiectul de înființare a *Consiliului Național de Cercetări Științifice*.

19 ianuarie

Se înființează *Consiliul Național al Cercetării Științifice*, destinat a contribui “*la progresul științelor teoretice și aplicate, prin coordonarea instituțiilor existente ce se ocupă cu problemele științei în general, inclusiv cu cercetarea poporului român, precum și a persoanelor ce lucrează și creează în domeniul științific*”. D. G. este prezent în sală.

26 ianuarie

Conduce ședința Academiei. Este ales președinte al *Consiliului Național al Cercetării Științifice*.

28 ianuarie

Ia parte la parastasul lui Nicolae Cartojan.

Ianuarie

În deschiderea Cursului de Sociologie, D. G. se referă pe larg la caracterul sociologic al iminentei reforme agrare.

2 februarie

Conduce ședința Academiei, în cadrul căreia relatează despre întrevederea avută cu Ștefan Voitec, ministrul Învățământului, cu care a discutat despre *Consiliul Național al Cercetării Științifice*.

9 februarie

D. G. prezidează o ședință a Academiei Române, în cadrul căreia se discută, printre altele, dificultățile întâmpinate cu restituirea cărților primite în depozit de Biblioteca Academiei, de la Oficiul de capturi din Odesa.

15 februarie

Are loc prima ședință a *Consiliului Național al Cercetării Științifice*, la care participă și ia cuvântul și D. G..

23 februarie

Este prezent și conduce ședința Academiei.

1 martie

D. Gusti îi trimite un mesaj de condoleanțe și îmbărbătare doamnei Marta Rainer, la moartea soțului. O asigură de devotamentul lui și de admirația pentru munca ce o des-

fășoară în memoria distinsului ei soț.

2 martie

Conduce ședința ordinară a Academiei, unde se discută problemele ale activității curente.

6 martie

Sub presiunea sovieticilor, este instaurat guvernul condus de Petru Groza.

16 martie

La Academie, D. G. rostește elogiul lui Ion Rădulescu Pogoneanu, decedat cu două zile înainte.

23 – 30 martie

La parte și conduce ședințe ale Academiei, în cadrul cărora se încearcă găsirea unor soluții problemelor tot mai numeroase, în special de ordin financiar, cu care se confruntă instituția.

30 martie

Conduce ședința Academiei.

25 aprilie

Se serbează împlinirea a 20 de ani de la începerea primei cercetări monografice de la Goicea Mare. Participă D. G., alături de foști monografiști, echipieri și colaboratori.

27 aprilie

Conduce ședința Academiei.

Devine Președinte al nou înființatului *Consiliu Național al Cercetării Științifice*, de pe lângă Consiliul de Miniștri, înțiat de el în calitate de Președinte al Academiei Române.

2 mai

Decret lege nr. 364, în urma căruia sunt interzise 2538 de publicații periodice și neperiodice în limba română, franceză, maghiară, italiană, „cu caracter legionar, fascist, hitlerist, șovinist, nazist sau pasagii dăunătoare bunelor relații ale României cu Națiunile Unite”.

Acest decret este completat cu alte instrucțiuni, drept urmare, până în anul 1948, numărul autorilor și cărților interzise crește dramatic. Printre cei interziși se află Nichifor Crainic, Octavian Goga, Radu Gyr, Iuliu Maniu, Pamfil Șeicaru, C. Rădulescu-Motru, Mircea Vulcănescu etc.

15 mai

Se deschide cea de-a 79-a sesiune generală a Academiei Române, condusă de D. G.

16 - 17 mai

Participă și conduce două ședințe de lucru ale Academiei Române, în cadrul cărora se discută pe marginea proiectului de buget al acesteia. D. G. are o prezență activă, militând pentru suplimentarea fondurilor instituției.

18 mai

Conduce ședința Academiei, în cadrul căreia se discută propunerea de a transforma Biblioteca Academiei în Bibliotecă Națională.

18 mai

D. Gusti este prezent la înmormântarea soției academicianului Ion Petrovici.

19 mai

Prezidează o ședință de lucru a Academiei.

21 mai

Este din nou la Academie, pentru discuții de ordin organizatoric.

22 mai

Ia parte și prezidează o întâlnire de lucru la Academie.

23 mai

Participă și conduce ședința ordinară a Academiei.

24 mai

Conduce ședința Academiei, în cadrul căreia sunt aleși noi membri.

În calitate de președinte al Academiei Române, primește o delegație formată din trei academicieni sovietici, sosiți la București cu ocazia congresului ARLUS .

Dezgustat de abuzurile comise de trupele sovietice asupra populației, D. G. începe să răspundă tot mai rar invitațiilor pe care i le trimite ARLUS de a participa la diverse manifestări.

26 mai

Conduce o ședință de lucru a Academiei.

28 mai

Participă la ședința solemnă a Academiei Române, prezidată de Regele Mihai, pentru primirea în Academie a episcopului Nicolae Colan.

29 mai

Conduce ședința ordinară a Academiei.

30 mai

Plenul Academiei aprobă *Regulamentul pentru administrația bunurilor imobile ale Academiei*, prin care se instituie un comitet al bunurilor, din care face parte și D. G.

31 mai

Este prezent la ședința de lucru a Academiei.

1 iunie

Conduce o ședință ordinară a Academiei, unde se discută aspecte organizatorice.

2 iunie

În cadrul unei ședințe solemne a Academiei Române, prezidată de D.G. ,mai multe persona-lități sunt proclamate membri de onoare.

Se alege Biroul Academiei pentru noul an academic. Președinte: D. Gusti; vicepreședinți: Andrei Rădulescu, C. Rădulescu-Motru, Ștefan Ciobanu.

3 iunie

Academia înființează un comitet de administrare a bunurilor sale. Ca președinte al

comitetului este ales D. G.

4 iunie

Conduce ședința sesiunii generale a Academiei, unde sunt aleși noi membri de onoare.

8 iunie

Conduce ședința Academiei, în cadrul căreia adresează mulțumiri primului ministru Petru Groza, pentru exceptarea de la expropriere a bunurilor rurale ale acesteia.

12 iunie

D. G. pleacă la Moscova și Leningrad, pentru a participa la sărbătorirea a 220 de ani de la înființarea Academiei de Științe a URSS. În calitate de președinte al Academiei Române, conduce delegația oamenilor de cultură și artă din țara noastră, din care fac parte Constantin I. Parhon, Mihail Sadoveanu, Simion Stoilov, Traian Săvulescu, Iorgu Iordan și Mitiță Constantinescu.

La sesiunea jubiliară a Academiei de Științe a URSS, D.G. prezintă salutul omagial al Academiei Române.

15 iunie

Decret-lege nr. 479 pentru organizarea Fundațiilor Regale, care abrogă Decretul-lege nr. 267 din 10 apr. 1944.

Este redată autonomia tuturor Fundațiilor, urmând ca amănuntele legate de organizare și funcționare să fie prevăzute prin statutele acestora.

3 iulie

Delegația de academicieni, condusă de D. G., revine în țară după vizita efectuată în Uniunea Sovietică.

4 iulie

D. Gusti vorbește, la radio, despre *4 iulie, expresia sufletului american*.

6 iulie

În ședința Academiei, D. G. efectuează o expunere asupra vizitei efectuate în URSS.

Încearcă să mențină relații corecte cu noul regim impus de sovietici, în ciuda atacurilor tot mai virulente din presa aservită comuniștilor împotriva Academiei.

10 iulie

La ARLUS, vorbește despre Institutul *Marx-Engels-Lenin* și *Muzeul etnografic Lenin*.

12 iulie

În cadrul unei întâlniri desfășurate la ARLUS, este sărbătorit împreună cu ceilalți oameni de știință și cultură care s-au întors din vizita efectuată în URSS.

13 iulie

Conduce o ședință de lucru a Academiei.

Circulă zvonuri despre schimbarea guvernului. Ca viitor prim ministru, printre alții, este vehiculat și numele lui D. G., președintele Academiei Române.

23 august

D. Gusti participă, ca „reprezentant al vieții publice”, la festivitățile din Piața Palatului.

21 septembrie

În ședința Academiei, aduce un cald elogiu lui Enea Hodoș, membru corespondent, decedat recent.

28 septembrie

În cadrul ședinței Academiei, pe care o conduce, D.G. îl elogiază pe fostul membru corespondent, Ion. C. Filitti, decedat de curând..

3 octombrie

În cadrul unei expuneri, D. G. prezintă programul de activitate al *Societății Amicii Statelor Unite* pe anii 1945-1946, care prevede o dezvoltare considerabilă a schimburilor culturale bilaterale.

5 octombrie

Se află la Academie, unde discută cu colegii anumite probleme legate de dificultățile financiare ale instituției.

18-19-26 octombrie

Participă la trei ședințe ordinare ale Academiei, pe care le și conduce.

2 noiembrie

În ședința ordinară a Academiei, aduce un fibrant elogiu lui Constantin Brătescu, membru corespondent, decedat.

12 noiembrie

Este ales unul dintre cei șapte vicepreședinți ai ARLUS.

Noiembrie

În cadrul schimburilor de delegații din diverse domenii cu SUA, se întâlnește, la Muzeul Satului Românesc, cu senatorul american Claude Pepper, căruia îi prezintă muzeul, considerat de D.G. ca parte a metodei monografice.

16 noiembrie

Conduce ședința de lucru a Academiei.

19 noiembrie

Apare, în ziarul *Timpul*, articolul lui D.G. intitulat *Oaspeți streini la Ambasada Satului Românesc*, unde relatează despre vizita unor oaspeți americani la Muzeul Satului, plăcut impresionați de ceea ce au văzut acolo.

22 noiembrie

Participă la festivalul cinematografic de la ambasada sovietică din Capitală.

23 noiembrie

Prezidează o ședință de lucru a Academiei.

7 decembrie

Se află la Academie, participând la o întâlnire de lucru, în cadrul căreia sunt abordate diferite teme de interes pentru instituție.

Problemele financiare cu care se confruntă cel mai înalt for științific și cultural al țării sunt tot mai numeroase.

În cadrul nou-înființatului Consiliu Național al Cercetării Științifice, prezintă un *Proiect de cercetări monografice și sociologice al României și pentru realizarea unei hărți sociologice a României.*

14 decembrie

Conduce o ședință de lucru a Academiei.

15 decembrie

D. Gusti vorbește, la Sala Dalles, pe tema *Omagiu Președintelui Roosevelt. Cea mai reprezentativă creație a sa: Experimentul din Valea Tennessee.*

17 decembrie

Se află la Academie.

18 decembrie

În cadrul sesiunii generale extraordinare a Academiei, D. G. informează despre audiența avută la primul ministru, unde a prezentat problemele instituției. De asemenea, anunță intenția industriașului N. Malaxa de a oferi un fond substanțial Academiei, pentru a avea posibilitatea să acorde trei premii mondiale. Din cauza evenimentelor și a situației politice tulburi, intenția nu s-a materializat.

21 decembrie

Conduce ședința Academiei, închinată memoriei lui Louis Pasteur.

Decembrie

Apare *Revista Româno-Americană*, ca organ al *Societății Amicii Statelor Unite*, având ca director pe D. G. Din Comitetul de direcție fac parte D. G., Nicolae Petrescu și Petru Comarnescu.

În primul număr al publicației, D. G. semnează articolul intitulat *Franklin Delano Roosevelt - șase luni de la moartea sa.*

D. G. propune înființarea unei catedre de „Civilizația Statelor Unite” la Universitatea din București, în cadrul Facultății de Litere și Filosofie. Propunerea este acceptată și înaintată Ministerului Educației, pentru a fi trecută în buget.

D. G. își propune să cerceteze orașul Reșița, din punct de vedere sociologic, în vederea conturării unei hărți sociale cât mai precise a realităților existente în România. Din cauza contextului politic nefavorabil, este nevoit să renunțe la acest proiect.

1946

11 ianuarie

Conduce ședința Academiei, la care participă Gh. Tătărescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, precum și S. Kavtaradze, ambasadorul URSS.

18 ianuarie

Prezidează o ședință de lucru a Academiei.

25 ianuarie

Se află la Academie, unde conduce ședința ordinară a acesteia..

Ianuarie

D. Gusti oferă găzduire în locuința sa Luciei Apolzan, colaboratoare din campaniile monografice, deposedată de locuință în mod abuziv. Timp de trei luni, aceasta va face,

practic, parte din familie.

1-8 februarie

Prezidează două întâlniri de lucru ale membrilor Academiei.

22 februarie

Participă la întâlnirea ordinară a Academiei.

În seara aceleiași zile, la Ateneul Român, D. G. rostește o cuvântare intitulată *Ziua lui Washington*, cu ocazia aniversării acestuia și a 20 de ani de existență a *Societății Amicii Statelor Unite*.

1 martie

Conduce o nouă ședință a Academiei.

8 martie

Se întâlnește, la sediul Academiei, cu o delegație de savanți sovietici care vizitează țara noastră. Le prezintă realizările instituției.

În cursul aceleiași zile, în ședință publică, prezintă comunicarea *Institutele naționale și Institutul Central Internațional pentru Cercetarea și Cunoașterea Națiunilor Unite*.

15 martie

Conduce ședința de lucru a Academiei, în cadrul căreia este aprobat și votat *Regulamentul Consiliului Național al Cercetării Științifice*.

22 martie

Ia parte la ședința publică a Academiei.

29 martie

Conduce ședința Academiei, prilej cu care rostește un elogiu la adresa lui Barbu Știrbey, membru onorific, decedat.

5 aprilie

Conduce ședința Academiei.

12 aprilie

În cadrul ședinței Academiei, aduce un cald omagiu lui Sava Athanasiu, membru corespondent, decedat.

18 aprilie

Printr-o scrisoare adresată Academiei, își anunță intenția de a lipsi din țară pentru o perioadă.

D.G. se îmbarcă pe motonava Transilvania, pentru a merge în Franța.

1 mai

În timpul călătoriei pe vas, D.G. ține o conferință echipajului despre solidaritatea dintre munca manuală și intelectuală, cu ocazia *Zilei internaționale a muncii*.

Vasul are prevăzută o escală la Jaffa. Cu această ocazie, D.G. vizitează comunitatea de evrei români din localitate, unde este foarte bine primit.

18 mai

Mircea Vulcănescu este arestat, ca fost demnitar în guvernul Mareșalului Antonescu.

20 mai

D. G. se află la Paris, unde susține, la Academie des Sciences Morales et Politiques, comunicarea *Vers une conception réaliste et scientifique de la paix*, care reprezintă poziția sa asupra creării Institutului Social al Națiunilor Unite.

Ideile sale găsesc sprijin la Henri Laugier, secretar adjunct în cadrul Secretariatului General al Consiliului ONU. Doctrina lui Gusti devine cadrul după care urma să fie modelată „știința națiunilor”.

27 mai

Se constituie *Biroul Consiliului Național al Cercetării Științifice*, D.G. fiind ales președinte.

28 mai

Mircea Vulcănescu este eliberat din închisoare.

1 iunie

Mareșalul Ion Antonescu este executat.

8 iunie

Lui D. G. îi încetează mandatul de președinte al Academiei Române.

Comunicarea susținută la Paris a apărut și în versiunea engleză, cu titlul *Toward a Realistic and Scientific Conception of Peace*.

Ideile prezentate în studiu sunt remarcate și apreciate de cercurile diplomatice prezente la New York.

30 august

Mircea Vulcănescu este arestat din nou.

14 octombrie - 9 noiembrie

D. G. participă, în acest interval, la unele manifestări științifice ale Academiei Naționale de Științe din Washington, ca reprezentant al Academiei Române.

22 octombrie - 6 noiembrie

D. G. face parte din comitetul restrâns de specialiști care aduce o serie de îmbunătățiri proiectului de Institut, luându-se decizia ca acesta să se numească *Institutul Social al Națiunilor*.

8 noiembrie

D. G. participă, la legația României din SUA, la recepția dată cu ocazia zilei de naștere a Regelui Mihai.

20 noiembrie

Trimite un memoriu lui Petru Groza, la cererea acestuia, în care își prezintă activitatea.

1947

15 ianuarie

Are loc, la Clubul Harvard din New York, ședința Comitetului de direcție al *Institutului Social al Națiunilor*, care are la bază concepția de organizare a lui D.G. Se recunoaște faptul că ideea înființării institutului a aparținut lui D.G., care este ales vicepreședinte al acestuia.

Ca președinte este ales Robert Mac Iver, o figură reprezentativă a sociologiei americane.

Secretar general este aleasă Ruth Benedict, specialistă în antropologie, care a alcătuit o monografie asupra țării și poporului român, de 65 de pagini, finalizată în noiembrie 1943.

D. G. va întocmi programul de lucru al noului institut, considerat grandios și realizabil.

D. G. vizitează mai multe universități din Chicago, Wisconsin, Harvard etc. unde susține prelegeri despre *Sociologia monografică*.

La Universitatea Harvard, prelegerea lui D.G. a fost prefațată de cunoscutul sociolog american Talcott Parsons, care a prezentat elogios personalitatea și opera sociologului român.

Este invitat la sesiunile Academiilor din Philadelphia și Washington.

Participă la aniversarea a 200 de ani de existență a Universității din Princeton.

Este invitat de G. Gurvitch la Centrul de Studii Sociologice din Paris, unde susține prelegerea *L'étude de la réalité sociale après l'Ecole sociologique roumaine*.

D. G. alcătuiește proiectul unei cercetări sociologice în șapte centre industriale, fiind evidentă orientarea spre întreprinderile industriale în curs de dezvoltare.

25 aprilie

Conduce o sesiune științifică la Institutul Social Român, unde Lucia Apolzan prezintă o comunicare despre costumul popular din Hodac, Mureș.

Participă la ședința Academiei iar președintele acesteia, Andrei Rădulescu, salută reîntoarcerea sa în mijlocul colegilor.

15 mai

În ședința Academiei, se decide suspendarea Bursei „Anastasie și Fotinia Gusti“, din lipsă de fonduri.

Pentru continuarea cercetărilor sociologice, D.G. face apel la fostul său elev, Miron Constantinescu, președintele Comisiei ministeriale pentru redresarea economică și stabilizarea monetară.

Se redactează Acordul de colaborare dintre Consiliul Superior Economic, Institutul Central de Statistică și Institutul Social Român, care preconiza cercetarea centrelor industriale și a populației muncitorești. Din păcate, factorul politic intervine și oprește încercarea de reluare a cercetărilor sociologice.

27 mai

D. G. participă la ședința Academiei și roagă să i se scuze absențele la celelalte ședințe, din cauze obiective.

29 mai

În ședința Academiei, D.G. citește Raportul Consiliului Național de Cercetări Științifice.

Vasile Caramelia își susține doctoratul în sociologie. Teza sa, intitulată *Satul Berevoiești: Obștea moșnenilor*, a fost redactată sub conducerea științifică a lui D. G.

D. G., împreună cu Clarence M. Culp, publică *Spiritul de la 1776 în decursul anilor*, Bucharest, Societatea Amicii Statelor Unite, 1947.

2 iunie

La Academie, D. G. prezintă activitatea *Consiliului Național al Cercetării Științifice* pe perioada 1946/1947.

6 iunie

Participă la ședința comitetului *Societatea Amicii Statelor Unite*.

4 iulie

În ședința Academiei, prezintă lucrarea lui Gronoslav Mladenatz, *Cunoaștere și metodă în știința economică*.

11 iulie

La Academie, prezintă rezultatele călătoriei efectuate în SUA și Franța în perioada 1946-1947.

În cadrul aceleiași ședințe, D. G. prezintă o dare de seamă detaliată, referitoare la înființarea *Institutului Social al Națiunilor*.

19 iulie

Îndată ce se zvonește că profesorul D.G. este propus pentru pensionare forțată de Comisia de raționalizare, studenții și doctoranzii încearcă să salveze prezența lui la catedră, adresând un memoriu rectorului Al. Rosetti, în care îi solicită să depună eforturi la organele abilitate și să intervină, pentru ca profesorului să i se acorde răgazul de a-și definitiva lucrările.

Demersul nu are nici un rezultat.

1 septembrie

D. Gusti este pensionat din oficiu pentru limită de vârstă, în ciuda împotrivrării sale.

12 septembrie

Participă la ședința de constituire a Comitetului național pentru organizarea săptămânii prieteniei româno-sovietice, în calitate de vicepreședinte al ARLUS.

19 septembrie

Participă la ședința Academiei și ia cuvântul pe marginea bugetului acesteia.

26 septembrie

În ședința Academiei, prezintă revista *Căminul cultural* și *Cahiers d'histoire de la Révolution Française*, apărută la New York.

29 septembrie

Ca președinte al *Societății Amicii Statelor Unite*, participă la un dejun dat de ministrul Statelor Unite la București în onoarea unui grup de congresmeni americani.

2 octombrie

Ministrul Educației, Ștefan Voitec, semnează o decizie cu efect retroactiv, prin care peste 80 de profesori din învățământul superior sunt puși în retragere din oficiu pe data de 1 septembrie. Printre cei îndepărtați de la catedră se află și D. G.

4 octombrie

Monitorul Oficial nr. 229 începe să publice lista celor peste 500 de posturi ale cadrelor didactice din învățământul superior care sunt suprimate.

8 octombrie

D.G. participă la ședința Academiei.

Monitorul Oficial nr. 332 continuă publicarea listei de posturi suprimate și a celor 229 de catedre desființate. Printre acestea se află și Catedra de Sociologie și Etică de la Facultatea de Litere și Filosofie din București.

24 octombrie

Participă la ședința Academiei. Oferă în dar un manuscris al doctorului Victor Babeș despre pelagră.

11 decembrie

Începe rejudecarea procesului a 17 foști demnitari ai regimului Mareșalului Antonescu.

19 decembrie

În ședința Academiei, D. G. prezintă *Dare de seamă asupra întocmirii bugetului Consiliului Național al Cercetării Științifice în lei stabilizați pe exercițiul 16 august 1947- 31 martie 1948*.

D. G. depune mărturie la proces în favoarea lui Mircea Vulcănescu.

30 decembrie

Regele Mihai este obligat să abdice de către regimul comunist.

Decembrie

Revista Fundațiilor Regale își încetează apariția.

1948

8 ianuarie

D. G. este vizitat de Petru Comarnescu.

16 ianuarie

În ședința Academiei, D. G. atrage atenția asupra apariției revistei *Erasmus*.

13 februarie

Participă la ședința publică a Academiei.

7 martie

În ședința publică a Academiei, solicită ca studenții din anul I și II să aibă acces la Biblioteca Academiei.

2 aprilie

Participă la ședința Academiei.

9 aprilie

La ședința Academiei, prezintă o revistă apărută la New York.

Decret prezidențial nr. 76, pentru transformarea Academiei Române în Academia RPR.

16 aprilie

În cadrul ședinței publice de la Academie, D. G. readuce în discuție *Congresul Internațional de Sociologie*, care trebuia să se desfășoare la București în anul 1939, insistând pe onoarea care s-a făcut sociologiei românești de a organiza această prestigioasă manifestare științifică.

Este editată de către organele de cenzură lucrarea *Publicațiile interzise până la 1 mai 1948*. București, Societatea Națională de Editură și Arte Grafice Dacia Traiană, 1948. O parte din lucrările lui D.G. sunt interzise. De asemenea, sunt interzise publicațiile: *Curierul echipei studentești* și *Căminul cultural*.

14 mai

În ședința Academiei, D.G. propune ca la Congresul de filosofie de la Amsterdam să participe Ion Petrovici, Tudor Vianu și el. Propunerea este ignorată de autorități.

15 mai

D. G. prezintă primul număr din *Buletinul informativ științific administrativ* al Consiliului Național al Cercetării Științifice.

17 mai

Participă la ședința Academiei.

21 mai

La ședința Academiei, propune mărirea numărului de locuri în sala de lectură a bibliotecii.

25 mai

În ședința Academiei, prezintă Darea de seamă despre activitatea Consiliului Național al Cercetării Științifice.

26 mai

Participă la ședința Academiei. Solicită sporirea ajutoarelor materiale pentru membrii Academiei.

29 mai

Participă la ședința Academiei și este ales în comisia însărcinată cu întocmirea unui proiect de lege pentru modificarea legii organice a acesteia.

1 iunie

În cadrul ședinței Academiei, prezintă unele idei de reformare a instituției.

3-5 iunie

Participă la două ședințe ale Academiei și ridică unele probleme administrative cu care se confruntă aceasta și care ar trebui rezolvate urgent.

8 iunie

Este prezent la ședința de alegeri a noii conduceri a Academiei. La vot, D. G. primește patru voturi pentru funcția de vicepreședinte, insuficiente pentru a fi ales. Este propus

ca membru în Comisia bunurilor, dar refuză, motivând că este foarte prins cu alte activități.

9 iunie

Academia Română se transformă în Acadmia RPR și înlătură pe „academicienii care s-au pus în slujba fascismului și reacțiunii, dăunând prin aceasta intereselor țării și poporului”.

D. G. este unul din academicienii care au fost îndepărtați. Marea majoritate a lucrărilor sale sunt interzise.

Iulie

Tudor Vianu trimite o scrisoare lui Gheorghe Vasilichi, ministrul Educației, în numele profesorilor de la Facultatea de Filosofie și Litere, solicitând ca profesorul D. G. să rămână la catedră și după vârsta de pensionare, pentru a continua, în cadrul Universității, lucrările științifice atât de apreciate.

Demersul nu este luat în seamă.

13 august

Decret prezidențial publicat în Monitorul Oficial nr. 186, din 13 august 1948, pentru numirea membrilor titulari activi, membrilor titulari onorifici și membrilor de onoare ai Academiei Republicii Populare Române.

Este desființată Școala Sociologică de la București. „*Cei mai fericiți ani – școala sociologică: o școală a amicitiei! O familie! Ce durere, desființată!*”, scria cu amărăciune în suflet D. G.

Noua reformă a învățământului a scos sociologia ca obiect de studiu din învățământ și cercetare.

Lui D. G. i se taie pensia. Nu are niciun venit, o duce foarte greu. Câțiva din foștii lui discipoli, care au lucrat împreună cu el în cadrul cercetărilor monografice, îl ajută material, pe măsura posibilităților lor limitate.

Anton Golopenția, Mircea Vulcănescu, Octavian Neamțu, Traian Herseni și alți monografiști sunt arestați, primii doi murind în închisoare.

1949

Începe o perioadă dureroasă în existența lui D. G. care va dura, paractic, până la moartea acestuia.

In jurnalul său, G.T. Kirileanu nota: "Primesc scrisoare de la D. Gusti în pragul Noului An. Este bolnav. Pentru a-și duce existența, lucrează la o cooperativă meștesugărească din apropierea Capitalei (comuna Cățelu), care confecționează jucării de cauciuc pentru copii. Orarul de lucru pe timp de iarnă este de la orele 5 la 23. Iată ce face regimul comunist cu oamenii mari de cultură ai neamului românesc!". (*Însemnări zilnice* 1906-1960. București, Edit. Albatros, 2004, p. 268).

D. G. trăiește tot mai retras, se întâlnește cu puțini prieteni: dr. Georgescu, Octavian Neamțu, Anton Golopenția. Acestuia îi mărturisește că regretă că nu a rămas în SUA, ca profesor-oaspete, cum i se oferise. Este nevoit să vândă din mobilier și chiar din îmbrăcăminte pentru a face față cheltuielilor zilnice. Suferă din cauza faptului că nu i

se mai permite să meargă la congresele internaționale unde este invitat cu stăruință. Crede că o schimbare de regim i-ar permite să reentre în Academie. Nu speră alte satisfacții. (Cf. Anton Golopenția, *Ultima carte*. București, Edit. Enciclopedică, 2001, p. 181-182).

18 august

Își redactează testamentul. Dorea ca urna cu cenușa lui să fie înhumată pe un teren din incinta Muzeului Satului.

Muzeul Satului este amenințat cu demolarea.

Gheorghe Focșa, numit director în 1948, colaborator apropiat al lui Gusti, se așează efectiv în fața buldozerului venit să distrugă construcțiile și nu-i permite să înainteze. De față era și primarul Capitalei.

Ulterior, cu diplomație și tact, Gheorghe Focșa găsește înțelegere la minister și, cu sprijinul unui consilier sovietic, muzeul este salvat.

1950

Iunie

D. G. este forțat să-și evacueze locuința din Str. Armindenului nr. 4, fără dreptul de a lua manuscrisele, cărțile, tablourile etc. I se permite să ia, împreună cu soția, numai obiecte de îmbrăcăminte, un pat, două scaune, două furculițe, trei linguri.

Din cauza modului brutal în care s-a făcut evacuarea, soacra lui Gusti (care locuia cu ei) a făcut o comoție cerebrală și a murit a doua zi.

O parte din marea și bogata lui bibliotecă este arsă. Împreună cu soția, sunt urcați într-un camion și mutați, fiindu-le repartizată o locuință insalubră în str. Leonard nr. 20, lângă cimitirul Bellu, cu uși care nu se închideau și ferestre sparte (camera alăturată era locuită de o cerșetoare). Nu se poate locui acolo și merg la niște rude ale soției, Marcela și Alfred Miletineanu, pe lângă Piața Muncii, unde locuiesc timp de o săptămână. De acolo, se mută la ziaristul Nicolae Manoliu, pe str. Șapte drumuri nr.1, lângă Comuna Cățelu, unde locuiesc trei luni și jumătate.

De menționat că soția lui D. G. avea un frate, Ionel Miletineanu, membru PCR, cu o situație materială foarte bună și aflat în grațiile regimului. Acesta locuia într-o casă cu opt camere, dar a refuzat să le permită să locuiască la el.

“Zdrobit, părăsit de toți elevii lui, profesorul plângea”(Lucia Apolzan, *Drumuri, încercări, împliniri. Memorii*. București, Edit. Fundației Culturale Românești, 1998, p.180).

Datorită intervenției lui C.I Parhon, șeful statului în acea perioadă, D.G. nu este arestat, așa cum preconizau deja autoritățile comuniste.

D.G., împreună cu soția, se mută pe str. Vatra Luminoasă, în casa fostului echipier C. Marinescu, într-o cameră cu sobă de teracotă, unde va locui timp de cinci ani.

1951

9 septembrie

Moare, în detenție la Văcărești, Anton Golopenția.

George Enescu este invitat de Petru Groza să susțină un concert la București. Maestrul acceptă, dar condiționează sosirea lui de reprimirea în Academie a lui D. G. și C. Rădulescu-Motru. Cererea este respinsă, iar concertul nu va mai avea loc.

1952

3 iulie

D.G. efectuează unele modificări în testament.

Se desființează Școala Superioară de Asistență Socială.

28 octombrie

Se stinge din viață Mircea Vulcănescu, în închisoarea de la Aiud.

1954

8 septembrie

Îi scrie fostului său elev, Miron Constantinescu, pe atunci vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, solicitându-i să intervină pentru a fi scos de pe lista celor urmăriți.

Direcția Centrală de Statistică începe unele cercetări de monografie economică, inclusiv în sate care mai fuseseră cercetate în perioada interbelică de echipele lui D.G.

1955

Ianuarie

Ca o recunoaștere tardivă a meritelor sale pe plan științific și social, prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 2674/1955 i se acordă lui D.G. o pensie personală de merit, în valoare de 2.000 lei.

20 februarie

D.G. conferențiază la Radio București. Tema aleasă: *Soluția pașnică a problemelor atomice*.

Este ultima sa manifestare publică.

Este permanent supus șicanelor de tot felul, fiind considerat un susținător al monarhiei. (Cf. G.T. Kirileanu, op. cit., p. 268).

Începe să lucreze la o autobiografie extinsă, unde face o analiză a întregii sale activități. *Am rămas fidel idealului unei întregi vieți. Încă odată îmi fac examenul conștiinței: el este foarte pozitiv. Dacă aș reîncepe viața, aș face același lucru.* (D. Gusti, Opere, vol.V. București, Edit. Academiei RSR, p.428.)

Cu sprijinul lui Miron Constantinescu, lui D. G. i se repartizează un apartament cu două camere în str. Vasile Conta, unde va locui până la sfârșitul vieții.

Autoritățile reiau problema reprimirii în Academie a unor personalități, înființând o comisie în acest scop condusă, la nivelul guvernului, de Miron Constantinescu. Acesta redactează însă un referat negativ și situația rămâne neschimbată.

29 octombrie

Tudor Vianu îi scrie lui D.G., anunțându-l că a terminat traducerea în limba română a operei lui Goethe, *Dichtung und Wahrheit*, pe care dorește să i-o aducă pentru evaluare.

Este ultima scrisoare adresată lui Gusti, pe care acesta nu mai apucă să o primească.

30 octombrie

D. G. încetează din viață, în spital, “*persecutat de cei inculți și uitat de cei care ar fi trebuit să fie tot timpul alături de el - intelectualii*”. (G.T. Kirileanu, *op. cit.*, p. 262.)

2 noiembrie

Este înmormântat la Cimitirul Bellu. În presă nu se amintește nimic, iar Academia nu a fost prezentă în niciun fel.

La serviciul funebru iau parte foști participanți la cercetările monografice și câțiva cunoscuți.

Personalitatea lui D. G. este evocată de Ion Zamfirescu, care a lucrat în echipele de cercetări monografice.

Autoritățile comuniste îi naționalizează casa, neținând cont de faptul că acesta o lăsase prin testament Academiei Române.

Soția lui, Elena, a reușit să recupereze o parte din biblioteca savantului, aceasta fiind achiziționată în 1955 de Sabin Drăgoi, directorul Institutului de Etnografie și Folclor, pentru suma de 24.000 lei.

Cu banii primiți pe cărți, Elena Gusti aranjează locul de veci al ilustrului său soț, punând o lespede pe mormânt și un bust în marmură al acestuia, realizat de Milița Petrașcu.

1956

Paul Bastide publică *Allocution à l'occasion du décès de M. Démètre Gusti*, în: *Revue des Travaux de l'Académie des Sciences Sociales, Morales et Politiques*.

1963

12 iulie

Paul H. Stahl și Paul H. Petrescu publică *Dimitrie Gusti și Muzeul Satului din București*. În: *Contemporanul*, 12 iul. 1963, nr.28 (874), p.6.

Este începutul unei timide reevaluări a operei și personalității lui D. Gusti.

1964

Traian Herseni și Tudor Bugnariu publică. *Școala sociologică de la București*. În: *Contemporanul*, 18 oct. 1964, nr.42(940), p.7.

1965

La congresul PCR s-a recunoscut a fi o greșeală declararea ciberneticii, geneticii și sociologiei ca fiind “pseudoștiințe burgheze”.

Treptat, D. Gusti începe să fie redescoperit și să-i fie recunoscute, parțial, meritele pe plan științific.

Neamțu, Octavian; Bădina, Ovidiu. *Dimitrie Gusti*. București, Edit. Științifică, 1965.

Pagini alese, o culegere de texte ale lui D.G., sub îngrijirea lui Ovidiu Bădina (care scrie prefața la lucrare) și Octavian Neamțu. București, Edit. Științifică, 1965.

Bădina, Ovidiu. *Dimitrie Gusti: contribuții la cunoașterea operei și activității sale*. București, Edit. Științifică, 1965.

Bădina, Ovidiu. Locul lui Dimitrie Gusti în sociologia vremii. În: *Analele Academiei RSR*, 1965, Ser.4, vol. 15, p.522-527.

Stahl, Henri, H. Un studiu critic despre Dimitrie Gusti. În: *Revista de filozofie*, 1965, tom 12, nr.6, p.821-825.

Bercu, Iosif. Locul lui Dimitrie Gusti în sociologia românească. În: *Revista de filozofie*, 1965, tom 12, nr.6, p. 825-830.

Bellu, Nicolae. Concepția etică a prof. Dimitrie Gusti. În: *Revista de filozofie*, 1965, tom 12, nr.1, p.81-88.

Mironescu, Nicolae. Un precursor al documentării în România: *Dimitrie Gusti*. În: *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, dec.1965, 7, nr.4, , p. 427-430.

Decembrie

Se decide crearea Comitetului Național de Sociologie care va coordona cercetările sociologice, precum și înființarea Secției de sociologie la Facultatea de Filosofie a Universității din București, care va își va începe activitatea în anul universitar 1966/1967.

17 decembrie

Joja, Athanase. Valoarea și sensul operei lui Dimitrie Gusti. În: *Analele Academiei Române*, 1965, 99, vol.15, p.509-514.

Studiul apare cu prilejul împlinirii unui deceniu de la moartea acestuia.

1966

27 mai

Revista *Viața economică*, 4, nr. 21 din 27 mai 1966 dedică mai multe studii Muzeului Satului și inițiatorului acestuia, D. G., semnate de Gh. Focșa, Octavian Neamțu, Traian Herseni, Adrian Gheorghiu.

29 mai

Interviu cu Costin Murgescu, Un important tezaur sociologic și etnografic. În: *Scântea*, 29 mai 1966, 35, nr.6994, p.1,4.Este evidențiat rolul lui D. Gusti în realizarea Muzeului Satului.

30 mai

Are loc o sesiune de comunicări organizată de Comitetul Național de Sociologie, unde se discută despre importanța și originalitatea Muzeului Satului; se face o analiză a Școlii Sociologice de la București și rolului avut de D.G. în edificarea acesteia.

Prezintă comunicări Henri H. Stahl, Gh. Focșa, Ovidiu Bădina, Octavian Neamțu, Marinache Vasilescu, Costin Murgescu.

3 iunie

În revista *Contemporanul* , nr. 25 (1025), 3 iun. 1966, apare o dare de seamă asupra sesiunii de comunicări organizată de Comitetul Național de Sociologie, precum și rezumatul comunicărilor prezentate.

Vulcănescu, R. Dimitrie Gusti și cercetarea etnografică. În: *Revista de Etnografie și Folclor*, 1966, 11, nr.5-6.

Berar, Petru. Pagini alese din opera lui Gusti. În: *Revista de filozofie*, 1966, vol.13, nr.4, p.554-557.

Paliu, Petre. Dimitrie Gusti inițiator și organizator al Muzeului Satului. În: *Ateneu*, Bacău, mai 1966, 3, nr.5, p. 2, 14.

Bădina, Ovidiu. Dimitrie Gusti la Academie. În: *Revista de filozofie*, 1966, vol.13, nr.8, p.1037-1046.

Revista muzeelor, nr.4-1966, conține articole scrise de Florea Bobu Florescu, D. Zderciuc și alții, despre Muzeul Satului și rolul lui D.G. în edificarea acestuia.

Gulian, C.I. La commémoration de Dimitrie Gusti. În: *Revue française de sociologie*, 1966, 7, nr. 7-4, p.530-531.

Herseni, Traian. Școala Gusti. În: *Familia*, nr. 10, 1966, p.5.

1967

Bădina, Ovidiu; Neamțu, Octavian. *D. Gusti. Viața și personalitatea*. București: Edit. Tehnică, 1967. Cu variante în limbile franceză, engleză și germană.

Bădina, Ovidiu. Dimitrie Gusti în sociologia timpului. În: *Cronica* (Iași), 25 feb. 1967, nr.8, p.10; din 4 mar. 1967, nr.9, p.10 și 11 mar. 1967, nr.10, p.9.

Bădina, Ovidiu; Neamțu, Ocavian. Contribuția școlii monografice de la București la cunoașterea și cercetarea realității social-economice românești. În: *Probleme economice*, apr. 1967, nr.4, p. 109-119.

1968

Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu scot primul volum din ediția de *Opere - Sistemul de sociologie, etică și politică*, București, Edit. Academiei RSR, 1968.

Sociologia, cu studiu introductiv de Ovidiu Bădina, texte stabilite, comentarii, note de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. București, Edit. Academiei RSR, 1968.

Bădina, Ovidiu. Contribuția lui Dimitrie Gusti (1880-1955) la teoria și practica biblioteconomică din România: istoria cărții și a bibliotecilor. În: *Revista bibliotecilor*, 9 sep. 1968, 21, 9, p.550-553.

Stahl Henri, H. Sociologie concretă și istorie. În: *Revista de filozofie*, tom 15, nr.4, 1968, p. 379-393, cu referire directă la D. G.

Soția lui Gusti, Elena, primește o indemnizație de văduvă de academician.

1969

Apare volumul 2 din *Opere- Etica*, (texte stabilite, note de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu). București, Edit. Academiei RSR, 1969.

1970

Sunt editate volumele 3 și 4 din *Opere-Politica* (texte stabilite, comentarii, note de

Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu). București, Edit. Academiei RSR, 1970.

Pedagogia socială: concepții, preocupări și experiențe în România dintre cele două războaie mondiale (în colaborare cu O. Neamțu). București, Edit. Didactică și Pedagogică, 1970.

Stahl, Henri, H. Experiența metodică și tehnică a școlii românești de sociologie. În: *Revue Roumaine des Sciences Sociales*, seria Sociologie, 1970, vol.14.

Prangate, Constantin. Din corespondența lui D. Gusti – Gh. T. Kirileanu. În: *Revista de filozofie*, 1970, vol.17, nr.7, p. 863-864.

Venczel, József. Dimitrie Gusti és az erdélyi magyar falukutatók. În: *Korunk*, 24, nr.6, 1970, p.821-825 [Dimitrie Gusti și cercetătorii maghiari ai satelor].

1971

Apare volumul 5 din *Opere-Fragmente autobiografice. Autosociologia unei vieți*, București, (texte stabilite, note de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu). București, Edit. Academiei RSR, 1971.

Apare volumul 6 din *Opere*, Partea I *Documente* (texte stabilite, comentarii, note de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu). București, Edit. Academiei RSR, 1971.

Apare, în două volume, *Școala sociologică de la București*, lucrare colectivă la care își aduc contribuția H. H. Stahl, Tr. Herseni, O. Neamțu, V. Caramelia, A. Golopenția, Leon Țopa, O. Bădina, Pompiliu Caraioan, Paula Herseni.

Caraioan, Pompiliu. Profesorul Dimitrie Gusti și Școala Sociologică de la București. În: *Sociologia Militans*, vol. 4, București, Edit. Științifică, 1971.

După 40 de ani- Un film sociologic despre satul Drăguș din județul Făgăraș, cu contribuția lui O. Neamțu și alți colaboratori. București, Sahia Film, 1971.

1972

Imagini ale gândurilor din manuscris... Viața lui Dimitrie Gusti, film realizat de O. Neamțu și colaboratori. București, Sahia Film, 1972.

Bálint, Zoltán. Gusti professzor és a romániai magyar ifjúság. În: *A Hét*, 1972, nr. 38. [Profesorul Gusti și tineretul maghiar din România].

1973

Scrieri pedagogice. Studiu introductiv de Ion Berca. Texte alese de Ion Berca și Octavian Neamțu. Note și comentarii: Octavian Neamțu. București, Edit. Didactică și Pedagogică, 1973.

Rusu, Constantin-Liviu. Dimitrie Gusti - inedit. În: *Sociologia în actiune*. Vol. 2. Coord. V. Pavelcu, I. Natansohn, I. Grigoras. Iași: Centrul de Sociologie al Universității "Al. I. Cuza" Iași, 1973, p. 377-386.

Este publicat un text intitulat *Observații-Impresii*, semnat D.G. și atribuit de către autor lui Dimitrie Gusti.

1976

A szociológiai monográfia, în trad. lui Balázs Sándor. București, Edit. Kriterion, 1976.

Gall, Ernő. Dimitrie Gusti : magyaru. În: *Utunk*, 1976, 31, nr. 44(1461), p.1-2.

1977

Apare volumul 6 din *Opere*. București, Edit. Academiei RSR, 1977.

Sociologie juridică- culegere de texte. București, Edit. Didactică și Pedagogică, 1997.

Buia, Durido. Preocupările juridice ale lui Dimitrie Gusti. În : *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Seria Iurisprudentia 1977, 22, nr.1, p.36-43.

Zsigmont, Vita. Gusti professzor magyar tanítványai és az első erdélyi falukutató munkatábork [Discipoli maghiari ai profesorului Gusti și primele tabere de cercetare a satelor din Transilvania. În: *Korunk*, nr.1/2, 1977, p.126-129.

1978

Stroe, Constantin. *Etica în opera lui Dimitrie Gusti*. București, Edit. Științifică și Enciclopedică, 1978.

1979

24 mai

Elena Gusti predă Academiei , cu proces verbal, *Arhiva D. Gusti*, conținând materiale originale privitoare la viața și activitatea acestuia- conferințe, cercetări monografice, note, citate, cursuri și diplome.

Balázs, Sándor. *Szociológia és nemzetiségi önismeret: a Gusti-iskola és a romániai magyar szociográfia*. București, Edit. Politică, 1979. [Sociologie și autocunoastere națională: Școala Gusti și sociografia maghiară din România]

1980

UNESCO înscrie în programul său de aniversări pe D. G., sociolog de renume mondial, fost vicepreședinte al Institutului Social al Națiunilor, cu ocazia centenarului nașterii acestuia.

Zamfirescu, Ion. Dimitrie Gusti: 100 de ani de la naștere. În: *Contemporanul*, 15 febr. 1980, nr. 7 (1736), p.4.

Brauner, Harry. Ctitor și dascăl. În: *Contemporanul*, 15 feb. 1980, nr. 7 (1736), p.4.

29 februarie

La Academie, are loc simpozionul *Tradiție și actualitate în școala sociologică românească*, cu prilejul împlinirii unui secol de la nașterea lui D. G.

Aprilie

Herseni, Traian. Dimitrie Gusti și cultura românească. În: *Viața Românească*, apr. 1980, nr. 4, p.80-82.

H.H. Stahl coordonează apariția volumului *Dimitrie Gusti. Studii critice (La o sută de ani de la naștere)*. București, Edit. Științifică și Enciclopedică, 1980.

Contribuie H. H. Stahl, Liviu Marcu, Traian Herseni, Ion Ungureanu, Alexandru Bărbat, Stanciu Stoian, Ștefan Costea, Ovidiu Bădina, Ion Drăgan, Nicolae Dunăre, Ion Matei, Xenia Costa-Foru Andreescu, Paul Petrescu, Lucia Apolzan, Ernő Gall.

17 iulie

Încetează din viață Traian Herseni.

Gall, Ernő. Nemzettudomány, nemzetiségtudomány: Dimitrie Gusti időszerű öröksége. În: *Művelődés*. 1980, 33, nr. 2, p. 40-41.

100 de ani de la nașterea lui Dimitrie Gusti : un mare educator al tineretului studios. În: *Forum*, 1980, 22, nr. 4, p. 55-61.

1981

Stahl, Henri H. *Amintiri și gânduri din vechea școală a monografiilor sociologice*. București, Edit. Minerva, 1981.

6 noiembrie

Cu H.H. Stahl despre: Școala sociologică românească. În: *Contemporanul*, nr.45, 6 nov. 1981, p.4. Interviu realizat de Septimiu Chelcea.

1982

15 iulie

Încetează din viață Elena, soția lui D. G., în vârstă de 87 de ani.

Conform dorinței sale, este incinerată iar urna este depusă la mormântul lui D. G. de la Cimitirul Bellu.

Științele sociale, sociologia, politica și etica în interdependența lor unitară În: *Axiologie românească*. Ediție, studiu introductiv, note și comentarii de Mircea Măciu. București, Edit. Eminescu, 1982, p.485-494.

Păunescu, Emil. *Dimitrie Gusti și cooperarea intelectuală internațională*. Extras din Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol”, Iași, 1982.

1984

Personalitatea lui Vasile Pârvan, un model academic. În: Vasile Pârvan. Antologie, nota asupra ediției și indice de Ștefan Lemny. Introducere, tabel cronologic și bibliografie de Al. Zub. București, Eminescu, 1984, p.70-80.

1986

Rikman, E. A. Ethnographic aspects in the works of the Bucharest School of Sociology between the First and Second World Wars. În: *Sociological Research*, 1986, 25, nr. 1, p.3-17.

1989

17 decembrie

Încetează din viață, la București, Gheorghe Vlădescu Răcoasa, colaboratorul și asistentul lui D.G.

1990

14 ianuarie

Este înființată Editura Dimitrie Gusti.

3 iulie

Adunarea Generală a Academiei Române hotărăște repunerea în drepturi a unor membri titulari, membri corespondenți și membri de onoare cărora li s-a retras această calitate în august 1948.

„Membrii Academiei Române cărora li s-a retras această calitate prin reorganizarea Academiei din anul 1948, sub forma de Academia Republicii Populare Române, se consideră de drept membri ai Academiei Române și vor rămâne înscriși pentru totdeauna în Analele Academiei cu această calitate”. (*Academica*, 1, nr. 1, oct. 1990, p.26).

D. G. este repus în drepturi, post mortem, ca membru titular al Academiei.

Stahl, Henri H. Genesis of Professor Dimitrie Gusti's "Sociology, Ethics and Politics System". În: *Romanian Journal of Sociology*, 1990, 1, nr. 1-2, p.13-45.

Apare seria nouă a revistei *Sociologie românească*, care publică articolul lui Gusti *Sociologie românească*.

Partidul politic. În: *Contemporanul*, nr. 3, 19 ian. 1990, p.6.

Cuvânt de deschidere. În: *Constituția din 1923 în dezbaterile contemporanilor*. Redactor : Aurelian Stroe. București: Humanitas, 1990, p. 19-23.

Larionescu, Maria. Fondatorul Școlii române de sociologie. În: *Alternative*, 1990, 1, nr. 2, p.22.

Mare patriot și sociolog umanist. [Interviu cu prof. Stoian Stanciu, realizat de Septimiu Chelcea și Iancu Filipescu.] În: *Alternative*, 1990, 1, nr. 2, p.23-24.

Un loc de seamă în sociologia mondială. [Interviu cu prof. H.H. Stahl, realizat de Pamfil Nichițelea.] În: *Alternative*, 1990, 1, nr. 2, p.25-26.

Ovidiu Bădina înființează Fundația „Dimitrie Gusti”.

1991

Fundația „Dimitrie Gusti” din București inițiază reluarea, după o perioadă de 60 de ani, a cercetării monografice de la Cornova, „pe urmele lui Dimitrie Gusti”. Nefiind posibilă realizarea în acel an, acțiunea se amână pentru anul următor.

9 septembrie

Încetează din viață la București, în vârstă de 90 de ani, Henri H. Stahl.

3 noiembrie

La propunerea lui Gh. Foça, colaborator apropiat al lui D. G., se înființează, la Cornova, *Asociația „Pro Cornova”*.

Scopul asociației este să-și aducă contribuția la propășirea satului, în spiritul ideilor promovate de Gusti.

1992

Raport asupra activității științifice, didactice și organizatorice a d-lui H.H. Stahl. În: *Sociologie românească*, 1992, 3, nr. 5, p. 469-480.

Expediția proiectată de Fundația „Dimitrie Gusti” se organizează împreună cu filiala Chișinău a fundației.

Este realizat filmul documentar *Cornova, revedere după 60 de ani*, producție a Studioului Sahia Film, în colaborare cu Muzeul Național de Istorie al Republicii Moldova.

Elemente de sociologie cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru, (D. Gusti și Traian Herseni), Chișinău, 1992.

Dobre, Al. *Dimitrie Gusti la Academia Română*. În: *REF*, 1992, tom.37, nr. 2, p.155-158.

Henri H. Stahl despre Iorga și Gusti, consemnată de Mihai Sorin Rădulescu. În: *Contemporanul*, nr. 49-52, 4 dec. 1992, p. 7.

1993

Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism. Clasificarea sistemelor privitoare la societatea viitoare. Cuvânt înainte și note de Argentina Firuță. București, Edit. Științifică, 1993.

Apare volumul 7 din *Opere-Autoanalize, comentarii din epocă, documente și mărturii*. București, Edit. Academiei Române, 1993.

Vulcănescu, Mircea. Între Dimitrie Gusti și Nae Ionescu. În: *Viața românească*, nr. 8-9, 1 aug. 1993, p.112-115.

1994

2 iunie

Sociologul francez de origine română Mattei Dogan primește titlul de membru de onoare al Academiei Române. Cu acest prilej, în discursul de recepție, aduce un elogiu mentorului său, D. G..

Nixon, Paul. Un vizionar proiect sociologic al Europei moderne. În: *Datini*, 1994, nr. 1-2, p.22-24.

Larionescu, Maria. Teoria voinței sociale. În: *Datini*, 1994, nr. 5-6, p.6-8.

1995

Sociologia națiunii și a războiului. Ediție îngrijită și prefață de Ilie Bădescu. București, Edit. Floare Albastră, 1995.

Doctrinile partidelor politice. (D. G cu Dan Petre). București, Garamond, 1995.

Marinescu, Constantin Gh. *Dimitrie Gusti și școala sa: însemnări-evocări*, prefață de Michel Buruiană. București, Felix Film, 1995.

23 noiembrie

Are loc sesiunea științifică „*Dimitrie Gusti și școala sociologică de la București, în context național și internațional*”.

Botezatu, Grigore. Cercetările etno-sociologice ale lui Dimitrie Gusti în Basarabia. În: *Destin Românesc*: revistă de istorie și cultură, 1995, 2, nr. 2, p.64-68.

Constantinescu, N.N. Dimitrie Gusti și Academia Română. În: *Academica*, 1995, 6, nr. 2, p.31.

Schöttler, Petter. Marc Bloch et le XIVe Congrès international de sociologie, Bucarest, août 1939. În: *Genèses*, 1995, nr. 20, p.143-154.

Godea, Ioan. Dimitrie Gusti despre Gheorghe Focșa. În: *Gheorghe Focșa (1903-1995): o viață de muzeograf*. București, Editura Museion, 1997, p.45-50.

1996

23 mai

La Făgăraș ia ființă *Fundația Școala sociologică de la București*, având ca președinte pe Gh. Roșculeț.

Scopul declarat al fundației este reluarea cercetării monografice a satului Drăguș.

Larionescu, Maria. *Școala Sociologică de la București, Tradiție și actualitate*. București, Edit. Metropol, 1996.

Vulcănescu, Mircea. *Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti*. București, Edit. Enciclopedică, 1996.

Constantinescu-Galiceni, Virgiliu. The village and the peasant in Dimitrie Gusti's sociological system. În: *Romanian Journal of Sociology*, 1996, 7, nr. 2, p.173-177.

1997

Sociologie juridică, (culegere de texte alese). București, Edit. Didactică și Pedagogică, 1997.

Vulcănescu, Mircea. *Prolegomene sociologice la satul românesc*. București, Edit. Eminescu, 1997.

Nicolescu, Nicolae. Sociosfera în gândirea sociologică și filosofică a lui Dimitrie Gusti. În: *Analele Universității Craiova, Filosofie- Psihologie*, 1997-1998, 3-4, nr. 1-2, p.162-174.

1998

Știința realității sociale: o introducere. București, Edit. Paideia, 1998.

Idealul etic și personalitatea, Ediția a 4-a, revăzută și adăugită. Zalău, Edit. Floare albastră, 1998.

Revista *Martor*, editată de Muzeul Țăranului Român, dedică nr. 3, 1998, Școlii Sociologice de la București.

Semnează Paul. H. Stahl, Paul Nixon, Ernő Gall, Gabriel Hanganu, Zoltan Rostas.

Vulcănescu, Mircea. *Școala Sociologică a lui Dimitrie Gusti*. București, Edit. Eminescu, 1998.

Apolzan, Lucia. *Drumuri, încercări, împliniri*. București, Edit. Fundației Culturale Române, 1998.

Mihăilescu, Vintilă. The Monographic School of Dimitrie Gusti. How is a “Sociology of the Nation” Possible? În: *Ethnologia Balkanica*, 1998, nr. 2, p.47–55.

1999

26 aprilie

Moare Ovidiu Bădina, principalul editor al operei lui D. Gusti.

Sociologia monografică: știință a realității sociale. În: Herseni, Traian; Stahl, Henri H. *Monografia: teorie și metodă*. București, Edit. Paideia, 1999.

Rădulescu, Mihai Sorin. Dimitrie Gusti. În: *Adevărul literar și artistic*, nov.1999, 8, nr.49630, p.6.

Stroe, Constantin. Concepția lui Dimitrie Gusti despre geneza și evoluția moralității. În: *Revista de filosofie*, vol.46, nr. 3-4, 1999, p.163-173.

Dimitrie Gusti. În: *Romanian Review*, 1999, 54, p. 114-118.

Stanciu, Simona. Remember: Dimitrie Gusti și cercetările antropologice din România. În: *Munții Apuseni: revista de cultura*, 1998-1999, 5-6, p. 14-26.

Vlăduț, Ion. Concepția lui D. Gusti despre reforma socială și rolul sociologiei în realizarea acesteia. În: *Buletin științific*, Universitatea din Pitești. Seria Științe Socio-Umane, 1999, 2, nr. 1, p. 91-97.

Vlăduț, Ion. Dimitrie Gusti, teoretician și practicant al sociologiei dreptului. În: *Academica*, 1999, 9, nr. 9, p. 48.

Cârstean, Stelian. Sub semnul monografiei. În: *Datini*, 1999, nr. 1, p. 1-3.

Bădescu, Ilie. Abordarea monografică în Școala sociologică de la București. În: *Datini*, 1999, nr. 1, p. 5.

2000

15 februarie

La Biblioteca românească “Onisifor Ghibu” din Chișinău este organizată o acțiune cultural-comemorativă cu genericul “*Dimitrie Gusti: o viață pro Scientia, pro Patria et pro Humanitas*”, cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la nașterea acestuia.

18 mai

Se deschid, în Aula Academiei Române, lucrările simpozionului omagial consacrat lui Dimitrie Gusti, sub înaltul patronaj al Președintelui României.

Rădulescu, Mihai Sorin. Genealogia lui Dimitrie Gusti. În: *Etudes Roumaines et Aroumaines*, 2000, 5, sous la direction de Paul H. Stahl. Paris-Buc., p.19-25.

Diaconu, Marin. *Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti. Documentar sociologic*. vol.I: 1880-1933. București, Edit. Enciclopedică, 2000.

Rostás, Zoltán. *Monografia ca utopie- Interviuuri cu Henri H. Stahl*. București, Edit. Paideia, 2000.

Școala sociologică Dimitrie Gusti. Omul românesc, ediție îngrijită și alcătuită de Sabina Ispas și Emanuel Pârvu. București, Edit. Viitorul Românesc, 2000.

Cuvânt înainte la Enciclopedia României. Iași, Edit. Alfa, 2000.

Apare, la Chișinău, sub coordonarea lui Vasile Șoimaru, volumul colectiv *Cornova*.

2001

Rostás, Zoltán. *O istorie orală a Școlii Sociologice de la București*. București, Edit. Paideia, 2001.

Se reeditează *Tehnica monografiei sociologice*, de H.H. Stahl, ediție îngrijită de Septimiu Chelcea; prefață de Dorel Abraham și Septimiu Chelcea.

2002

Un sistem de cercetări sociologice. În: *Îndrumări pentru monografiile sociologice*, coordonată de T. Herseni. Prefață de Ioan Mihăilescu, ediție îngrijită și postfață de Septimiu Chelcea și Iancu Filipescu. Editura Universității din București, 2002.

Popa, Cristian-Ion. Actualitatea unui gânditor european: Dimitrie Gusti. În: *Revista de Teorie Socială*, 2002, nr. 4, p.63-68.

Țircomnicu, Emil. Conceptul de reformă socială în sistemul sociologic gustian. În: *Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor*, 2000-2002, tom 11-13, p.109-115.

Dimitrie Gusti despre I. L. Caragiale. În: *Buletin științific*. Universitatea din Pitești. Seria Științe Socio-Umane, 2002, 5, nr. 1, p.261-271.

Costea, Simion. *Dimitrie Gusti: un precursor al Uniunii Europene*. În: Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane "Gheorghe Șincai", 2002-2003, 5-6, p.425-440.

2003

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 742/2003, art. 18, lit.d, Muzeul Satului din București își schimbă denumirea în *Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti*.

Rostás, Zoltán. *Sala luminoasă. Primii monografiști ai școlii gustiene*. București, Edit. Paideia, 2003.

Rostás, Zoltán. Strategii de comunicare la Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti: direcții de cercetare. În: *Jurnalism și comunicare*: Revista română de științe ale comunicării, 2003, 2, nr. 2, p.3-7.

Pantelimon, Cristi. Dimitrie Gusti și problema implicării în realitatea socială. În: *Academica*, 2003, 13, nr. 18, p.55-57.

Goicea nu-l uită pe Dimitrie Gusti. În: *Dosarele istoriei*, 2003, 8 (12), p.10-11.

Țîrcomnicu, Emil. Conceptul de reformă socială în sistemul sociologic gustian. În: *Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor*, 2000-2002, tom 11-13, p.109-115.

2004

Emile Durkheim, *Sociologia: Regulile metodei sociologice*, trad. de C. Sudețeanu, ediție îngrijită de D. Gusti. Filipeștii de Târg, Antet XX Press, 2004.

Pricopie, Valentina. *Recunoașterea internțională a Școlii Gusti*. București, Edit. Tritonic, 2004.

Rostás, Zoltán; Văcărescu, Theodora-Eliza. Women's participation in professor Dimitrie Gusti's monographic campaigns: a working hypothesis. În: *Performing identities: renegotiating socio-cultural identities in the post-socialist Eastern Europe*. Coord. Enikő Magyari Vincze și Petruța Mândruț. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene, 2004.

Momoc, Antonio Roberto; Rostás, Zoltán. Concepția și activitatea politică a Școlii Sociologice de la București. Ipoteze de lucru. În: Iluț, Petru; Nistor, Laura; Rotariu, Traian (coord.). vol. 2: *România socială. Drumul schimbării și al integrării europene*, Cluj-Napoca, Edit. Eikon, 2004.

2005

25 ianuarie

Academia Română îl omagiază pe D. Gusti în cadrul unei sesiuni prilejuite de împlinirea a 125 de ani de la nașterea acestuia.

14 martie

Solunca Moise, Elena. Dimitrie Gusti (1880-1955). În: *9AM News*, 14 martie 2005.

Stahl, Henri H. Dimitrie Gusti - 125 de ani de la naștere, 50 de ani de la moarte. Prezentare de Gabriela Cloșca. În: *Brăila. Pro Memoria*, 20 ian. 005, nr. 637, p.5.

Rostás, Zoltán. *Atelierul gustian, O abordare organizațională*. București, Edit. Tritonic, 2005.

Zamfir, Cătălin. The legacy of Dimitrie Gusti for the post-war sociology. În: *Romanian Journal of Sociology*, 2005, 16, nr. 1-2, p.1-4.

Revista română de sociologie, serie nouă, 16, nr. 1-2, consacră spații ample lui D. G. și Școlii sociologice de la București. Semnează Angela Banciu, Dan Banciu, Irina Cristea, Constantin Aslam, Ilie Bădescu, Ion Vlăduț, Simona-Grazia Dima, Dora Mezdrea, Marin Diaconu, Manuela Gheorghe, Georgeta Marghescu.

Stahl, Paul H. Vizita profesorului Dimitrie Gusti la Chișinău (Basarabia), 1936. În: *Études Roumaines et Aroumaines*, 2005, tom 9, p.43-52.

2006

Rostás, Zoltán. *Parcurs întrerupt, discipoli din anii '30 ai Școlii gustiene*. București, Edit. Paideia, 2006.

Stahl, H. H. *Dimitrie Gusti și Academia*. În: *Sociologie românească*, 4, nr. 3, 2006, p.5-7.

Pavelescu, Gheorghe. În memoria profesorului Dimitrie Gusti. În: *Revista de Sociologie*, 2006, nr. 2, p.107-108.

Pavelescu, Amalia. Pe urmele Profesorului Dimitrie Gusti la Goicea Mare. În: *Revista de Sociologie*, 2006, nr. 2, p.109-111.

2007

The science of the nation, Transl. by Andreea Diaconu. În: *Plural: culture & civilization*, 2007, 1, p. 240-244.

Radu, Raisa. Dimitrie Gusti și Muzeul Național al Satului. În: *Economia: seria Management*, 2007, 10, nr. 2, p.159-168.

Sociologia războiului. Iași, TipoMoldova, 2007.

Georgiu, Grigore. *Gândirea socială și economică în perioada interbelică: sistemul lui Dimitrie Gusti*. În: *Istoria culturii române moderne*. București: [s.n.], 2007, p. 278 - 286.

2008

6 mai

În satul Slătioara, județul Vâlcea este înființată *Universitatea Țărănească „Dimitrie Gusti”*. Scopul declarat al acesteia este formarea elitelor locale în concordanță cu exigențele și rigorile specifice lumii de azi.

Momoc, Antonio-Roberto. *O istorie politică a Școlii Sociologice de la București*. Teză de doctorat. Conducător științific: prof. univ. dr. Zoltán Rostás. București: Universitatea din București. Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, 2008.

Știința națiunii și reforma politică. Cuvânt înainte de Ion Bulei. Ediție îngrijită de Marin Diaconu. București, Edit. Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, 2008.

Pecican, Ovidiu. Problema federației europene. În: *Europa în gândirea românească interbelică: o antologie*. Iași, Institutul european, 2008, p.61-96.

Langa, Marius Claudiu. *Contribuția lui Dimitrie Gusti la dezvoltarea pedagogiei sociale românești*. Teză de doctorat. Conducător științific prof. univ. dr. Cristea Sorin. Universitatea pedagogică de stat „Ion Creangă” din Chișinău, 2008.

Mandric, Adrian. Dimitrie Gusti, la Congresul cultural al ASTREI, aprilie 1930. În: *Familia română*, 9, nr.2, 3 sep. 2008, p.28-30.

Tănăsescu, Florian. Echipele "Gusti": societatea românească, încotro? În: *Opinia națională*, 3 nov. 2008, nr. 454, p.1, 6.

Chipea, F. The contribution of the Romanian sociologist Dimitrie Gusti to the assertion of sociology as a science of social reality. În: *Analele Universității din Oradea*, Fascicula Sociologie-Filosofie-Asistență Socială, 2008, nr. 7, p.22-30.

2009

Rostás, Zoltán. *Strada Latină nr.8, Monografiști și echipieri gustieni la Fundația Culturală Regală „Principele Carol I”*. București, Curtea Veche Publishing, 2009.

Momoc, Antonio. Sociologul Dimitrie Gusti: consilier de imagine? În: *Sfera politicii*: revista de științe politice editată de Fundația "Societatea Civilă", 2009, 17, nr. 135, p.65-67.

Stoica, Gheorghe. Dimitrie Gusti: the promoter of European ideas in the first decades of the 20th century. În: *L'Europa come idea e come progetto*. Roma: Bulzoni Editore, 2009, p. 123-134.

Momoc, Antonio. Radical and moderate political groups in the Sociology School of Bucharest. În: *Revista de Științe Politice*, 2009, nr. 21-22, p.21-24.

Bucur, Bogdan. *Insights into the politico-administrative dimension of interwar Romania: a perspective of the Gustian monographic sociology*. În: *Styles of Communication*, 3, nr. 1, 2011, p. 5-25.

Momoc, Antonio. *Capcanele politice ale sociologiei interbelice. Școala gustiană între carlism și legionarism*. București, Edit. Curtea Veche, 2011.

9 decembrie

Are loc, la Iași, simpozionul *Dimitrie Gusti și Petre Andrei în gândirea social-politică românească*.

Momoc, Antonio. Școala gustiană din nou revizuită. În: *Sfera politicii*, 2011, nr. 156, p. 93-94. [Recenzie la Mihai Pop, Vreau și eu să fiu revizuit: Publicistică din anii 1937-1940. Antologie de Zoltán Rostás. București: Paideia, 2010.]

Pászka, Imre. D. Gustia Wilhelmianus németország egyetemi oktatóiról. În: *Szociológiai Szemle*, 2009, nr. 2, p.103-122.

Andronache, Gabriel. Dimitrie Gusti, fondatorul școlii românești de sociologie. În: Ziarul *Lumina*, 13 februarie 2009.

<http://ziarullumina.ro/calendarul-zilei/memoria-zilei-205>

2010

Aprilie

Popovici, Iulia. „Gusti nu era anticomunist, nici antilegionar. Era prevăzător“ Dialog cu Zoltán Rostás (I). În: *Observator cultural*, apr. 2010, nr. 520.

Popovici, Iulia. „Gusti nu era anticomunist, nici antilegionar. Era prevăzător“ Dialog cu Zoltán Rostás (II). În: *Observator cultural*, apr. 2010, nr. 521.

16 mai

[Popoiu, Paula]. Dimitrie Gusti 1880-1955. În: *Jurnalul Național*, 16 mai 2010.

20 august

Partidul oportunist. În: *Cotidianul*, 20 aug. 2010. [Fragment din "Partidele politice"]

Șerban, Stelu. Un program conservator de modernizare a României interbelice: *Dimitrie Gusti în cadrul Partidului Național Țărănesc*. În: *Studia Politica: Revista română de știință politică*, 2010, 10, nr. 2, p. 311-322.

Enciclopedia României - 5 volume- comitet de redacție: D. Gusti, C. Orghidan, M. Vulcănescu, V. Leonte. Argument de Gh. Buzatu. Ediție anastatică. Iași, TipoMoldova, 2010.

Radu, Raisa. *Dimitrie Gusti's pattern for the monograph research of the industrial enterprises*. În: *Metalurgia International*, 2010, 15, nr. 1, p. 58-61

Stoica, Gheorghe. *Dimitrie Gusti: the promoter of European ideas in the first decades of the 20th century*. În: *L'Europa come idea e come progetto*. Roma: Bulzoni Editore, 2009, p. 123-134.

Lupu, Constantin. *Dimitrie Gusti: 1880-1955*. În: *Revista de Neurologie și Psihiatrie a Copilului și Adolescentului din România*, 2010, 13, nr. 1, p. 60-61.

2011

17 mai

Brodner, Raluca. *Mi-aș dori ca în generațiile viitoare să se nască un alt Gusti*: Interviu cu Paula Popoiu, prilejuit de celebrarea a peste 7 decenii de existență a instituției-muzeu pe care o conduce. În: *Ziarul Lumina*, 17 mai 2011.

<http://ziarullumina.ro/cultura/mi-dori-ca-generatiile-viitoare-sa-se-nasca-un-alt-gusti>

Rostás, Zoltán. *A sociological school from a communicational perspective: the case of Dimitrie Gusti's Monographic School*. În: *Acta Universitatis Sapientiae: Social Analysis*, 2011, 1, nr. 1, p. 83-97.

Dimitrie Gusti și colaboratorii *Cornova 1931*, Chișinău, Quant, 2011. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, Zoltán Rostás, Vasile Șoimaru. În acest volum, este studiul lui D. Gusti *Sociologia monografică*, p. 7-31.

Revista Acum, 2011, 5, nr. 1, dedică spații largi lui D. Gusti și Școlii Sociologice de la București. Semnează studii Zoltán Rostás, Ionuț Butoi, Antonio Momoc, Raluca Mușat, Martin Ladislau Salamon.

Revista Les Études Sociales, 2011, nr. 153-154, este dedicată personalității lui D. Gusti și sistemului său sociologic. În paginile revistei sunt prezenți Frédéric Audren, Rose-Marie Lagrave, Zoltan Rostas, David Mihai Gaiță, Samuel Boussion, Antonio Momoc, Theodora-Eliza Văcărescu, Antoine Savoye, René Maunier.

Datcu, Iordan. *Dimitrie Gusti, filogermanist*. În: *Cultura* (București), 6, nr.341, sep.2011, p. 18-19.

2012

30 octombrie

Ciobanu, Luminița. Dimitrie Gusti, ziditorul Satului de la Șosea. În: *Jurnalul național*, 30 oct. 2012.

Revista *Transilvania*, consacră numerele 11-12, 2012 lui D. Gusti și Școlii Sociologice de la București. Printre semnatari se află Zoltan Rostas, Dumitru Sandu, Sanda Golopenția, Stan Dumitru, Negru Andrei, Ionuț Butoi, Florentina Țone etc.

Revista *Secolul 21*, 2012, nr. 1-6, publică mai multe articole despre D. G. și metoda monografică. Printre semnatari sunt Sanda Golopenția, Mihail M. Cernea, Frank Alvarez-Pereyre, Theodora- Eliza Văcărescu, Marcus Solomon, Raluca Mușat.

Revista *Sociologie Românească*, 10, nr. 2, 2012, este consacrată lui D. Gusti și Școlii Sociologice de la București. În paginile revistei sunt prezenți cu studii și comentarii Sebastian Năstuță, Daniel Șandru, Theodora- Eliza Văcărescu, Ștefan- Lucian Dumitrescu, Ionuț Butoi, Carmen Albert, Zoltan Rostas, Antonio Momoc, Romina Surugiu.

Golopenția, Sanda. *Școala sociologică de la București*. București, Fundația culturală Secolul 21, 2012.

Anghel, Carmen. Cercetările Școlii Sociologice ale lui Gusti sunt pe dvd. În: *Jurnalul Național*, 7 noiembrie 2012.

2013

26 februarie

Zoltán Rostás, în colaborare cu Institutul Francez din București, lansează un număr special al revistei *Les Etudes Sociales*, intitulat *Sociologie et Politique en Roumanie (1918-1948)*. Rostesc alocuțiuni, printre alții, Dumitru Sandu, Vintilă Mihăilescu, Antonio Momoc, Silvia Marton.

11 martie

Lambriu, Steliu. Sociologul Dimitrie Gusti. În: *Radio România International* (online), 11 martie 2013.

Rostás, Zoltán. *Răfuiala cu scopurile noastre: Școala Sociologică de la București în cotidianul Ecoul 1943-1944*. București, Paideia, 2013. 204 p.

Momoc, Antonio. Sociology and theology building the Romanian cultural nation: Gusti's Sociological School. În: *European Journal of Science and Technology*, 2013, 9, nr. 4, p.101-109.

Momoc, Antonio. Engineering a good society: the Sociological School of Bucharest national project for building Romania. În: *European Journal of Science and Technology*, 2013, 9, supplement 2, p.95-104.

Juravle-Gasler, Alina Cecilia. Școala Sociologică de la București. În: *Revista Română de Sociologie*, 2013, 24, nr. 1-2, p.149-153. [Recenzie]

Cernat, Paul. *Un desant gustian*. În: *Observator cultural*, 24 mai 2013, nr. 674.

Rachieru, Adrian Dinu. *Școala Gusti și « deznăționalizarea » sociologiei*. În: *Cultura*, 27 iun. 2013, nr. 426.

Revista *Sfera politicii*, nr. 3 (175), mai-iun.2013, este intitulată *Școala Sociologică de la București. Contexte, tendințe, crize*. Semnează studii Zoltán Rostás, Martin Ladislau

Salamon, Antonio Momoc, Alina Juravle, Florentina Țone, Lucian-Ștefan Dumitrescu, Ion Matei Costinescu, Șerban Văetiși, Alina Branda, Ionuț Butoi, Adriana Bondor, Cătălin Gabriel Stoian.

Țone, Florentina. *Cornova (Basarabia) la 13 ani de la unirea cu România: portret sanitar*. În: Anuarul Institutului de Istoria "George Barițiu" din Cluj-Napoca. Series Humanistica, 2013, 11, p.21-56.

2014

7 februarie

La Muzeul Țăranului Român se lansează volumele: *Școala sociologică de la București. Publicații, expoziții și proiecte internaționale* (număr special, Transilvania 1/2014), coordonat de Sanda Golopenția; *Școala sociologică de la București. Contexte, tendințe, crize* (număr special Sfera Politicii, mai-iunie 2013, coordonat de Zoltán Rostás).

Cu această ocazie iau cuvântul Sanda Golopenția, Zoltán Rostás, Vintilă Mihăilescu, Dumitru Sandu, Radu Vancu și colaboratorii celor două reviste.

Reguli călăuzitoare pentru viață și pentru ceasul de azi al României. În: *Transilvania*, Sibiu, nr. 1, 2014, p.13/14.

24 martie

La Muzeul Țăranului Român are loc dezbateră *Gusti: sociologul puterii sau sociologul la putere?* Participă Vintilă Mihăilescu, Ionuț Butoi, Antonio Momoc, Zoltán Rostás.

14 septembrie

La Muzeul Țăranului Român se lansează volumele: *Universitatea interbelică a sociologilor gustieni*, coord. Zoltán Rostás. Semnează studii Ionuț Butoi, Dragoș Sdrobiș, Theodora-Eliza Văcărescu; *Un aliat uitat- Relațiile româno-maghiare în sociologia românească*, de Martin Ladislau Salamon; *Rapsodia epistolară, Scrisori primite și trimise de Anton Golopenția (1923-1950)*. vol.4.

Dr. Dinu Țenovici

CRONOLOGIA OPEREI

SOCIOLOGIE GENERALĂ

1. Volume

1. *Sozialwissenschaften, Soziologie, Politik und Etik, in ihrem einheitlichen Zusammenhang.* Berlin: Carl Heymanns Verlag, 1909. 48p.
2. *Thomas Garrigue Masaryk. O caracterizare.* București: Cultura Națională, 1926. 30p.
3. *Sociologia militans.* București: [s.n.], 1939. 609p.
4. *La science de la réalité sociale: introduction à un système de sociologie d'éthique et de politique.* Paris: Alcan Presses Universitaires de France, 1941. 220p.
5. *Legea unităților sociale.* București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943. 22 p. [Extras din Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice. Seria 3, 1943, 23, mem. 23, p.933-954.]
6. *Problema sociologiei: sistem și metodă: trei comunicări.* București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943. 84p. [Extras din Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice. Seria 3, 1940, 22, mem. 21-23, p.517-600.]
7. *Sociologia militans: cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii.* Vol. 1-2. București: Fundația Regele Mihai I, 1946. Vol. 1: Cunoaștere; vol. 2: Acțiune.
8. *Pagini alese.* București: Editura Științifică, 1965. 408p., [12] f. il.
9. *Opere.* Studiu introd. de conf. univ. dr. Ovidiu Bădina. Texte stabilite, comentarii, note de Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. Vol. 1-7. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968-1993. Vol. 1: *Sociologia.* 1968. 563 p. : facs., il. Cuprins: Ovidiu Bădina, Studiu introductiv; Dimitrie Gusti, Sistemul de sociologie, etică și politică. A. Sociologia. I. Principiile unui sistem de sociologie, etică și politică. 1. Introducere la cursul de Istoria filozofiei grecești, etică și sociologie. 2. Despre natura vieții sociale. 3. Principiile unui sistem de sociologie, etică și politică. 3.1. Doctrina și metoda școlii sociologice de la București. 3.2. Sociologia și științele sociale. 3.3. Cercetări parțiale și cercetări integrale sociale. 3.4. Paralelismul sociologic. 3.5. Sociologia unităților sociale. II. Problema sociologiei. IIA. Sistemul: Sociologia monografică. 1. Sociologia monografică-știință a realității sociale. 2. Considerații asupra unui sistem de sociologie, etică și politică. 3. Legile unităților sociale. IIB. Metoda: monografia sociologică. 1. Temeiurile teoretice ale cercetărilor monografice. 2. Un sistem de cercetări sociologice de teren. 3. Introducerea la monografia sociologică a unui sat românesc. 4. Cercetarea monografică a întreprinderilor industriale. 5. Monografia sociologică. a) Planul

de lucru. b) Metoda de lucru. III. Sociologie românească. 1. Sociologie românească. 2. Acțiunea monografică în România. 3. Starea de azi a satului românesc. 4. Știința națiunii. 5. Mișcarea monografică la 20 de ani de la începuturile ei. Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu, Comentarii și note.

10. Vol. 2: *Etica*. 1969. 485 p. Cuprins: D. Gusti, Sistemul de sociologie, etică și politică. B. Etica. /Cap./I. Științele sociale, sociologia, politica și etica în interdependența lor unitară. Prolegomene la un sistem. În românește de Grigore Popa. 1. Tema. 2. Abordarea problemei în istoria clasificării științelor. 3. Formularea sistematică a problemei: A. Științe ale naturii și științe sociale în sens larg. B. Științe sociale și sociologie. C. Politica și etica. D. Interdependența unitară dintre științele sociale, sociologie, politică și etică. /Cap./II. Egoism și altruism. Despre motivația sociologică a voinței practice. În românește de Grigore Popa. I. Partea introductivă. A. Istorie și terminologie. B. Egoismul și altruismul la Auguste Comte și Herbert Spencer. C. Insuficiența psihologico-etică a modului de a pune problema la A. Comte și H. Spencer. II. Partea sistematică. A. Despre motivarea voinței practice. B. Despre motivarea voinței morale. C. Despre motivarea voinței economice. III. Observații rezumative finale. Bibliografie. /Cap./III. Tendințe sociologice în etica nouă. În românește de Grigore Popa. A. Despre sociologia problemelor etice fundamentale. B. Despre tratarea sociologică a libertății voinței în dreptul penal. C. Este sociologia aptă să devină o disciplină de sine stătătoare în cadrul universității? /Cap./IV. Ideile fundamentale ale dreptului de presă. Studiu introductiv în problemele dreptului de presă. În românește de Aurel Stoicanu. I. Introducere. 1. Metoda. 2. Noțiunea de instituție a presei. II. Dreptul de presă al statului. III. Dreptul de presă administrativ, dreptul de presă penal administrativ, dreptul de presă penal. IV. Politica dreptului de presă. V. Anexă. VI. Bibliografie. /Cap./V. Curs de etică. I. Romantismul ca problemă a eticii. II. Figuri romantice contemporane. III. Bibliografie generală. IV. Criza morală contemporană. V. Doctrinile etice și autoritarismul. VI. Scepticismul etic. VII. De la heteronomie la autonomie morală. Obiceiul și opinia publică. VIII. Problema motivelor și a scopurilor morale. Egoism și altruism. /Cap./VI. Spre o etică vie a națiunii noastre. 1. Principiile vieții morale. 2. Problema tineretului românesc. 3. Idealul etic. Personalitatea. /Cap./VII. Modele etice. Profiluri și medalioane etice. Personalitatea socială. 1. Vasile Conta. 2. A.D. Xenopol. In memoriam. 3. Personalitatea lui Vasile Pârvan. 4. C. Rădulescu-Motru. 5. V. Madgearu. 6. P.P. Negulescu. 7. Ion Simionescu. 8. Gr. Antipa. 9. Ludovic Mrazec. 10. Francisc Rainer. 11. Liviu Rebreanu. 12. Ethosul lui Nicolae Iorga. 13. Ioan Rădulescu-Pogoneanu. 14. Franklin Delano Roosevelt. 15. Emil G. Racoviță. In memoriam. Ovidiu Bădina /și/ Octavian Neamțu, Comentarii și note.
11. Vol. 3: *Politica. Partea I*. 1970. 499 p. Cuprins: D. Gusti, Sistemul de sociologie, etică și politică. C. Politica. Partea I. /Cap./I. Organizarea științei. I.1. Realitate, știință și reformă socială. I.1.1. Câteva indicații asupra metodei. I.2. Organizarea cercetării științifice în universitate. I.2.1. Catedra și seminarul. Un seminar de sociologie, politică și etică la Universitatea din Iași. I.2.2. Informatica documentară în învățământul superior și în cercetarea științifică. a) Necesitatea reorganizării Bibliotecii centrale de pe lângă Universitatea din Iași.

b) Întemeierea Bibliotecii și a seminariilor de pe lângă Universitatea din Iași. Un sistem de propuneri cu numeroase documente și planuri anexe. I.3. Instituționalizarea sociologiei: Institutul Social Român. I.3.1. Revista „Arhiva pentru științe sociale, sociologie, politică și etică“. Scrisoare adresată colaboratorilor „Arhivei“. I.3.2. Asociația pentru studiul și reforma socială în România. Câteva lămuriri. I.3.3. Prelegerile publice ale Institutului Social Român. După zece ani de lucru. I.4. Organizarea cercetării sociologice: Școala sociologică de la București. I.4.1. Plan de acțiune pentru 1938. I.5. Contribuții la o publicistică a națiunii. I.5.1. Muzeul satului românesc. I.5.2. Participarea României la Expozițiile internaționale din Paris (1937) și New York (1939-1940). I.5.3. Congresul al XIV-lea internațional de sociologie din București. I.6. Coordonarea cercetării științifice. I.6.1. Ființa și menirea Academiei. I.6.2. O experiență: Valea Tennessee. I.6.3. Mișcarea de organizare a cercetărilor științifice în străinătate. I.6.4. Consiliul Național al Cercetărilor Științifice. I.6.5. Comisia de cercetări sociale de teren prin Institutul Social Român. I.6.6. Înzestrarea laboratoarelor. /Cap./II. Organizarea culturii. II.1. Principii. II.1.1. Cunoaștere sociologică și acțiune culturală. Însemnătatea lor pentru viața națională și de stat. II.2. Politica culturii. II.2.1. Politica culturii și statul cultural. II.2.2. Politica școlară în cadrul statului cultural. II.2.3. Program de educație națională: un an de activitate la Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor. II.2.4. Politica școlară și culturală a statului. II.3. Organizarea muncii culturale. II.3.1. Cultura poporului. II.3.2. Anteproiect de organizare a culturii. II.3.3. Organizarea culturală. II.3.4. Problema organizării muncii culturale. II.3.5. Discurs pentru organizarea culturii. II.3.6. Idei călăuzitoare pentru munca culturală la sate. II.3.6.1. Participarea satelor la organizarea țării. II.3.6.2. Tineretul intelectual în munca culturală la sate. II.4. Universitatea socială. II.4.1. Funcția etică, socială și politică a universității. II.4.2. Oficiul universitar din București. II.4.3. Program studentesc pentru organizarea vieții universitare. II.5. Difuzarea culturii. II.5.1. Menirea radiofoniei românești și Universitatea radio. II.5.2. Radiofonia și școala. Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu, Comentarii și note.

12. Vol. 4: *Politica. Partea a II-a. Organizarea păcii*. 1970. 420 p. Cuprins: I. Sociologia națiunii. 1. Problema națiunii. 2. Chestiunea agrară. 3. Individ, societate și stat în Constituție. 4. Partidul politic. II. Sociologia relațiilor internaționale. 1. Sociologia războiului. 2. Societatea națiunilor. 3. Chestiunea Dunării. III. Sinteza cunoașterii și acțiunii. 1. Serviciul social. 1.1. Bazele științifice ale Serviciului social. 1.2. Principiile Serviciului social. 2. Știința și pedagogia națiunii. 2.1. Comentarii la studiul „Știința și pedagogia națiunii“. IV. Știința păcii. 2. Cele două Germanii. 3. Țara științei și păcii. 4. Institutul Social al Națiunilor. 5. Soluția pașnică a problemelor atomice. Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu, Comentarii și note.
13. Vol. 5: *Fragmente autobiografice: autosociologia unei vieți: 1880-1955*. 1971. 437 p. Cuprins: Argument. Autobiografia ca autosociologie a unei vieți. Ultima lecție dintr-un sistem propriu de gândire. Tipuri de autobiografii. /Cap./1. Îndrumări pentru autobiografia sociologică. /Cap./2. Considerații asupra sociologiei autobiografiei vieții sale. Dedicatie. I. Chemarea. II. Căutarea. 1.

Berlin, 1899. Scene din viața studențească. O tânără universitate centenară. La cursurile lui Paulsen. G. Simmel. Disputa Adolf Wagner- G. Schmoller. Plecarea la Leipzig. Ziarul- un stimulent dinamic al existenței și un factor de formare a personalității. Lucrul de noapte. 2. Eseu despre Goethe. O călăuză sigură în lupta vieții. Liniște, ordine, confort. „La început a fost fapta“. Sistemul dialecticii goetheene. Omul politic și sociologul. „J.W. Goethe Dr. und Adv. „sau juristul Goethe. Un cosmopolit?!... „Geheimrat“- al întregii lumi. /Cap./3. Universitățile din Leipzig. Din nou pe urmele lui Goethe. Organizarea tehnică și socială a unei fabrici. Un însemnat centru comercial, dar și un centru universitar și cultural mondial, Wilhelm Wundt și psihologia experimentală. Felix Krueger, un prieten din studenție. Karl Lamprecht, sau istoria văzută cu ochiul artistului și mintea filozofului. Karl Bücher,- o lecție de neuitat. Un examen de doctorat, la început de veac... Conny: prietenie, iubire. /Cap./4. Artele. Muzica. Teatre. Literatura. Muzeu. /Cap./5. Caragiale. De ce s-a stabilit Caragiale la Berlin? 1907! „Nu fugi, Costică, răspunde!“ „O nuvelă à la Delavrancea“. Un fost ministru român și vizitiul din Charlottenburg. „Vlahuță diplomatul“. Cum se face o conferință. „O catedră de ortografie ne trebuie“. Tu ai scris poezia Iisus?“. „Tata Beethoven“. „O mamă ai“. „Furnica“ lui Ranetti. „Danke schön“. /Cap./6. Crizele. 1. Ce este o „criză“ și dialectica ei. 2. Criza științei. 3. Dreptul. Fr. Von Liszt. Sociologia dreptului. O ședință memorabilă la Universitatea din Berlin: Die Donaufrage. Meditație despre civilizația chineză. O echipă de caldă prietenie. Un laborator de idei noi. Elsa von Liszt. 4. Societatea viitoare. „Revizionism“. /Cap./7. După crize. Portretul unui „Kaiser“. Intermezzo: Republica Socialistă Germană. Conferințe în Germania: München, Leipzig, Berlin. Cele două Germanii: Teoria „omului mare“. Unde-i Germania lui Goethe? Studiu comparativ asupra teoriei puterii: Primo de Rivera sau solitudinea tragică; Roma; Guilelmo Marconi; Trei audiențe: O lume „în sine“. Ataturk. Rezultatul examenului comparativ în teoria puterii. III. Împliniri. 1. Statul cultural. 2. La împlinirea primilor zece ani de ființare a ONEF. 3. Scrisori. Mărturii. Alexandru Claudian. Petre Andrei. Mihai Ralea. 4. „Tatati“. 5. Cultura adulților. 6. Ultimul curs universitar. 7. Proiecte. Cadente finale. Cronologie.

14. Vol. 6: Glosar gustian, indice de materii și indice de nume de Ilie Șulea-Firu. 1977. 272 p. Cuprins: Notă de prezentare. Partea I. Documente. Institute și programe românești de cercetare sociologică în perioada 1920-1955. 1. Institutul de Științe sociale. Proiectul de program de activitate al secțiunilor. 2. Institutul de cercetări sociale al României. Statutele (proiect). Legiferarea cercetării sociologice în România. 3. Institute sociale regionale. Institutul Social Banat-Crișana (Timișoara). Institutul de cercetări sociale Regionala Cluj. 4. Publicații. Partea a II-a. Glosar gustian. Indice de materii. Indice de nume. Partea a III-a. Sumarul analitic al ediției „D. Gusti, Opere“, în limbile română, rusă, franceză, engleză, germană. Postfață.
15. Vol.7: *Autoanalize, comentarii din epocă, documente și mărturii*. Cuvânt înainte și introducere de Ovidiu Bădina. Edit. Academiei Române, 1993. 248p. Cuprins: Cuvânt înainte. Introducere. I. Materiale eliminate din D. Gusti, *Opere*, Vol. IV. Thomas Garrigue Masaryk. O caracterizare. Problema

federației statelor europene. Cu prilejul aniversării a zece ani de la Unirea Ardealului, Banatului și a părților locuite de români din Ungaria la vechiul Regat. II. Materiale eliminate din D. Gusti, *Opere*, Vol. VI. A. Autoanalize. Necesitatea de a găsi adevărul. Încă o dată precizări. După o activitate de 38 de ani. O „declarație“. Din nou demersuri. B. Scurtă incursiune în atelierul gustian. Autoportret caracterologic. Cele două Germanii. Manualul de sociologie. C. Școala sociologică de la București și mișcarea pentru redresarea neamului, între cele două războaie mondiale. Cercetarea satului românesc și educația fizică. Comentarii și ecouri din epocă în documentele vremii. D. Un program cultural: școala, educația maselor, serviciul social. E. Publicistica gustiană: O retrospectivă în optica zilelor noastre; 1966- Muzeul satului românesc la vârsta de 30 de ani; Începuturile filmului sociologic și urmașii lui. Muzeul satului românesc. Filmul sociologic. F. Scrisori și dedicații de la prieteni, de la elevi și de la alții. G. Tinerii de ieri își amintesc.

16. *Studii critice*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980. 390p.
17. *Știința realității sociale: o introducere*. București: Paideia, 1998. 119p.
18. *Elemente de sociologie: cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru*. Chișinău: [s.n], 1992. 338p. [Împreună cu Traian Herseni]

2. În volume

2.1 Studii și articole

19. 12 iunie 1929. Regulile metodei monografice și constituirea unei științe a Națiunii. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Institutul Social Român, 1929 , p.14.
20. Sociologia. Schiță a unui sistem de sociologie. În: *Omagiu profesorului C. Rădulescu-Motru*. București: Societatea Română de Filosofie, 1932, p.316-322. (Revista de Filosofie; 17).
21. Sociologia militans. În: *Blajul. Revistă lunară de cultură*, 1935, 2, nr. 4, p.213-219.
22. La situation des sciences sociales en Roumanie. În: *Les convergences des sciences sociales et l'esprit international*. Paris: Paul Hartman, 1938, p.56-67.
23. La sociologie et les sciences sociales. În: *Les convergences des sciences sociales et l'esprit international*. Paris: Paul Hartman, 1938, p.147-153.
24. Reguli călăuzitoare pentru viață și pentru ceasul de azi al României. În: *Cartea echipelor*. București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol“, 1939, p.31-34.
25. Științele sociale, sociologia, politica și etica în interdependența lor unitară. În: *Axiologie românească. Ediție, studiu introductiv, note și comentarii de Mircea Măciu*. București: Editura Eminescu, 1982, p.485-494. 575p.

2.2 Prefețe

26. Sociologia monografică, știință a realității sociale. /Studiu introductiv/. În: Bagdasar, Nicolae; Herseni, Traian. *Teoria monografiei sociologice*. București: Institutul Social Român, 1934, p.3-73.
27. Avant-propos. În: *Travaux du XIVe Congrès International de Sociologie*. București: Institut International de Sociologie. Institut de Recherches Sociales de Roumanie, [1939], série A, B, C, D, p.VII-IX.
28. Vorwort. În: *Arbeiten des XIV Internationalen Soziologen Kongresses*. Band I. [București]: Internationales Soziologisches Institut : Rumänisches Institut für Sozialwissenschaft, 1940, p.VII-IX.
29. Cuvânt înainte. În: Marx, Karl. *Ancheta pentru muncitori*. București: Editura ISR, 1948.

2.3 Discursuri

30. /Cuvântare-răspuns rostită cu prilejul prezentării volumului omagial/. În: Vulcănescu, Mircea; Herseni, Traian; Vlădescu Răcoasa, G.et al. *D. Gusti și Școala Sociologică de la București*. București: Institutul Social Român, 1937, p.265-267. (XXV ani de învățământ universitar: 1910-1935).
31. /Răspunsul-mulțumire dat celor care l-au elogiat la banchet/. În: Vulcănescu, Mircea; Herseni, Traian; Vlădescu Răcoasa, Gh. et al. *D. Gusti și Școala Sociologică de la București*. București: Institutul Social Român, 1937, p.287-291. (XXV ani de învățământ universitar: 1910-1935).

2.4 Programe. Proiecte. Rapoarte

32. Apelul făcut în aprilie 1918, cu prilejul întemeierii Asociației pentru studiul și reforma socială. În: Nastasă, Lucian; Sdrobiș, Dragoș. *Politici culturale și modele intelectuale în România*. Cluj-Napoca: Edit. Mega, 2013, p.31-33.

2.5 Editare de carte

33. Kautsky, Karl. De la democrație la robia de stat. Ediție îngrijită de D. Gusti. București: Cultura Națională, 1922. 143p.
34. Tarde, Gabriel. Legile sociale. În românește de M. Hodoș. Ediție îngrijită de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1924. 115p.
35. Durkheim, Emil. Sociologia: regulile metodei sociologice. Trad. de C. Sudețeanu. [Ediție] îngrijită de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1924. 16p.
36. *Travaux du XIVe Congrès International de Sociologie*. Série A, B, C, D. București: Institut International de Sociologie. Institut de Recherches Sociales de Roumanie, [1939]. Série A: Les unités sociales. XII. 160p.: il.; série B: Le village. XII. 157p.; série C: La ville. XII. 150p. il.; série D: Le village et la ville. XII. 166p.

37. Durkheim, Emil. Sociologia: regulile metodei sociologice. Trad. de C. Sudețeanu. [Ediție] îngrijită de Dimitrie Gusti. Filipeștii de Târg: Antet Press, 2004. 152p.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

38. E sociologia o știință? În: *Noua Revistă Română pentru Politică, Literatură, Știință și Artă*, 1 mar.1901, 3, nr. 29, p.213-218. Reflecții făcute la Leipzig, cu prilejul apariției a două lucrări scrise de Gustav Schmoller și A.D. Xenopol. Consideră că secolul XX va fi veacul științelor spiritului și mai ales al psihologiei și sociologiei.
39. Gabriel Tarde (12 März 1843 bis 14 Mai 1904) Eine Skizze zur Wiederkehr seines Todestages. În: *Jarbuch für Gesetzgebung. Verwaltung and Volkswirtschaft im Deutschen Reiche*, 30, nr. 3, p.973-988.
40. Despre natura vieții sociale. Dintr-o prelegere publică. În: *Cultura română*, nov.-dec.1910, 6, nr. 1-2, p.14-22.
41. Realitate, știință și reformă socială. Câteva indicații asupra metodei. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1 apr. 1919, 1, nr.1, p.V-XXVII.
42. L'État des Études Sociales en Roumanie. În: *Paris-Bucarest*, mar. 1925, 3, nr. 12, p.2-5.
43. Sociologia. Schiță a unui sistem de sociologie. În: *Revista de Filosofie*, 1932, 17, p.315-321. (Disciplinele filosofice în lumina actualității).
44. Sociologie românească. În: *Sociologie românească*, ian. 1936, 1, nr. 1, p.3-9. Noua revistă va reflecta fapte și date din arhiva materialului cules în cadrul cercetărilor monografice.
- Și în:
45. *Sociologie românească*, Serie nouă, 1990, 1, nr. 1-2, p.7-12. (Restituiri și evocări).
46. Cercetări parțiale și cercetări integrale sociale. În: *Sociologie românească*, oct. 1936, 1, nr. 10, p.1-4. Continuă seria articolelor care explică pe înțelesul tuturor rolul cercetărilor monografice de teren.
47. Un système de sociologie, éthique et politique. În: *Archive pour la Science et la Réforme Sociale*, 1936, 13, p.225-241. [Împreună cu Traian Herseni].
48. Cunoașterea sociologică și acțiunea socială. Însemnătatea lor pentru viața națională și de stat. În: *Sociologie românească*, apr. 1936, 1, nr. 4 p.1-6.
49. La loi du „parallélisme sociologique“ comme loi d'équilibre social. În: *Revue internationale de sociologie*, jan.-fev. 1938, 46, nr. 1-2, p.7-20.

50. Imperativul cercetărilor sociologice. În: *Curierul echipelor studențești*, 17 iul. 1938, 4, nr. 8, p.1-3.
51. Însemnări. În: *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, 1939, 7, nr. 25, p.87.
52. Problema sociologiei: sistem și metodă: trei comunicări. În: *Analele Academiei Române. Seria 3, Memoriile Secțiunii Istorice.*, 1940, 22, mem.21-23, p.517-600.
53. Însemnări, discuții, probleme. În: *Sociologie românească*, iul.-dec. 1942, 4, nr. 7-12, p.658-688. Note și comentarii la studiul „Știința și pedagogia națiunii”; Monografia comunei Bălănești; Sociologia română din New York; Programul de lucru al Seminarului de sociologie pe 1942; Concepția despre un Minister al Culturii Națiunii.
54. Un ensayo de estudio de la realidad social. În: *Revista Mexicana de Sociologia*, mayo-agosto 1947, 9, nr. 2, p.243-255.
55. Cercetarea de sociologie integrală a întreprinderilor. În: *Buletinul Informativ, Științific și Administrativ*, 1948, 1, nr. 1, p.236-258.
56. Sociologia ca știință. În: *Revista română de sociologie*, 2005, 16, nr. 1-2, p.21-36. Fragmente din Note în Cursul de sociologie al domnului profesor Dimitrie Gusti, editate sub îngrijirea domnului asistent Mircea Vulcănescu, de M. Cernea și C. Fortunescu. București: Facultatea de Litere și Filosofie, 1929-1930. Apar în numărul de față sub îngrijirea lui Marin Diaconu și a Simonei Dima.
57. Reguli călăuzitoare pentru viață și pentru ceasul de azi al României. În: *Transilvania*, 2014, nr. 1, p.13-14.

3.2. Comunicări la congrese

58. La sociologie des unités sociales. În: *Archive pour la Science et la Réforme Sociale*, 1943, 16, nr. 1-4, p.5-12. Comunicare la Congresul Internațional de Sociologie de la Bruxelles, în 1935, consacrată „Formelor elementare ale vieții sociale“, care s-a constituit într-unul din capitolele lucrării apărută la Alcan, Paris, PUF, sub titlul „La science de la réalité sociale. Introduction à un Système de Sociologie“.
59. Sociologia unităților sociale. În: *Sociologie românească*, iun. 1936, 1, nr. 6, p.1-6. Comunicare la Congresul Internațional de Sociologie de la Bruxelles din 1935.
60. Paralelismul sociologic. În: *Sociologie românească*, sep.-oct. 1937, 2, nr. 9-10, p.379-385. Comunicare ținută la cel de-al XIII-lea Congres Internațional de Sociologie, Paris, 1-6 sept.1937.

3.3 Programe. Proiecte. Rapoarte

61. Apelul făcut în aprilie 1918, cu prilejul întemeierii Asociației pentru studiul și reforma socială. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1 apr. 1919, 1, nr. 1, p.291-293.
62. Structura socială a României. Anexe: documente inedite. În: *Revista Română de Sociologie*, Serie nouă, 2001, 12, nr. 3-4, p.255-257. Plan de lucru redactat în două versiuni de D. Gusti.

3.4 Documente

63. XIVe Congrès International de Sociologie. În: *Revue Internationale de Sociologie*, 1938, 46, nr./11-12/, p.559-560. Invitația de a participa la congresul programat la București este semnată de René Maunier, președintele Institutului Internațional de Sociologie și de D. Gusti, în calitate de președinte al acestui congres.
64. XIVe Congrès International de Sociologie. Lettre circulaire à messieurs les participants du Congrès. În: *Revue Internationale de Sociologie*, 1939, 47, nr. 7-8, p.319-320. Circulara este semnată de René Maunier, președintele Institutului Internațional de Sociologie și de D. Gusti, președintele Congresului, fiind anunțată amânarea lucrărilor.
65. Cuvânt înainte al lui D. Gusti la volumele care conțineau lucrările trimise de participanții străini la al XIV-lea Congres Internațional de Sociologie. În: *Transilvania*, 2014, nr. 1, p.18-19.

3.5 Comemorări. Evocări. Omagii

66. Thomas Garrigue Masaryk. O caracterizare. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1926, 6, nr. 1-2, p.1-17.
67. Thomas Garrigue Masaryk. Esquisse biographique. În: *La Nation Roumaine*, mar.1930, 3, 60, nr.8, p.2-3.
68. Thomas Garrigue Masaryk. O caracterizare. În: *Sociologie românească*, 1990, 1, nr. 3-4, p.215-231.

3.6 Emisiuni radio

69. Probleme sociologice. În: *Radio București*, 10 dec. 1930, ora 19.00-19.20. (emisiunea „Universitatea Radio”)

SOCIOLOGIE MONOGRAFICĂ

1. Volume

70. *Conférences 1935. La Monographie sociologique en Roumanie. L'Action monographique en Roumanie*. Paris: F. Loviton & cie, 1935. 109p.

71. *La monographie et l'action monographique en Roumanie: conférences données à l'Université de Paris*. Paris: Les Editions Domat-Montchrestien, 1935. 72p.; ed. a 2-a: Paris: Les Éditions Domat-Montchrestien, 1937. 72p.
72. *A szociológiai monográfia. Bevezetövel eljatta, fordította, gondoza: Balázs Sándor*. Bukarest: Kriterion Könyvkiadó, 1976. 323p.
73. *Catalogul materialului sociologic privitor la cercetările întreprinse în comuna Fundu Moldovei din Bucovina, în anul 1928, cu referințe la cercetările anterioare din 1925 (Goicea Mare), 1926 (Rușețu) și 1927 (Nereju)*. București: Universitatea din București, Seminarul de Sociologie, Etică și Politică de la Facultatea de Filosofie și Litere din București, de sub conducerea Domnului Profesor Dimitrie Gusti, Secția Monografiilor Sociologice, 1928. 32p.
74. *La vie rurale en Roumanie: XIVe Congrès International de Sociologie*. Bucarest: Imprimeria națională, 1940. 297p. [Împreună cu N. Cornatzeanu, Jean C. Vasiliu, Gromoslav Mladenatz, Mircea V. Pienescu, G. Banu, D.C. Georgescu, Sabin Manuilă].
75. *Rural life in Romania*. Bucharest: Imprimeriile naționale, [s.n.], 1940. 54p. [Împreună cu N. Cornatzeanu, Jean C. Vasiliu, Gromoslav Mladenatz, Mircea V. Pienescu, G. Banu, D.C. Georgescu, Sabin Manuilă].
76. *Monografia: teorie și metodă*. București: Edit. Paideia, 1999. 392p. [Împreună cu Traian Herseni și H.H. Stahl].
77. *CORNOVA 1931*. Chișinău: Quant, 2011. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, Zoltán Rostás, Vasile Șoimaru. 852p. [Împreună cu N. Argintescu-Amza, Ernest Bernea, Xenia C. Costa-Foru, Ștefania Cristescu, D.C. Georgescu, Anton Golopenția, Traian Herseni, Ion I. Ionică, Domnica I. Păun, Mihai Pop, Henri H. Stahl, D. Șandru, Petre V. Ștefănică, Emil Turdeanu, Ion Zamfirescu]

2. În volume

2.1 Studii și articole

78. Principes directeurs pour les monographies sociologiques. Hommage à M. le Professeur. În: A. Blaha, In Honor of Professor, *Sociological review*, 1939, 1, vol. 10, p.38-48.
79. Sociologia monografică. În: *CORNOVA 1931*. Dimitrie Gusti și colab. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, Zoltán Rostás, Vasile Șoimaru. Chișinău: Quant, 2011, p.7-31.
80. Sociologia unităților sociale. În: *Îndrumări pentru monografiile sociologice. Redactate sub direcția științifică a d-lui prof. D. Gusti și conducerea tehnică a d-lui Traian Herseni de Biroul Cercetărilor Sociologice din Institutul de Științe Sociale al României*. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1940, p.375-379.

81. Sociologia unităților sociale. În: *Îndrumări pentru monografiile sociologice. Redactate sub direcția științifică a d-lui prof. D. Gusti și conducerea tehnică a d-lui Traian Herseni de Biroul Cercetărilor Sociologice din Institutul de Științe Sociale al României*. Prefață de Ioan Mihăilescu. Ediție îngrijită și Postfață de Septimiu Chelcea și Iancu Filipescu. București: Editura Universității din București, 2002, p.375-379.

2.2 Comunicări la conferințe

82. Les bases scientifiques du service social de Roumanie. În: *Conférence européenne de la vie rurale 1939. Monographie élaborée par le Service Social Roumain*. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1939, p.3-18. (Société des Nations).
83. La monographie et l'action monographique en Roumanie. În: *Conférences 1935*. Paris: F. Loviton & cie, 1935. 109p.

2.3 Prefețe

84. /Prefață/. Sociologia monografică, știință a realității sociale. În: Herseni, Traian. *Teoria monografiei sociologice*. București: Edit. Institutului Social Român, 1934, p.3-73.
85. /Prefață/. Rostul cercetărilor monografice pentru cămin. În: Stahl, Henri H. *Monografia unui sat: cum se alcătuiește, spre folosul căminului cultural. Cu o prefață a d-lui profesor D. Gusti*. București: Fundația Culturală Regală "Principele Carol", 1937, p.3-6.
86. /Préface/. În: Stahl, H.H. *Nerej, un village d'une région archaïque*. Bucarest: Institut de Sciences Sociales de Roumanie, 1939, vol.1, p.VII-XVI.
87. /Prefață/. În: Constantinescu-Mircești, C.D. *Un sat dobrogean: Ezibei. Cu o prefață de D. Gusti*. București: Edit. Bucovina I.E. Torouțiu, 1939, p.V-VII.
88. /Prefață/Un sistem de cercetări sociologice la teren. În: *Îndrumări pentru monografiile sociologice. Redactate sub direcția științifică a d-lui prof. D. Gusti și conducerea tehnică a d-lui Traian Herseni de Biroul Cercetărilor Sociologice din Institutul de Științe Sociale al României*. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1940, p.3-21.
89. /Prefață/. Starea de azi a satului românesc. În: *60 sate românești: cercetate de echipele studențești în vara 1938. Anchetă sociologică condusă de Anton Golopenția și dr. D.C. Georgescu*. Vol.1. *Populația*. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1941, p.V-IX.
90. /Prefață/ În: Apolzan, Lucia. *Sate, orașe și regiuni cercetate de Institutul Social Român: 1924-1945 (cu o prefață de D. Gusti)*. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1945, p.5-6.
91. /Prefață/ Un sistem de cercetări sociologice la teren. În: *Îndrumări pentru monografiile sociologice. Redactate sub direcția științifică a d-lui prof. D. Gusti și conducerea tehnică a d-lui Traian Herseni de Biroul Cercetărilor*

Sociologice din Institutul de Științe Sociale al României. Prefață de Ioan Mihăilescu. Ediție îngrijită și Postfață de Septimiu Chelcea și Iancu Filipescu. București: Editura Universității din București, 2002, p.3-21.

2.4 Discursuri

92. /Cuvântare-răspuns rostită cu prilejul prezentării volumului omagial/. În: Mircea Vulcănescu, Tr. Herseni, Gh. Vlădescu-Răcoasa et al. *D. Gusti și Școala sociologică de la București*. București: Institutul Social Român, 1937, p.265-267. (XXV ani de învățământ universitar: 1910-1935).
93. /Răspunsul-mulțumire dat celor care l-au elogiat la banchet/. În: Vulcănescu, Mircea; Herseni, Traian; Vlădescu-Răcoasa, Gh. et al. *D. Gusti și Școala sociologică de la București*. București: Institutul Social Român, 1937, p.287-291. (XXV ani de învățământ universitar: 1910-1935).

3. În periodice

3.1 Studii și articole

94. Misiunea monografiilor sociologice. În: *Societatea de mâine*, 1928, 5, nr. 22-24, p.400-401.
95. Sociologia monografică-știință a realității sociale. În: *Societatea de mâine*, 1934, 9, nr. 5, p.73.
96. Temeiul muncii echipelor studențești: monografia. În: *Curierul Echipelor Studențești*, 1935, nr. 3, p.1.
97. Chezășia unei munci rodnice: Căminul cultural. În: *Curierul echipelor studențești*, 6 aug. 1935, 1, nr. 9-10, p.281-282.
98. Temeiurile teoretice ale cercetărilor monografice. În: *Sociologie românească*, iul.-sep. 1936, 1, nr. 7-9, p.1-8.
99. Circulară (pentru alegerea satului). În: *Curierul echipelor studențești*, feb. 1937, 2, seria 2, nr. 4, 15, p.6-8.
100. Imperativul cercetărilor monografice. În: *Curierul echipelor studențești*, 5 iul. 1938, 4, nr.10, p.1-2.
101. Serviciul Social din România. În: *Curierul echipelor studențești*, 23 iul. 1938, 4, nr. 9, p.1.
102. Un sistem de cercetări sociologice la teren. În: *Sociologie românească*, apr.-iun. 1939, 4, nr. 4-6, p.153-160.
103. Clopotiva/ un sat în Hațeg. Monografie de D. Gusti. În: *Preocupări literare*, sep. 1940, 5, nr. 9, p.567.
104. Aniversare. În: *Căminul cultural*, 11, nr. 3-4, mar.-apr. 1945, p.163-165.
105. Bazele democrației sociale: 20 ani de la începutul cercetărilor monografice. În: *Căminul cultural*, iul.-aug. 1945, 11, nr. 7-8, p.483-486.

106. Comisiunea de cercetări sociale de teren, prin Institutul Social Român (Institutul de Științe Sociale al României). În: *Buletinul informativ, științific și administrativ*, 1948, vol.1, nr.1. București: Academia Română, p.156-169.
107. Considerații asupra unui sistem de sociologie, etică și politică. În: *Secolul 21*, 2012, nr. 1-6, p.26-47.

3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte

108. Raport în vederea premierii asupra volumului Ștefania Cristescu-Golopenția: Gospodăria în credințele și riturile magice ale femeilor din Drăguș (Făgăraș). În: *Revista Română de Sociologie*. Serie nouă, 2013, 24, nr. 3-4, p.295.

Și în:

109. *Analele Academiei Române. Debaterile*. Ședința de la 31 mai 1941. Tomul LXI, 1940-1941, p.221.

3.3 Filme

110. Filmul documentar gustian din satul Șanț (1935).
<http://www.cooperativag.ro/filmul-documentar-gustian-din-satul-sant-1935/>
111. Nunta la Drăguș- scurtă secvență din filmul sociologic.
<http://www.cooperativag.ro/nunta-la-dragus-scurta-secventa-din-filmul-sociologic>

4. EDITARE DE CARTE, COORDONARE

112. *Îndrumări pentru monografiile sociologice. Redactate sub direcția științifică a d-lui prof. D. Gusti și conducerea tehnică a d-lui Traian Herseni de Biroul Cercetărilor Sociologice din Institutul de Științe Sociale al României*. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1940. 500p.

SOCIOLOGIE POLITICĂ

1. Volume

113. *Ein Seminar für Soziologie, Politik und Ethik an der Universität Jassy: ein Beitrag zur Universitätspädagogik*. Jassy, 1912. 12p.
114. *Din lucrările Seminarului de sociologie și etică al Facultății de Litere și Filosofie din Iași*. Iași: Librăria Sfetea, 1915, vol. 1-2. 425p. [Împreună cu Petru Andreiu, Neculai Giulea, Corina N. Leon, Gheorghe Savul și Ion Setlacec]
115. *Partidul politic: sociologia unui sistem al partidului politic*. București: Cultura Națională, 1922. 30p.
116. *Problema federațiilor statelor europene*. 95p. Anexe: Bibliografia critică a problemei pan europene (Romulus Cotaru). Documents relatifs à l'organisation d'un régime d'union fédérale européenne. Extras din Arhiva pentru Știința și Reforma Socială, Revista Institutului Social Român. 1930, 9, nr. 1-3. București: Institutul Social Român, 1930.

117. *Sociologia militans*, vol.1. *Introducere în sociologia politică*. București: Edit. Institutului Social Român, 1930. 614p.
118. *Știința națiunii*. București: Imprimeria centrală, 1937. 10p. Extras din Sociologie românească, feb.-mar.1937, 2, nr.2-3, p.49-59.
119. *La politique extérieure de la Roumanie à l'heure actuelle*. Paris: Hachette, 1938. 16p.
120. *Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism: clasificarea sistemelor privitoare la societatea viitoare*. București: Edit. Științifică, 1993. 144p.
121. *Știința națiunii și reforma politică*. Ediție îngrijită de Marin Diaconu. București: Edit. Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, 2008. 230p.
122. *Doctrinile partidelor politice*. București: Garamond, 1995. 420p.

2. În volume

2.1 Studii și articole

123. Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic. În: *Doctrinile partidelor politice*. București: Cultura Națională, [1924], p.1-30. Este vorba de Conferința susținută de Gusti în data de 2 decembrie 1922.
124. Individ, societate și stat în Constituția viitoare. În: *Noua Constituție a României și noile constituții europene*. București, 1922, VIII + 536p.
125. Cuvânt de deschidere la ciclul prelegerilor organizate de Institutul Social Român, sub titlul: *Noua Constituție a României*, 1921-1922. În: *Noua Constituție a României*. București: ISR, 1925, p.347-394.
126. *Noua Constituție a României*, cuvânt de deschidere la ciclul prelegerilor organizate de Institutul Social Român, sub titlul: 1921-1922. În: *Noua Constituție a României*. București, ISR, 1923, p. 1-4.
127. Originea și ființa Societății Națiunilor. În: *Politica externă a României: 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*. București: ISR, 1925, p.347-394.
128. Expunere de motive [pentru Proiectul de lege al organizării culturale]. În: *Monitorul Oficial*. Partea a 3-a: Debaterile parlamentare, nr.48, 10 iun. 1933, p.87-96.
129. Semnificația Asociației ARLUS. În: *20 mai 1945. ARLUS- Activitatea în cifre și imagini*. București, Imprimeriile Independența, 1945, p.49-51.
130. Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic. În: *Doctrinile partidelor politice*. Ediție îngrijită și note: Petre Dan. București: Cultura Națională, 1996, p.7-39.

131. Problema federației europene. În: Pecican, Ovidiu. *Europa în gândirea românească interbelică: o antologie*. Iași: Institutul european, 2008, p.61-96.
132. The science of a nation. Trad. Maria Kovacs. In: *Modernism: representations of national culture*. Ed. Ahmet Ersoy, Maciej Gorny, Vangelis Kechriotis. [S.l.]: Central European University Press, 2010, p. 68-74.

2.2 Prefețe

133. Prefață. În: *Politica externă a României: 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*. București: ISR, 1925, p.III-VI.
134. Cuvânt de deschidere. În: *Constituția din 1923 în dezbaterile contemporanilor*. Redactor Aurelian Stroe. București: Humanitas, 1990, p.19-23.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

135. Die Donaufrage. În: *Sonderabdruck aus den Preussischen Jahrbucher*, Band 118, 1904, Heft 2, p.235-258.
136. Die Grundbegriffe des Pressrechts. Eine skizze. În: *Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht*, Jahrg.18, p.400-406.
137. Studiu critic privind curentul sociologic sindicalist-solidarist în dreptul public. În: *Schmollers Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaftslehre*, 1909.
138. Sozialwissenschaften, Soziologie, Politik und Ethik. Prolegomena zu einem System ihrer Einheitlichen Zusammenhang. În: *Zeitschrift für Politik*, III Band, 1909, extras 48p.
139. Ein Seminar für Soziologie, Politik und Ethik am der Universität Iassy. Ein Beitrag zur Universitätspädagogik. În: *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1912, p.229-240.
140. Problema națiunilor. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, iul.-oct. 1919, 1, nr.2-3, p.547-577.
141. Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism. Clasificarea sistemelor privitoare la societatea viitoare. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, ian. 1921, 2, nr. 1-4, p.295-353.
142. Partidul politic. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1922-1923, 4, nr. 4-5, p.423-454.
143. Necesitatea culturii sociale și politice universitare. În: *Revista universitară*, 1926, 1, nr. 1-2, p.33-37.
144. Problema federației statelor europene. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1930, 9, nr. 1-3, p.1-22.

145. Problema Societății Națiunilor. În: *Cele trei Crișuri*, ian.-feb. 1929, 10, nr. 1-2, p.4-5.
146. Ancheta noastră. În ce cred. În: *Adevărul literar și artistic*, 13 dec. 1931, 10, nr. 575, p.1.
147. Știința națiunii. În: *Sociologie românească*, feb.-mar. 1937, 2, nr. 2-3, p.49-59.
148. Reguli călăuzitoare pentru viața și pentru ceasul de azi al României. În: *Curierul echipei studentești*, 1937, nr. 3, p.1-3.
149. Bulletin du Centre de hautes études internationales. Aperçu sur l'organisation et l'activité du Centre de hautes études internationales. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1937, 15, nr. 1-2, p.226-229. [Împreună cu Wright F. Chalmers]
150. Participarea satelor la organizarea țării. În: *Sociologie românească*, apr.-iun. 1938, 3, nr. 4-6, p.103-104.
- Și în:
151. *Căminul cultural*, iul.-aug. 1938, 4, nr. 7-8, p.247-248.
152. L'Actuelle politique extérieure de la Roumanie. În: *Le Moment*, 19 oct. 1938, 6, nr. 1099, p.1,6.
153. Starea de azi a satului românesc. Întâile concluzii ale cercetărilor întreprinse în 1938 de Echipele Regale Studentești. În: *Sociologie românească*, dec. 1938, 3, nr. 10-12, p.431-436.
154. Reguli călăuzitoare pentru viața și pentru ceasul de azi al României. În: *Transilvania*, 1939, 70, nr. 1, p. 8-10.
- Și în:
155. *Serviciul Social* (Ploiești), mar. 1939, 1, nr. 1, p.4-7.
156. Știința și pedagogia națiunii. În: *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii istorice, Tomul XXIII, 1940-1941*. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1941, p.600-629.
- Și în:
157. *Sociologie Românească*, iul.-dec. 1942, nr. 7-12, p.359-374.
158. Concepția de reformă a lui Franklin Delano Roosevelt. În: *Revista Fundațiilor Regale*, ian. 1945, 12, nr. 1, p.3-12.
159. Institutele Naționale și Institutul Central Internațional pentru cercetarea și cunoașterea Națiunilor Unite. În: *Analele Academiei Române, Desbaterile, Tomul 65, 1945-1946*. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.113.
160. Partidul politic. În: *Contemporanul-ideea europeană*, ian. 1990, nr. 3, p.6.

161. Problema federației statelor europene: (I). În: *România socială*, 2001, nr. 3-4, p.179-188.

Și în:

162. *Sociologie românească*, iarna 2003, nr. 4, p.108 - 126.

163. The science of a nation, 1937. Traducere de Andreea Diaconu. În: *Plural*, 2007, nr.1, sem.1, p.240-244.

164. Partidul oportunist. În: *Cotidianul*, 20 aug. 2010. Fragment din „Partidele politice”.

<http://www.cotidianul.ro/dimitrie-gusti-partidul-oportunist-122618>

3.2 Prefețe

165. Avant-propos. În: *Affaires danubiennes: revue de l'Europe Centrale et du Sud-Est*, juillet 1938, nr. 1, p. 3-7.

3.3 Documente

166. Memoriul profesorului Gusti. Documente inedite. În: *Revista Română de Sociologie*. Serie nouă, 2001, 12, nr. 3-4, p.266-271. Fragment de patru pagini din memoriul lui D.Gusti. Ultimul an menționat este 1948. Așadar, a fost scris fie în acest an, fie mai târziu. „El constituie o mărturie despre soarta oamenilor din acea vreme care, neînregimentați, doreau să rămână simpli oameni de știință.”(Paul H. Stahl).

3.4 Editare de carte; serii, colecții

167. Petrescu, Nicolae. *Fenomenele sociale în Statele Unite*. Ed. îngrijită de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1921. 117p.

168. Vandervelde, Emile. *Socialismul și agricultura. În românește de Șerban Voinea*. Ediție îngrijită de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1922. 121p.

169. Zeletin, Ștefan. *Burghezia română: originea și rolul său istoric*. Ediție îngrijită de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1925. 256p.

170. *Biblioteca politică* [colecție]. București: Cultura Națională.

SOCIOLOGIA PĂCII ȘI A RĂZBOIULUI

1. Volume

171. *Sociologia războiului*. București: Edit. și Institutul de Arte Grafice „C. Sfetea“, 1915. 108p.

172. *Toward a realistic and scientific conception of peace*. New York: Fischer Press, /1946/. /3/f. Extras din „La République Française“, versiunea engleză, 9 sep. 1946, 3, nr. 9.

173. *Vers une conception réaliste et scientifique de la paix.* /S.l.: s.n./,1946. /3/f. Extras din „La République Française, 9 sep. 1946, 3, nr. 9, vol.2.
174. *Sociologia națiunii și a războiului.* București: Edit. Floare Albastră, 1995. XXVIII. 148p.
175. *Sociologia războiului.* Iași: Tipo Moldova, 2007. 146p.

2. În periodice

2.1 Studii și articole

176. Țelul final al umanității. În: *Căminul cultural*, mar. 1946, /nr./ 2, p.177-179.

SOCIOLOGIA CULTURII

1. Volume

177. *Opere. Despre cultură.* Texte stabilite, organizate, adnotate, prefață, studiu introductiv, note și comentarii de prof. univ. dr .doc. Ovidiu Bădina. Fundația “Dimitrie Gusti”. Buzău, Biblioteca județeană “V. Voiculescu”, 1996. 640p.

2. În volume

2.1 Studii și articole

178. Politica culturii și statul cultural. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.473-486.
179. Institutul Social Român. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.487-492.
180. Monografiile sociologice. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.492-495.
181. Muzeu și film sociologic. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.495.
182. Prelegeri organizate de Secția sociologică a ISR asupra reformei învățământului. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.495-498.
183. Universitatea socială. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.498-502.

184. Oficiul universitar din București. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [[București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.502-505.
185. Program studențesc pentru organizarea vieții universitare. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.505-507.
186. Anchetă sociologică asupra vieții studențești. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.507.
187. Menirea radiofoniei românești și universitatea radio. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.511-514.
188. Radiofonia și școala. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.514-516.
189. Memoriu înaintat Președinției Consiliului de Miniștri (16 iunie 1922). În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.516-519.
190. Anteproiectul organizării culturale. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.519-521.
191. Problema organizării muncii culturale. În: *Politica culturii: 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român* [noiembrie 1927-iunie 1928]. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.521-524.
192. Cuvânt înainte. În: *Program de lucru pentru acțiunea culturală*. [București]: [Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională], 1933, p.3-4.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

193. Cunoaștere sociologică și acțiune culturală. În: *Sociologie românească*, 1, nr. 4, apr. 1936, p.1-6.
194. Problema organizării muncii culturale. În: *Revista de teorie socială*, tom 3, ian.-mar. 1999, p.75-78.

4. Emisiuni radio

195. Însemnătatea sociologică a culturii la noi. În: *Radio București*, 26 nov. 1930, ora 19.00-19.20. (emisiunea „Universitatea Radio”)

196. Sociologia culturii. În: *Radio București*, 2 dec. 1930, ora 19.00-19.20. (emisiunea „Universitatea Radio”)

FILOSOFIE

1. Volume

197. *Egoismus und Altruismus: zur soziologischen Motivation des praktischen Wollens*, 22p. /Extras din Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie. Hrsg. von Paul Barth/. [s.l], s.n., /1904/.
198. *Die soziologischen Bestrebungen in der neuen Ethik*. [Berlin:s.n], 1908. 36p.
199. Zeletin, St *Sextus Empiricus*;. Scurtă expunere a filozofiei sceptice. Traducere de Dimitrie Gusti. București: Cultura Națională, 1923. 87p.
200. *Idealul etic și personalitatea*. Ed.a 4-a revăzută și adăugită. Zalău: Floare albastră, 1998. 285p.

2. În volume

2.1 Prefețe

201. *Notă introductivă*. În: *Saint-Simon. Catehismul industriașilor: noul creștinism*. În românește de I. Floroiu. București: Cultura Națională, 1924, p.5-19.
202. *Cuvânt înainte*. Andrei, Petre. *Filosofia valorii*. București: Fundația Regele Mihai I, 1945, p.5-10.

3. În periodice

3.1 Articole

203. Die Politischen Bestrebungen in der Soziologie des Auslands. În: *Zeitschrift für Politik*, 1910, p.113.
204. Introducere la cursul de Istoria Filosofiei Grecești, Etică și Sociologie. București: Institutul de Arte grafice Carol Göbl, 1910, p.16-24.
205. Introducere la cursul de Istoria Filosofiei Grecești, Etică și Sociologie, Lecție inugurală. În: *Convorbiri literare*, aug. 1910, 64, vol.2, nr. 6, p. 620-645.

3.2 Comemorări. Evocări. Omagii

206. Aniversarea lui Paulsen. În: *Noua Revistă Română pentru Politică, Literatură, Știință și Artă*, 1 aug. 1900, vol.21, nr. 15, p.104-106.
207. Aniversarea centenară a morții lui Immanuel Kant. În: *Cultura română*, 15 feb.1904, 1, nr. 4, p.97-100.
208. În memoria lui Vasile Conta. În: *Noua Revistă Română*, 24 nov. 1913, vol.14, nr. 23, p.354-356.

209. Personalitatea lui Vasile Pârvan, un model academic. În: *Vasile Pârvan: In memoriam*. București: Imprimeria Cultura Națională, 1928, p.3-9.
210. Personalitatea lui Vasile Pârvan, un model academic (In memoriam V. Pârvan). În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1928, 7, nr. 3-4p, p.332-341.
211. Sărbătorirea d-lui I. Petrovici. În: *Revista de filosofie*, ian.-mar.1938, 30, nr.1, vol.23, p.73-96.
212. Agapă pentru C. Rădulescu-Motru. În: *Revista de filosofie*, ian.-iun.1941, 31, nr.1-2, vol.26, p.172-181.
213. Personalitatea lui Vasile Pârvan. În: *Vasile Pârvan*. Antologie, notă asupra ediției și indice de Ștefan Lemny. Introducere, tabel cronologic și bibliografie de Al. Zub. București, Eminescu, 1984, p.70-80

3.3 Recenzii

214. Lucrare asupra lui Conta. În: *Arhiva-organul Societății Științifice și Literare din Iași*, mai-iun. 1902, 13, nr. 5-6, p.264-273.

Și în:

215. *Revue d'Europe*, Paris, 1902, tome VIII, p.145-153.
216. Fr. Liszt- Stafrechtliche Aufsätze und Vorträge. În: *Vierteljahrschrift für Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*. Berlin: Gutenberg, 1905, p.231-236.
217. Individul și societatea-B. Torsch. În: *Schmoller's Jahrbuch für Gesetzgebung-Verwaltung und Volkswirtschaftslehre*, 1906, p.1270.
218. Loria, Achille, La morphologie sociale. Conférences. În: *Schmollers Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reich*, 1906, 30, p. 404.
219. Geschichte der Strafrechtlichen Zurechnungslehre.- B. Loenig. În: *Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1909.
220. Platons philosophische Entwicklung- H. Raederer. În: *Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1909.
221. Aristoteles- C. Piat. În: *Wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1909.
222. Leon Duguit, Le droit social, le droit individuel et la transformation de l'Etat. Paris, 1908. În: *Schmollers Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reich*, 1909, 33, nr. 4, p. 390-397.

4. EDITARE DE CARTE

223. Vasile Conta, *Opere complete, ediție îngrijită de D. Gusti*. București: Cultura Națională, 1923.

5. ALTE

224. Die soziologischen Bestrebungen in der neueren Ethik. În: *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1908, p.134.
225. Eine Studie zur Einführung in die pressrechtlichen Probleme. În: *Abhandlungen der Kriminalistischen Seminars der Universität Berlin*, Neue Folge, 5 Band, IV Heft, 1908.
226. Notă asupra tendințelor psihologice în mișcarea de reformă a dreptului penal și procedurii penale, în Germania. În: *Blätter für vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre*, 1908, 2, p.111.
227. L'art de se conduire et de conduire dans la société. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, ian. 1920, 1, nr. 4, p.619-624.

CULTURĂ

1. Volume

228. *Raport despre activitatea Fundației familiei Menachem H. Elias, în anul 1925-1926, prezentat Academiei Române în sesiunea generală din iunie 1926*. București: Cultura Națională, 1927. 4p. [Împreună cu G. Antipa, I. Bianu și G. Țițeica, membri ai Academiei Române, delegați în Consiliul de administrație al Fundației].
229. *Organizarea culturală. Raport prezentat Comisiunii de întocmire a programului*. București: Institutul de Arte Grafice „Eminescu“, [1934]. 9p.
230. *Îndrumător al muncii culturale la sate: 1936*. București: Fundația culturală regală „Principele Carol“, 1936. 464p. [17] pl. (Cartea căminului cultural, 3).

2. În volume

2.1 Proiecte. Programe. Rapoarte

231. Februarie 1929: Două expoziții ale culturii: Brno și Colonia, cu prezentarea materialului documentar. Despre institute de presă. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Insttit Social Român, 1929, p.8.
232. 13 mai 1929: Un proiect de organizare a culturii superioare și a culturii poporului. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Institutul Social Român, 1929, p.9.
233. Idei călăuzitoare pentru munca culturală la sate. În: *Îndrumător al muncii culturale la sate*. București: Fundația culturală regală „Principele Carol“, 1939, p.27-31.

2.2 Prefețe

234. Cuvânt înainte. În: *Catalogul bibliotecii populare*. București: Imprimeria Națională, 1933, p.2-3.
235. Cuvânt introductiv. În: *Îndrumător al muncii culturale la sate 1936*. București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1936, p.23-25. (Cartea căminului cultural)

3. În periodice

3.1 Studii și articole

236. Rostul cărții. În: *Brazda*, mar.1927, 1, nr.1, p.3-4.

Și în:

237. *Aurora*, 6 mar.1927, 7, nr.1.599, p.1,2.
238. Două expoziții. Brno și Colonia. În: *Adevărul*, 28 oct.1928, 61, nr.13.761, p.1,2.
239. Statul cultural. În: *România literară*, 19 nov.1932, 1, nr.40, p.1. Consideră că statul are datoria de a apăra valorile, a le descoperi și a le ocroti.
240. Politica școlară și culturală a statului. În: *Parlamentul românesc*, oct.1933, 4, nr.124-126, p. XI-XXXI.
241. Politica școlară în cadrul statului cultural. În: *Problemele actuale în știința și învățământul economic*. București: Muguri, 1933, p. XI-XXXI.
242. Cartea și ziua cărții. În: *Cuvântul*, 21 mai 1933, 9, nr. 2897, p.3.
Pledoarie pentru „mai multă dragoste de carte, mai mulți cititori și creație neîncetată de cărți
243. Cartea la sate (I). În: *Dreptatea*, 18 mai 1935, 9, nr. 2286, p.1,3.
244. Cartea la sate (II). În: *Dreptatea*, 19 mai 1935, 9, nr. 2287, p.1,3.
245. Cursuri pentru conducătorii de cămine culturale. În: *Căminul cultural*, mai 1936, 2, nr. 6, p.582-583. D. Gusti adresează conducătorilor de cămine culturale invitația de a urma cursul de îndrumări culturale.
246. Întâlnirea județeană a Căminelor Culturale. În: *Căminul Cultural*, 23 aug. 1936, 3, p.29.
247. Tineretul și problema culturală. În: *Dimineața*, 29 ian. 1937, 33, nr.10813, p.17.
248. Legăturile intelectuale dintre România și Franța. În: *Gazette des Beaux-Arts*, 12 mar.1937, Paris, p.1,2.
249. Conducătorii de Cămine Culturale la Pietriș. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 mai 1938, 4, nr. 6, p.1-2.
250. Congresul căminelor culturale și restaurația. În: *Căminul cultural*, mai-iun. 1938, 4, nr. 5-6, p.165. Este evidențiat rolul căminelor culturale la sate și argumentată necesitatea dezvoltării lor.

251. Școala țărănească. În: *România*, 16 mai 1939, 2, nr. 344, p.2.
252. Satul din punct de vedere cultural. În: *Gazeta școalei*, mai-aug. 1944, 26, nr. 5-8, p.16-18.

3.2 Discursuri

253. Deschiderea congresului „Astrei” la Deva. Discursurile rostite de D. Gusti despre acțiunile culturale. În: *Dimineața*, 4 oct. 1932, 28, nr. 9257, p.5.
254. Spre organizarea activității noastre culturale. (Discurs rostit la Adunarea generală a Astrei de la Deva). În: *Patria*, 6 oct. 1932, nr. 203, p.1,2.
255. Proiectul de lege a organizării culturale. Expozeul d-lui ministru al Instrucției Publice. În: *Dimineața*, 29 mar. 1933, 29, nr. 9429, p.5.
256. Cuvântarea d-lui ministru prof. Dim. Gusti /la Adunarea generală a Fundației Universitare Carol I/. În: *Dimineața*, 11 mai 1933, 29, nr. 9469, p.3.
257. Discursul d-lui Dim. Gusti [la inaugurarea Săptămânii cărții]. În: *Dimineața*, 14 mai 1934, 30, nr. 9833, p.9.
258. Discursul d-lui Dim. Gusti [la Serbările naționale de la Blaj]. În: *Dimineața*, 17 mai 1933, 29, nr. 9475, p.4.
259. Cuvântarea d-lui prof. Dimitrie Gusti la Congresul căminelor culturale și școlilor țărănești. În: *Căminul cultural*, iun.1936, 2, nr.7, p.594-596. Trece în revistă activitatea Fundațiilor Culturale Regale „Principele Carol”. În 1936 existau deja 1.484 cămine culturale.
260. Recapitulare a lucrărilor culturale din acest an. În: *Radio Adevărul*, 1936, 9, nr. 419, p.18. Este menționată conferința ținută la Radio în data de 30 septembrie 1936.
261. [Discurs la festivitățile Astra de la Blaj]. În: *Dimineața*, 22 sep. 1936, 32, nr. 10686, p.3.
262. Discurs la aniversarea a 75 de ani a societății „Astra”. În: *Căminul cultural*, oct. 1936, 2, nr. 10, p.714-715. Subliniază rolul societății „Astra” în păstrarea spiritualității românești.
263. Nevoia legalizării muncii culturale la sate. În: *Radio Adevărul*, 1938, 11, nr.505, p.14. Este menționată conferința susținută la Radio în data de 23 mai 1938.

3.3 Proiecte. Programe. Rapoarte

264. Idei călăuzitoare pentru munca culturală la sate. În: *Căminul cultural*, nov. 1934, 1, nr. 1, p.3-4. Sunt expuse trei idei călăuzitoare: 1. Activitatea culturală trebuie să dea puțința fiecăruia a desfășura o cultură proprie; 2 Existența unei culturi regionale, bazată pe cunoașterea monografică a țării; 3. Cultura sătească trebuie să aibă în vedere în egală măsură: sănătatea (igiena satului și a

săteanului), munca (viața economică regională, femeia în gospodărie, viața cooperativă), sufletul (viața moral-religioasă și artistică) și mintea (răspândirea cărții prin biblioteci).

265. Programul celei dintâi adunări a reprezentanților școlilor țărănești din toată țara. În: *Căminul cultural*, mai 1936, 2, nr. 6, p.583-584. Pe lângă programul cursului, este publicată și invitația trimisă conducătorilor de școli țărănești de a participa la această întâlnire.
266. [Chestionar pentru conducătorii de cămine culturale]. În: *Căminul cultural*, nov.-dec. 1936, 2, nr. 11-12, p.780-781. Se urmărește cercetarea situației bibliotecilor aflate în incinta căminelor culturale din țară.
267. Circulară pentru activitatea căminelor culturale care concurează la premii. În: *Căminul cultural*, nov.-dec. 1936, 2, nr. 11-12, p.779-781. /Semnat de D. Gusti și H.H. Stahl/. Se solicită căminelor culturale să pregătească programe culturale pentru perioada de iarnă, cele mai bune urmând a fi premiate.

3.4 Emisiuni radio

268. Menirea radiofoniei românești [9 martie 1930]. In: Crăciun, Victor. *Manuscrise și voci: scriitori români la radio*. București: Editura Eminescu, 1977, p. 62-69.

Și în:

269. *Dimineața*, 24 mai 1930, 26, nr. 8411, p.3.
270. Iașii. În: *Radio București*, 23 apr. 1930, ora 19.00-19.20 (emisiunea „Iașul în proză și muzică”)
271. Expoziția colonială de la Paris. În: *Radio București*, 25 oct. 1931, ora 20.00-20.20. (emisiunea « Universitatea Radio »)
272. Problema cărții, 14 mai 1935. În: *Arhiva SRR*, Dosar nr.10/1935, 8f. dactilo. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.1. Cuv. înainte de Șerban Papacostea. Nota asupra ediției: Liliana Mușețeanu. București: Edit. Casa Radio. Societatea Română de Radiodifuziune, 1998, p.214.
273. Nevoia legalizării muncii culturale la sate. În: *Radio Adevărul*, 1936, 11, nr. 505, p.14.
274. Rostul Muzeului Satului Românesc: emisiunea Universitatea Radio, 14 mai 1936, ora 20,00. În: *Arhiva SRR*, Dosar nr.14/1936, 8f. dactilo.

Și în:

275. *Radio Adevărul*, 1936, 9, nr. 309, p.20. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Casa Radio, Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151.
276. Enciclopedie românească, 23 iun. 1938, ora 21.15. În: *Arhiva SRR*, Dosar nr.9/1938, 3f., cu iscălitura de autentificare a autorului. Apud „Bibliografie

radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Casa Radio, Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151.

277. Problema cărții. În: *Orele culturii*. București: Societatea Română de Radiodifuziune. Departamentul Secretariat General. Direcția Patrimoniu, 1998, p.158-165.

3.5 Interviu

278. Problema organizării muncii culturale. /Anchetă a ziarului „Universul“. Răspunsul lui D. Gusti/. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1929, 8, nr.1-3, p.487-490. (Cronica).

3.6 Evocări

279. Câteva amintiri despre Caragiale. În: *Revista Fundațiilor Regale*, apr. 1945, 12, nr. 4, p.7-18.

ÎNVĂȚĂMÂNT

1. Volume

280. *Memoriu prezentat Onor Ministeriu al Cultelor și al Instrucțiunii Publice cu prilejul candidării la catedra de istoria filosofiei antice, etică și filosofie de la Facultatea de Litere din Iași, potrivit dispozițiilor respective din Legea învățământului secundar și superior*. Berlin: Resichsdruckerei, 1907. 10p.
281. *Memoriu prezentat Onor Ministeriu al Cultelor și al Instrucțiunii Publice cu prilejul candidării la catedra de istoria filosofiei antice*. București: Tip. Carol Göbl, 1909. 12p.
282. *Întemeierea bibliotecii și a seminariilor de pe lângă Universitatea din Iași. Un sistem de propuneri, cu numeroase documente și planuri anexe*. Iași: 1914, 41p + IX anexe).
283. *Necesitatea reorganizării Bibliotecii Centrale de pe lângă Universitatea din Iași*. Iași: Institutul de Arte Grafice N.V. Stefaniu, [s.n.], 1914. 15p.
284. *Studii sociologice și etice. Din lucrările Seminarului de sociologie și etică al Facultății de Litere și Filosofie din Iași*. Iași, [s.n.], 1915. 425 p.
285. *Program studentesc pentru organizarea vieții universitare*. București: Cultura Națională, 1924. 20p.
286. *Călăuza studentului: vademecum academicum*. Ediția a 4-a. București: Tip. „Lupta” N. Stroilă, 1927. 216p.
287. *Doi oameni și o operă; Nicolae Xenopol, Stanislas Cihoski și Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București*. Neamț: Tipografia

- Mănăstirii Neamțu, 1929. 91p. [Împreună cu Alexandru Averescu și Aureliu Eliescu].
288. *Îndreptar pentru studentul de la Facultatea de Filosofie și Litere din București*. București: Editura Facultății de Filosofie și Litere, 1931, XVI, 220p. [Împreună cu Marin Popescu - Spineni]
289. *Un an de activitate la Ministerul Instrucției și Artelor*. București: Tipografia Bucovina, 1934, 1563p.
290. *Reformatorul școlar și pedagogul*. București, 1937. Extras din revista *Căminul cultural*,. 27p.
291. *Pedagogia socială: concepții, preocupări și experiențe în România dintre cele două războaie*. București: Edit. Didactică și Pedagogică, 1970. 207p.
292. *Scrieri pedagogice*. București: Edit. Didactică și Pedagogică, 1973. 328p.

2. În volume

2.1 Studii și articole

293. 13 mai 1929: Proiect de înființare a unei biblioteci de științe sociale și politice. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Institutul Social Român, 1929, p.7. [25p.]
294. Invățământul superior social, economic și politic, în străinătate și în România, cu un proiect de înființare a unei facultăți speciale. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Institutul Social Român, 1929, p.8.
295. Problemele studențești și rostul Oficiului Universitar. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului*. [București]: Institutul Social Român, 1929, p.9.
296. Obligativitate și frecvență școlară. În: *Anuarul învățământului primar*. București, 1933, p.2-6.
297. Politica școlară în cadrul statului cultural. În: *Problemele actuale în știința și învățământul economic*. București: Muguri, [s.a.], p.XI-XXXI.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

298. Program studentesc pentru organizarea vieții universitare. Lucrat, ca proiect, de seminarul de sociologie, etică și politică al Universității din București, în ședințele din aprilie, maiu, iunie 1923, sub conducerea prof. D. Gusti. În: *Arhiva pentru Știință și Reformă Socială*, 5, nr. 1-2, 1924, p.174-177.
299. Universitatea Socială. În: *Călăuza studentului. Vademecum Academicum 1927/28*. Oficiul Universitar București, Edit. Fundației Culturale Principele Carol, 1927, p. IV.
- Și în:
300. *Revista universitară*, 1926, 1, nr. 2, București, p.33-35.
- Și în:
301. *Universul literar*, 18 oct. 1925, 61, nr. 42, p.4-5.
302. [Criza universității românești]. În: *Curierul israelit*, 1 mai 1927, 20, nr. 16, p.3.
- Și în:
303. *Brazda*, iun. 1927, 1, nr.3, p.2.
304. La Universitatea din Cluj. După Unire. În: *Adevărul*, 2 dec. 1928, 61, nr.13791, p.3.
305. Universitatea socială și Serviciul Social la sate. În: *Boabe de grâu*, 3, 1932, p. 249-253.
306. Reorganizarea învățământului primar. În: *Dimineața*, 7 sep. 1932, 38, nr. 9230, p.3.
307. La împlinirea primilor 10 ani de ființare O.N.E.F. În: *Educația fizică*, ian. 1933, 11, nr. 1, p.1.
308. Cuvânt înainte. În: *Anuarul Învățământului Primar*, 1933, p. I-XII.
309. Un an de activitate la Ministerul Instrucției (1932-1934). În: *Adevărul literar și artistic*, 7 oct. 1934, 13, nr. 722, p.7.
310. Misiunea culturală a studențimii românești. În: *Cuvântul studentesc*, ian.1 1935, 10, nr. 1, p.7-9.
311. Școala primară și cultura poporului. În: *Căminul cultural*, mar. 1936, 2, nr. 4, p.481.
312. Învățătorul și școala poporului. În: *Școala și viața*, apr.-mai 1936, 7, nr. 1-2, p.1-15.
313. Învățătorul și școala poporului. În: *Dreptatea*, 7 mai 1936, nr.2.560, p.4.
314. [O catedră de sociologie juridică]. În: *Dreptatea nouă*, 14 iul. 1945, 1, nr.20, p.2.
315. Universitatea. În: *Opinia națională*, 11 oct. 1999, nr. 257, p.7.

3.2. Programe. Proiecte. Rapoarte

316. Program studențesc pentru organizarea vieții universitare lucrat, ca proiect, de Seminarul de Sociologie, Etică și Politică al Universității din București, în ședințele din aprilie, mai, iunie 1923, sub conducerea prof. D. Gusti. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1924, 5, nr. 1-2, p.174-191.
317. Considerații în legătură cu un concurs universitar. În: *Sociologie românească*, mar. 1936, 1, nr. 3, p.1-19.
318. Raportul pentru verificarea titlurilor, lucrărilor și activității candidaților la Catedra de sociologie a Universității din Cluj. În: *Sociologie românească*, nov. 1936, 1, nr. 3, p.10-19.
319. Memoriu privitor la lucrările comisiei pentru concursul la Catedra de sociologie a Facultății de filosofie și litere din Cluj, adresat Senatului Universitar al Universității Regele Ferdinand I, din Cluj. În: *Sociologie românească*, nov. 1936, 1, nr. 3, p.7-10. [În colaborare cu V. Ghidionescu și I. Lupaș]
320. Raport pentru chemarea lui Traian Herseni la Catedra de sociologie națională, vacantă la Facultatea de drept din Cluj-Sibiu. În: *Sociologie românească*, 1943, 5, nr. 1-6, p.257-261.
321. Raport asupra activității științifice, didactice și organizatoare a d-lui H.H. Stahl. În: *Sociologie românească*, 1943, 5, nr. 1-6, p.261-270.
322. Raport asupra activității științifice, didactice și organizatoare a d-lui H.H. Stahl. În: *Sociologie românească*, 1992, v.3, nr. 5, p.469-479.
323. Raport asupra activității științifice, didactice și organizatoare a d-lui H.H. Stahl. În: *Sociologie românească*, 2006 toamna, v.4. nr. 3, p.18-26.

3.3. Discursuri

324. Cuvântarea d-lui decan Dimitrie Gusti. În: *Roma*, apr. –iun. 1930, p.29-30. [La sărbătorirea lui Ramiro Ortiz, cu prilejul plecării din România]
325. Liceu și Universitate. În: *Radio București*, 3 mai 1930, ora 15,45-15. (Program pentru școlari).
326. Societatea de radiodifuziune și radiofonia școlară. În: *Radio și Radiofonia*, 4 mai 1930, 3, nr. 85, p.3,4.
327. Radio și școala. Conferința rostită la Radio-București, la inaugurarea cursurilor școlare. În: *Radio și Radiofonia*, 11 mai 1930, 3, nr. 86, p.2. (Liceu și universitate: îndrumarea profesorilor).
328. Sărbătorirea profesorului R. Ortiz. În: *Dimineața*, 24 mai 1930, 26, nr. 8411, p.3.
329. Cuvânt inaugural. În: *Radio București*, 1 nov. 1930, ora 15.30-15.40 (emisiunea „Program pentru școlari”).

330. Cu prilejul inaugurării noului Studio. În: *Radio și Radiofonia*, 14 feb. 1932, 5, nr. 178, p. 8.
331. Cuvântarea d-lui profesor Gusti. În: *Radio și Radiofonia*, 21 feb.1932, 5, nr. 179, p. 3.
332. Cuvânt de deschidere al emisiunilor școlare radiofonice ale anului 1932-1933 la Radio-București rostit de d-l ministru D. Gusti, luni 7 noiembrie. În: *Radio-Fonia*, 13 nov. 1932, 5, nr. 217, p.5. (Actualități radiofonice).
333. Inaugurarea Școlii românești din Roma. Discursul d-lui ministru Gusti. În: *Dimineața*, 12 ian. 1933, 29, nr. 9353, p.6.
334. Discursul d-lui ministru prof. Dim. Gusti. În: *Dimineața*, 22 mai 1933, 29, nr. 9480, p.5.
335. Oficiul național de educație fizică a împlinit zece ani de activitate. Discursul d-lui D. Gusti. În: *Dimineața*, 14 iun. 1933, 29, nr. 9503, p.10.
336. Expunere de motive [Pentru Proiectul de lege pentru modificarea art.16 din Legea pentru organizarea Învățământului Universitar]. În: *Monitorul Oficial*. Partea a 3-a: Desbaterile parlamentare, 29 iun. 1933, nr. 50, p.87.
337. Expunere de motive [Pentru Proiectul de lege modificatoare a Legii de educație fizică, promulgate la 5 august 1929]. În: *Monitorul Oficial*. Partea a 3-a: Desbaterile parlamentare, 29 iun. 1933, nr. 50, p.91.
338. Societatea de Difuziune și radiofonia școlară [1 mai 1930]. În: Crăciun, Victor. *Manuscrise și voci: scriitori români la radio*. București: Edit. Eminescu, 1977, p.72-73.

3.4. Interviu. Declarații de presă

339. D. prof. D. Gusti despre legea radiofoniei. Comitetele radiofonice. Taxe mixte. Doleanțele amatorilor. În: *Radio și Radiofonia*, 20 apr. 1930, 3, nr. 83, p.2.
340. Societatea de difuziune și radiofonia școlară. Părerile d-lui prof. Gusti, președintele societății de radiodifuziune. În: *Radio și Radiofonia*, 4 mai 1930, 3, nr. 85, p.3.
341. Normele de alcătuire ale bugetului Ministerului Instrucției. Declarațiile d-lui ministru Gusti. În: *Dimineața*, 5 mar. 1933, 29, nr. 9405, p.14.
342. Raționalizarea orarului școlar. În: *Dimineața*, 2 ian. 1935, 31, nr. 10063, p.4.

3.5 Necrologuri

343. Cuvântarea d-lui Dim. Gusti, ministrul Instrucției Publice [la înmormântarea lui Ernest Juvara]. În: *Dimineața*, 9 mai 1933, 29, nr. 9467, p.3.

CURSURI UNIVERSITARE ȘI MANUALE ȘCOLARE

1. Volume

344. *Introducere la cursul de istoria filosofiei grecești, etică și sociologie*. Lecție inaugurală ținută la 8 aprilie 1910 în aula Universității din Iași. București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1910.28p.

Și în:

345. *Convorbiri literare*, aug. 1910, 44, vol.2, nr. 6, p.620-545.

346. *Elemente de sociologie* Cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru. Pentru clasa a VIII-a secundară. Ed. a IV-a (revăzută). București: Cartea Românească, 1923. 338p. [Împreună cu Traian Herseni].

347. *Curs de sociologie*, litografiat, Universitatea din București, 1925-1926.

348. *Sociologie: 1927-1928* [Carte multigrafată]- [București]-[sn]: 1927-1928. 448p.

349. *Curs de sociologie predat de D-l Profesor Dimitrie Gusti*. Note stenografice de Tudor Ionescu și H.H Stahl, multigrafiat. București: Facultatea de Litere și Filosofie, Universitatea din București, [s.a.], 324p.

350. *Curs de etică*, 1929-1930, după notele stenografiate de Alfred Ionescu (litografiat). București: [s.n.],[s.a.], 400p.

351. *Curs de etică*. Îngrijit de D.C. Amzăr și Ernest Bernea București, 1931-1932, (litografiat). București: Universitatea din București, 1932. 264p.

352. *Curs de sociologie generală*. [litografiat]. Editat de d-nul Dem. N. Vasilescu, [partea I], vol.1-3, 1930-1934. București: Universitatea din București [s.a.].

353. *Curs de sociologie generală*: [pentru uzul studenților]. [multigrafiat]. București: Universitatea din București, Facultatea de Filosofie și Litere, 1931.. 448p.

354. *Curs de etică*. Editat de Dem.N. Vasilescu. București: Facultatea de Filosofie și Litere, 1931-1932. multigrafiat. 264p.

355. *Curs de sociologie generală* [Litografiat] Partea 2-3, București, 1932-1933, 328 p. (2), 468 p.(3). București: Universitatea din București, 1933.

356. *Curs de sociologie, 1933-1934*. Litografiat. București: Universitatea din București, 1934. 468p.

357. *Elemente de sociologie* Cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru. Clasa a VIII-a secundară. București: Adevărul, 1935. 346p. [Împreună cu Traian Herseni].

358. *Elemente de sociologie*. Cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru. Pentru clasa a VIII-a secundară. Ed. a 2- a (revăzută). București: Edit. Autorilor Asociați, 1936. 336, IVp. [Împreună cu Traian Herseni].

359. *Elemente de etică*. Pentru clasa a VIII-a secundară. Craiova; București: Scrisul românesc, 1936. [Împreună cu I. Zamfirescu].
360. *Elemente de etică*. Pentru clasa a VIII-a secundară, ediția a 4-a. Craiova; București: Scrisul românesc, 1939.[Împreună cu I. Zamfirescu].
361. *Elemente de etică*. Pentru clasa a VIII-a secundară. ediția a 2-a. Craiova; București: Scrisul românesc, 1942.[Împreună cu I. Zamfirescu].
362. *Elemente de sociologie*. Cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostru. Pentru clasa a VIII-a secundară. Ediția a 7-a revăzută. București: Cartea Românească, 1942.
363. *Elemente de sociologie* Cu aplicări la cunoașterea țării și a neamului nostrum. Manual pentru clasa a VIII-a secundară, ed. a 9-a, revăzută. București: Cartea Românească, 1944. 330p.[Cu Traian Herseni].
364. *Curs de sociologie: (continuarea cursului d-lui prof. D. Gusti): 1945-1946*. București: Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie, [1946]. 142 p. [multigrafiat] [De H.H. Stahl].

ACADEMIA ROMÂNĂ

1. Volume

365. *Ființa și menirea academiilor: discurs rostit la 10 iunie 1923*. București: Cultura Națională, 1923. 50p.
366. *Andrei Bârseanu și naționalismul: discurs rostit în ședința solemnă la 9 iunie 1924 sub președinția de onoare a M.S. Regelui* [de C. Rădulescu-Motru; cu răspunsul d-lui Dimitrie Gusti]. București: Cultura Națională, 1924. 35p.
367. *Cincisprezece elogii academice: Ion Simionescu, Vespasian Erbiceanu, Grigore Antipa, Ion Ciurea, Petre Bogdan, Constantin Stoicescu, Ludovic Mrazec, Francisc Rainer, Liviu Rebreanu, Constantin Orghidan, Charles Diehl, Mircea Djuvara, Nicolae Cartoian, Ion Andrieșescu, Ioan Rădulescu-Pogoneanu* [rostit de Dimitrie Gusti]. Iași: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1945. 35p.
368. Dare de seamă asupra întocmirii bugetului Consiliului Național de Cercetări Științifice în lei stabilizați pe exercițiul 15 august 1947-În: *Analele Academiei Române. Dezbaterile*, 1947-1948, tom. 67, p. 134-135.

2. În volume

2.1 Discursuri

369. Răspunsul d-lui D. Gusti. În: *Rădulescu-Motru, C. Andrei Bârseanu și naționalismul*. București: Cultura Națională, 1924, p. 21-35.
370. Răspunsul [la primirea în Academie a lui C. Rădulescu Motru]. În: *Rădulescu-Motru, Constantin. Mărturisiri. Ed. de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu*.

Cuv. înainte, note și comentarii de Valeriu Râpeanu. București: Minerva, 1990, p.219-234.

3. În periodice

3.1 Discursuri

371. Ființa și menirea Academiilor. Discurs rostit la 10 iunie 1923 în ședință solemnă sub președinția A.S.R. Principelui Moștenitor de Dimitrie Gusti, cu răspunsul d-lui Vasile Pârvan, secretarul general al Academiei Române. În: *Academia Română, Discursuri de recepțiune*, 1923, 57. București: Cultura Națională, p.3-37.
372. Răspuns la discursul de recepție la Academie al d-lui C. Rădulescu-Motru-*Andrei Bârseanu și naționalismul*- discurs rostit în ședință solemnă la 9 iunie 1924 sub președinția de onoare a M.S. Regelui. În: *Academia Română, Anale*, , Discursuri de recepțiune., 1924, 58. București. Cultura Națională, p.21-35.
373. Dl. C. Rădulescu-Motru la Academie. În: *Societatea de mâine*, 1924, 1, nr.10, p.229-230. Discursul de răspuns al lui Gusti la primirea lui C. Rădulescu-Motru în Academia Română.
374. Chemarea națiunii. În: *Societatea de mâine*, 1925, 2, nr. 1-2, p.25.
375. Ființa și menirea academiilor. În: *Universul literar*, 6 iun. 1926, 6, 2, nr. 23, p.4-6.
376. Distribuirea premiilor Academiei Române. În: *Politica*, 13 iun.1926, 1, nr.8, p.3. /Raportul lui Gusti asupra lucrării lui Traian Brăileanu, propusă a fi premiată cu suma de 7.000 lei/.
377. Premiul Bucura Dumbravă. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1926, 6, nr.3-4, p.291-293. [D. Gusti prezintă Academiei o fascicolă din Arhiva pentru Știința și Reforma Socială, dedicată memoriei lui Vasile Pârvan – 23 mai 1928].
- Și în:
378. *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1928, 48, p.132.
379. Dare de seamă asupra organizării pavilionului României la Expoziția din New York (14 iulie 1939). În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 59, 1938-1939. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1940, p.15.
380. Planul de lucru al Monografiei Sociologice. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 59, 1938-1939. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1940, p.69.
381. Metoda de lucru a Monografiei Sociologice. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 59, 1938-1939. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1940, p.71.

382. Considerații asupra unui sistem de Sociologie, etică și politică. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 60, 1939-1940. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1941, p.58.
383. Răspuns la Discursul de recepție (P.P. Negulescu). În: *Analele Academiei Române, Discursuri de recepție*, 80. București, 1941, p.24-41.
384. [Raport la lucrarea Gospodăria în credințele și riturile magice ale femeilor din Drăguș, de Ștefania Cristescu- Golopenția]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 61, 1940-1941. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1942, p.221.
385. [Raport la lucrarea lui Al. Dima Conceptul de artă populară]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 61, 1940-1941. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1942, p.223-224.
386. Conflictul generațiilor și factorii progresului. Discurs de recepție rostit la 25 mai 1941, cu răspunsul d-lui Dimitrie Gusti. În: *Pagini literare*, 1941, 9, nr.2-3, p.56-57.
387. Vizită la echipa care face numărătoarea Românilor de dincolo de Bug. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, Tomul LXIII, 1942-1943. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943, p.36.
388. [Raport asupra lucrării *Japonia de ieri și de azi*, de Ioan Timuș]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, Tomul LXIII, 1942-1943. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943, p.186-187.
389. Raport [asupra lucrării *Tratat de asigurări sociale*, de T.D.R. Ioanițescu]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 63, 1942-1943. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943, p.198-199.
390. [Raport asupra lucrării *Scrisori de război din anul vitejiei românești*, 1941, de Al. Lascarov-Moldovanu. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 63, 1942-1943. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1943, p.199-200.
391. Legile unităților sociale. În: *Sociologie românească*, 1943, 5, nr. 1-6, p.1-12.
- Și în:
392. *Analele Academiei Române*. Seria 3. Memoriile Secțiunii istorice, tom 25, p. 933-954.
393. Despre eroism. În: *Dreptatea*, 18 sep. 1944, 1, nr. 21, p.4.
- Și în:
394. În: *Gazeta școlii*, mai-aug. 1944, 26, nr. 5-8, p.19-20.

395. /Cuvântarea d-lui prof. D. Gusti, președintele Academiei Române. Ședința din 28 mai 1945/. În: *Revista Fundațiilor Regale*, iul. 1945, 12, nr. 7, p.162-164. (Texte și documente).
396. Academia Română mulțumește Academiei de Științe Rusești. În: *Libertatea*, 13 iul.1945, 1, nr. 72, p.2.
397. Despre vizita în URSS. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 65,1945-1946, p.14-19.
398. [Unirea Transilvaniei]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.152-154.
399. [La acordarea Premiului de Virtute Mavroyeni]. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 1945-1946, 65. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.80-82.
400. *Dare de seamă asupra întocmirii bugetului Consiliului Național de Cercetări Științifice în lei stabilizați pe exercițiul 16 august 1947- 31 martie 1948*. În: *Analele Academiei Române, Debaterile*, 1947-1948, 67, p.134-135.
401. Academia Română, un forum patriotic. În: *Magazin istoric*, apr. 1996, 30, nr. 4, p.2.
- 3.2 Comemorări. Evocări. Omagii**
402. [La aniversarea lui I. Bianu]. În: *Academia Română, Analele Academiei Române*, 68, ședințele din 1927-1928. București: Cultura Națională, 1928, p. 54-57.
403. [Despre activitatea lui Vasile Pârvan la Școala Română din Roma, cu ocazia raportului privitor la lucrările acestei instituții în anul care a trecut; subscris de Em. Panaitescu- 26 mai 1931]. În: *Analele Academiei Române*. Partea administrativă și dezbateri, 1930/31, 51, p. 215.
404. Personalitatea și opera profesorului Nicolae Iorga. În: *Radio București*, 15 iun. 1931, ora 20.30-20.45. (emisiunea „Universitatea Radio”).
405. Mircea Djuvara. În: *Viitorul*, 15 nov. 1944, 31, nr. 9356, p.2.
406. Ethosul lui Nicolae Iorga. În: *Revista Fundațiilor Regale*, dec. 1944, 11, nr. 12, p.705-708.
407. Mihail Sadoveanu. În: *Revista Fundațiilor Regale*, dec. 1944, 11, nr. 12, p.708. 40 de ani de la apariția primului volum din opera lui M. Sadoveanu.
408. Pomenirea lui Constantin Giurescu la Academia Română: I. Din discursul de recepție al lui Dimitrie Gusti, rostit la 10-23 iunie 1923. În: *În amintirea lui Constantin Giurescu: douăzeci și cinci de ani de la moartea lui (1875-1918)*. București: [s.n.], 1944, p.93-95.

409. Patru cuvântări rostite la Academia Română de d. Prof. D. Gusti. În: *Revista Fundațiilor Regale*, ian. 1945, 12, nr. 1, p.167-173.
410. Ședința solemnă a Academiei Române. Cuvântarea dlui D. Gusti. În: *Frontul plugarilor*, 30 mai 1945, 1, nr. 94, p.4.
411. [În amintirea lui Grigore Antipa]: În: *Analele Academiei Române, Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.78-81.
412. [În amintirea lui Ion Ciurea]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.90, 91.
413. Elogiu funebru rostit de D. Gusti [în amintirea lui Petre Bogdan]. În: *Ecoul*, 3 apr. 1944, 2, nr. 103, p.8.
414. [În amintirea lui Petre Bogdan]. În: *Analele Academiei Române, Desbaterile*, Tomul LXIV, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.91-93.
415. [În memoria lui Constantin Stoicescu]. În: *Analele Academiei Române, Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.102-103.
416. Comemorarea lui Ludovic Mrazec. În: *Ecoul*, 22 iun. 1944, 2, nr. 181, p.2.
417. Liviu Rebreanu- omul și opera. În: *Voința Transilvaniei*, 9 oct. 1944, 1, nr. 5, p.2.
418. [În memoria lui Ludovic Mrazek]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.105, 106.
419. [În memoria lui Francisc Rainer]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.112- 116.
420. [În memoria lui Liviu Rebreanu]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.115- 120.
421. [În memoria lui Charles Diehl]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.143- 144.
422. [În memoria lui Mircea Djuvara]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.144- 147.
423. [În memoria lui Ion Andrieșescu și Nicolae Cartojan]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.159- 161.

424. [În memoria lui Ion Rădulescu-Pogoneanu]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.194- 195.
425. [In memoriam Gh. Popa Lisseanu]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, 64, 1943-1945. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1946, p.283.
426. [In memoriam Enea Hodoș]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, Tomul 65, 1945-1946. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.25, 26.
427. [In memoriam Ion C. Filitti]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, Tomul 65, 1945-1946. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.32-34.
428. [In memoriam Constantin Brătescu]. În: *Analele Academiei Române, Desbaterile*, 65, 1945-1946. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.42-43.
429. [In memoriam Barbu Știrbey]. În: *Analele Academiei Române, Desbaterile*, Tomul LXV, 1945-1946. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.123-125.
430. [In memoriam Barbu Știrbey]. În: *Analele Academiei Române. Desbaterile*, Tomul 65, 1945-1946. București: Tipografia Bucovina I.E. Torouțiu, 1947, p.127, 128.
431. Emil Gh. Racoviță. In memoriam. În: *Buletinul informativ, științific și administrativ*, 1948, 1, nr. 1, p.5-10.

3.3 Necrologuri

432. La moartea academicienilor... [Ion Simionescu]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.429-430.
433. La moartea academicienilor... [Grigore Antipa]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.431-434.
434. La moartea academicienilor... [Petru Bogdan]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.434-436.
435. La moartea academicienilor... [Ludovic Mrazec]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.436-438.
436. La moartea academicienilor... [Vespasian Erbiceanu]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.438.
437. La moartea academicienilor... [Ion Ciurea]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1944, 11, nr. 8, p.438-439.
438. Trei academicieni dispăruți: [Constantin Orghidan, Francisc I. Rainer, Liviu Rebreanu]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, oct. 1944, 11, nr. 10, p.24-35.

439. Patru cuvântări rostite la Academia Română de dl. prof. D. Gusti. În: *Revista Fundațiilor Regale*, ian.1945, 12, nr. 1, p.168-173. [Dr. C. Parhon la 70 de ani] [La moartea lui Charles Diehl și a lui Mircea Djuvara].
440. Două cuvântări ale d-lui prof. D. Gusti la Academia Română. În: *Revista Fundațiilor Regale*, feb. 1945, 12, nr. 2, p.387-391. [La moartea lui N. Cartoian și I. Andrieșescu].
441. La moartea lui Ion Pillat. Discursul d-lui prof. D. Gusti, președinte al Academiei Române. În: *Revista Fundațiilor Regale*, mai 1945, 12, nr. 5, p.409-411.

3.4 Propuneri în cadrul Academiei Române

442. [Propunere de modificare a art. 7 din statutele Academiei Române, privitor la durata sesiunii generale, în sensul reducerii de la 25 la 10 zile- 18 mai 1922.]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1921/22, 42, p.86.
443. [Propunere privitoare la membrii activi ai Academiei Române, care absentează excesiv- 18 mai 1922.]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1921/22, 42, p.86-87.
444. [Propunere de alegere a lui Nicodem Kondakov ca membru de onoare al Academiei Române - 12 iun. 1924]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1923/24, 44, p.145.
445. [Propunere de alegere a lui Henri Pirenne ca membru de onoare al Academiei Române - 12 iun. 1924]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1923/24, 44, p.144.
446. [Propunere de alegere a lui Jerome Carcopino ca membru de onoare al Academiei Române - 8 iun. 1926]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1925/26, 46, p.150.
447. [Propunere de alegere a lui Charles Bemont ca membru de onoare al Academiei Române - 8 iun. 1926]. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1925/26, 46, p.151.

3.5 Acte. Documente

448. Raportul Comisiunii pentru studiul propunerii de reorganizare a Academiei. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1921/22, 42, p.117-118.
449. Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din fondurie "Ion Fătu" și "Ioan Scorțeanu" în 1921. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1921/22, 42, p.84-85.
450. Raportul Comisiunii Fondurilor "I. Fătu" și "I. Scorțeanu" pentru lucrările făcute în 1922. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1922/23, 43, p.106-107.

451. Raportul Comisiunii Fondurilor "I. Fătu" și "I. Scorțeanu" pe anul 1923/24. În: *Analele Academiei Române. Partea administrativă și dezbateri*, 1923/24, 44, p.103-105.

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN ȘI CONFERINȚELE SALE

1. Volume

452. *Un an de activitate în afară de țară: crearea Institutului Social al Națiunilor Unite*. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1947. 61p.

2. În volume

2.1 Prefețe

453. Prefață. În: *Politica externă a României: 19 prelegeri publice organizate de Institutul Social Român*. [București]: [Institutul Social Român], [s.a.], p.III-VI.

3. În periodice

3.1. Articole

454. Expunerea d-lui prof. Gusti. În: *Curentul*, 30 ian. 1939, 12, nr. 3949, p.3
455. Răspunsul d-lui profesor Gusti. În: *Curentul*, 16 feb. 1939, 12, nr. 3966, p.5

3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte

456. Activitatea Secției Sociologice. [Programul și lista colaboratorilor]. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1924, 5, nr. 1-2, p.256-257. (Buletinul Institutului Social Român).
457. Activitatea Secției Sociologice. /Ciclu de conferințe publice/. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1924, 5, nr. 1-2, p.258-260. (Buletinul Institutului Social Român).
458. Un an de activitate în afară de țară: crearea Institutului Social al Națiunilor Unite. În: *Academia Română, Memoriile Secțiunii istorice*, 1947, 29, mem.18, 61p.

Și în:

459. *Transilvania*, 2014, nr. 1, p.65-69.
460. Proiect de creare a Institutului Social și Economic al Națiunilor Unite. În: *Transilvania*, 2014, nr. 1, p.72-74. [Semnează Georges Day]. Proiectul este conceput de D. Gusti.
461. Crearea unui Institut Internațional pentru cunoașterea națiunilor. În: *Transilvania*, 2014, nr. 1, p.70-71. [Semnează Alfred Métraux]. Proiect inițiat de D. Gusti și publicat în volumul patru din „Opere“.

3.3 Discursuri

462. Aniversarea Institutului. Zece ani de la înființare. Ședința festivă de la 24 februarie 1929. Cuvântarea președintelui Institutului Social Român, d-l D. Gusti. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1929, 8, nr. 4, p.527-534.

Și în:

463. Cuvântarea președintelui Institutului Social Român, d-l D. Gusti. În: *Institutul Social Român după zece ani de lucru: 1918-1928*. București; [s.n.], 1929, p.5-12.

464. Ființa și menirea Institutului Social Român. Cuvântarea festivă a d. prof. D. Gusti. În: *Societatea de mâine*, 1929, 6, nr. 5-6, p.73-76.

465. Darea de seamă a Adunării generale de la 11 noiembrie 1929. [Intervențiile lui D. Gusti]. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1930, 9, p.436-450. (Buletinul Institutului Social Român).

466. Expunere la Adunarea generală a Institutului Social Român. În: *Dimineața*, 29 iun. 1930, 26, nr. 8446, p.3.

4. Acte. Documente

467. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 6 dec. 1921. În: Arhiva B.C.U. „Carol I”, Dosar nr.80/1921-1922, f.243. Se solicită, din partea Institutului Social Român, Amfiteatrul Fundației Carol I, pentru zilele de duminică, în intervalul 18 decembrie 1921-26 martie 1922. Semnează D. Gusti, președintele I.S.R. Conform planificării anexate adresei, D. Gusti deschide ciclul conferințelor „asupra reformei constituționale”, în data de 18 decembrie și tot el îl va închide, pe 28 mai, cu expunerea: „Individul, societatea și statul în Constituția viitoare”.

468. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 21 dec. 1921. În: Arhiva B.C.U. „Carol I”, Dosar nr.80/1921-1922, f.250. I.S.R., prin președintele său, solicită Amfiteatrul Fundației Carol I pentru joi 19 ianuarie 1922, ora 9 seara, pentru desfășurarea conferinței susținute de G. Grigorovici: „Constituția sovietică și constituția democratică”.

469. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 11 apr. 1922. În: Arhiva B.C.U. „Carol I”, Dosar nr.83/1922-1923, f.119. Președintele ISR. anunță amânarea conferinței programată pentru 12 martie, ora 11.

470. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 23 oct.1923. În: Arhiva B.C.U. „Carol I”, Dosar nr. 90/1923-1924, f.226. I.S.R. pregătește un nou ciclu de conferințe, în perioada 25 nov.1923-mai 1924. Este solicitat, în acest sens, Amfiteatrul Fundației Carol I. Adresa poartă antetul ISR. și semnătura lui D.Gusti.

471. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 1 nov.1924. În: Arhiva B.C.U. „Carol I”, Dosar nr.90/1923-1924, f.329. Un nou ciclu de conferințe organizat de ISR. Este solicitat Amfiteatrul Fundației pentru toate duminicile din interva-

lul 11 ian.-24 mai 1925. D. Gusti mulțumește „colegului“ Al. Tzigara-Samurcaș pentru prioritatea acordată cererilor ISR.

472. [Adresă] către Fundația Carol I. București, 1 nov. 1926. În: Arhiva B.C.U. „Carol I“, Dosar nr.99/1926, f.257. D.Gusti insistă pentru ca Amfiteatrul Fundației să fie rezervat în „toate duminicile” conferințelor organizate de ISR, ca și până acum. Amintește că se adresează „colegului“ Al. Tzigara-Samurcaș și nu „Directorului Fundației“.

FUNDAȚIILE CULTURALE REGALE ȘI SERVICIUL SOCIAL

1. Volume

473. *Les Fondations culturelles royales de Roumanie*. Paris: Librairie Felix Alcan, 1935. 20p.
474. *Die Königlichen Stiftungen Rumäniens: (Aus Anlass seiner Ernennung zum Ehrendoktor der Staatswissenschaften der Philosophischen Fakultät der Universität Leipzig hielt)*. Leipzig: Erdelmann, 1935. 15p.
475. *Les Fondations culturelles royales de Roumanie: communication à l'Académie des Sciences Morales et Politiques, 12 janvier 1935*. Bucarest: Union des Fondations Culturelles Royales, 1935. 67p.
476. *Principiile și scopurile Serviciului Social*. București: Fundația Culturală „Principele Carol”, 1939. 43p.
477. *The Royal Foundations of Rumania*. Bucharest: Prince Carol Royal Foundation, 1939. 59p.
478. *Considerations on the Social Service Law in Romania*. New York: Columbia University Press, 1939.
479. *Cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii*, vol.1-2. București: Institutul de Științe Sociale al României, 1940-1941, 2 vol. 272p.

2. În volume

2.1 Studii și articole

480. Les fondations culturelles Royales de Roumanie. În: *Bulletin Sciences et Travaux de l'Académie des sciences morales et politiques*, oct. 1935, p.225-345.
481. Reguli călăuzitoare pentru viață și pentru ceasul de azi al României. În: *Cartea echipelor*. București: Edit. Fundației, 1937, p.25-29.
482. Gânduri de temelie pentru munca echipelor studențești. În: *Cartea echipelor*. București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1937, p.23-67.
483. Simțul datoriei în străjerie. În: *Straja Țării: O credință și un avânt*. București: Luceafărul, 1937, p.131-132.

484. Învățămintele și perspective din a III-a campanie de lucru a echipelor studențești. În: *A III-a expoziție a echipelor regale studențești inaugurată luni 22 martie 1937, în prezența M.S. Regelui Carol II. Catalog. Muzeul satului românesc*. București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, [s.a], p.7-11.
485. Les bases scientifiques du Service Social en Roumanie. În: *La vie rurale en Roumanie, Le XVe Congres International de Sociologie*. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, 1939, p.3-18.
486. Gânduri de temelie pentru munca echipelor studențești. În: *Cartea echipelor*. București: Fundația Culturală Regală, 1939, p.31-37.

2.2 Prefețe

487. /Cuvânt introductiv/ Echipe studențești la sate. În: *Cartea Căminului cultural*, nov.1934, 1, nr. 1, p.11-16.
488. /Cuvânt introductiv/ Echipe studențești la sate: întâiul an 1924. București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1935, p.1-3.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

489. Răspunsul D-lui Dimitrie Gusti. În: *Asistența socială*, 1931, 3, nr. 1, p.10-13.
490. Asistența socială rațională. Școala Principesa Ileana și Centrul de demonstrație Tei. În: *Adevărul*, 20 mar. 1931, 44, nr. 14486, p.1.
491. Alcătuirea echipelor regale studențești. În: *Cartea Căminului cultural*, nov. 1934, 1, nr. 1, p.15-16.
492. Un scop al muncii noastre: muzeul satelor românești. În: *Curierul echipelor studențești*, 24 aug. 1935, 1, nr. 5, p.1-3.
493. Chezășia unei munci rodnice: Căminul Cultural. În: *Curierul echipelor studențești*, 24 aug. 1935, 1, nr. 5, p.4-6.
494. La încheierea muncii. În: *Curierul echipelor studențești*, 23 sep. 1935, 1, nr. 6, p.2.
495. Școlile țărănești. În: *Căminul cultural*, ian-feb. 1936, 2, nr. 3, p.437.
496. Cuvânt la plecarea echipelor. În: *Albina*, 7 feb. 1936, nr. 6, p.82.
497. La încheierea muncii. În: *Albina*, 7 feb. 1936, nr. 6, p.95.
498. Învățămintele și perspective din munca echipelor studențești. În: *Sociologie românească*, feb. 1936, 1, nr. 2, p.1-5.
499. Școli de conducători de cămine culturale. În: *Curierul echipelor studențești*, 26 iul. 1936, 2, 4, p.1,2.
500. Învățămintele și perspective din a treia campanie a echipelor studențești. În: *Sociologie românească*, nov.1936, 1, nr. 11, p.1-6.

501. Întemeierea științifică și încoronarea etică a muncii noastre. În: *Curierul echipelor studențești*, 1936, 2, nr. 3, p.1-3.
502. Tot despre școlile țărănești. În: *Căminul cultural*, apr. 1936, 2, nr. 5, p.513.
503. A III-a campanie de lucru. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 dec. 1936, 2, seria 2, nr. 1, p.1.
504. Despre știința națiunii românești și serviciul social obligator al studențimii.[Cuvânt de răspuns către studenții Facultății de filosofie și litere din București cu prilejul sărbătoririi a 25 de ani de activitate universitară în ziua de 27 ianuarie 1937]. În: *Sociologie românească*, ian. 1937, 2, nr. 1, p.1-4.
505. Îndrumări și comunicări. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 mar. 1937, 2, seria 2, nr. 5, p.6-9.
506. Personalitatea echipierului. În: *Curierul echipelor studențești*, 10 feb. 1938, 4, nr. 1, p.1-3.
507. Școala de echipieri din Pietriș. În: *Curierul echipelor studențești*, 30 mar. 1938, 4, nr. 5, p.1-4.
508. Conducători de cămine culturale la Pietriș. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 mai 1938, 4, nr. 6, p.1-2.
509. Școala de echipieri, școala de personalități. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 mai 1938, 4, nr. 6, p.3-5.
510. Imperativul cercetărilor monografice. În: *Curierul echipelor studențești*, 5 iul.1938, 4, nr. 9, p.1-2.
511. Serviciul Social din România. În: *Curierul echipelor studențești*, 23 iul. 1938, 4, nr. 9, p.1-3.
512. Ctitorul temeiurilor noastre naționale. În: *Justiția*, iul.-aug. 1938, 1, nr. 10-13, p.4.
513. Serviciul Social. În: *Sociologie românească*, sep. 1938, 3, 1, nr. 7-9, p.295-299.
514. După cinci ani. Un examen de conștiință. În: *Curierul echipelor studențești*, 18-25 sep.1938, 4, nr. 17-19, p.1-6.
515. Legea Serviciului Social. În: *Căminul cultural*, oct. 1938, 4, nr. 10, p.479-483.
516. O universitate mare, universitatea Serviciului Social. În: *Căminul cultural*, sep. 1938, 5, nr. 9, p.761-764.
517. Idei călăuzitoare pentru Serviciul Social. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 nov. 1938, nr. 20-22, p.1.
518. Legea Serviciului Social. În: *Curierul echipelor studențești*, 15 nov. 1938, 4, nr. 20-22, p.2-3.

519. Rezultatele muncii Echipelor Regale Studentești în anul acesta. În: *Curierul echipelor studentești*, 15 nov. 1938, nr. 20-22, p. 3-5. [Comunicare la radio - 23 oct. 1938].
520. Principiile sociale și etice ale Serviciului Social. În: *Căminul Cultural*, nov.-dec. 1938, 4, nr. 11-12, p.573-574.
521. Ce este Serviciul Social? In: *România satelor*, 18 dec. 1938, 1, nr. 28, p.5.
522. Salutul Serviciului Social și al fundației „Principele Carol”. În: *Curentul*, 11 ian. 1939, 12, nr. 3930, p.3.
523. Circulara d-lui profesor D. Gusti către președinții Căminelor. În: *România*, 18 feb. 1939, 2, nr. 259, p.13.
524. Realizările echipelor regale studentești în vara anului 1938. În: *Căminul Cultural*, feb. 1939, 5, nr. 2, p.1,3.
525. Idei călăuzitoare pentru Serviciul Social. În: *România*, 7 feb. 1939, nr. 248, p.11.
526. Comunicările Serviciului Social. În: *România*, 14 feb. 1939, nr. 255, p.14.
527. Bazele științifice ale Serviciului Social. În: *Sociologie românească*, ian.-mar. 1939, 4, nr. 1-3, p.1-8.
528. Serviciul Social. În: *Căminul Cultural*, mar. 1939, 5, nr. 3, p.195-199.
529. Serviciul Social, lege de premenire a satelor. În: *Satul*, mar. 1939, 9, nr. 100, p.4.
- Și în:
530. *Căminul cultural*, mai 1939, 5, nr. 5, p.431-432.
531. Legea Serviciului Social. În: *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, ian.-mar. 1939, nr 25, p.3-7.
532. Le service social de Roumanie. În: *La Roumanie*, 15 mar. 1939, nr. 2, p.6-9.
533. Gânduri de temelie. În: *Căminul Cultural*, iul. 1939, 5, nr. 7, p.581-582.
534. Directive pentru campania anului 1939. În: *Curierul echipelor studentești*, 6 aug. 1939, 5, nr. 9, p.1-3.
535. Universitatea vie a vieții și muncii românești. În: *Curierul echipelor studentești*, 13 aug. 1939, 5, nr. 10, p.1-4.
536. Cuvânt către noii Echipieri. În: *Curierul echipelor studentești*, 27 aug. 1939, 5, nr. 12, p.1-3.
537. Ordin de zi nr.1. Către comandanții și comandantele Serviciului Social. În: *Curierul echipelor studentești*, 17 sep. 1939, 5, nr. 14, p.1.

538. Președinția Serviciului Social. Ordin de zi nr. 1. În: *Curentul*, 17 sep. 1939, 12, nr. 4167, p.2.
539. Camaraderia și spiritul de echipă. Cuvânt de laudă și de mulțumire. În: *Curierul echipelor studențești*, 17 sep. 1939, 5, nr. 14, p.1-4.
540. Către căminele culturale din orașul Piatra și jud. Neamț. În: *Avântul*, 29 oct.1939, 9, nr. 193-194, p.3.

Și în:

541. *Căminul cultural*, oct.-dec. 1939, 5, nr. 10-12, p.861.
542. Virgil Madgearu și Institutul de științe sociale al României. În: *Sociologie românească*, 1942, 4, nr. 7-12, p.551-557.

3.2 Programe. Proiecte. Rapoarte. Circulare

543. Buletinul Fundației. În: *Căminul cultural*, nov. 1935, 2, nr. 1, p.392-393.
544. Plan de acțiune pentru 1938. În: *Sociologie românească*, ian.-mar. 1938, 3, nr. 1-3, p.1-4.
545. Un apel al Fundației Culturale Regale „Principele Carol” către toate echipele regale studențești și căminele culturale. În: *România*, 6 aug. 1938, nr. 66, p.13.
546. Activitatea echipelor regale studențești în a cincea campanie de lucru (1938). În: *Căminul cultural*, sep. 1938, 4, nr.9, p.384-392.
547. Comunicat nr. 551- de aplicare a Serviciului Social, începând cu data de 18 ian.1939. În: *Buletinul Serviciului Social*, mar. 1939, 1, nr. 1, p.16-17.
548. Circulara nr.530 pentru școlile țărănești. În: *Buletinul Serviciului Social*, mar. 1939, 1, nr. 1, p.18.

3.3 Interviuri

549. Expoziția și lucrările echipelor regale. Convorbire cu d. prof. Dim. Gusti. În: *Dimineața*, 19 nov. 1934, 30, nr. 10020, p.4. [Semnează V.G.].
550. L'Exposition de 1937: [interview realizat de R. Bernard]. În: *Le Figaro*, 3 iun. 1936, p. 3.

3.4 Discursuri

551. Cuvântarea d-lui Dim. Gusti [la inaugurarea localului înnoit al Fundației Regale]. În: *Dimineața*, 21 mai 1934, 30, nr. 9840, p.9.
552. Cuvântarea d-lui prof. Gusti. În: *Dimineața*, 18 nov. 1934, 30, nr. 10019, p.10.
553. [Cuvântare la Congresul căminelor culturale]. În: *Dimineața*, 9 iun. 1935, 31, nr. 10219, p.5.

554. [Discurs la Congresul căminelor culturale ale Fundației Culturale Regale „Principele Carol“]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, aug. 1935, 2, nr. 8, p.428-433.
555. [Cuvântare la Congresul Asociației generale a învățătorilor]. În: *Dimineața*, 11 sep. 1935, 31, nr. 10313, p.10.
556. Cuvântarea D-lui Profesor Dimitrie Gusti la inaugurarea Expoziției. În: *Căminul cultural*, 2 dec.1935, nr.2, p.406-409.
557. A doua Expoziție a Echipelor Regale Studentești, 9 dec.1935. În: *Revista Fundațiilor Regale*, 1 feb. 1936, 3, nr. 2, p.244-249.
558. [Cuvântare la a doua Expoziție a Echipelor Regale studentești, 9 dec. 1935]. În: *Revista Fundațiilor Regale*, feb. 1936, 3, nr. 2, p.224-249.
559. Cuvântarea d. prof. D. Gusti la serbarea căminelor culturale. În: *Albina*, 22 mai 1936, nr. 20, p.306.
560. Cuvântare la deschiderea „Lunii cărții” și a expoziției satului. În: *Albina*, 19 iun. 1936, nr. 24, p.382.
561. *La pose de la première pierre du Pavillon de Roumanie: (le 18 Décembre 1936) discours prononcés par MM. D/ Gusti, E. Labbé, Paul Bastide et Victor Antonesco.* Paris: Commissariat Général du Pavillon de Roumanie à l'Exposition Internationale de Paris, 1937. 16p.
562. Cuvântare la Congresul Căminelor culturale. În: *Căminul cultural*, iul.-aug. 1938, 4, nr. 7-8, p.251-257.
563. Cuvântarea D-lui Prof. D. Gusti, la Expoziția Echipelor Regale studentești. În: *Fundația Culturală Regală Principele Carol, 1934-1938, cu prilejul celei de a IV-a Expoziții a Echipelor Regale Studentești și al celui de-al IV-lea Congres al Căminelor Culturale.* București: Atelierele Luceafărul, 1938.
564. Expozeu asupra rezultatelor muncii echipelor regale studentești. În: *Curentul*, 10 febr. 1939, 12, nr. 3960, p.2.
565. Adevărata stare a satelor românești: expozeul d-lui prof. D. Gusti asupra rezultatelor muncii echipelor regale studentești. În: *Curentul*, 11 feb. 1939, 12, nr. 3961, p.2.
566. Organizarea primei școli de comandanți ai Serviciului Social: îndrumările date de d. prof. D. Gusti echipierilor: [discurs]. În: *Curentul*, 19 feb. 1939, 12, nr. 3969, p.9.
567. Răspunsul d-lui prof. Gusti: lămuriri asupra legii Serviciului Social. În: *Curentul*, 19 feb. 1939, 12, nr. 3969, p.10. [„Studentimea din Capitală a sărbătorit joi pe d. prof. Gusti, pentru aducerea legii Serviciului Social”].
568. Cuvântarea d-lui prof. D. Gusti, Președintele Serviciului Social. În: *Curentul*, 17 sep. 1939, 12, nr. 4167, p.2.

3.5 Emisiuni radio.

569. Conferința d-lui ministru D. Gusti, miercuri 17 mai 1933, ora 20,20. În: *Radio-Fonia*, 14 mai 1933, 6, nr. 243, p.7.
570. Fundațiile domnești. Conferința d-lui prof. Dim. Gusti la Universitatea Radio din 12 iulie 1933. În: *Radio-Fonia*, 16 iul. 1933, 6, nr. 252, p.7.
571. Rezultatul muncii echipelor regale anul acesta: emisiunea Universitatea Radio, 23 oct. 1938, ora 21.15. În: *Arhiva S.R.R.*, Dosar nr.11/1938, 12f. dactilo.

Și în:

572. *Radio Adevărul*, 1938, 11, nr.527, p.12. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Edit. Casa Radio. Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151.
573. Legea serviciului social, 24 oct. 1938, ora 20.55. În: *Arhiva S.R.R.*, Dosar nr.11/1938, 11f. dactilo.

Și în:

574. *Radio Adevărul*, 1938, 11, nr. 527, p.14. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Edit. Casa Radio. Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151.

3.6 Necrologuri

575. [La moartea lui B. Cecropide]. În: *Universul*, mai 1931, 49, nr. 123, p. 10.

MUZEUL SATULUI

1. În volume

1.1 Studii și articole

576. Despre muzeul satului model românesc. În: *Cartea echipelor*. București: Edit. Fundației, 1937, p.48-53.

2. În periodice

2.1 Discursuri

577. Din cuvântarea inaugurală a d-lui profesor Dimitrie Gusti. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1930, 9, nr. 1-3, p.385-387. La inaugurarea Muzeului Sociologic al satului Drăguș, 25 noiembrie 1929.
578. Cuvântarea d. prof. Gusti cu prilejul vizitei M.S. Regelui la Muzeul Satului. În: *Albina*, mai 1936, nr. 20, 22, p.319.

579. Cuvântare la inaugurarea Muzeului Satului Românesc. În: *Astra*, 1986, 33, nr. 4, p.23.

Și în:

580. *Mișcarea*, 16-30 nov. 1993, 2, nr. 3, p.70-72.

2.2 Studii și articole

581. Muzeul satului românesc. În: *Sociologie românească*, mai 1936, 1, nr. 5, p.1-7.

Și în:

582. *Jurnalul Național*, 16 mai 2010. [Ed. online]

<http://jurnalul.ro/editie-de-colectie/dimitrie-gusti/ganduri-543918.html>

583. Despre muzeul satului model românesc. În: *Curierul echipelor studentești*, 1936, nr. 5, p.1-3.

584. Oaspeți străini la ambasada Muzeul Satului Românesc. În: *Timpul*, 19 nov. 1945, 9, nr. 2993, p.1.

2.3 Emisiuni radio

585. Rostul Muzeului Satului Românesc: emisiunea Universitatea Radio, 14 mai 1936, ora 20.00. În: *Arhiva S.R.R.*, Dosar nr.14/1936, 8f. dactilo.

Și în:

586. *Radio Adevărul*, 1936, 9, nr.399, p.20. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Edit. Casa Radio. Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151

ISTORIE

1. În periodice

1.1 Discursuri

587. Cu prilejul aniversării de zece ani de la unirea Ardealului, Banatului și a părților locuite de români din Ungaria, la vechiul Regat. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1929, 8, nr. 1-3, p.1-6. Cuvântare rostită în numele Universității din București, în sala Senatului, la 1 decembrie 1928.

1.2 Comemorări. Evocări. Omagii

588. Cuvântare ținută la înmormântarea lui A.D. Xenopol. În: *Neamul românesc*, 1920, 15, nr. 39, p.1-2.

589. In memoriam: A.D. Xenopol. În: *Ideea europeană: Socială, Critică, Artistică și Literară*, 13 mar. 1921, 2, nr. 62, p.1-2.

590. Personalitatea lui Vasile Pârvan. Un model academic. În: *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*, 1928, 7, nr. 3-4, p.337-343.
591. A.D. Xenopol. În: *Adevărul literar și artistic*, 20 apr. 1930, 9, nr. 489, p.3,4.

ENCICLOPEDII

1. Volume

592. *Enciclopedia României*. Comitetul de direcție: Dimitrie Gusti, Constantin Orghidan, Mircea Vulcănescu și Virgiliu Leonte. Comitetul de red.: N. Arcadian, Dan Botta, Const. Enescu, et al. Vol.1-4. București: Imprimeria Națională, 1938-1943.
593. *Enciclopedia României*. Comitetul de direcție: Dimitrie Gusti, Constantin Orghidan, Mircea Vulcănescu și Virgiliu Leonte. Argument de Gh. Buzatu. Edit. Anastatică .Vol.1-5., Iași: TipoMoldova, 2010.

2. În volume

2.1 Prefețe

594. Știința națiunii. În: *Enciclopedia României*, vol.1, Statul. București, 1938, p.17-30.
595. Enciclopedie românească. În: *Enciclopedia României*, vol.1. Pref. Petru Râșcanu. Iași: Alfa, 2000, p.II-IV.

3. În periodice

3.1 Emisiuni radio

596. Enciclopedie românească [23 iun. 1938], ora 21.15. În: *Arhiva S.R.R.*, Dosar nr.9/1938, 3f., cu iscălitura de identificare a autorului. Apud „Bibliografie radiofonică românească“. Vol.2. Coord. Liliana Mușețeanu. Cuv. înainte de Andrei Dimitriu. București: Edit. Casa Radio. Societatea Română de Radiodifuziune, 2000, p.151.

VARIA

1. Volume

597. *Die Grundbegriffe des Pressrechts: eine Studie zur Einführung in die pressrechtlichen Probleme.* Berlin: J. Guttentag, 1908.131p., VIIIp.
598. *Recensământul populației: principii și directive expuse delegaților regionali, județeni și municipali la conferința din 27 și 28 octombrie 1930.* București: Edit. Direcțiunii Recensământului General al Populației, 1930. 103p [Împreună cu Emil Hațieganu și O. Onicescu].
599. *La politique extérieure de la Roumanie à l'heure actuelle.* Paris: Hachette, 1938. 16p.
600. *Spiritul dela 1776 în decursul anilor.* [București], Societatea Amicii Statelor Unite, 1947. 29p.
601. *Sociologie juridică: culegere de texte.* Stud. introd., selectarea și sistematizarea textelor de Ion Vlăduț. București: Edit. Didactică și Pedagogică, 1997. 180p.

2. În volume

2.1 Studii și articole

602. 17 mai 1929 : Sociologia cooperăției și educația cooperatistă. În: *Probleme românești în cadrul vieții internaționale: 154 comunicări cu discuții, ținute în cele douăsprezece secții ale Institutului.* [București]: Institutul Social Român, 1929, p. 22.
603. [Recensământul României]. În: *Parlamentul românesc*, nr. 31, 1930, p.12
604. Aniversarea a douăzeci de ani a unui gând regal. În: *Zece ani de domnie ai M.S. Regelui Carol al II-lea.* Vol 1: Organizarea politică, juridică și administrativă. București: Cartea românească, 1940, p. 149-158.
605. Semnificația asociației ARLUS. În: *20 mai 1945: ARLUS- activitatea în cifre și imagini.* [S.I]: Imprimeriile Independența, 1945, p.49-51.
606. Cuvânt înainte. În: Marx, Karl, *Ancheta pentru muncitori.* București: Edit. Institutului Social Român, 1948.
607. Observații. Impresii. În: *Sociologia în acțiune.* /Vol./2. Coord. V. Pavelcu, I. Natansohn, I. Grigoraș. Red. A. Neculau. Iași: Centrul de Sociologie al Universității „Al. I. Cuza“ Iași, 1973, p.379-386. /Semnează D.G./ Textul, purtând titlul „Observații. Impresii“, a fost descoperit de Constantin-Liviu Rusu, în Arhiva Muzeului de Literatură a Moldovei din Iași, alături de un grupaj de scrisori adresate de D.G. prietenului său G.T. Kirileanu. A fost publicat și comentat de Constantin-Liviu Rusu în volumul sus-menționat, sub titlul „Dimitrie Gusti-inedit“.

2.2 Prefețe

608. [Prefață]. În: Populațiunea actuală a României: cifrele preliminare ale recensământului generala de la 29 decembrie 1930. București: Direcțiunea Recensământului General al Populațiunei din Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale. 1931. 55 p.

3. În periodice

3.1 Studii și articole

609. Probleme și prelegeri de drept penal. În: *Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie*, 1906, 30, p.231.
610. Mitteilung. În: *Blätter für vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre*, 1906, p.111.
611. Spiritul cooperatist și propaganda prin fapte. În: *Almanahul cooperatului*, 1930, nr.18, p.20-22.
612. Un rol social. În: *Dimineața*, nov. 1933, 29, nr. 9655 (pagini nenumerate).
613. Binefacerile gândirii franceze. În: *Dimineața*, 22 nov. 1937, 33, nr. 11108, p.4.
614. Notice bio-bibliographique. În: *Archive pour la science et la reforme sociale*, 1936, 13, p.501-509.
615. Însemnări, discuții, probleme. În: *Sociologie românească*, 1943, 5, nr. 1-6, p.312-321.
616. Despre eroism. În: *Gazeta școlii*, mai-aug. 1944, 26, nr.5-8, p.19-20.
617. Chemarea Franței. În: *Democrația*, 3 iun. 1945, 2, nr.30, p.3,5.
618. Știința în opera de refacere a țării. Lămuririle date Consiliului de Miniștri de dl. prof. D. Gusti, Președintele Academiei Române. În: *Scânteia*, 7 dec. 1945, 16, nr. 398, p.1.
619. Ce este Consiliul Național al Cercetării Științifice. În: *Scânteia*, 14 dec. 1946, 16, nr. 404, p.1,3.
620. Referat la capitolul Mișcarea de organizare a cercetătorilor științifici în străinătate. În: *Buletinul informativ, științific și administrativ*, 1948, vol.1, nr. 1. București: Academia Română, p.236-250.
621. Testament. În: *Rostirea românească*, mar. 1995, 1, nr. 3, p.70-72.

3.2 Discursuri

622. Personalitatea și opera președintelui Masaryk. În: *Radio București*, 7 mar. 1930, ora 17.
623. Unire și cultură:10 mai 1929. În: *Radio și Radiofonia*, 19 mai 1929, 3, nr.77, p.4.

Și în:

624. *Revista Hispanica*, 1929, nr. 3, p.15.
625. Menirea noului ciclu de conferințe: *Radio București*, 3 mar. 1930, ora 19-19,20 (emisiunea „Universitatea Radio”).
626. Menirea radiofoniei românești. În: *Radio și Radiofonia*, 9 mar. 1930, 3, nr.77, p.1,2.

Și în:

627. *Dimineața*, 9 mar. 1930, 26, nr. 8341, p.6.
628. Xenopol ca gânditor. În: *Radio București*, 4 apr. 1930, ora 19-19,40.
629. A.D. Xenopol. În: *Radio și Radiofonia*, 20 apr. 1930, 3, nr. 83, p.6.
630. Spiritul cooperăției. În: *Radio București*, 6 iul. 1930, ora 20.40-21.00. (emisiunea „Universitatea Radio”).
631. Urări pentru 1931. În: *Radio și Radiofonia*, 1 ian. 1931, 4, nr. 119, p.1.
632. Discursul prof. D. Gusti, la ceremonia funerară a lui Petre Ciocăzan. În: *Revista Fundațiilor Regale*, feb. 1934, 1, nr. 2, p.411-414.
633. [Inaugurarea pavilionului României]. În: *Dimineața*, 27 iun. 1937, 33, nr. 10959, p.4.
634. În frunte cu Biserica - cuvântarea lui D. Gusti, rostită întru întâmpinarea IPSS Nicodim. În: *Curierul Serviciului Social*, 15 oct. 1939, 5, nr. 15, p.1.
635. Conflictul generațiilor și factorii progresului. Discurs rostit la 25 mai 1941 în ședință publică solemnă de P.P. Negulescu. Cu răspunsul d-lui Dimitrie Gusti. București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, 1941, p.24-41.
636. Un salut frățesc. În: *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, mai.-aug. 1942, 10, p.291-292. [Împreună cu A. Costin]. Apud Rusu, Alexandru. *Revista Institutului Social Banat/Crișana: Indice bibliografic*, poz.572, p.56.
637. Câteva impresii din Moscova și Leningrad. În: *Graiul Nou*, 9 iul. 1945, 2, nr. 79, p.1.
638. Impresii și constatări dintr-o călătorie în URSS. În: *Adevărul*, 28 oct. 1947, 61, nr. 16998, p.1, 2.
639. Necesitatea de a găsi adevărul. În: *Familia*, aug. 1980, 16, nr. 8, p.6,7.

3.3 Comemorări. Evocări. Omagii

640. Un symbole...une flamme. În: *Le Nouvelliste d'Indochine*, 31 juillet 1938, 3, nr. 98, p.1 [La reine Marie de Roumanie est morte].
641. Audiență la președintele Roosevelt. În: *Semnalul*, 6 nov. 1944, 7, nr. 778, p.1-2.

642. Franklin Delano Roosevelt- șase luni de la moartea sa. În: *Revista Româno-Americană*, dec. 1945, 1, nr. 1, p.3-7.
643. Ziua lui Washington. În: *Revista Româno-Americană*, 1946, nr. 2-3, p.1-5.
644. Un an de la moartea fostului președinte F.D. Roosevelt. În: *Revista Româno-Americană*, 1946, nr. 2-3, p.62-98.
645. Ultimul mesagiu al președintelui Roosevelt. În: *Timpul*, 15 apr. 1946, 10, nr 3113, p.1,4.

3.4 Interviuri

646. Coeziunea socială. În: *Revista Radio Romania*, 1941, 1, nr. 51, p. 13.
647. Specificul feminin. [Interviu]. În: *Femeia și Căminul*, 26 aug. 1945, 2, nr.3 6, p.3.

Indice de nume

A

Abraham, Dorel 211
Achille, Loria 45, 238
Agârbiceanu, Ion 141
Albert, Carmen 214
Alengry, Franck 45
Alessandrescu, Alfred 53, 148
Alexandru cel Bun 112
Alexianu, Gh. 167, 178
Alleseanu, T. 83
Alvarez-Pereyre, Frank 216
Aman, Theodor 112
Amzăr, D.C. 23, 93, 143, 152, 156, 248
Andreescu, D. G. 128
Andrei, Petre 41, 49, 54, 56, 65, 69,
112, 121, 128, 140, 165, 169, 173,
214, 215, 221, 237
Andreiu, Petru 230
Andrieșescu, Ion 186, 249, 253, 254,
255
Andronache, Gabriel 214
Angelescu, C. 80, 83, 135, 149
Angelescu, Ion A. 72
Anghel, Carmen 216
Antipa, Grigore 61, 64, 66, 73, 76, 124,
163, 169, 175, 181, 183, 219, 239,
249, 253, 254,
Antonescu, G. 69, 75, 175
Antonescu, Ion 176, 178, 183, 192,
193, 196
Antonescu, Petre 126
Antonescu, Teohari 42
Antonescu, V. 149
Antonovici, I.C. 118
Apolzan, Lucia 80, 100, 191, 192, 194,
199, 205, 210, 228
Apostolescu, Zina 150
Apraiz, A. 90
Aranzadi, T. de 90
Arcadian, N. 266
Argetoianu, C. 60, 83, 172, 178
Argintescu-Amza, N. 88, 227
Aristotel 48, 238

Arta, Carreras 90
Aslan, G. 46, 47, 48,
Astancăi, Gh. 79
Athanasiu, Sava 192
Athanasovici, Vladimir 82
Atholl, Ducesa de 150
Aubuin, Roger 90
Audren, Frédéric 215
Averescu, Alexandru 244

B

Babeș, Victor 64, 196
Bacok, 111
Bagdasar, Nicolae 65, 181, 223,
Bálint, Zoltán 204
Balș, George 66
Balș, Matei 82
Banu, G. 77, 227
Banu, I.C. 121
Barth, Paul 14, 42, 237
Barthou, Louis 137
Barwinski 47
Basarabescu, I.A. 104
Bastide, Paul 149, 201, 263
Bădescu, Ilie 208, 210, 212
Bădina, Ovidiu 14, 15, 32, 33, 35, 36,
39, 201, 202, 203, 204, 207, 209,
210, 218, 219, 220, 221, 235
Bădulescu, Virgil I. 165
Bălan, Nicolae 59
Bănescu, Nicolae 181
Bărbat, Alexandru 205
Bărbulescu, Ilie 57, 58
Bellu, Niculae 202
Bemont, Charles 75, 255
Benedict, Ruth 194
Benes, Eduard 146
Bengescu, George 61
Bennet, Henri 144, 145
Berar, Petru 203
Berca, Ion 204
Berciu, I. 113
Bercu, Iosif 202

Bernard, R. 262
Bernea, Ernest 23, 29, 82, 143, 227,
248
Bertoni, Giulio, 117
Bianu, Ion 50, 64, 73, 76, 80, 85, 104,
239, 252
Bibicescu, I.G. 58
Blaga, Lucian 33, 38, 153, 165, 169,
175, 181, 182
Blaha, A. 227
Blank, A. 60
Bloch, Marc 21, 209
Bodrero, Emilio 148
Bogdan, I. 48
Bogdan, Petre 183, 249, 253
Bogdan-Duică, Gh. 70
Boissard, A. 96
Boncour, J. Paul 141
Bondor, Adriana 217
Botez, Corneliu 82
Botez, Eugen 70
Botez, Marcel 155
Botezatu, Grigore 208
Botta, Dan 266
Bouglé, C. 159
Boussion, Samuel 215
Brailowsky, Alexandru 148
Brâncoveanu, Constantin 115
Branda, Alina 217
Bratu, Traian 44, 47, 53, 54, 57, 58, 60,
62, 64, 77, 84, 120, 151
Brauner, Harry 29, 93, 205
Brăileanu, Traian 76, 250
Brăiloiu, Constantin 41, 82, 156
Brătescu, Constantin 190, 254
Brătescu-Voinești, Al. 58, 64, 71, 83,
139
Brătianu, I.C. 76, 80, 100
Brodner, Raluca 215
Broendal, Viggo, 145
Brunnot, F. 85
Brunschvig, L. 141
Bücher, Karl 14, 43, 221
Bucuța, Emanuil 40, 55, 65, 66, 74,
112, 150, 175
Bugnariu, Tudor 201
Buia, Durido 205

Bujoiu, Elie 116
Bujor, P. 58
Bulei, Ion 213
Buruiană, Michel 208
Busshoff, Heinrich 147
Busuioceanu, Al. 66,
Bușilă, C. 76
Butler, H.B. 136
Butoi, Ionuț 18, 215, 216, 217
Buzatu, Gh. 215, 266
Buzdugan, G. 79, 84, 85, 88, 132

C

Cajal, Santiago Ramon y 66
Cancel, P. 66
Cantacuzino, Ion 87
Caracostea, D., prof. 177
Caragiale, Ion Luca 14, 45, 211, 221,
243,
Caragiani, I. 42
Caraioan, Pompiliu 33, 39, 204
Caramelea, Vasile 51, 194, 204
Carcopino, Jerome 75, 79, 255
Carol al II lea 93, 133, 137, 141, 155,
165, 169, 172, 176
Cârsteian, Stelian 210
Cartoian, Nicolae 186, 249, 254, 255
Catargi, Michaela 92
Călinescu, Armand 145, 160, 165, 171
Căpățineanu, V. 107
Ceașescu, Nicolae 34, 38, 39
Cernat, Paul 216
Cernea, Mihail 31, 216, 225
Cesianu, Dinu 131
Chalmers, Wright F. 233
Chapsal, D. 155
Chelcea, Septimiu 206, 207, 211, 228,
229
Chipea, F. 213
Cihoski, Stanislas 68, 244
Ciobanu, Luminița 215
Ciobanu, Șt. 98, 188
Ciocăzan, Petre 269
Cioculescu, Șerban 175
Cioran, Emil 102
Cipăianu, G. 78
Ciulei, Zoița 40

Ciurea, Ion 183, 249, 253, 255
Clapon, Constantin 142
Clark, Charles Upton 66
Clopoțel, Ion 70
Cloșca, Gabriela 212
Codreanu, Mihail 104
Colan, Nicolae, episcop 188
Comarnescu, Petru 22, 91, 100, 101, 103, 144, 154, 185, 191
Comte, Auguste 74, 219
Condorcet, N. 45
Constante, Lena 29
Constantinescu, Ion Matei 214
Constantinescu, Mac 83, 145
Constantinescu, Miron 30, 34, 35, 54, 194, 200
Constantinescu, Mitiță 189
Constantinescu, N.N. 209
Constantinescu-Galiceni, Virgiliu 209
Constantinescu-Mircești, C.D. 228
Conta, Vasile 50, 58, 67, 219, 238, 239
Conta-Kernbach, Ana 58
Cornățeanu, Nicolae 82, 227
Corradini, Enrico 81
Costa-Foru, Xenia C. 82, 89, 93, 205, 227
Costea, Simion 211
Costea, Ștefan 34, 35, 39, 205
Costin, A. 269
Costin, Miron 124
Costinescu, Ion Matei 217
Coșbuc, George 85
Cotaru, Romulus 98, 230
Crainic, Nichifor 87, 104, 187
Crăciun, Victor 242, 247
Crăiniceanu, general 64
Cristea, Irina 212
Cristea, Miron, Patriarh 10, 79, 107, 114, 130, 131, 145, 156, 160, 168,
Cristea, Sorin 213
Cristescu-Golopenția, Ștefania 178, 227, 230, 251
Croce, Benedetto 61, 67, 77
Culberston, William 162
Culp, Clarence M. 194
Cunescu, S. 80
Cuza, A.C. 25, 53

D

d'Ormesson, Marchiz 133
Danielopolu, D. 159, 185
Datcu, Iordan 215
David, Mihai 150
Day, Georges 216, 257
Diaconu, Andreea 213, 234
Diaconu, Marin 12, 21, 211, 212, 213, 215, 225, 227, 231, 234
Diehl, Charles 85, 184, 249, 253, 255
Dilthey, Wilhelm 42
Dima, Al. 178, 251
Dima, Simona 212, 225
Dimitrescu-Iași, C. 48
Dimitriu, Andrei 243, 264, 265, 266
Dissescu, C. 71, 106
Djuvara, Mircea 48, 68, 184, 249, 252, 253, 255
Dobre, Al. 208
Dobrescu, Dem. 119
Dogan, Mattei 208
Dragnea, Radu 70
Dragomirescu, Mihail 78
Drăgan, Ion 205
Drăghicescu, D. 48
Drăghici, Romeo 55
Drăgoi, Sabin 201
Duca, I.G. 135
Dumitrescu, Nae 122
Dumitrescu, Ștefan- Lucian 215, 217
Dumitrescu-Borșa, Ion 23
Dunăre, Nicolae 205
Durkheim, Emil 14, 47, 212, 223, 224
Duțescu, Dan 185

E

Eckhardt, Joseph 128
Ehrlich, Ludwig 139
Eliade, Mircea 22, 33, 68, 77, 83, 126, 141, 147, 181,
Eliescu, Aureliu 244
Elisabeta, Regina 41, 144
Ellwood, Charles A. 134
Eminescu, Mihai 125, 168
Enescu, Constantin 266

Enescu, George 29, 148, 149, 167, 169,
175, 200
Erbiceanu, Vespasian 249, 255

F

Fagure, Emil 119
Fătu, I. 66, 70, 75, 78, 81, 256
Fedeleș, C. 51
Ferdinand, Regele 50, 62, 70, 79, 105,
125
Fidler, Ștefan, episcop 127
Filipescu, Iancu 207, 211, 228, 229
Filitti, Ion C. 190, 254
Filotti, Eugen 84
Fiñescu, I.N. 178
Firuță, Argentina 208
Fischer, Otto 162
Florescu, Florea Bobu 203
Florian, M. 182
Floroiu, I. 237
Flueraș, Ion 73
Focșa, Gheorghe 43, 98, 145, 199, 202,
207, 209
Fortunescu, C. 225
Fortunescu, director 120

G

Gaiță, David Mihai 15, 19, 215
Galaction, G 66
Galavresi, Giuseppe 81
Galitzi, Cristina 80
Gall, Ernő 205, 206, 209
Gamillscheg, Ernest 140
Gatovschi, Iacov 40
Gatovschi, Leonida 42
Gatovschi, Natalia 40
Gălușcă, C.65
Găvănescu, I. 42, 46
Gentile, Giovanni 117
Georgescu, D.C. 227, 228
Georgescu, dr. 198
Georgescu, George 109
Georgescu, Mitu 73
Georgiu, Grigore 213
Gheorghiu, Adrian 202
Gheorghiu, Xenofon 42

Ghibănescu, Ilie 47, 48
Ghibu, Onisifor 70, 210
Gini, Corado 159
Giulea, Neculai 230
Giurescu, Constantin C. 57, 67, 165,
180, 253
Glondys, Victor, episcop 120, 124
Godea, Ioan 209
Goethe, Johann Wolfgang 101, 140,
141, 200, 221
Goga, Octavian 25, 45, 99, 104, 139,
187
Goldiș, Vasile 70
Golopenția, Anton 13, 15, 21, 40, 98,
100, 103, 128, 140, 152, 180, 185,
198, 199, 200, 214, 215, 217, 230
Golopenția, Sanda 215, 216, 217
Grecianu, Paul 67
Grigoraș, I. 267
Grigorovici, G. 257
Gromoslav, Mladenatz 195, 227
Groza, Petru 187, 189, 193, 200
Gulian, C.I. 32, 203
Gurie, Arhiepiscop 98
Gurvitch, Georges 194
Gusti, Anastase 40, 157, 158, 175
Gusti, Anastasie Dimitriu 40
Gusti, Elena 30, 31, 201, 203, 205, 206,
212
Gusti, Martha 55
Gusti, Ștefan 40, 70
Gyr, Radu 23, 187

H

Halippa, Pan 145
Han, O. 69
Haneș, V.V. 129
Hanganu, Gabriel 209
Haret, Spiru 47, 115, 116, 142
Hațieganu, Emil 267
Hațieganu, I. 134
Hauffe, Helmuth 93
Henri, Paul 105
Herescu, N.I. 175
Hermanin, F. 112
Herseni, Paula 176, 204

Herseni, Traian 17, 23, 29, 33, 36, 45,
82, 87, 89, 93, 98, 137, 138, 144,
145, 154, 176, 178, 179, 198, 201,
202, 203, 204, 205, 206, 208, 210,
211, 222, 223, 224, 227, 228, 229,
230, 246, 248, 249
Hodoș, Enea 190, 254
Hodoș, H 223
Hoffmann, Walter 180
Hrușcirov, Nichita 31
Hurmuzescu, Dragomir 83
Husserl, Edmund 43

I

Iacobescu, T. 107
Iamandi, Victor 165, 171
Iarnik, Edvig 97
Ibrăileanu, Garabet 52, 57, 58, 60, 126,
128
Ilcuș, Ioan 131
Ileana, Principesa 90, 96
Iluț, Petru 212
Imbrescu, Dumitru 150
Ioanițescu, T.D.R. 129, 181, 251
Ion, Vlăduț 210, 212, 267
Ionesco, Eugen 22
Ionescu, Alfred 248
Ionescu, Nae 62, 66, 68, 71, 73, 74, 75,
174, 208
Ionescu, Take 59
Ionescu, Tudor 248
Ionescu-Botoșani 129
Ionescu-Mihăești, Constantin 84
Ionică, Ion I. 143, 227
Jordan, Iorgu 58, 189
Iorga, Nicolae 10, 22, 33, 59, 63, 69,
77, 78, 80, 82, 83, 84, 88, 92, 94, 95,
96, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 110,
112, 113, 114, 115, 120, 121, 122,
123, 124, 125, 135, 136, 137, 156,
169, 175, 180, 183, 208, 219, 252
Iosif, Dan 116
Ispas, Sabina 211

J

Jalea, Ion 169

Jaquemyns, Guillaume 162
Jianu, Ionel 91
Johnson, Albin 164
Joja, Athanase 202
Jouhaux, Leon 139
Juravle-Gasler, Alina Cecilia 216, 217
Juvara, Ernest 123, 248
Juvara, Mircea 249, 252, 254, 255

K

Kalaora, Bernard 24, 25
Kant, Immanuel 42, 68, 136, 237
Kautsky, Karl 223
Kavtaradze, S 191
Kemenov, V.S. 185
Kenyson Frederic, 71
Kirileanu, C.T. 48, 63, 198, 200, 201,
204, 267
Kirițescu, C. 84
Kleinwächter, Friederich von 61
Klocke, Helmuth 93
Kogălniceanu, Mihail 36
Kondakov, Nicodem 71, 255
Kovacs, Maria 232

L

Lagrave, Rose-Marie 215
Lambru, Steliu 216
Lamprecht, Karl 14, 43, 221
Langa, Marius Claudiu 213
Lepădatu, Ioan 146
Lepădatu, V. 107
Larionescu, Maria 39, 207, 208, 209
Lascarov-Moldoveanu, Al. 181, 251
Lassegnac 147
Laugier, Henri 193
Layton, lady 150
Lazăr, Gheorghe 67, 68
Lăpedatu, Alexandru 149, 156, 175
Lebrun, Albert 155
Leon, Corina N. 230
Leon, Gh. N. 52, 53, 87, 175, 178
Leonardescu, Constantin 45
Leonte, Virgiliu 215, 266
Lepădatu, V. 148, 175
Lipatti, Dinu 167

Lisseanu, Gh. Popa 254
List, Charles 97
Liszt, Franz von Ritter 14, 44, 47, 221, 238
Liszt, Elsa 44, 221
Liszt, Franz 44
Lugoșanu, I. 89
Lungulescu, C. 136
Lupaș, Ion 70, 246
Lupescu, Elena 99
Lupu, Constantin 215
Lupu, N. dr. 83, 124

M

Mac Arthur, Douglas 109
Mac Iver, Robert 159, 194
Măciu, Mircea 206, 222
Madgearu, Virgil 10, 54, 55, 57, 66, 70, 71, 120, 129, 131, 133, 163, 219, 262
Maior, Petru 61
Maiorescu, Titu 49
Malaxa, N. 191
Mandric, Adrian 213
Mândruț, Petruța 212
Maniu, Adrian 101, 119
Maniu, Iuliu 58, 70, 85, 101, 111, 117, 187
Manoilescu, Mihail 63, 89, 93
Manoliu, Nicolae 170, 199
Manuilă, Veturia 93
Manuilă, Sabin 159, 227
Marcu, Liviu 205
Marcus, Solomon 216
Maria, Regina 74, 105, 132, 134, 142, 143, 148, 161
Marinescu, N. 60, 167
Marinescu, Constantin Gh 208
Marinescu, Gh. 64, 69, 73, 167
Marinescu, I.M. 45
Marini 122
Marton, Silvia 216
Martonne, E. de 151
Marx, Karl 223, 267
Masaryk, Thomas 72, 91, 218, 221, 226, 268
Mateescu, I. 147
Matei, Ion 205

Maunier, René 151, 152, 158, 159, 215, 226
Maurois, André 155
Mehedinți, Simion 60, 61, 63, 77, 88, 141
Métraux, Alfred 257
Miculescu, E. 76
Micu-Klein, Inochentie 117
Mihai, Marele Voievod 95, 109, 111, 115, 121, 126, 127, 163
Mihai, Principele 141
Mihai, Regele 180, 188, 193, 196
Mihai Viteazul 112
Mihalache, Ion 89, 123, 130, 131, 156
Mihăilescu, Ioan 211, 228, 229
Mihăilescu, Vintilă 210, 216, 217
Milcu, Ștefan 36
Miletineanu, Alfred 199
Miletineanu, Elena 99
Miletineanu, Ionel 199
Minulescu, Ion 101, 104
Mironescu, G.G. 131
Mironescu, Nicolae 202
Moisil, Iuliu 181
Molin, Virgil 166
Momoc, Antonio-Roberto 17, 212, 213, 215, 216, 217
Montfort, Henri de 162
Mrazec, Ludovic 153, 183, 219, 249, 253, 254
Mugur, Gh. D. 65
Murgescu, Costin 202
Murgoci, G. M. 67
Mussolini, Benito 117, 165
Mușat, Raluca 215, 216
Mușețeanu, Liliana 242, 243, 264, 265, 266

N

Narly, C. 146
Nastasă, Lucian 223
Natansohn, I. 204, 267
Nădejde, D.C. 46, 47, 48
Năstuță, Sebastian 215
Neamțu, Octavian 14, 15, 21, 23, 25, 29, 33, 36, 39, 49, 140, 167, 172,

198, 201, 202, 203, 204, 218, 219,
220
Neculau, A. 267
Negru, Andrei 39, 215
Negruzzi, Iacob 64
Negulescu, Petre P. 42, 43, 46, 83,
126, 136, 175, 177, 219, 251, 269
Nestor, I.M. 180
Neubacher, Clodius 171
Nichitelea, Pamfil 207
Nicodim, ÎPSS 150, 171, 269
Nicolae, Principele 79, 95
Nicolau, Gh. 185
Nicolescu, Nicolae 209
Nicolici, Al. 79
Nisipeanu, I. 118
Nistor, Laura 212
Nițescu, Voicu 134
Nixon, Paul 208, 209
Noica, Constantin 22, 33, 91, 175, 181,
182

O

Onciul, Dimitrie 60
Onicescu, Octavian 68, 178, 267
Oprescu, Gheorghe, 181
Orghidan, C. 180, 215, 249, 255, 266
Ortiz, Ramiro 69, 92, 130, 246
Osvadă, V.C. 70
Oulmont, Charles 164

P

Paliu, Petre 203
Panaitescu, Em. 252
Pangratti, N. 83
Pantelimon, Cristi 211
Panu, dr. 179
Papacostea, Constantin 95
Papacostea, Șerban 242
Papacostea, Victor, 116
Papanastasiu, D. 99
Parhon, Constantin I. 9, 52, 65, 184,
185, 189, 199, 255
Parsons, Talcott 194
Partenie, Petre 125

Pârvan, Vasile 33, 40, 45, 54, 56, 57,
59, 60, 61, 63, 64, 67, 71, 79, 80, 82,
117, 206, 219, 238, 250, 252, 266
Pârvu, Emanuel 211
Pascu, Giorge 64
Paster, 147
Pászka, Imre 215
Paulsen, Friedrich 14, 42, 47, 60, 221,
237
Pavelcu, V. 204, 267
Pavelescu, Amalia 213
Pavelescu, Cincinat 104
Pavelescu, Gheorghe 213
Păun, Domnica I. 227
Păunescu, Emil 206
Pecican, Ovidiu 213, 232
Pepper, Claude 190
Perlea, Ionel 87
Petre Dan, 208, 232
Petrescu, Camil 175
Petrescu, Cezar 66, 138, 170, 173
Petrescu, I. C. 112
Petrescu, Nicolae 40, 44, 45, 62, 63, 65,
67, 68, 77, 185, 191, 234
Petrescu, Paul 201, 205, 209
Petrovici, Ion 43, 46, 48, 49, 50, 51, 55,
57, 65, 66, 83, 87, 156, 157, 161,
177, 179, 188, 194, 197, 238
Philippide, Al. 41, 52, 53, 57, 58, 128
Piat, C. 238
Pienescu, Mircea V. 227
Pierard, Louis 138
Pifil, 147
Pilat, Ion 66
Pildner, Hans 164
Pirenne, Henri 71, 255
Pittard, Eugene 101
Pius al XI-lea, Papa 117
Platon 48, 238
Poincaré, Raymond 102
Polin, Raymond 24
Poni, Petru 41, 46, 56, 64
Pop, M. 144
Pop, Mihai 134, 227
Popa, Cristian-Ion 211
Popa, Grigore 219
Popa, Victor Ion 145

Popescu - Spineni, Marin 244
Popescu, N. 66
Popescu-Goicea, Gh. 71
Popoiu, Paula 215
Popovici, Iulia 214
Popovici, Jean 103
Popovici, Mihai 70, 90, 103, 118, 134
Popescu, Aurel I. 82
Porfiri, N. 185
Posmantir, Tudor 149
Potlog Liza 98
Prangate, Constantin 204
Prejbeanu, D.82
Pricopie, Valentina 212
Pușcariu, Sextil 61, 99

R

Rachieru, Adrian Dinu 216
Racoviță, E. 139, 219, 254
Radu, Raisa 213, 215
Raederer, H. 238
Rainer, Francisc 20, 54, 82, 162, 180,
219, 249, 253, 255
Rainer, Marta 186
Ralea, Mihai 55, 56, 60, 69, 70, 160,
165, 169, 181, 182, 221
Ramsay, William 71
Rappard, W.E. 96
Râșcanu, I. 98
Râșcanu, Petru 266
Ratzel, Friedrich 14
Rădescu, Nicolae 185
Rădulescu - Motru, Constantin 48, 60,
65, 68, 70, 74, 80, 83, 88, 97, 99,
110, 112, 121, 126, 136, 139, 140,
141, 149, 163, 165, 169, 175, 177,
179, 180, 181, 182, 187, 188, 200,
219, 222, 238, 249, 250
Rădulescu, Andrei 64, 132, 181, 188,
194
Rădulescu, Mihai Sorin 208, 210
Rădulescu-Pogoneanu, V. I. 29, 42, 43,
44, 49, 187, 219, 249, 254,
Răutu, Leonte 30
Rebreanu, Liviu 87, 90, 93, 100, 101,
104, 119, 128, 143, 145, 151, 184,
185, 219, 249, 253, 255

Resmeriță, Voicu 129
Retegan, George 29
Richard, Gaston 85
Rikman, E. A. 206
Romagnoli, Ettore 121
Roman, Visarion 127
Romniceanu, Elena 75
Roosevelt, Franklin Delano 168, 169,
185, 191, 219, 233, 269, 270
Roosevelt, Sara Delano 169
Rosetti, Radu 137, 178
Rosetti, Al. 137, 195
Ross, H. 161
Rostás, Zoltán 12, 19, 20, 21, 22, 35 36,
38, 39, 211, 212, 213, 214, 215, 216,
217, 227
Roșca, Vasile 98
Roșculeț, Gh. 209
Rotariu, Traian 212
Rothebone, Eleanor 150
Rudicescu, Iosif 107
Rusu, Alexandru, 269
Rusu, Constantin-Liviu, 204, 265, 267

S

Sadoveanu, Ion Marin 175
Sadoveanu, Mihail 64, 99, 181, 189,
253
Salamon, Matin Ladislau 217
Saligny, Anghel 64
Samarineanu, Ion 143
Sándor, Balázs 204
Sandu, Dumitru 215, 216, 217
Sanielevici, H. 158
Sanielevici, Max 101
Savoie, Antoine 24, 25, 215
Savul, Gheorghe 230
Sănătescu, Constantin 183, 185
Săvulescu, Traian 189
Schacht, Hjalmar 92
Schmoller, Gustav 14, 44, 45, 47 221,
224
Schöttler, Petter 209
Scorțeanu, I. 66, 70, 75, 78, 81, 255,
256
Scriban, Arhimandrit 60
Sdrobiș, Dragoș 22, 217, 223

Sebastian, Mihail 141
Serdaru, Virgiliu Stef. 61
Setlacec, I. 49, 80, 230
Seton-Watson, R.W. 66
Sevastos, M. 117
Shotwell, James 74
Siegfried, André 102
Simionescu, Ion 64, 83, 139, 177, 178,
181, 182, 219, 249, 254
Simionescu-Rîmniceanu, Marin 60, 63
Simmel, Georg 14, 42, 221
Simon, Saint 65
Slăvescu, Victor 54, 86, 146, 157, 164,
165, 171, 173, 175, 181
Sola, Ugo 126
Solunca Moise, Elena 212
Sombart, Werner 44, 75, 85, 96
Sorokin, Pitirim 29, 159
Soutzo, Pedro de Prat y 126
Spencer, Herbert 219
Spinoza, Baruch 42, 78
Stahl, Henri H. 10, 19, 20, 21, 22, 25,
30, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 42, 82, 87,
88, 89, 91, 93 98, 133,137, 140, 145,
152, 154, 156, 174, 202, 204, 205,
206, 207, 208, 209, 210, 211, 213,
227, 228, 242, 246, 248, 249,
Stahl, Paul H. 30, 201, 209, 212, 234
Stalin, I.V. 29
Stan, Dumitru 215
Stanciu, Simona, 210
Stere, Constantin 51
Steriad-Voinescu, Alice 81
Sterian, Margareta 87
Sterian, Paul 88, 136
Stoian, Cătălin Gabriel 217
Stoian, Stanciu 181, 205, 207
Stoica, Gheorghe 215
Stoica, Vasile 119, 185
Stoicanu, Aurel 219
Stoicescu, Constantin 183, 249, 253
Stoilov, Simion 185, 189
Stroe, Aurelian 207, 232
Stroe, Constantin 205, 210
Stroici, Gh. 52
Stroici, Martha 52
Sturdza, Mihalache 40

Sudețeanu, C. 212, 223, 224
Surugiu, Romina 216
Sutzo, M. 64

Ș

Șandru, Daniel 216, 227
Șeicaru, Pamfil 87,187
Șerban, Stelu 214
Șoimaru, Vasile 21, 211, 21, 227
Ștefănescu, Augustin 112
Ștefănescu-Goangă, F.70
Ștefănică, Petre V. 227
Știrbey, Barbu 192, 254
Șulea-Firu, Ilie 224

T

Tafareli, Octavian 59
Tarde, Gabriel 44, 223, 224
Tașcă, G. 86, 92
Tăbăcaru, Gr. 56
Tănăsescu, Florian 213
Tătărăscu, Gheorghe 156
Teculescu, Iustinian, Episcop 72
Teodoreanu, Ionel 55
Teodorescu, Anibal 76
Teodorescu-Sion 119
Theodorescu, Simion 119
Thomas, Albert 71, 90
Tilea, V.V. 134
Timuș, Ioan 181, 251
Titulescu, Nicolae 66, 88, 102, 122,
123,
Tocineanu, colonel 166
Tönies, Ferdinand 81
Torouțiu, I.E. 143
Torsch, B. 45, 238
Tourville 25
Trifan, Radu 126
Truchy, H. 75
Turdeanu, Emil 227
Tzigara-Samurçaș, Alexandru 92, 101,
119, 128, 258

Ț

Țițeica, Gheorghe 48, 73, 76, 84, 88,
141, 239

Țîrcomnicu, Emil 211, 212
Țone, Florentina 20, 216, 217
Țopa, Leon 204

U

Ungureanu, Ion 39, 205
Urbain, G. 122
Urdăreanu, Ernest 172
Ursu, Ion 50, 57, 58

V

Vaida-Voevod, Alexandru 10, 58, 103,
106, 108, 111, 117, 118, 125, 128,
134, 135, 145
Vâlcovici, V. 178
Valery, Paul 155
Vancu, Radu 217
Vandervelde, Emile 234
Vasilescu, Dem. N. 248
Vasilescu, Marinache 202
Vasilichi, Gheorghe 198
Vasiliiu, Jean C. 227
Vâșinschi, A.I. 185
Văcărescu, Elena 74
Văcărescu, Theodora- Eliza 19, 212,
216, 217
Văetiși, Șerban 217
Vecchio, Del 117
Venczel, József 204
Verdery, Katherin 39
Vesper, Iulian 23
Vianu, Tudor 69 77, 87, 89, 91, 95, 150,
197, 198, 200
Victor Emanuel al III lea 117
Vincze, Enikő Magyari 212
Vișoianu, C. 102
Vlaicu, Aurel 126
Vlădescu Răcoasa, Gheorghe 41, 65,
68, 70, 89, 128, 133, 149, 154, 206,
223, 229
Vlădescu, Victor 165
Vlădescu-Albești 107
Vlăduț, Ion 210, 212, 267
Voiculescu, Vasile 141
Voitec, Ștefan 186, 195

Vulcănescu, Mircea 18, 21, 29, 44, 68,
72, 82, 88, 89, 91, 93, 163, 179, 187,
192, 193, 196, 198, 200, 208, 209,
210, 215, 223, 225, 229, 266
Vulcănescu, Romulus 203

W

Wiese, Leopold von 85
Wundt, Wilhelm 14, 42, 43, 47, 221

X

Xenopol, A. D. 41, 46, 51, 52, 59, 64,
85, 91, 219, 224, 266, 269
Xenopol, Nicolae 244

Z

Zaharescu, C.M. 79
Zamă, Ion 100
Zamfir, Cătălin 212
Zamfirescu, Ion 45, 181, 182, 201, 205,
227, 249
Zane, G. 97
Zarifopol, Paul 45, 139
Zderciuc, D. 203
Zeletin, Ștefan 70, 234, 237
Zimmermann, C. 75